

૮૬૪
૫/૧૧

પારસી પ્રકાશ,

અથવા

પારસીઓના સંબંધમાં શરૂઆતથી તે અત્યાર સુધીનાં અનેલા
અગત્યના ખનાવોની દર વર્ષેને અનુક્રમે નોંધ.

સુબધની પારસી પંચાયત હસ્તકના મરહુમ ખાં બાં બહમનજી બેહરામજી
પટેલની યાદગારીનાં કૃડના આશરે હેડબ

રચનાર

ફરસ્તમ બરજોરજી પેમાસ્તર, બી. એ., એલ એલ. બી.,
વકીલ, હાઈ કોર્ટ.

167

દક્ષતર ૩ નું-ભાગ ૬ ઓ. (ઈ૦ સ૦ ૧૮૯૫-૯૬.)

PARSEE PRAKASH

BEING

A RECORD OF IMPORTANT EVENTS IN THE GROWTH
OF THE

PARSEE COMMUNITY IN WESTERN INDIA,
CHRONOLOGICALLY ARRANGED

—:—:—
COMPILED BY

RUSTAM BARJORJI PAYMASTER, B. A., L. L. B.,
Vakil, High Court,

૬૫૬૮

૭૦૧૬

SERIES III.—PART VI. (1895—96 A. D.)

(Registered under Act XXV of 1867.)

—:—:—
BOMBAY.

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA PRESS, FORT, PATEL STREET, BOMBAY.

By Ardesahir Bhicajee Dubash

and published by K. B. Paymaster, at Chaudanwadi, Bombay.

1916 A. C. 1285 A. Y.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૬૫૬૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૫૪૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૫૧૨૨૧૪૪૧૨૧

વિષય સ્ત્રી ૪૨૫૮૪૪૧, ૪૪૧

તાં ૧ થી જાનેવારી.

આજ દિને નવાં વર્ષની ખુશાલીમાં આપણા એતાપીમાં પ્રજાવાલા સરદાર હાનરેખલ દોરાયજી પદમજી ને નામદાર વાહસરાયે “ખાંભાહુર” ના એતાપ આપેલા હતા.

નવસારીની સર કાવયજી જાંઘીર મદરેશને મોટે ભાગે ગોલવાડને નાકે શેઠ મેહરામજી નથરવાનજી સીર-વાહજે આપેલા રૂ.૧૨૦૦૦, તથા મદરેશનું હાલનું મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ નથરવાનજી કામાજીવાજું જીવનું મકાન વેચતાં ઉપજેલા રૂપિયા, તથા ગાયકવાડ સરકારે આપેલા રૂ.૨૪૫૦૦ મળી રૂ.૩૬૯૫૦(૧૧)૧૧ ને ખરેખર નવી બંધાવવા માટેની ઇમારતનો પાયા નાખવાની કિઆ આજ દિને વરેડારનાં રાજ્યના નાથને દીવાન ખાંભાહુર કેરસાસજી રસમજી દાદાયાંજી, એમ. એ. એલ. એલ. ખી. એ એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં કરી હતી. પ્રથમમાં એ મદરેશના હાનરે શેઠેટરી એં કસ્ટનજી માણેકજી કાંગા, ખી. એ., એલ. એલ. ખી. એ રીપોરટ વાંચી સંભલાચો તથા તેની સેવેટ જાહેર કુલે કે આજના બનાવની ખુશાલીમાં દીવાન બહાદુર મણીભાઈ જમખાંજી તથા આપણા નાથન દીવાન કેરસાસે લીધેલી તસદી અને બાગ મોટે, શેઠ જમશેદજી નથરવાનજી તાતાએ રૂ.૫૦૦૦ કરમીદીને સવાધીન કરાચે, કે જેના વીયાજમાંથી દર વરસે એ બંને અમલદારનાં નામની જીવિ જીવિ સકાલરશીપો અને ઇનામો એ સકુલના છોકરાએને આપવામાં આવશે. એ પછી તેવણે ઇમારતના પાયામાં મુકવાની તાંબાની તપ્તીપરના લેખરે વાંચી સંભલાચો. જે બાદ એ ખાતાના સરનશીન શેઠ ખરેશજી રસમજી કામાજીએ પ્રમુખ નાથને દીવાન સાદેખને અરજ કરવાથી તેવણે પાયાવાલી જગાએ ગયા, જ્યાં ક્રિયા થઈ હતી. એ બાદ એં એલજી કેરસાસજી આંતીઆએ સુરરાતીમાં એક બંદગી કરી સંભલાચી જે સમાપ્ત થતાં જાંઘના અવાજે સાથે બુલગલ કુકાકુ. જે પછી સરનશીન એક સુભાખીત બાપાણુ મીડું.

૧ ઠાં અજ ઇંડીઆ, તાં ૧ થી જાનેવારી ૧૮૯૫.

૨ જાને જમશેદ, તાં ૪ થી જાનેવારી ૧૮૯૫.

“પાક દાદાર હોરજાનની મદરે શેઠ મેહરામજી નથરવાનજી સીરવજીવાળી સર કાવયજી જાંઘીર નવસારી જરેશીસતી મદરેશ વાસંતેની આ ઇમારતના પાયાની સમાપના થી વરેડારના નાથન દીવાન ખાંભાહુર કેરસાસ રસમજી દાદાયાંજી, એમ. એ., એલ. એલ. ખી., એએએ રોજ ૧૮ મે મોટા ૪ થી શેરેનશાહી, મોટા ૫ થી કઠમી સને ૧૨૬૪ મદરેશરી, તાં ૧ થી જાને-

તાં ૨ થી જાનેવારી.

રોજ ૧૯ માઈ ૪ (થેં) ૧૨૬૪ મદરેશરી.

અજી—ધનજીભાઈ ભુરાભાઈ^૩ વલસાડવાલા— ઉતર વર્ષ (૫). એવણુ વલસાડના એક શીમંત વેપારી તથા શેડીયા હતા અને “ધનજી” નાં નામથી ઓળખાતા હતા. એવણુના ખવાસ ધણી માયાજી તથા સખી હતો અને પોતાના કસમાનું જીવું કરવામાં ધણી ખંતી હતા. વલસાડ મધે એક નવું દોખમું બંધવાને એવણુ પોતાનાં વસીલતનામાંથી સારી રકમ કાઢી ગયા હતા. તે મુજબ એક દોખમું બંધાઈ વપરાશમાં આવી ચુકું છે.

તાં ૪ થી જાનેવારી.

રોજ ૨૧ માઈ ૪ (થેં) ૧૨૬૪ મદરેશરી.

આજ દિને વલસાડ મધે મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ ભુરાભાઈનાં કિમલુમાં તેમની પોતાની પ્રજા મધેથી વલસાડ મધે નવું દોખમું બંધાવવા મોટે રૂ.૧૭૩૭૩ ની રકમ એલાહેદી કાઢવાની તથા રૂ.૬૦૦૦ ની રકમનાં બાજ મધેથી વલસાડ તથા પાંચાડે દર સાલ તેમનાં નામનો ઘાઠબાર કરવાનું ૧૦૦૦ ની રકમ વલસાડ મધે આંધલાપાંચજી ગોળી પરવરસી કરવા મોટે એક જીવું રૂંડ કાઢવાને ૧ ની પદાવી હતી. વળી એવણુના દીકરાએ શેઠા પેશતનજી તથા માણેકજી ધનજીભાઈએ વલસાડમાં સરવરત કાઢ્યું છે તેમાં રૂ.૧૦૦૦ તથા ખીજાં ધર્મખાતાઓમાં રૂ.૨૧૦૨ આપ્યા હતા. એ ઉતરાંત મરનારના નાથના દીકરા શેઠ કાવયજી ધનજીભાઈએ પોતાનાં માતાજી બાઈ હીરાંખાઈનાં નામનો વલસાડમાં બંદર રીડ ઉપર મુકો બાંધેલો છે તેના હવાડામાં જીવજી પાણી ભરાવવા મોટે રૂ.૫૦૦ ની રકમ તથા ખીજાં એથીએએ રૂ.૫૫૦ મળી રૂ.૨૯૦૨૫ ધર્મખાતા કાઢ્યા હતા.

વારી સને ૧૮૯૫ ઇસવી અને વાર લોખને દીને કરી છે. નેક નામદાર મહારાજ સર શીયાલરાવ ગાયકવાડ, જી. સી. એસ. આઈ, સેના પાસ એલ સમથેર બહાદુરનાં રાજનાં ૧૯ થી વરસમાં શ્રી નવસારીના સુખા સાડેખ રાજેશી વાસુદેવ મહાદેવ સમથ, બી. એ. મદરેશની કારોબાર મંડળી—શેઠા ખરેશજી રસમજી કામા (સરનશીન), જમશેદજી ખરેશજી કામા (ખજનશી), રસનજી માણેકજી કાંગા, (આનરરી સેકરેટરી), મેરાંમજી નથરવાનજી સીરવજી, બજનજી મેહરામજી પટેલ, કાકરર તેજુજી બીખાલ નરી-વાન, શેઠા દારશાઈ રતનજી ચીંજગર, રતનજી દાદાભાઈ તાતા તથા એલજી કેરસાસજી આંડીયા. સપસાહેબ અજીવસીંઝ અનંતસીંઝ, સીલવાસી.”

૩ શેઠા પેશતનજી, માણેકજી, અને કાવયજી ધનજી-બાઈ ધનજીનાં માતા.

૪ જાને જમશેદ, તાં ૭ થી જાનેવારી ૧૮૯૫.

તા ૦ ૫ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૨ માઈ ૪ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેનરદી.

મરુત—જીજીબાઈ ધનજીબાઈ બાટલીવાલા—ઉમર ૧૪ (૧૫). એવણે પોતાની જગ્યામાં સારી આપાદ વખત જોયા હતા, અને ધીકતા વેપારમાં ભાગ લીધા હતા, પણ શરમતીયાની ખુમારીના સંકટોના સપાટામાં તેવણે પલુ આપ્યા હતા, જે કટકોમાં વધારી અને ૧૮૭૪ નાં વરસના મુંબઈના હુકમો કપાઈ હતા, જ્યારે મુસલમાન હુકમોમાં એ બહારકોટ 'આલાહીયાગ'ની સામેનું એવણેનું ધેર છુટકું હતું.

તા ૦ ૬ મી જાનેવારી.

એડન મધે તવાહી ખાતે શેઠ કાવશજી દીનચાહ એડનવાલા સી. આઈ. ઇ. એ પોતાનાં ધણીઆંનીનાં નામે બંધાવેલાં ધર્મનાં દવાખાનાં—“બાઈ જરબાઈ ચેરીટીબલ ડીસ્પેન્સરી”—ને જોણું મુકવાની કિઆ આજ દીને ત્યાંના પોલીટીકલ ડેસીડર જનરલ જન જી. પી. એ એક મોટા મેલાવડાની હજીરમાં કીધી હતી. શેઠ કાવશજીએ પ્રથમમાં એ દવાખાનું જોણું મેલનને પ્રસ્તુતને અરજ કરતાં જણાવ્યું. “ગાખાંમાં સમજી ફરનીયર, હથોળાસર, દવાઓ પોતાને ખરચે મેલાવીએ, અને તેના જીવનમાં માટે તેવણે રૂ.૫૦૦૦૦ ની રકમ એકઠાઈ. મીજકતમાં રોકશે. એ પછી મુખે એક બાધાલું કરી દવાખાનું જોણું મેલેલું બહાર કરતાં જણાવ્યું કે નામદાર સરકારે શેઠ કાવશજીને આ બધાં કામ માટે આભાર માનવોએ. એ દવાખાનાંના તખીય તરીકે ડાક્ટર હેરમજી ધનજી-ચાહ બખશીને નેમ્યા હતા.

તા ૦ ૧૧ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૮ માઈ ૪ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેનરદી.

મરુત—એડનવાલા એડલજી દાદાચાંનજી—

ઉમર ૧૪ (૧૫). જરબોસતી ધર્મના આબવાસી હતા. સર જમશેદજી મદરેસામાંથી માનવાન સાથે બહાર નીકળી, મુકાંશીરાલ મદરેસાના ઉત્સાહી શીક્ષક હતા. “જરબોસતી ધર્મ” તથા “નવજોત કીયા” વીચીની ચોપડીઓ રચી હતી.

પારસી મુવાવડખાંનને માટે મેદાન મધે બંધાવણી નવી હમારત બેઠી મુકવાની કિઆ આજ દીને મુખબના

૧ શેઠ નશરવાંનજી મેહરવાંનજી પાંડેના સસરા.

૨ ડાઈમસ આઈ ઈડીઆ, તા ૦ ૨૧ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.

૩ ડા ૦ કાવશજી અને શેઠો ખરશેલ તથા રસતજી એડલજી દાદાચાંનજીના બાઈ.

નામદાર ગવરનર બોરડ હેડીએ એક મોટા મેલાવડાની હજીરમાં કીધી હતી. શરબોસતી એ ખાતાના હાલરથી શેઠો ડાક્ટર તેહમુજી બીખાજી નરીખાને એ ખાતને લગતા તા ૦ ૨૮ મી માર્ચ ૧૮૯૪ ની પછીના અહેવાલ વાંચી સંબલાયો, જે બાદ કટકો બાનુએએ શેઠ શીરાજ-ચાહ રસતજી બાટલીવાલાની સરદારી હેઠળ ગાખન ચાઈ સંબલાયા બાદ નામદાર ગવરનરે રૂપાંની કુંચી વતે એ હમારતને દરવાજો ખુલાશીના પોકારો વચ્ચે બેઠી મુકવે, અને એ હમારતના કામદા બાપે એક મુલાખીત બાધાલું કરી સંબલાયું. એ પછી સમાજ કામ કોરના જડન શેઠ રસતજી મેહરવાંનજી પેલ, એમ. એ., એચ. એલ. પી. એ એ ખાતાની મેનેજર કમીટીના તથા ખાંખાહકુર મનચેરજી કાવશજી મરજખાંન, સી. આઈ. ઇ. એ નામદાર ગવરનરને ઉપકાર માનવાની દરખાસ્ત કીધી, જે ખુલાશી વચ્ચે પચાર થયા બાદ મેલાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

તા ૦ ૧૨ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૬ માઈ ૪ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેનરદી.

મરુત—એડલજી પાંચજી બાટલીવાલા—ઉમર ૧૪ (૧૫). એવણે અતરે મેસ એન્ટુ કામ કરતા હતા. શેઠ પાંચજી ખરશેલ કામએ અતરે ખેતવાડીમાં બંધાવેલા “કામાયાગ” અને અગીઆરીની ૧૮૯૬ માં થયેલી સ્થાપનાથી એવણે એક તરસી નેમ્યા હતા, અને તેના વહીવટ પોતાના મરજી મુધી ધણી દાનાઈથી સલાયો હતો.

તા ૦ ૧૪ મી જાનેવારી.

રોજ ૧ માઈ ૫ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેનરદી.

મરુત—જમશેદજી નવરોજી કુપર—ઉમર ૧૪ (૪૦). એવણે અતરેની આંજીબન બોઈડ સ્ટીમર કંપનીની આરીશના ફેશીયર હતા. જ્યાં તેવણે પોતાના વડાએનાં એટલે આહ મેલ્યો હતા કે, એવણનાં માનમાં એ કંપનીની અતરેની આરીશ બંધ રાખી, એ કંપનીનાં એન્ટ આંજીબન કોનસલ પલુ હેવાથી કોનસુલેટની વાવડા કાઢીવરના વાવડો અધીન ચહડાવવામાં આવ્યો હતો, અને કોનસલ સાહેબ પોતે એમનાં અવલમજનની કીયા વખતે એવણનાં કોટના કામાના મોહલાવાળા મકાન આગલ હાજર થયા હતા.

તા ૦ ૧૪ મી જાનેવારી.

સર દીનચાહજી માણેજી વીટીટ બારોનેટ નામક મધે જનવરોની એક હાસીટસ બાધવાને રૂ.૧૦૦૦૦) આપ્યા હતા તે હાસીટસને પાવો નાખવાની કિઆ

૪ ડાઈમસ આઈ ઈ. તા ૦ ૧૨ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.

૫ શેઠ કાવશજી એડલજી બાટલીવાલા આયા.

આજ દીને બુધ્ધના નામદાર ચવરનર બારડ હેરીસ કે ને નાયક મધે મોદાવરી તદીવરના પુરનો પાપો નાખવાની કિઆ મરે તે તરફ ગયા હતા તેવણે સવારનાં એક મોડા મેલાવડાની હજુરમાં કીધી હતી. આ વેળાએ નામદાર ચવરનરે એક સુભાષીત બાણીમાં સર દીન-શાહજીની ધણીક સ્તુતી કરી હતી.

તાં ૧૯ મી જાનેવારી.

શેઠ ફરોમજી દીનશાહજી પીટી સુરતની કીમિસેના-ની બોડલ "હેમીલટન" નાં કંડમાં રૂ૫૦૦) ની નોટ તેનું બ્યાન ગરીબ મિસન ખીરાદરો અથવા તેઓનાં બચ્ચાં-એને મદદ કરવા મરે વાપડવાને બેટ આપી હતી.

શેઠ ખરચેજી રતનજી બહમનજી કુપાણે પોતાના બાપ શેઠ બહમનજી રતનજી બહમનજી સાથે મલી આજ દીને ખાંદેશનાં ધાવલી ગામની નવદીકનાં જંગલમાં એક ચોટા ચીતો વાધ માયે હતો તથા એજ બુજબ મારચ માસમાં એવણે મીંઠ દોરાય તાતા સાથે ખાંદેશનાં જંગલમાં ખીજે એક ચોટા વાધ માયે હતો.

ભીવંડી મધે ત્યાંની સ્કુલને મારે એક મકાન બાંધવાને ત્યાંના લોકોએ રૂ૩૫૦૦) તેમજ મુનીસીપાલીટી અને લોકલ મોરડાએ પણ એટલીજ રકમ તથા મરહુમ શેઠ બેરોમજી જીજીભાઈએ રૂ૮૦૦૦) ની રકમ આપવાની તે સ્કુલને એ શેઠનું નામ આપવામાં આવ્યું હતું. તેનાં નવાં મકાનો પાપો નાખવાની કિઆ આજ દીને થાણાના ડેક્ટર મીંઠ સીલકકે કીધી હતી.

તાં ૨૩ મી જાનેવારી.

અતરેની નેટીવ જનરલ બાઈબેરી સ્થાપવાને આજે ૫૦) વર્ષ પૂરાં થયાં તેની જુબીલીની ખુશાલીમાં આજ દીને ચાંચનાં એક મેલાવડો બાઈબેરીનાં મકાનમાં મલ્યો હતો. પ્રખુબ હાલતેબલ મીંઠ સંખાનીએ બાઈબેરીની તવારીખ વાંચી જંબાયા પાદ રીફરેન્સેટ લઈ મેલાવડો ખરખાસ થયો હતો.

તાં ૨૪ મી જાનેવારી.

રાજ ૧૧ માહ ૫ (શિં) ૧૨૬૪ ચન્દ્રવદી.
તારાપીર મેવેની મરહુમ શેઠ લીકાજી મેહરજીવાલી જુબી રિપેરેટ ખીસમાર થવાથી તે ઉપેડી બાઈ દીનબાઈ

૧ ડાઈમ્સ આઈ ઇં, તાં ૧૬ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.
૨-૩ બધે જમશેદ, તાં ૨૨ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.
૪ કુબ્બ સુખાચાર, તાં ૨૨ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.
૫ જહાન તેપાર થવાથી તાં ૧૦ મી નવેમ્બર ૨૮૯૬ થી ૧૫ડાસનાં લીધું હતું.
૬ બધે જમશેદ, તાં ૨૪ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.

તે મરહુમ શેઠ નયરવાંનજી માણેજી પીટીનાં લીધવાને ખરચે પાછી નિશ્ચયથી બંધાવવાની હતી તેનો પાપો નાખવાની કિઆ આજ દીને ત્યાંનાં એક જરચેકતોમોની હજુરમાં બુજબે પંધકી એંઠ રતનજી રસતમજીને હાથે કરાવવામાં આવી હતી. પાપો નાખવા પાદ બાઈ દીનબાઈ તથા અજુમને નામની જુબી જુબી તંદેશસ્તોમો પંધકા પાદ મેલાવડો ખરખાસ થયો હતો.

તાં ૨૮ મી જાનેવારી.

રાજ ૧૫ માહ ૫ (શિં) ૧૨૬૪ ચન્દ્રવદી.

મરહુ—દાદાબાઈ નવરોજી મોદી—ઉમર વર્ષ ૬૬. ઇ. સ. ૧૮૫૧ ની તાં ૧ લી આગસ્ટની મેમરસ ડબલ્યુ. એચ. કાર્ડ, મન્ચેસ્ટર રતનજી કોમ્પેન, અને નાહનાબાઈ બહમનજી દાવરે સ્થાપેલાં "કાર્ડની કંપની" ના લીલાઉપનાનાં પ્રથમ એક મદદનીશ તરીકે દાખલ થઈ, મીંઠ કાર્ડના રીટાવર થયા પછી તથા ઉપલા મે પારસી બામાઓનાં મરણ પછી ઇ. સ. ૧૮૭૪ થી એ લીલાઉપનાનાં એકલા માણેક થયા હતા, અને પોતાની ખંત અને પ્રમાણીક મેનતથી તેને પેહલી પંકતીવર લાવી, પ્રબ-નો લીધાસ મેળવી, તેના વધારામાંજ પોતાની જાલ સમજતા હતા.

તાં ૨૯ મી જાનેવારી.

રાજ ૧૬ માહ ૬ (કો) ૧૨૬૪ ચન્દ્રવદી.

મરહુ—ડાક્ટર ફરોમજી શાવકશાહ દાવર—ઉમર વર્ષ ૩૫) એવણે ૧૮૮૫ માં બુબજ જુબીવરસીટીની એલ. એમ. એડ એચ. ની તખીની પરીક્ષા પસાર કરી સરકારી નોકરીમાં રહ્યા હતા. ૧૮૮૭ માં લંડન જઈ ત્યાંની રોયલ કલેજ ઓફ સર્જન-સ તથા શીશીયલસના તખીબની ખૂરી તથા મુખશીતોની વિજ્ઞાની સનદ તથા ૧૮૯૦ માં ધસલસની એમ. ડી. ની પદો મેલવી પાછા સરકારી નોકરીમાં જુવરાત લીલાગના શીતલાખ્યાતાના મુપરીટેંડેટ અને તે પાદ રાજકોટના તખીબ નેમાયા હતા. એમનું મરણ સ્વીટ્ઝરલંડમાં ઉવસપલાઈ ખાતે, હવા ખાવા મથલા ત્યાં, નીપળ્યું હતું.

બુબધના નામદાર ચવરનર બારડ હેરીસના એકાની મુકત પુરી થવાથી તે બામદાર પોતાને વતન જનાર હેવાથી તેના મિત્રો અને વખાણુતારોએ એક સખા ઇંગ્લેન્ડ, ૨ હિંડુ, ૨ સુસલમાં, અને ૨ પારસી (હાલતેબલ નવ-

૬ બધે જમશેદ, તાં ૨૬ મી જાનેવારી ૧૮૯૫.

૭ જમ્સ શેઠા શાપુરજી, પીરોજશાહ, જીજીભાઈ, અને ડા. અરદેસર દાદાબાઈ મોદીના બાવા.

૮ શેઠા મેહરવાંનજી કેપશેઠ આલપાઈવાલા, અને અરદેસર તથા જંબોરી શાવકશાહ દાવરના બાઈ.

રોજનું નશરવાનજી વાડીઆ અને શેઠ રૂસ્તમજી મેહર-
વાનજી પોચે) આજ દીને ઠાઉન હાલ મધે પોલાવી હતી.
ચરનાશીનની પુરસી હાનરેખલ ડબલુ. આર. મેકડોનેલને
આપવા પાદ એવો ડેડાલ થયો કે “પચસીમ હીંદુસ્તાન-
ની જુદી જુદી કેસો મધેના નામદાર બોરડ હેરીસના
મીતરો અને વખાણનારોઓની બનેલી આ સભા, એ
નામદાર પોતાની હાકમાં દરમિયાન આ ધલાકાની બળવેલી
સેવાઓ વીશે બેહદ હેશાનની બાગણી નોંધવા મગિછે.”

એ પછી તે નામદારની અતરે કાંઈ યાદગારી રાખવા
માટે એક ફંડ^૧ બિચું કરવા તથા તેની સર્વે ગોઠવણો કરવા
માટે એક બહુ મોટી કમીટી તથા તેના ૧ હંચેચ, ૧ હિંડુ,
૧ મુસલમાન, અને ૧ પારસી (હાનરેખલ નવરોજજી
નશરવાનજી વાડીઆ) ને શેફટરીઓ નેમી સભા ખરખાસત
યજ હતી.^૨

તા. ૬ થી ફેબ્રુઆરી.

લંડનનાં “સેન્ટ નેમસીસ બજેટ” નામનાં પત્રમાં સર
મનરોજજી મેહરવાનજી ભાવનગરીની એક સંખી તથા
જનનારાનું વૃત્તાંત આવી, એમની પાસાં મેટ્રો માટેની
ઉમદવારીને મળજીત ટેકો આપ્યો હતો.

તા. ૭ થી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૫ માઈ ૫ (ચે.) ૧૨૧૪ યજ્ઞેસ્વરી.

અરુ—શોરામજી હોરમજી સીકન છાપનાર—ઉમર
વર્ષ (૭૪). હંચેજી બાપાનાં ખીલકુલ માન વગર ગરીબાધ-

૧ એ ૪૬માં પારસીઓએ રૂ.૭૬૭૨) ની રકમ ભરી
હતી, જેમાં રૂ.૫૦૦) સર દીનશાહજી ભાણેજી પીટી,
(રૂ.૨૫૦) સર જમશેદજી છલભાઈ, હાનરેખલ નવરોજજી
નશરવાનજી વાડીઆ, અને યાદ દીનપાઈ નશરવાનજી પીટી,
રૂ.૨૦૦) શેઠા બંહગીર કાવશજી બંહગીર, કોશાભાઈ શરાંજી
કરાકા, અને ખા. બા. દોરામજી પદમજી, રૂ.૧૫૦) શેઠા
શરાંજી દીનશાહજી પીટી, બહમનજી દીનશાહજી પીટી
અને ડા. કાવશજી હોરમજી, રૂ.૧૦૦) શેઠા બેહસંજી
નશરવાનજી સીરવધ, બિજનજી નાહનાભાઈ કાપડીઆ વગેરે-
ના હતા.

૨ શાહમસ આંશ ઇ. ૧૦, તા. ૩૧ જી બનેવારી ૧૮૯૫.

આ સભામાં પસાર થયેલા ડેડાવો નામદાર ગવરનરને
પોંઠ્યાડવા માટે તેના આગેવાનોનું એક ડેપુટેશન તા. ૧
બી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫ ને દીને વાલકેચરના સરકારી ચેબ-
માં ગયું હતું, જેને તે નામદારે દીલોખની પીકાર ચાનપો
હતો.

માં આપરથી પોતાનું યુજર્ગન ચલાવા જુદા જુદા
સાહેસીમાં મગજ દોડાવું હતું. આશરે ૪૦) વર્ષની
વાત ઉપર પાપધોણીના બતા ઉપર મરહુમ પેહલા સર
જમશેદજી, શેઠ જગનાથ ચંકરશેઠ અને ખીજા આગેવાન
મુખબરઓનાં માતીનાં પુત્રાં બનાવી તે નાહની શી સેઈ
તેવણે જોવા મેળ્યાં હતાં. પછી જાગ્યા અને મેલાઓમાં એવો
પુત્રાં અને ચીતારો દેખાડવાનો ધંધો કરતા હતા, અને
લગન વગેરે ખુશ હોગમોપર ગરખાઓ ગવાડવા જતા
હતા, અને તે માટે ચાલુ બનાવોપર ગરખાઓ જોડી તેનાં
આશરે અર્ધો દબન પુરતો પાહર પાડ્યાં હતાં. આ
ગરખાઓમાં પીંગલના કશો નીયમ હતો તહીં છતાં ધરેધર
ગવાતા હતા.

તા. ૧૨ થી ફેબ્રુઆરી.

મુખબની યુનીવર્સીટીની ચોતીસમાં વર્ષની “કોન-
વોલેચન” સર કાવશજી બંહગીર યુનીવર્સીટી હાલમાં
ભરાઈ. પ્રશ્નપરચીને નામદાર ચેનસેલર લારડ હેરીસ
ખીરાજ્યો હતો. આ વેળાએ જે વિદ્યાર્થીઓને પદવીની
સંદો આપવામાં આવ્યા તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા^૩—

એમ. એ. ની પદવી—રૂસ્તમ ડોસાભાઈ ન.
વાડીઆ, બંહગીરજી બીખાજી મોતીલાલ, પેશતનજી કુવ-
રજી મોતીલાલ (બંદમો), જીવણજી હોરમજી ચહેવાલા,
પેશતનજી શોરામજી પાટક, શોરામજી નશરવાનજી કોપાજી.

એલ. એલ. બી. ની પદવી—બંહગીર બહમનજી
બહમન મેરોમના, શોરામજી દાદાભાઈ ખાસ્તાલાલા, રૂસ્ત-
મજી પીરોજીશાહ ભરમા, દીનશાહ ખરજોજી કુખાચ,
બંહગીર જીવણજી ગરખર, રૂસ્તમજી ફરફુનજી સુલમાં,
જમશેદજી ધનજીભાઈ સુખીઆ, ફરોમજી અરદેસર વકીલ.

એલ. એમ. એડ એસ. ની પદવી—બહમનજી
નવરોજજી અકબેચરીઆ, દોરામજી દીનશાહ ડાકટર,
શોરામજી આદરજી ડાકટર, મનચેરશાહ નવરોજજી કાપ-

૩ આગે વર્ષ યુનીવર્સીટીની પુલમાં ચરફુજ શેઠ
કોશાભાઈ શરાંજી કાખાજીની યાદગારી રાખવા તેજના
વેશીઓ તથા દોરામજીશાહનાઓએ એકઠાં કરેલાં ૪૬૦
રૂ.૫૦૦) ની રકમ તેનાં બાજમાંથી એ મરહુમ શેઠને
નામની એક સ્કાલરશીપ વેત્તીકુલેશનની પરીક્ષામાં પેહલા
દરા આપનાર થધ જે પારસી વિદ્યાર્થી બહુતો આવે તેને
દર ચાલ બખાવા માટે એલાહેદી કાઢી હતી.

તા ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી.

સુબધની આર સેઆઈડીનું ચાત્રી વારનું વાર્ષિક પ્રથમ આજ દિને અતરેની સેક્રેટરીએનાં દિવાનખાનાંમાં નામદાર ગવરનર લૉડ હેડીસે ઉપાડ્યું હતું. નીચલા ચારસી અહરથો તથા બાનુએને ધનામો મળ્યાં હતાં—

શેઠ એમ. એફ. પીઠાવાલાને સફી સરય પારેલ Block or Coloured Crayons માટે સેઆઈડીને, રૂપિા આઠ તથા સરય વૉટરકર પીકચર માટે રૂ.૧૦ અને રૂ.૫૦ નાં ધનામો; સરય “આઈલ પેનટીંગ” માટે બાઈ પુતલીબાઈ જમગીરજી કાપરાજીને રૂ.૫૦ તથા બાઈ સીરીનબાઈ બીબાજી પોરવાલાને રૂ.૩૦ તથા બાઈ સીરીનબાઈ ફરામજી પાટકને રૂ.૨૦ નાં ધનામો તથા શાકડાંપર સરય કોતરકામ માટે શેઠ જીજીબાઈ નચરવાંજી અરેલાતને રૂ.૫૦ નાં ધનામો.

મીસ પોરોચી બ. રૂ. કામાનાં ચીતારોની તથા શેઠ વીકાજી દાદાબાઈ મેહતાનાં ચીતારોની તારીફ થઈ હતી.

તા ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી.

સુબધના ગવરનર લૉડ હેડીસે આજ દિને સર જમશેદજી જીજીબાઈ બારોન્ટ તથા કુટુંબની મોલાકાત તેમનાં મંડળમાં કારકરમાં તથા સર દીનશાહજી મણિકજી વીઠલ બારોન્ટ અને કુટુંબની મોલાકાત તેમના વાજકચરના પીટી દાજમાં જઈને લીધી હતી.

તા ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

રાજ ૬ માહ ૬ (ચિં) ૧૨૯૪ યન્દેજરદી.

આજ દિને આઠોલા મધે અંગુમનના ઉધરાતથી બંધાયેલું નવું દોખમું પરવાની કિયા કરવામાં આવી હતી. જ્યનની કિઆ સમસુલ એલમા પ્યાનપાહદુર દરગુર હોશંગજી જમાસપજી જમાસપઆથાનાએ કીધા બાદ એ દોખમમાં ફંડના ચેક્ટરી શેઠ મનચેરયાહ અસપદીઆરજી દરગુર કામોદિને એક અંગુમન પત્ર વાંચી સંબલાયો, જે મધે કયા સમયેને લીધે આ દોખમું બંધાવવાની જરૂર પડી તેની વીગત દર્શાવી હતી, તથા બાઈ સાહેબ દીનબાઈ નચરવાંજી પીટી તથા પીટી કુટુંબને ઉપકાર માનવો હતો. એ પછી આઠોલાના જરથોસ્તીઓ તરફનું એક માનપત્ર તથા શેઆલ દરગુર હોશંગજીને આપવા બાદ એઓએ ધર્મનાં ફરામોને લખતી એક વાંચેજ કરી સંબલાવી હતી, એ બાદ દોખમું બંધનાર કંઠાકર એ.૦ કોકાબાદ જરથોસ્તી મોદીને તેમજ ચેક્ટરી શેઠ મનચેરયાહ અસપદીઆરજી કામોદિને અંગુમન તરફથી એકકી

૧ રાઈપસ આઈ ઇડીઆ, તા ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

૨ બેચે જમશેદ, તા ૧૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

શેઆલ તથા સોનાનાં ધડીઆલ બેઠ આપવામાં આયાં હતાં તથા દોખમાંનાં ઉધરાંજીનાં કામમાં મદદ કરનાર શેઠ અરેદર શેઆલજી દરગુર કામોદિને ઉપકાર માની આથની કરી મેલાવડો ખરખારત થયો હતો.

તા ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

સુબધની પુનીવરસીદીના નવા “ફેબ્રી” તરફી નામદાર ગરકારે નીચલા પારસી અહરથોને નેમ્યાં હતાં—
શેઠ જમશેદજી મેહરવાંજી આંતીઆ, એમ. એ. ડાક્ટર મેહરામજી નવરોજી દારાબ શેઠના,

તા ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી.

રાજ ૮ માહ ૬ (ચિં) ૧૨૯૪ યન્દેજરદી.

મરજી—દાદાબાઈ ફરામજી, વજસાડના—ઉમર વર્ષ ૮૦. એવમ્ આગલ લાકડાં તથા મોવડાંના વેપારી હતા, ૫૯૫ છેલ્લાં વીએક વર્ષે એકાંત જીંદગી ગુજારતા હતા.

તા ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી.

અતરેની વિક્ટોરીયા નાટક મંડલિએ આજ રાત્રે કોઈ હિંદુ ધર્મખાતાનાં લાગેને માટે “હરીશચંદર” નો એલ કરી બાત્થો હતો. એ એલની આવકમાંથી ખરચ બાદ કરી રૂ.૫૦૦ ની રકમ એ મંડલીના મલિક શેઠ ખરથેજી મેહરવાંજી બાલીવાલાએ “ગોપાળજી ઉપરેશક સબા” નાં ફંડમાં આપી હતી.

૩ બેચે જમશેદ, તા ૧૬-૨૧ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

એ દોખમું આઠોલા ગામથી સુમારે ૩ માઈલ દુર છે, જેથી સ્વાંનોને લઈ જવાને તકલીફ પડશે એમ ધારી અતરેના જરથોસ્તી સાહેબોએ મેસરસ સેરાબજી શાપુરજીની કુાં આપનાર શર્હીડરીવાળાઓને આજીઠ કરવાથી તેઓએ લોખંડી એક ગાડી આઠોલાની અંગુમનને લેઈ આપીછે, તે અતરેનાં દોખમાવાળી જગો ઉપર સરવેને દોખાડવા સખી હતી.

આ દોખમાંપર નીચે ગુબ્બ તખી ચારેલીછે :—

“શ્રી પાક દાદાર અહુરમજ્દની ચદ્દ છે.

“આ દોખમું બીસાર છમ્મના તેમજ સુબધ અને બીલ દેશવરના સખી દીનજેસ્ટ જરથોસ્તીઓની ભેગી “ચદ્દથી બંધારી રોજ ૬ થો આદર યન્દે, ચાકાં ૩ થો “ચેરેર યન્દે, ચેરેરશાહી શને ૧૨૬૩ યન્દેજરદી તા ૨૩ “ત્રી ચાર્ચ શને ૧૮૯૪ ને દીને ધમ્મવી સર્વે જરથોસ્તી-“ઓના વપાસ માટે ખુલ્લું થકયું છે.”

તખીમાં જણાવેલે રીવરે દોખમું ન પડતાં ૧૨ માસ રહીને આગે દીને પડાયું હતું.

૪ રાઈપસ આઈ ઇડીઆ, તા ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

૫ વજસાડવાલા શેઠ શાપુરજી દાદાબાઈના આવા.

૬ બેચે જમશેદ, તા ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

તાં ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી.

નીચલા પારસી સહરેએ નામદાર સરકારે તમા સુલેહના અમલદારો ઠેકાણા—થેડ ધનજીભાઈ મેહરવાંનજી જીજીભાઈ, ડાકટર ફરુજનજી નયરવાંનજી બીચની, થેડા ભમથેડજી માણેજી ફરોમજી પેડ, જીજીભાઈ ફરોમજી પીટી, જીવજીજી હોરમજી ગળધર, કેપથર હોશભાઈ કરાકા, અરથેડજી તરથેડજી નયરવાંનજી વાડીઆ, તાનાભાઈ ધનજીભાઈ બનાજી.

તાં ૧ મી માર્ચ.

અતરેનાં મેદાનમાં ભરપલાં ગાડીયાંનાં પ્રદર્શીઓમાં આજ દીને નામદાર ગવરનર લૉર્ડ સેડ્ડરસ્ટે વેલ્થેલેનાં ધનામીનાં ફોરટ કોચ ફેટરીવાલા થેડ પેશનનજી મેહરામજી પ્રેક્ષને મુખ્યધમાં બનાવેલી ગાડીઓના સારા ડીઝાઇન તથા તેની શીનીય મટે તેમજ ગાડીમાં અછી રાશની બનાવનારાં ફાનસો તથા અચાવ મટે પુત્રમાં રાખેલા પેટ્ટેડ બોલટ મટે બે ડીપોમા તથા એક રૂપાના આંદ મજબો હતો.

તાં ૨ જી માર્ચ.

હાનરેમજી પીરોજીથાડ મેહરવાંનજી મેહતાએ ડિન્ડરયાંની વડી ધારાસભામાં કેટલાક ધારાઓનાં બીણ વખતે જે હીમતવાંન અમુલ્ય સેવા આ દેશની પ્રજાની બળવી હતી તેની પીઠાંઓમાં ત્યાંવાંના ભંજીના બાપુ ડબ્લ્યુ. સી. બોનરજી તથા બાનુએ આજ રોજે કલકત્તાના પોતાના બંગલામાં સ્થળી વચ્ચેના પેલ્ડી પંક્તીના લોકોનાં એક ધવનીંગ પારટીના મેજાવડો કરી હાનરેમજી પીરોજીથાડની સર્વે સાથે પીઠાંઓ કરાવી હતી.

૧ માર્ચે ગવરમેંટ ગેઝેટ, તાં ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૫.

૨ બચે ભમથેડ, તાં ૪ બચે ૬ મી માર્ચ ૧૮૯૫.

૩ બચે ભમથેડ, તાં ૧૧ મી માર્ચ ૧૮૯૫.

એજ પ્રુલ્ય કલકત્તાના રાજીન હાલમાં હાનરેમજી પીરોજીથાડને તાં ૨૬ મી માર્ચે ત્યાંના આગેવાંન દેશી અરથેડોએ એક બાણ આપ્યું હતું. પ્રપુત્રયાંને બાપુ જન-નાઠન ધોસ પીરાજીયા હતા. લાહોરની ઇડ્યેન આશોશીમિશને પણ એવજીની એ સેવાએ માટે બેપકાર માનવાનો હડાવ પસાર કરી તે એવજી બેપર મોકલી આપ્યો હતો. અધરાજની કિંદુ કીમિલોહકલ રટ્ટેડસ ચોસાઈડીએ પણ હાનરેમજી પી. આનંદાચારુનાં પ્રપુત્રપણે હેડલ એવજી બેપર એક માનવત્ર મોકલ્યું જેમાં લખાયું હતું કે—“સચાઈ ચાટે તથાએ જનપુત્ર અવાજ બોલ્યા, અને તમારી પોતાની તથા તમેને સુદી કલાંદારીઓની સ્વતંત્રતા અને હુદથી તકરાર અગવવાના હેઠ ચાટે તમે હીમતથી લડ્યા, તેમજ પોતે અચુક હોસના અમલદારોના દાવા વીધે ચક્ર બોલવાને તમે પાછળ પડ્યા નહીં, તે ચાટે અમે તમારી

તાં ૪ થી માર્ચ.

રોજ ૨૦ માઈ ૬ (થેં) ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

કુડીઆણું ગામમાં અજીમનનાં ઉદરાતથી સર દીનથાહજી માણેજી પીટી બારેનિટની આગેવાની હેડલ બંધાવવા માટેનાં દોખમનાં તાણે પુરવાની કિઆ આજ દીને એં શાપુરજી મનચેરજી હજાપોરીઆ અને પંથળી ભમથેડજી મેહરામજી મોથેડે કરી હતી.

તાં ૧૦ મી માર્ચ.

રોજ ૨૧ માઈ ૬ (થેં) ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

અજી—ડાકટર બરજોરજી અરથેડર હરેનયરનાં—

ઉમર વર્ષ ૬૧, ચાન્ટ મેડીકલ કૉલેજના પેલ્ડા દેશી ગ્રાડ્યુએટમાં એક હતા. એ કૉલેજમાં ૭૦ સં ૧૮૫૧ માં જોડાઈ કેટલીક સ્કાલરશીપો વગેરે મેળવી તાં ૧૭ મી એપ્રિલ ૧૮૫૬ ને દીને નામદાર ગવરનર લૉર્ડ એલગીન-સ્ટર્નેને હાથે તબીબી સનદ મેળવી, અરકારી નોકરીમાં આસીસ્ટન્ટ સરજન તરીકે દાખલ થયા અને માલેગાંમ, બેડા, નાથક, ચાવંતવાડી, રાજકોટ, એડન, થાણા વગેરેના અરકારી દવાખાનાના તબીબ નેમાઈ થાણાના કેટલીકવાર એકઠીંગ સીવીલ સરજન નેમાઈ હતા, અને ૧૮૯૧ માં ૩૫) વર્ષની સરકારી નોકરી બાદ પેનથન લીધું હતું.

તાં ૧૧ મી માર્ચ.

ગરીબ જરોયાતીઓનાં રેહાણોનાં કુંડની કમીટી હસ્તક થેડ ફરોમજી દીનથાહજી પીટી પોતાના બપાવ મરહુમ થેડ માણેજી નયરવાંનજી પીટીનાં નામથી એક મકાન બાંધવાને આપેલા રૂ.૨૫૦૦), તથા થેડ બહમનજી

તરજ અરેસીની લાગણીથી જોઈયે છીયે. આપણા રૂ.૫૬૬-શી-એને તમેએ એવો એક દાખરો બેસાડ્યો છે કે તેમને લોકોના હેડા ચાટે વધારે નીભળપણે મેલવાની હીમત આપશે એવો અમે ભરેડો રાખ્યે છીયે, અને હિંદુસ્તાનની ધારાસભાઓનાં સુધારો કરાવવા માટે જે આસામીઓની ચેડેનને હિંદુસ્તાન આભારી છે તેઓએ બતાવેલી દુર-અદેશી ખરી પાડી આપવાને તમેએ પોતે આજીબુજી બળવ્યું તે માટે અમે તમારો બેપકાર માન્યે છીયે. હિંદુસ્તાનની ધારાસભાઓનાં તમારા જેવા આસામીઓ દાખલ થવાથી જે રાજસ્વારી લાલે થવા જોઈયે, તે માટે વીશ્વાસ સાથે રાહ જોવાને અમે પુશી છીયે. આપણું હેડવાનું શકત સાંભળવાને નહીં પણ તે બેપર થવાનું પડે-આડવાની માંગણી કરવાના આપણા હેડ ચાટે હીમતથી અને માનપુરવક રીતે દાવો કરીને આપણા બીહીકણા રવંદશીએને તમેએ ને હેડા શીખ્યોછો તે માટે અમે તમારો બેપકાર માન્યે છીયે.”

૪ બચે ભમથેડ, તાં ૭ મી માર્ચ ૧૮૯૫.

૫ કરનન ધનજીથાડ, ડાં ભંગીર, મરહુમ થેડ શાપુર, અરથેડ, હરામરોઝ, હોરમજી રસ્તપ, થોરાબ, અને મોતીમિહર બરજોરજી રૂ.૫૦-સરના બાપા.

દીનયાહજી પીટી પોતાનાં બપાઇ મરહુમ બાઇ હમાં-
બાઇનાં નામથી એક મકાન બાંધવાને આપેલાં (૧૨૫૦૦), તથા
મર દીનયાહજી માણેજી પીટી બારેનેટની બેઠીએ
બાઇ બીબાઇજી દાદી નચરવાંજી, બાઇ નવાજબાઇ
પીરોજબાઇ મેહરવાંજી જીજીબાઇ, બાઇ હમાંબાઇ ફર-
મજી રજનમજી કામાજી, બાઇ હોરાંબાઇ ભમચેદજી
નચરવાંજી પીટી, બાઇ માણેજીબાઇ પીરોજબાઇ બહમનજી
જીજીબાઇ અને બાઇ બસુબાઇ મેહરવાંજી શેરાબજી
ભમચેદજીએ પોતાનાં માતાજી મરહુમ લેડી શકરબાઇનાં
નામથી એક મકાન બાંધવાને આપેલાં રૂ. ૧૮૦૦૦, તથા
જરથોશ્તીએ વચ્ચે ઉધરાંજીથી એકાં થયા રૂ. ૧૪૦૦૦)
માંથી બંધાનારાં ચાર મકાનોનાં પાંચે નામવાની કિમ્તિ
આજ દીને સુબંધના નામદાર ગવરનરનાં બાનુ લેડી
સેંઠરસે એક માટા મેલાવડાની હજુરમાં કીધી હતી. એ
પોતાનાં હાતરથી સેફ્ટરથી બાંધવાહુર મનચેરજી કાવચજી
મરજબાં, સી. આઇ. ઇ. એ મકાનોને લગતી થોડાંક
અહેવાલ વાંચી મંજબાઓ, જે બાદ લેડી સેંઠરસે
ચાર મકાનોનાં પાંચે નામ્યો તથા ફેટલીક પારસી બાનુ-
એએ શેઠ શ્રીરોજબાઇ રજનમજી બાટલીવાલાની આગેવાની
હેલ ફોઆર્માં ગમણી થવા બાદ નામદાર ગવરનરે એક
સુબાખીત બાપાજી કીધું. જે બાદ શેઠ ફરમજી દીનયાહ
પીટી તે બંધે નામદારોના ઉપકાર માયા બાદ મેલાવડા
બરખાસ્ત થયાં હતાં.

તા ૧૩ મી માર્ચ.

લંડન મર્ચ પ્રગટ થતાં "વી રહેય" પત્રના આજના
અંકમાં "વી અરવીંગ એવ હુડા" અને "હીફસ્ટાનના
અરવીંગ" એવાં મથાળાં હેજી સુબંધના ભણીતા આગે-
વાન દેશી એકટર મી ૦ પુરશેદજી મેરવાંજી બાલીવાળા-
ની એક સખી, તેવજીની કારકીરદીની ફેટલીક વીમતો સાથ
પ્રગટ થઇ હતી.

તા ૧૩ મી માર્ચ.

રોજ ૨૬ માર્ચ ૬ (ચિ ૦) ૧૨૬૪ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મહાજી—અરદેશર ડોયાબાઇ સુનશી—ઉમર વર્ષ
(૮૪). આગણ વખતમાં ઝરકાંથી હુડેજી અમમદદારેને
ફારસી તથા હીફસ્ટાની બાયા શીખવનાર સુનશી. યર
ભમચેદજી જીજીબાઇ પારસી મેળવિલંટ ધનશકીકુટલા
૧૮૬૧ થી ૧૮૭૧ સુધી આકીર અને ૧૮૮૪ સુધી એક
અધીકારી. ૧૮૭૧ માં હરાલના ચાહબંદા ભાજી કાળએ
ફારસીમાં બનાવેલી પુરાતમ પારસીઓની તબાંધીખનું પ્રુ-
સ.

૧ બમે ભમચેદ, તા ૧૨ મી માર્ચ ૧૮૬૫.

૨ બમે ભમચેદ, તા ૧ મી અપરેલ ૧૮૬૫.

૩ શેઠ શેરાબજી બમનજી અને કમચર અરદેશર
સુનશીના કાકા.

તક તથા ૧૮૬૩ માં "રયુને દીધ પચ્ઠ" નામની કુલાખ
બનાવી હતી. આંબડી મોટી ઉમર જતાં નીચમીત જાંબી-
ને લીધે તેઓ કામ કરવાની ઉબદ થયાવતા હતા.

તા ૧૪ મી માર્ચ.

રોજ ૩૦ માર્ચ ૬ (ચિ ૦) ૧૨૬૪ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

યર દીનયાહજી માણેજી પીટી બારેનેટને ત્યાં
આજ દીને તેમનાં નખીરી બાઇ માણેજીબાઇ બહમનજી
દીનયાહજી પીટી તથા હાતરા બાઇ અરદેશર જીજીબાઇ
એલેજી મોદીની નવજોત હતી તે કિમ્તિ ભોવાને નામદાર
ગવરનર લૉડ સેંઠરસે તથા અતરેના મિટિ વાગેના
હુડેજી મહરસો અને બાનુએ યર દીનયાહજીનાં નોતરને
માત આવી હાજર થયાં હતાં. કિમ્તિ થઇ રહેવા પછી
તેને લગતી થોડીક હુડેજીમાં સમજ સમસુખ-એલમ
એ ૦ જીવસુજી ભમચેદજી મોદી, બી. એ. એ આવી હતી.
નામદાર ગવરનરે યર દીનયાહજી તથા એ ૦ જીવસુજીને
પોતાને આપેલો આવી કીમતી તક તથા સમજને ઉપકાર
માન્યો હતો. શેઠ બહમનજી દીનયાહજી પીટી આ નવ-
જોતની પુથાલીમાં રૂ ૫૦૦૦ ની રકમ ધર્મખાતે આપી
હતી.

તા ૧૫ મી માર્ચ.

રોજ ૧ માર્ચ ૭ (ચિ ૦) ૧૨૬૪ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

આજ દીને ભમનગર મધે શેઠ તેહસુજી માહી-
આરજી મીરજીએ પોતાના નયાગાનોના પુત્રને મટિ એક
દરેમેર બંધારી પરાધી હતી. ભમનની કિમ્તિ ઉદવાડ-
વામાં દરુર પેશીતનજી બરજોરજી મીરજીએ કીધી હતી,
જે પુરી થવા બાદ તેવજી એ તાંકસુને અનુસરતી એક
વામિજ કરી સંભાવી હતી, તથા ઉદવાડવાલા એ ૦
મેહરાંમજી પેશીતનજી બરડાએ હરાંનથી જરથોશ્તીએ કેવી

૪ બમે ભમચેદ, તા ૧૫ મી માર્ચ ૧૮૬૫.

૫ એ મકાન જીવર નીચે સુબંધ તમી છ:—

શ્રી પાક દાદાર અહુરમદની પદ્દ ફોનો.

"શ્રી બળનગર મધે મહારાજપિરાંજી બજ શ્રી યર-
વિભાજી રાહજી ક. સી. એચ. આઇ. ના નેક અપલખાં.

આ આતશ દાદાની દરેકેરેજી પકાળના પાપાજી
ખાંત યુક્ત પચાઈઝરદી અને ૧૨૬૩ રોજ ૨૭ માર્ચ ૧૧
એ તારીખ ૮ ઓગસ્ટ અને ૧૮૬૪ ને દીલ્હી એસસ
ટેકસુજી મહીઆજી બીન કીમિતી કીમત પુરુષો બેઠે
પોતાનાં મરહુમ નેખાગાનોના પુત્રને સાટે પોતાને બંધે
બંધારી તેના ભમનને સુખર દીધ રોજ ૧ માર્ચ ૭
એ અને ૧૨૬૪ પચાઈઝરદી તારીખ ૧૫ મી માર્ચ ૭ એ
અને ૧૮૬૫ પચાઈઝરદી સંવત ૧૮૬૨ માં વીમચાળજી
વદ પ દુરમચરે કુટુંબ અને પાતે કમચર અરદેશર
તેનો આજી પર્વ મયાવવા ચાર નીમચી.

હક્કમારી વચ્ચે આવી વચ્ચા તથા પોતાના પાક આતંચની જાળવણી માટે કેટલા હાદેશા વેચ્યા તે બાબે એક બાબાજી કહ્યું હતું. એ બાદ શેઠ તેલચુલજીએ દસ્તુર પેશનતજી મીરજીને, એ નવી દરેમહેરના પંચકી એમ બાણીકજી સપ્તરજી મીરજીને તથા શેઠ મેહરામજી બરડાને શેઆલિ હોરાડી હતી. ને પછી ચાચની કરી મેલાવટા બરખાસત થયો હતો.

તા. ૧૭ મી માર્ચ.

રોજ ૭ માઈ ૭ (ચિ. ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

આજ દિને મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાંતજી પીઠીઆની આઠમાં વર્ષની બાળ હોવાથી તેમનાં માતાજી બાપ દીનબાઈએ રૂ.૧૦૦૦૦૦ ની રકમ તેમનાં પુત્રને માટે “બી નશરવાંતજી બાણીકજી પીઠી ચેરીડી ફંડ”ના તમ્મદી-એને સ્થાપીત કરી હતી કે, એ રકમ આનામત રાખી તેનું વીધાજ “જમશેદજી નશરવાંતજી પીઠી પારસી આરજેન્”માં લામ્યાર પારસી માખાપના હોકરાઓને દાખલ કરવા માટે વાપરવું. એ સાથે પોતાના એકપુરા દોકરાનું નામ જાળવનારાં આ બહુ પુણ્યવાન ધરમખાતાં માટે બાપ સાહેબ દીનબાઈ પીઠી દે ૩૨૨૦૦૦૦ ની રકમ ક્રહાડી આપીછે.

તા. ૧૮ મી માર્ચ.

રોજ ૪ માઈ ૭ (ચિ. ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

મરજી-દસ્તુર મેહરામજી જમાસપજી જમાસપ-આશાના—ઉત્તર વર્ષ ૬૭. પ્રથમમાં નીજામ સરકારની નોકરીમાં નક્કરેજના મોહતેમલ, પછી ઐરગાખાદના તાલુકદાર, પછી નાંદોદના અવજ તાલુકદાર વગેરેના એાહા ભોગવી નીજામ સરકાર તરફથી રૂ.૨૦૦) તું પેન-શન મેજત્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૭૫ માં પોતાના બાપ

૧ જામે જમશેદ, તા. ૧૮ મી માર્ચ ૧૮૯૫.

બીજે દિને એટલે તા. ૧૬ મી માર્ચ શેઠ તેલચુલજી મીસ્ત્રાનાં ધરનાં ચાર બાળકોને સ્વદેશ પેઢરાવવાની કિમ્યા કરવામાં આવી હતી. બધાં જામ સાહેબ, કુવરસાહેબ તથા બીજા દરખારીઓ કિમ્યા જોવાને હાજર થયા હતા. તે પછી મારજાજીએ પારસી કોષને પોતાને ખરચે એક લખાવત આપી હતી તથા શેઠ તેલચુલજીને સરવાલ ભેટ કીધી હતો. સંબોદરાવાળા શેઠ કુવરજી કોષાલજીએ પણ શેઠ તેલચુલજીને એક જાનપત તથા શેઆલિ હોરાડી હતી.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૧૮ મી માર્ચ ૧૮૯૫.

૩ શેઠા શેઆલજી, તથા રસનજી, હેદરાખાદના દસ્તુર પુરોહિત મેહરામજી તથા દખલુના દસ્તુર સરદાર કંઠાખાદ આદેશખાદ, અને બાઈ બાઈલ તે કુખ્યાના ચેર જ્વાલ અને હંચન તથા યુનાનની વાતરીયાના બાલ અબ્દાસી એમ મેહરામજી મીખાલ કંઠાનાં પછીઆનીના બાવા.

દસ્તુર હેરામજી જમાસપજીનાં મરજી વેળા તેમની જમાએ હેદરાખાદના દસ્તુર નેમાયા હતા. એએ ફારસી અને ઉરડુ બાબાના બાં હતા, અને એમની “દિવાને મેહરામ” નામની ચોપડી વખણાતી હતી.

તા. ૨૦ મી માર્ચ.

રોજ ૬ માઈ ૭ (ચિ. ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

મરજી-પીરોજશાહ મેહરામજી જીજીબાઈ—ઉત્તર વર્ષ ૪૮). મરહુમ શેઠ મેહરામજી જીજીબાઈના ત્રીજા દોકરા, પ્રથમ પોતાના બાઈએ સાથે વેપાર ચલાવતા હતા. પછી “જીપીવી મીલ”ના એજેન્ટની પેહીના બાગ્મ હતા. યુસફરીનાં બહુ શોખીન હોવાથી હાંફસ્તાન, કુરેપ, અમેરીકા, જાપાન, ચીન વગેરે ડેકાંએ યુસફરી કરી હતી.

તા. ૨૦ મી માર્ચ.

આજ દિને સીકદરાખાદ મધે મરહુમ દસ્તુર મેહરામજી જમાસપજી જમાસપઆશાનાનાં ઉમણામાં તેમના દોકરા દસ્તુર પુરોહિત મેહરામજી જમાસપઆશાનાને હેદરાખાદના દસ્તુર નેમાયા હતા, તથા તેવણને અજીમન તરફથી એક શેઆલ શેઠ મેહરામજી પેશનતજી મેહરામજી હોરાડી હતી, તથા બીજી શેઆલ દખલુના વડા દસ્તુર શમશુદ્ધ એાલમા ખાંનાહદુર દસ્તુર હોશંગજી જમાસપજી તરફથી નાખી દસ્તુર કંઠાખાદ હોરાડી હતી. વળી નામદાર નીજામ સરકાર તરફથી નામદાર દીવાન નવાબ વીકારજી ઉત્તરએ એ મીજાલસમાં પોતાના ખાનગી સેક્રેટરી મી. કુરડુનજી જમશેદજીને મોકલયા હતા, જેવણે નીજામ સરકાર તરફથી મરહુમ દસ્તુરનાં મરજી માટે દજગીરી ખતાવી હતી તથા જાણવડું હતું કે, નવા દસ્તુરની નેમણુક નામદાર નીજામ તથા દીવાન સાહેબ પચંદ કરેછે અને તેવણને સરકાર તરફથી રૂ.૧૫૦ તું મનસખ બાંધી આપવાને કાવ થયેછે.

એ બાદ હેદરાખાદની જરોયાતી અજીમનના શેઠ-કરી શેઠ મેળાજી આદરજી પહોરે તથા શેઠ પીરોજશાહ પેશનતજી મેહરામજી મરહુમ દસ્તુરજીનાં મરજી અજીમન-ને ગયતી ખેડ વિષે એ બતાવી મરહુમની પહેરજમારી અને બાજા યુજોગી વખાણુ કરી મરહુમનું નામ દરેક અવસરનાં જાણુરોમાં દેવાની સુચના કીધી હતી ને મંજૂર થઈ હતી. એ બાદ નવા દસ્તુરજીને બીજી સાત શેઆલિ હોરાડવામાં આવી હતી. મરનારનાં કુટુંબ તરફથી તેમનાં પુત્રને માટે રૂ.૨૦૦૦૦ ધર્મખાતે આપવામાં આયા હતા, તથા હેદરાખાદની વસતી. વધવાથી જીજી દાખત્યું પ્રરડું જાણુતું નથી, માટે મરહુમની વાદમારીમાં એક નવું દાખત્યું બાંધવાની સુચના થવાથી મીજાલસમાં હેદરાખાદના જરોયાતીએ તરફથી એક ફંડ થયું હતું, ને ફંડમાં રૂ.૧૦૦૦૦ થી વધુ રકમે બરાબર, જેમાં જીખપ રકમે નીચે સુચન હતી:—રૂ.૨૦૦૦) શેઠ મેહરામજી નશરવાંતજી

ચીનાઇ, રૂ.૧૫૦૦) શેઠ દોરાબજી ડોશાબાઇ દોડીવાલા, રૂ.૧૦૦૦) શેઠા શાપુરજી એલમજી ચીનાઇ, અને ઉદરજી વજીહ, રૂ.૫૦૦) શેઠ એલમજી ચોરાબજી ચીનાઇ, રૂ.૩૦૦) શેઠ મનચેરજી ખરશેહજી પંથશી, રૂ.૨૦૦) શેઠા દીનસાહેજી પુરશી, અને રમજીજી ચીનાઇ વજેર.^૧

તા ૨૧ મી મારચ.

રોજ ૭ માઠ ૬ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

આજ દિને મહંતી અંબુમનનાં ઉપરાતથી બંધા-મલી દરેમહેરને પરમાપને ૫૦) વર્ષ પૂરાં થયાથી તેની જુબીલી તરીકે ત્યાંનાં સર્વે જરથોસ્તીઓએ શેઠ દાદાબાઇ પેશનજી ભોટાની આગેવાની હેઠલ ઉપરાંચું કરી શાંજનાં દરેમહેરમાં જયન કરી રાતનાં રાજાની કરી જીવકાત આપી હતી, જેમાં ત્યાં વસ્તાં સર્વે પારસી કુટુંબોએ ભાગ લીધો હતો. જયનની ક્રિઆ પુરી થવા બાદ દરુર ખુરશેહજી જમશેદજી જામારખાયાનાં એક વાએજ કરી સંભારી હતી.^૨

તા ૨૨ મી મારચ.

આજ દિને મરહુમ શેઠ પીરજીશાહ મહેરવાંજી જીજીબાઇનાં ઉમરખાંમાં તેમનાં વીધવા બાઇ નવાજબાઇ તે સર દીનસાહેજી માણેકજી વીટીર ખારેનેટનાં બેટીએ રૂ.૫૦૦૦), બેહન બાઇ દીનબાઇ તે મરહુમ શેઠ નયરવાંજી વીટીરનાં વીધવાએ રૂ.૮૦૦૦), બાઇએ શેઠા ધનજીબાઇ તથા દાદાબાઇ મહેરવાંજી જીજીબાઇ અને બતિજી શેઠ જીજીબાઇ મનચેરજી મહેરવાંજી તથા પાલક શેઠ જમશેદજી ધનજીબાઇ મહેરવાંજી મલી રૂ.૧૧૫૦), સયરા દીનસાહેજી માણેકજી વીટીર ખારેનેટ રૂ.૫૦૦૦), શેઠા ફરાંજી તથા બહમનજી દીનસાહેજી વીટીર રૂ.૨૦૦૦), સર દીનસાહેજીની બેટીએ બાઇએ બાપાઇજી, હમંબાઇ, રોતબાઇ, માણેકબાઇ, બચુબાઇ, તથા બેહમતજીન રતનબાઇની બેટીએ બચુબાઇ, કુવરબાઇ, અને મહેરબાઇ ફરાંજી પાંડે મલી રૂ.૧૨૦૦), બેહન બાઇ આવાંબાઇ તે મરહુમ શેઠ કાવજી દીનસાહેજી વીટીરનાં વીધવાએ

૧ બને જમશેદ, તા ૨૩ મી મારચ ૧૮૯૫.

નવા દરુરજીને એ પ્રમાણે મનસબ આપવા માટે નાખદાર દીવાંન વીકાર જીવ જીમરાને જીવકાર માનવાને તા ૩૧ મી મારચે દરુરજી પાતે તથા હેરાસાદના આગેવાંન જરથોસ્તીઓનું એક ડેપુટીશન મળું હતું. રાખેતાની તાલમ-તથાજો થવા પછી ડેપુટીશને પારસી કોમનાં ઉચાંતની લાગણી બહેર કરી હતી, અને હીવાંને એક કીચતી શેઆલ નવા દરુર ખુરશેહજીને હેસારી હતી.

૨ રાસત ગોષ્ઠતાર, તા ૩ જી એપ્રિલ ૧૮૯૫.

રૂ.૫૦૦), બીજાં મિહનમી રૂ.૨૦૦), તથા મિત્રો શેઠ કાવજી દાદી કીમજીએ રૂ.૫૦૦), શેઠ જાહેરજી કાવજી રૂ.૩૦૦)નીએ રૂ.૫૦૦), અને શેઠ એલમજી દીનસાહેજી રૂ.૨૦૦) મલી રૂ.૨૪૨૫૦) ધર્મ ખાતાંઓમાં આપ્યા હતા. પ્રાથમી રાતનાં ઉમરખાંમાં હાનરજી નવરોજી નયરવાંજી વાકીઆએ રૂ.૫૦૦૦) ની રકમ કુનીવરસીટીમાં મરનારને નામની જાદ પેહલવીમાં સ્થાપર-શીખ આપવાને બેઠ કરી હતી.^૩

અતરેની પારસી પંચાપતનાં ફંડના વચરી ચહેતો દરતક ૧૮૮૭ માં ઉત્તાં થયતાં “મી વિક્ટોરીયા જુબીલી પેહલવી રેક્ટ ફંડ” ની તરફથી પેહલવી નીરંગમનાંનું એક પુસ્તક જે પુણ્યાવાલા ચમસુત ઝોરખા ખાનખાહુર દરુર હોશંગજી જામારખાજી જામારખાયાના પાસે હતું તેની એક આબેહુલ નકલ પુણ્યાના સયરાકી ફેતોબકી પ્રેશમાં જવાઈ બાહર પાકી હતી. એજ નીરંગમનાની એક વધારે પુરાણી હાથની લખેલી ધરાનથી મળેલી નકલ એરવદ તેહજુરજી દીનસાહે અંગ્રેજીથી પાસ હતી તેની સાથ ચુકા-ખસા કરીને આ તરુ પુસ્તક કેટલાક ટીકા સાથ દરુર દારખ પેશાન મંજનાએ તબવાર કર્યું હતું.^૪

તા ૨૬ મી મારચ.

રોજ ૧૨ માઠ ૭ (ચિ) ૧૨૬૪ યન્દેજરદી.

મરજી—શાપુરજી હોરમજી સોપારીવાલા—ઉમર વર્ષ ૭૨) કરાંચીની કમીસરીપરના એક કંટાકર હતા. ઉત્તાં ૮ વર્ષની વાતપર પોતાના મિત્રાએને કામકાજ સોંપી પોતે નવદીક ૭ વર્ષ સુધી આપાં હીંફુસ્તાંનમાં જુદે જુદે ટેકાણે ચુસાફરીઓ કરી હતી. કરાંચીની પારસી “વીરબાઇજી રકુત” એવણે પોતાનાં ધણીઆનીનાં નામથી સ્થાપી હતી. કરાંચીના ગરીબ જરથોસ્તીઓ માટે એક નીરામીત ફંડ એવણે ઉખું કર્યું હતું.^૫

૩ બને જમશેદ, તા ૨૩ મી મારચ ૧૮૯૫.

૪ રાસત ગોષ્ઠતાર, તા ૨૫ મી મારચ ૧૮૯૫.

૫ બને જમશેદ, તા ૨૫ મી મારચ ૧૮૯૫.

૬ શેઠા ખરશેહજી અને જમશેદજી શાપુરજી સોપારી-વાલાના બાપા, અને ઝુંબાવાલા શેઠ દીનસાહેજી પેશનજી સોપારીવાલાના બાઇ.

૭ કરાંચીની અંબુમને એથના દીકરા બી ૦ ખરશેહજી ઉપર દીલાસાપત ચોકલી, એથની વાદગારી માટે બિયમજી કરી રૂ. ૫૦૦) એકકા કરી તેમાંથી એથની એક અંગ્રેજ પેનદીજ તસવીર પૂણી ત્યાંની કોપની બપ્પીસારીયા તા ૩ જી એપ્રિલ ૧૮૯૭ ને દીને શેઠ પેશનજી મિત્રાંજી દીનસાહેજી કાષે પુણી પુણી હતી.

તાં ૨૮ મી માર્ચ.

હાનરેબલ પીરોન્થાહ મેરવાનજી મેલતાએ વડી ધારાસભાના એક સભાસદ તરીકે હાલની શાસનમાં જે હીનગવાન તારીફનાયક પ્રબલેષા બબલી તેની પ્રીઝીસ્ટમાં કક્ષતા મળે “ઈડીઅન ચીર” ના અધીપતી બાજુ મોરેનડોનાય સેના પ્રમુખપણું હેલ ગઈ તાં ૧૭ મી માર્ચે ત્યાંના આગેવાન બંગાળીઓની એક સભા મળી હતી, જ્યાં ડેપુટી મેયર હેલે કે હાનરેબલ પીરોન્થાહ સુંબઈ પાછા ફરે તે અગાઉ તેવલુને જાહેર માનઅકરામ આપવું તથા કક્ષતાના ટાઉન હોલમાં એક મોટા પ્રકારની હવનિય પારટી આપવી, તે ડેપુટી મેયરે આજ રાત્રે કક્ષતાના ટાઉન હાલમાં એક મોટા મેલાવડા ધર્યા હતા. હાનરેબલ પીરોન્થાહ આવી પહેલવર્તા તેમને યોગ્ય આવકાર હઈ એક પપ્પ મેયર ઉપર જગા આપી કમીટીના પ્રમુખ હાનરેબલ ડબ્લ્યુ. સી. મેનરજીએ કક્ષતાના રેલ-વાસીઓ તરફનું એક માનવત્ર લખી શંભલાલજી, અને તેમ કરતાં જણાવ્યું હતું કે ઉત્તરબંને લીધે આ મેલાવડાની મેલવણો દાડદાડીમાં કરવી હોવા છતાં કક્ષતાના ૩૫૦૦ રેલવાસીઓએ એ હીલચાલને લગતી અરજી ઉપર ચક્રીઓ કરી હતી. હાનરેબલ પીરોન્થાહ એ માનવત્રના ધરતો જવાબ આપે આદ આપી તથા રંગ-રાગમાં કેટલોક વખત ચુલ્હી રીફેશમેંટે લઈ મેલાવડા બરખાસ્ત થયા હતા.

તાં ૩૦ મી માર્ચ.

શ્રેષ્ઠ કેપ્તયર શોરાબજી પાટક, બી. એ. એ રૂઝીની ગામજન કલેજની હજનેરી સેવટની પરીક્ષા પેહલા નંબર ફોર્મમાંથી મળે પચાસ કરી નીચલાં પાંચ ધનામે મેલ્યાં હતાં:—(૧) “કાઉનસીલ એવ ઇડા”નું ચક્રી ચરસ નીવડનાર જવાબ આપેનું રૂ.૧૦૦૦ ની રીકડ રકમનું પહેલું મોટું ધનામ; (૨) અહત્તા પ્રકારની સરડીફીકેટ મેળવવા માટે રૂ.૨૫૦ નું “તામિસન પ્રાઇઝ”; (૩) ગણીત-માં પહેલા આવવા માટે કોરટલી મેમોરીયલવાળો સોનાનો ચાંદ; (૪) એક્સપેરિમેન્ટલ સાયન્સમાં પહેલી પદવી મેળવવા માટે જનરલ મેકલેગનવાળું ચોપડીઆનું ધનામ; (૫) એ કલેજના દેશી જવાનોમાં કચરતની હરીફાઇઓમાં પહેલા આવવા માટે વીજાનગામના મહારાજાવાળું રૂ.૪૦ નું ધનામ.

તાં ૩૧ મી માર્ચ.

રોજ ૧૭ માર્ચ ૭ (ચો) ૧૨૬૪ યજ્ઞજ્ઞર.દી.
અરુણ—બરજોરજી રમતમજી મોદી—ઉમર વર્ષ
(૬૦). ૬૦ સં ૧૮૬૬ માં અંગ્રેની એલારીનસ્ટન ધા-

૧ જામે જમશેદ, તાં ૨ જી આપરેલ ૧૮૬૫.

૨ જામે જમશેદ, તાં ૪ થી આપરેલ ૧૮૬૫.

૩ શ્રેષ્ઠ પીરોન્થાહ પાટકોરજી પોલીસ બાબ.

ચક્રીકુલનમાંથી મેરે ચક્રીકુલનની પદવી મેળવી હતી એ પાદ કેટલીક સુલત મુબી વેપારનાં કામચર ચીન જઈ આવ્યા હતા. ૧૮૬૫ માં મેરસ્ટના વખતમાં જાંગી પડેલી કેટલીક જોડેડ મોટાક કંપનીઓના લીકવીડર નેમાયા હતા. અંગ્રેની સાસુન મીલના ધણીક વરસો મુબી સેક્રેટરી હતા—અને બીમારીને લીધે તે એપ્રિલ ૧૮૮૭ માં છોડ્યો હતો. એવલુ એક સુલેહના અમલદાર હતા.

તાં ૧ લી એપ્રિલ.

૧૮૬૫ નાં શાલમાં જુદે જુદે ટેકાણીની મ્યુનીસીપાલ બોર્ડમાં નીચલા પારસીઓ ચુંટાયા થા નેમાયા હતા:— સુંબઈની મ્યુનીસીપાલ કોરપોરેશનમાં, કર જનનારા—એ તરફી—શ્રેષ્ઠ નવરોજી જાંગીરજી ગામડીઆ, કાવચજી મેરવાનજી ચરફ, દીનસાહ એલજી વાજા, ડાકટર નાનાભાઈ નવરોજી કાટરક, કેપ્તયર નયરવાનજી બાકરજી, કાવચજી હોરમજી, કાવચજી એલજી દાદા-ચાનજી, રમતમજી નયરવાનજી જોરી, ફરફુનજી નયર-વાનજી બીચગી, અને શ્રેષ્ઠ જીજીભાઈ ફરમજી પીટી, શોરાબજી ખરચેલ ટોડી, ખરચેલ નયરવાનજી વાડીઆ, અરેસર ફરમજી ઉતવાલા; સુલેહના અમલદારો તરફી—શ્રેષ્ઠ દારાસાહ રતનજી ચીચગ, હાનરેબલ પીરોન્થાહ મેરવાનજી મેલતા, સી. આઈ. ઇ., કેપ્તયર નવરોજી કાપરાજી, બહમજી પેશતનજી માચર, મેરમજી નયર-વાનજી સીરવાઈ, હોરમજી ખરચેલજી કુરેલવાલા, પેશતનજી નયરવાનજી વાડીઆ, અને જમશેદજી ખર-ચેલજી કામાજી; ધુનીવરસીડી તરફના—શ્રેષ્ઠ માણિક્યાહ જાંગીરસાહ તાલેવારખાં; ચરકાર તરફના—ચર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારીનેઈ, સી. એચ. આઈ., અને હાનરેબલ નવરોજી નયરવાનજી વાડીઆ, સી. આઈ. ઇ.

તાં ૪ થી આપરેલ ૧૮૬૫ ને દીને નવી કોર-પોરેશને રેનડીંગ કમીટીમાં શ્રેષ્ઠ કાવચજી મેરવાનજી ચરફ અને ડાકટર કાવચજી હોરમજીને ચુંડી કાઢ્યા હતા.

ચુનીસીપાલ બોરડ.

અકલેચર—ચરકારે નેમેલા—ખાં બાં શોરાબસાહ હોરમજી, પીરોન્થાહ દીનસાહ. ચુંડી કાઢેલા—જમશેદજી નયરવાનજી, અરેસર નયરવાનજી, કાવચજી અરેસર. અહમદનગર—ચરકારે નેમેલા—દોરાબજી રમતમજી નાચર કીચીકેટ કોરટના, ખાં બાં શોરાબજી પદમજી, ખાં બાં ફરમજી અરેસર. ચુંડી કાઢેલા—ખાં બાં નયરવાનજી ખરચેલજી, એલજી રમતમજી નયરવાલા, મેરમજી શોરા-બજી કારડ માચર, એમ. એ. પ્રાંતીજ—ચરકારે નેમેલા—જાંગીર કેપ્તયર કાપરાજી, બીવંડી—ડાકટર મ. ન. મોટા-ભાઈ વંકીલ. સુરત—ચરકારે નેમેલા—ચરજન મેનર કેપ્ત-

અર શ્રાવણ નરીમાં, ખાં બાં ફરવું કુવરુ તારાપોરવાલા, ખાં બાં કુવરુ કાવચુ. ચુંડી કાઢેલા—ખાં બાં ડાકર ડાયાભાઈ પેથતન, બરેરેન નયરવાનન વજી, ડાકર દીનચાહન છવનન એલ-મેહરાંમના, ડાકર પીદાચાહ નમચેન નાણાંવી નડી આડ—સરકાર નેમેલા—ખાં ૨ાં એલન મેહરાંમ હાડીવાલા, બી. એ., કૃપચર કુવરુ કાપડીઆ, એમ. એ., ડાકર રમતન માણેક કુલવાલા. મોડાયા—સરકાર નેમેલા—જાંગીર કેપચર કાપરાણ. તાચગાંમ, માન, ખતાવ, ખાંપુર—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં જાંગીરન માણેક અચેન. ધારવાર—ચુંડી કાઢેલા—નમચેન એલન ખાટલીવાલા. હુવલી—સરકાર નેમેલા—જાંગીરન મેહરાંમન. કોલાખા—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં રતનન એલન કાંગા. વજચાડ—સરકાર નેમેલા—ખાં ૨ાં શ્રાવણ રતન મામલતદાર, ડાકર પાણુન હોરમનન દાદામીન, નવરાજન હોરમનન, ચાપુર ફરમન, એલન પેથતન. ચુંડી કાઢેલા—કાવચન ધનજીભાઈ, ચાપુર દાદાભાઈ. રાંડેલ—ચુંડી કાઢેલા—માણેક નયરવાનન, કલીઆણુ—સરકાર નેમેલા—ડાકર રતન રમતન દાદીના, દરુર દારાચાહ રમતન ચંભણુ. ચુંડી કાઢેલા—રમતન હોરમનન. થાણુ—ચુંડી કાઢેલા—નવરાજન નમચેન આંતીઆ, કાવચ મેહરાંમન દીધ્યા, મેહરાંમન નવરાજન આંતીઆ. કુરલા—સરકાર નેમેલા—ડાકર નયરવાનન ધનજીભાઈ, કાવચ દોરામન પાંડે, કાવચ માણેકન મુતરીઆ, હોરમન રમતન ઉમરીગર. વાંદરા—સરકાર નેમેલા—રતન બીખાન કરંનઆ. અમદાવાદ—સરકાર નેમેલા—જાંગીર કેપચર કાપરાણ, ખાં બાં એલન ડાયાભાઈ કોડાવાલા, લવચ મેહરાંમન વાડીઆ. ચુંડી કાઢેલા—અરેસર કાવચ કારંભજા, ડાકર નાનાભાઈ કુવરુ મોદી, દારાચાહ ચાપુર ચેડના, એમ. એ. બીરંગામ—સરકાર નેમેલા—હોરમન દીનચાહન. પુણા—સરકાર નેમેલા—હોરમન ખાં બાં દોરામન પદમન, દરુર કેકોખાદ આદરખાદ. તાચક—સરકાર નેમેલા—હોરમન શ્રાવણ લેલીવાલા. ભેલગાંમ—સરકાર નેમેલા—અચેન પેથતન બાધચ. ઉરન—ચુંડી કાઢેલા—અરેસર પેથતન, આદર કાવચ. જાંજીર—સરકાર નેમેલા—ખાં ૨ાં શ્રાવણ હોરમન. ખાંદેશ—સરકાર નેમેલા—કે. આર. બહમન, શ્રાવણ અચેન. કુલીઆ—સરકાર નેમેલા—સરખન મેહરાંમ અચેન દલાલ, જાંગીર પેથતન. જુલા—લ—ચુંડી કાઢેલા—એલન કાવચ. વરગાંમ—સરકાર નેમેલા—ખાણુ માણેક. માંડવી—સરકાર નેમેલા—

હોરમન એલન હાસીં આસીરં, ડાયાભાઈ શ્રાવણ. ધગપુરા—ચુંડી કાઢેલા—હોરમન ધનજીભાઈ. સતારા—ચુંડી કાઢેલા—ડાયાભાઈ માણેક અડી, નયરવાન ડાયાભાઈ સતારવાલા, અચેન દાદાભાઈ સતારવાલા, અને માણેક બહમન. હાંસી—સરકાર નેમેલા—નયરવાન પાણુ ચેડના, મેહરાંમ ડાયાભાઈ તાચગાંમ, ખાં બાં પીદાચાહ પેથતન.

દીક્ષિત તથા તાલુકા લોકભ બોરડ.

બચ—સરકાર નેમેલા—ખાંબાહરુ શ્રાવણ હોરમન. અરેસર—સરકાર નેમેલા—ખાંબાહરુ શ્રાવણ હોરમન. ચાંસેટ—સરકાર નેમેલા—અરેસર રમતન દીધ્યા. ચુંડી કાઢેલા—રતન ડાયાભાઈ કરાંગી. દેહણુ—સરકાર નેમેલા—અરેસર દોરામન દીહરવાલા. ચુંડી કાઢેલા—રતન છવણુ વજી તારાપોરવાલા, પાણુ વીકાન સરંડાવાલા. માઢીમ—ચુંડી કાઢેલા—જાંગીર દાદાભાઈ તારાપોરવાલા, વીકાન મેહર. હવલી—સરકાર નેમેલા—મરવાન મચેર નડીઆડ—સરકાર નેમેલા—ખાં ૨ાં ચાંદિય એલન મેહરાંમચાહ. આંદ અને મોરચદ—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં બહમન એલન મોદી. કલીઆણુ—સરકાર નેમેલા—ડાકર રતન રમતન દાદીના. ચાપુર—સરકાર નેમેલા—ફરમન રમતન. ધગપુરા—ચુંડી કાઢેલા—રતન બીખાન. તાચક—સરકાર નેમેલા—જાંગીર કેપચર કાપરાણ. અહમદગર—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં શ્રાવણ પદમન, ખાં બાં નયરવાન અચેન, ખાં બાં ફરમન અરેસર. અલીખાગ—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં રતન એલન કાંગા. પનવેલ—ચુંડી કાઢેલા—હોરમન માણેક. ઉરના. પુણા—સરકાર નેમેલા—હોરમન ખાં બાં દોરામન પદમન. ડાપેલી—સરકાર નેમેલા—પેથતન રતન શેડ. અમદાવાદ—સરકાર નેમેલા—જાંગીર કે. ન. કાપરાણ. લોકેએ ચુંડી કાઢેલા—ખાં બાં એલન ડાયાભાઈ કોડાવાલા. થાણુ—ધનામદારેએ ચુંડી કાઢેલા—વીકાન મેહર. લોકેએ ચુંડી કાઢેલા—અરેસર દોરામન દીહરવાલા. મોડા—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં બહમન એલન મોદી. ધનામદારેએ ચુંડેલા—પેથતન અચેન મોદી. સતારા—સરકાર નેમેલા—ખાં બાં જાંગીર માણેક અચેન. જુલાલ—સરકાર નેમેલા—નવરાજન પેથતન. ખાંદેશ—સરકાર નેમેલા—કે. આર. બહમન, પેથતન હોરમન પાતક. આલીગાંમ—સરકાર નેમેલા—અચેન કુવરુ. તાચક—સરકાર નેમેલા—મચેર, ચુતાવાલાના માનેજર. ચુંડી કાઢેલા—રતન બીખાન. ધગપુરાવાલા. વજચાડ—સરકાર નેમેલા—ડાકર પાણુ હોરમન દાદામીન.

તાં ૧ થી આપરેલ.

જરૂરથી બાધબંધાની મંડલીને બાધ દીનબાધ પીડિત તથા સર દીનશાહજીએ દરેકે રૂ.૧૦૦૦) આપ્યા હતા.

તાં ૪ થી આપરેલ.

મુંબઈના મુનીસીપાલ કાર્પોરેશન તરફના લેજમ-લેટીવ કાનસીલના એક પ્રતિનિધી તરીકે આજ દીને હાનરેબલ પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતા, સી. આઈ. ઇ. ને એકમતે મુંડી કાઢ્યા હતા.

તાં ૫ થી આપરેલ.

નાથપોર મધે શેઠ જમશેદજી નચરવાનજી તાતાના વહીવટ તથે ચાલતી “સેનટરલ ઇંડીઆ સ્પીનિંગ એંડ વીવીંગ કું”ની “એમપ્રેસ મીલ”માં એક નવું વીવીંગ શેડ બાંધ્યું મુકવાની ક્રિયા આજ દીને મધ્ય પ્રાંતના સીક કમીશનર મીં જોન ઉડપરન, સી. એસ. આઈ. એ એક મોટા મેત્રાવડાની હજીરમાં કીધી હતી. પ્રથમમાં એ કુંપનીના મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર શેઠ જમશેદજી નચરવાનજી તાતાએ એ મીલને લગતી તવારીખ તથા હકીકત વાંચી મંજૂરવાલી હતી.

તાં ૬ થી આપરેલ.

મુંબઈના સીક-જસ્ટીસ સર ચારલસ ચારલ્ડ નાઇટ બ્રોક્લિફથી રીટાયર થઇ પોતાને વતન સીધારનાર હેવાથી તેવલુ તરફ અતરેની સંધળી વલુની પ્રજાની માનની લાગણી બતાવવા તથા તેવલુની યાદગારી કાયમ રાખવાનાં પગલાંઓ ભરવાને મુંબઈના રૈહવાસીઓની એક જાહેર સભા ભોલાવવાને ગઈ તાં ૨૭ મી માર્ચે શેરીફ મીં જી. ડબલ્યુ. રાઉટન જોગ અતરેના સર્વે માતના આયોજન મહરોએ એ મોકલેલાં રૈકવીજીશનની રહે આજ દીને રાઉન હાંચમાં એક જાહેર સભા મચી હતી. સરનશીનની ખુરસી મીં એસ. આર. ડબલ્યુ. ફોરેસ્ટે લીધા બાદ એ નામદાર વિષે સભાનું ઉંચું મત નોંધવાનાં ડેડાવ કરી તે નામદારની યાદગારી રાખવા વિષે એક ફંડ ઉઘું કરવા તથા બીજી ગેઠવણો કરવા માટે એક કમીટી તથા ૧ ઇંગ્રેજ, ૧ હિંદુ, ૧ મુસલમાન, અને ૧ પારસી-શેઠ

માણેકશાહ જાંગીરશાહ તલિયારખાનને, સેક્રેટરીઓ નમી સભા બરખાસ્ત થઇ હતી. આ સભામાં હાનરેબલ પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતા, ડાક્ટર કેપ્પલર નચરવાનજી બાકુરજી, ડાક્ટર કાવશજી હેરમજી, અને શેઠ ફરમજી દીનશાહજી પીડિત બાપાણો કીધાં હતાં.

હાનરેબલ પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતા સી. આઈ. ઇ. એ કલકત્તા ખાતે નામદાર વાઇસરાયની ધારાસભામાં દેશની બજાવેલી કીચતી સેવાની પીછાં તરીકે અતરેની જાણીતી પારસી રીપન કલમે આજ રાત્રે તેઓનાં માનમાં એક મોટું ખાખું સર જમશેદજી જીજીબાઈ બાઈનેટ, સી. એસ. આઈ. નાં પ્રમુખવલુ હેડઅપ આપ્યું હતું.

અતરેની રિક્રેટરીયા નાટક મંડલિએ હાનરેબલ પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતાનાં માનમાં આજ રાત્રે પોતાની નોંવેલટી નાટકશાલામાં એક નાટક ભજી બતાવ્યો હતો. એ નાટકની ઉવળના પરચ બાદ કરી રૂ.૧૧૩૬) મીં મેહતાની ખાએસ મુજબ હિંદી નેશનલ કાનગ્રેશની શ્રીતિષ કમીટી ઉપર મોકલ્યા હતા.

તાં ૧૨ મી આપરેલ.

“હાંગકાંગ રેલીમીક” નામનું હંગરેજી પત્ર જાહેર લીધાંદથી મીં એસ. રસમજીએ ખરીદ્યું હતું.

તાં ૧૨ મી આપરેલ.

શેઠ કાવશજી દીનશાહજી એડનવાસીને એડનમાં ૫જ મેજવાને આજે બરાબર ૫૦) વર્ષ થયાં તેની જુબીલીની ખુશાલીમાં આજ દીને એઓની પેહલીનાં આશરે ૧૦૦) માણસોએ એમેને મુખારકબાદીનું એક માનવત તથા એક સુંદર રૂપાનું વાક બેટ આપ્યું હતું. શેઠ કાવશજીએ એ બનાવની ખુશાલીમાં એડનના સર્વે પારસીઓને એક જગા-ફત આજે આપી હતી.

૨ જાને હીસામે તાં ૧૧ મી આપરેલે એ નાજ-દારને શેઠ વરજીવનદાસના “વેરલ શીલડ” બંગલામાં ઇવનીંગ પાર્ટી આપી હતી.

યાદગારીનાં રંડમાં રૂ.૧૬૫૦) ભરાયા હતા તેમાંથી રૂ.૩૫૦૦) ખરચી તસવીર ચીતરાવી, રૂ.૭૬૫૩) ઇવનીંગ પાર્ટી આપી તેના ખરચયાં તથા યાકીના રૂ.૮૮૬૬) ધુનીવસરીની એનડાઉમેન્ટ રંડમાં તાં ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૭ ને દીને આપ્યા હતા.

૭ જાને જમશેદ, તાં ૧૦ મી આપરેલ ૧૮૯૫.

૪ કપસરે હિંદ, તાં ૫ મી એપ્રિલ ૧૮૯૫.

૫ રાઈમસ ઓફ ઇં, તાં ૧૨ મી આપરેલ ૧૮૯૫.

૧ રાઈમસ આફ ઇં, તાં ૫ મી આપરેલ ૧૮૯૫.

તા ૧૧ મી આપરેલ.

રોજ ૩ માઈ ૮ (ચી) ૧૧૬૪ યન્દેનરદી.

મજલુ—નાનાભાઈ માણેકજી ગળધર^૧—ઉમર વર્ષ ૮૪). એવજી ગદેવીના વતની, પણ અતરે કમીચીવતના કંપાકર હતા. ગદેવીની અંગુમનના ફંડના એક તરફી હતા. તેમજ ત્યાંની “કા. ભ.” રેડીમની ગદેવી ઇંગલીશ સ્કૂલ” અને દવાખાનાના તથા શેઠ હેરમજી અરજેરજી કુપાંતનાં ગદેવી તેમજ નવચારીનાં કેટલાંક ધરમનાં કામો માટેનાં દરેકના પણ પેહલા દરદી હતા. થળી એવજી ગદેવીનાં અંગુમનનાં ઉધરાતથી બંધાયેલાં કોમખાનાં ફંડમાં રૂ.૧૦૦૦૦ ની માટી રકમ આપ્યાથી ૧૮૭૦ માં તે પરાંતી વેળાએ ત્યાંની અંગુમને એવજીને એક માનવત્ર અને શેઠાલ આપી હતી.

મરહુમ શેઠ કાવજી બેનનજી આજબલેસે તા ૧૩ મી જુન ૧૮૮૦ ને દીને એક દરદી કરી પોતાની હેવાતી પછી કેટલાંક ધર્મખાતાઓમાં તેનું આજ વાપડવાને રૂ.૭૫૦૦૦ ની સરકારી નોટ એજાઈડે કાઢી હતી, તે જુન્ય તેવજી તા ૯ મી જુન ૧૮૯૧ ને દીને બેહસત-નશીન થયા પછી તે દરદીના દરદીએ શેઠા માણેકજી તથા હેરમજી એદમજી આજબલેસે અને ફરકુનજી ધનજી-ભાઈ આજબલેસે રૂ.૪૨૫૦૦ ની નોટો તેમાં લખેલાં ધર્મખાતાઓમાં આપી હતી, પણ રૂ.૭૫૦૦ ની નોટ તેનું આજ હરાલ દેશમાં રેહનારા જરથોસ્તીઓપર નખાતા જીજીયાના કરમાં વાપડવા આપવાને લખ્યું હતું, લેકીન જીજીયાના કર હરાલના નામદાર શાહ નસરદીને ઇ. મ. ૧૮૮૨ થી જરથોસ્તીઓ પાસેથી લેવાનું બંધ કર્યાથી તે નોટો હરાલ દેશમાં રેહનારા ગરીબ જરથોસ્તીઓની હાલત સુધારવાનાં ધર્મખાતાને આપવી કે નહિ; તેમજ બીજી રૂ.૨૫૦૦૦ ની નોટોનાં આજબલેસે મરનારની પોતાની તથા તેમના ચાર વડીલાની બાજને દીને સુવે ધર્મકિઆ કરવા તથા તે દીને વેપારીની ધર્મશાલામાં આંધવા પાંચલા પારસીઓ તથા લાચાર હરાલોએને જમાવવા અને આશિદાદ આપવી—એ ઉપલી બંધે રકમો કાએદાસર છે કે નહિ તે બાબે મજફૂર દરદીઓએ હાઈ કોરટનું મત લેવા માટે એક મુકદ્દમા માડેલો હતો. એ મુકદ્દમામાં ચમ-શુલ ઓહલમા દસ્તુર પેશીતનજી બેહરાંમજી ચંબાણુ, દસ્તુર જમારપજી મીનિયેહરજી જમારપચાશાની, ચમશુલ ઓહલમા એમ જીવજીજી જમશીદજી માદી, બી. એ., અને ‘પારસી પ્રકાશ’ ના બનાવનાર શેઠ બહમંતજી બેહરાંમજી પેલ-ની શાક્ષી લેવામાં આવી હતી, જેઓ સંધાએએ જીજીયું હતું કે બાજરોજગારની કિઆ અમુક કુટુંબનાં તથા સંધાનાં યુવરેલોએના લાભ માટેની છે, તે વખતની

૧ શેઠ બંદરેર નાનાભાઈ ગળધરના કરી લેનાર બાબ.

બંદરેરનાં શામા-પ જીને દોઆ કરવામાં આવેલે, એથી જીવતોએને પણ લાભ છે કે તેઓ પોતાના વડીલાનાં પમજાંપર આજવાતી કુશિય કરે તથા વધારે મુજબુસત બનેલે. એ પછી કેટલીક ધારા સંબંધી તકરારો થયા બાદ નામદાર જસદીસ બેલીએ આજ દીને તેનો ચુકાદો આપ્યો કે આગળ મી ૦ જસદીસ જરડીને તથા જસદીસ ફેરને કદેલા ચુકાદાએ પ્રમાણે બાજરોજગારની કિઆ ખાંતગી પ્રકારની છે, અને તે જાહેર સખાવત તરીકે ગણાય નહિ. આ મુકદ્દમામાં બાજરોજગારની કિઆ સચે ગરીબા-ને જમાવવાની પણ દરદીમાં ગોઠવણ કીધેલી છે, પણ એ જમજીબી બાજરોજગારનો એક ભાગ છે એમ અતરે શાક્ષી પડી, માટે જમારે બાજરોજગારનું દરદી કાએદા-સર ટકી ચકુતું નથી તો તેનો એ ભાગબી કેમ ટકી શકે, માટે રૂ.૨૫૦૦૦ ની રકમ મરનારની અથડેઆંતનાં એકલીકબુદરેસેને સ્વાધીન કરવી, તથા મજફૂર જીજીયાના ફંડમાં મરનારે આપવા લખેલી રૂ.૭૫૦૦ ની રકમ હરાલ દેશમાં રેહનારા ગરીબ જરથોસ્તીઓની હાલત સુધારવાનાં ધર્મખાતાંના દરદીઓને તેમનાં ધર્મખાતામાં જો એક ઉપયોગ નહિ હોય તો બીજો ઉપયોગ કરવાની સત્તા છે માટે તે તેમને સ્વાધીન કરવી.^૨

શેઠા દીનશાહ ફરકુનજી મુલાં, એમ. એ; એજ. એજ. બી., શોરામજી દાદાભાઈ બારાવાલા, બી. એ; એજ. એજ. બી.; અને ધનજીશાહ પાલજી મીચતરી, બી. એ; એજ. એજ. બી. એ હાઈ કોરટના સોલીશીટરની પરીક્ષા ફતેહદીથી પસાર કીધી હતી.^૩

અતરેની હાઈ કોરટના નામદાર જસદીસ, ૧૦ વર્ષ સુધી હાઈ કોરટમાં વકીલનું કામ કરી એક વર્ષ સુધી પોતાનો ધંધો જ વકીલે નહિ ચલાવ્યો હોય તે જો લાયક માલમ પડે તો તેને હાઈ કોરટના એક “એડવોકેટ” તરીકે નામદાર જસદીસે દાખલ કરી શકે એવો નોંધ કાયદો બાંધવાથી તે કાયદાની રહે સમાલ કામ કોરટના બીજા જસદીસ શેઠ રચતમજી મેહરવાંતજી પેલ, એમ. એ; એજ. એજ. બી. ને સુબહની હાઈ કોરટના એક “એડવોકેટ” અથવા બારીસ્ટર તરીકે નામદાર ચીફ-જસદીસ અને જસદીસે આજ દીને નેમ્યા હતા.^૪

તા ૨૦ મી આપરેલ.

હાનરેબલ પીરોજશાહ મેહરવાંતજી મેહતા, સી. આઈ. ઇ. એ સુબંધ હજાકાના પ્રતિનિધી તરીકે હિંદુ-સ્થાનની વડી ધારાસભામાં જો સ્વતંત્રતા ખતાલી

૨ જાને જમશીદ, તા ૧૮ થી આપરેલ ૧૮૯૫.
૩ રાઈસ ઓફ ઈં, તા ૧૮ થી આપરેલ ૧૮૯૫.
૪ જાને જમશીદ, તા ૨૨ થી આપરેલ ૧૮૯૫.

આ દેશની ઉત્તમ સેવા બનવી હતી તે માટે તેવણના પ્રભુ તરફથી ઉપકાર માની તેમને એક માનવત્વ આપવાનો ઠરાવ કરવાને અત્યંત ગ્રેસીડંસી એસોસિએશનના નેતાશ્રી આજ દીને નવિભટ્ટી થોમ્સનનાં સર્વે વરણના સોફાની એક પોલી જાહેર સભા મળી હતી. સરનશીનની પુરસ્કારી સર દીનશાહજી માણિકજી પીટી બારેનરને આપવા બાદ તેવણ તરફથી હાનરેબલ પીરેશ્યાહની સેક્રેટરીનાં એક બાપાણુ તેમના પેટા શેડ ફરંમજી દીનશાહજી પીટી વાંચી સંબંધાણુ હતું. જે બાદ પુણીની સાર્વજનિક સભા તરફથી આવેલો નીચે મુજબનો તારના સંદેશ, સેક્રેટરી શેડ દીનશાહ એલજી વાણાએ વાંચી સંબંધાણુ:— “આનરેબલ મીં શીરેશ્યાહ મેહતાએ, જાતી અગવડ ભોગવી, ભોગો આપીને વડી સરકારની ધારા-સમાનાં બનવેલી ઉત્તમ સેવા માટે તેવણ તરફના ઉપકારની બાગણી જાહેર કરવા ગ્રેસીડંસી એસોસિએશને બોલાવેલી આ જાહેર સભાનાં કામનાં સારવજનિક સભા દિવાળનીથી ભાગ લેછે.”

એ પછી નીચલા ઠરાવો સર્વેનાં એકમતથી પસાર થયા હતા:—

હાનરેબલ રહીમગુલા મહમદ સંપાંની એમ. એ. એ દરખાસ્ત કાઢી તેને હાનરેબલ જિરીયાત ઉમયાસ/કર ચામીક તથા શેડ દાજી આબાજી બારે, બી. એ; એલ. એલ. બી. એ ટેકા આપ્યો કે:— “આ સમાનાં મત પ્રમાણે, આનરેબલ મીં શીરેશ્યાહ મેરવાનજી મેહતાએ સમાનય રીતે હાંદુસ્તાનની અને ખુશ કરીને આ શહેરની બનવેલી અગતની, કામતી અને જુદા જુદા પ્રકારની સેવાઓની ઉંચી પીઠાનની નોંધ હાલને પ્રસંગે લેવાની જરૂર છે.”

શેડ એન. જી. સંદાવરકર, બી. એ; એલ. એલ. બી. એ દરખાસ્ત કાઢી તેને ડાકટર બાલસંદર કિશ્ણ તથા શેડ હાથાલીમ રહીમગુલાએ ટેકા આપ્યો કે:— “આનરેબલ મીં શીરેશ્યાહ મેરવાનજી મેહતા માટે મુખ્યની પ્રભુ જે ઉંચું માન અને આદર ધરવેલે તે જાહેર રીતે દરજાવવા માટે એક માનવત્વ તેમને એનાયત કરવાનો ઠરાવ સભા કરેછે.”

મીં બપ્પુ. સી. ચેમબરસે દરખાસ્ત કાઢી તેને શેડ રસતમ બ. ર. કામા, બી. એ; એલ. એન. બી. તથા શેડ માહેદેવ વાધુદેવ સ્મરજે ટેકા આપ્યો કે:— “સમાનાં પસાર કરવામાં આવેલું માનવત્વ, પ્રમુખ નજીકના જે દીવસ નજી કરે તે દીને, જાહેર રીતે આનરેબલ મીં

મેહતાને એનાયત કરવું અને તેને બનતી ગોઠવણ કરવાનું કામ મિસ્ત્રસ ધરમસી, દીનશાહ એલજી વાણા અને સંદાવરકરને સોંપવું.”

સેવે ડાકટર કેપસર નયરમાનજી બાપુરજીની દરખાસ્ત ઉપરથી પ્રમુખ સહિયોનો ઉપકાર માની સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

તાં ૨૩ મી આપરેલ.

૨૧ જાન ૧૦ માં ૮ (શેં) ૧૨૬૪ યજ્ઞેનરદી.

મુખ્ય મંત્રે કોટમાં ગોલવાડની ગલીમાં મરહુમ શેડ મનચેરજી બરચેજી બંગાડાએ તાં ૬ મી આપરેલ ૧૮૪૮ ને દીને પરકાવેલી આદરાંની દરેમેર પીસમાર હાલતમાં આવવાથી તે ઉમેડી શેડ પેથતનજી નયરવાંનજી ગોદીવાલાએ નયરથી પોતાનાં પેટી મરહુમ બાપ પીરેશ્યાહનાં પુત્રને માટે ત્યાં પીજી હમારત બધાથી તેમાં જુનાં આદરાં પરકાવી આજ દીને તે જાણી મુકવાની જયનની ક્રિઆ કરાવી હતી. જયનની ક્રિઆ દરનુર જમાસપજી મનિચેરજી જમાસપઆશાનાં પ્રમુખપણાં હાલ થવા બાદ શેડ પેથતનજી તરફથી શેડ બરચેરજી રતનજી હક્રીમે એક અંજુમન પત્ર વાંચી સંબંધાણુ, જેમાં જણાવ્યું છે કે એ દરેમેર સર્વે જરેયારીઓના વપરાસ માટે જાણી મેલીએ, અને તેના નીભાવ માટે દરનુર જમાસપજી સાથે બદોખસ્ત કરોંછે તે પ્રમાણે હાલ દર માસે પેંહ્યાડાયા જાણુ અને બનીયના નીભાવ માટેના બદોખસ્ત આગલ આલતાં કરીયું. એ પછી દરનુર જમાસપજીએ એ દરેમેરની આગલી તવારીખ આવી જુની હમારત પીસમાર થવાથી મુનીસીપાલીટીએ તોડાવી પડાવી, અને છેલ્લાં આઠ વર્ષ થયાં તેના કેબલે મરહુમ શેડ બરચેરજી માણિકજીની, તથા મરહુમ શેડ માણિકજી શેડવાલી તથા મરહુમ શેડ બનાજી લીમજીની દરેમેરમાં મેલવા દેવા માટે એ દરેમેરેના સુતવલીઓ, અકસર કરી શેડ જાલબાઇ અરેદેસર શેડના તથા શેડ નાનાબાઇ ધનજીબાઇ બનાજીને તેમજ સર દીનશાહજીએ અનેક મદદો કરવા માટે તેમના ઉપકાર માનવા હતા. એ બાદ દરનુરજીએ એ દરેમેરના અચલ સુતવલીને નામે શેડ પેથતનજીને એક શેઆલ હોરાડી હતી, તથા શેડ પેથતનજીએ દરનુર જમાસપજીને તેમજ એં બહમતજી બરચેજી પાવરની એકકા શેઆલ હોરાડી હતી, અને વાશની કરી મેલાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

૨ જામે જમશેદ, તાં ૨૪ મી આપરેલ ૧૮૪૫.

એ દરેમેરમાં નીચે મુજબ તપની મારવામાં આવીછે:—

“શ્રી પાંક દાદાર અદુરજાહની જદ્દ ઉમેડો. આ દરેમેરે નેડેર જમશેદ શેડ જનચેરજી બરચેજી બંગાડાએ રોલ ૧૫ નો જાહો ૭ નો શેડેનશાહી સને ૧૨૧૭ યજ્ઞેનરદીને દીને હબીબી જરથીસતીઓના વપરાસ સાથે પુકી મેલી હતી,

૧ બપ્પુ જાનપત હાનરેબલ શીરેશ્યાહને તાં ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૪૫ ને દીને ગઈલી થોમ્સનનાં એક કોઠી જાહેર સભા નીચે આપવામાં આવ્યું હતું. તે વેળાએ પ્રમુખશ્યામે હાનરેબલ રહીમગુલા મહમદ સંપાંની, એચ. એ. બીસમ્બા હતા.

સાથ થે છે અને પ્રત્યુપને સતા આપે છે કે, કોન્ટ્રેસ તરફથી એક માનવન થકી કહાડી આનરેયલ મીંઝ મેહતા સાથ મશબત ચલાવી તેવલ નકી કરે તે વખતે તથા ઉકાલે એ માનવન તેવલને એનાયત કરવા.

તાં ૧૪ મી મેએ.

રોજ ૧ માઈ ૯ (ચિં) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

મરણ-જીવલુજ હોરમજી ગળધર-ઉમર વર્ષ ૬૯, પ્રથમમાં દવા વેચનારી મેસરસ ત્રીચર શ્રીધીની કંપનીમાં નોકરી. કંપનીના આડતીયા તરફ ૧૮૫૩ માં આંગ્રેજીયા ખાતે ગયા હતા. તે પછી મેસરસ ત્રીચરની કંપનીના ભાગમાં થયા હતા. એ બાદ બાપબસા હોટલ તથા મોશરાન મધે ચોક હોટલ ઉધાડીમાં હતાં. ૧૮૮૩ થી કોટ મધે જીની હાઇ કોરટવાળી કુશદે હમારતમાં 'ગ્રેટ વેસ્ટરન હોટલ' ઉધાડી તે પોતાનાં મરણ સુધી ચલાવ્યું હતું. પોતાના જનમ વતન ગણુદેવીના જરથોસ્તી અંગ્રજીમનાં ફંડના ૧૮૯૫ થી એક તરફી હતા તેમજ ત્યાંની શર કાપસજી જહાંગીર ઇંગ્રેજ નીયામને સારા પાયા ઉપર લાવવાને તન મન અને ધનથી ધણી મેહેનત કરી હતી. લાંબી મુદતના હોટલ તથા હરેપ શોપી સાથના અને ખીજા સંબંધને લીધે ઇંગ્રેજ અહમચે અને અમલ-દારોમાં સારા પહોંચાઇ જઇ વગ અને માન ધરાવતા હતા.

મરણ-દસ્તુર દારાબજી પુરશેદજી દારાબપાલજી-ના-ઉમર વર્ષ ૬૪, નવસારીની વડી દરેહમેદેના તાપેના ભગરીઆ મોપેદા તથા મેહેદીનાના સુરત રક્ષતમ-પુરાના દસ્તુર હતા. ત્યાંની દસ્તુર મોરશેદ લાખાંશ્રી અથાપવામાં એવલુની આગેવાની હતા.

શેઠ મનચેરજી મેહરવાંનજી બાવનગરી, સી. આઇ. ઇ. ને ઇંગ્લાંડનાં "નોરથ હસ્ટ મેકનલ ઝીન" વીભાગ તરફથી પાલમિંટના એક કન્ટ્રેરેટીવ બાજુ તરફના ઉમેદવાર તરફે બાહર પાડવામાં આવ્યા હતા. શેઠ મનચેરજીએ પોતાના રાજ્યની વિચારો કેવા છે તે ત્યાંના સુડી કાઢ-

૧ તાં ૧૭ મી મેએની રાત્રે તે તરણવાળા મેસરસ બાટ અને કુશચે કાનરેયલ પીરોજશાહ મેરવાળજી મેહતાનાં માળખાં ઇવનીંગ પાર્ટીમાં મેલાવડો કરી તેમાં સર્વે ફેલીગિટીને મોતરયા હતા.

એ માનવન કાનરેયલ પીરોજશાહને તાં ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫ ને દીને મુંબઈ થઈ ગઈ હતી મીએટરમાં એક થોડી બહેર સમા મેલવી મુંબઈની પ્રજા તરફનાં માનવનની સાથે આપવામાં આવ્યો હતો.

૨ થોડા નવરોજી, બંચીરજી, નશરવાંનજી તથા અરશેદજી અલખજી અલખરના પાયા.

નારાએને કહી મંજાવવા માટે આજ દીને એક થોડી સમા મેલવી બાપજી કીધું હતું.

ખંડાલા મધે ગરીબ જરથોસ્તીએને માંદગીની વખતે હવા ખાવા જવા માટે શેઠ જહાંગીરજી મેહરામજી મરજીમાં હસતકનાં સેનટીરીયમવાલી જગો ઉપર શેઠ જહાંગીરજી રક્ષતમજી મોદીએ રૂ.૫૦૦૦ આપી મે નાધલા ખંડાલા પોતાનાં માતાજી મરહુમ બાઈ રતનખાઈનાં પુત્રને માટે ખંધાવી આપ્યા હતા.

બંડન આરટ સોસાયટીનું ફલાવર પેનટીંગ જુક અને મોહલ પેનટીંગ કલર મોક્ષ સાથનું ત્રીજું ઇનામ જી. આઇ. પી. રેલવે આશીસના એક મદદનીશ મીંઝ અરશેદજી શાપુરજી દિવ્યાને મળ્યું.

તાં ૧૬ મી મેએ.

આજ દીને સુરત મધે મરહુમ દસ્તુર દારાબજી પુરશેદજી દારાબ પાલજીનાં ઉકમણમાં તેમના મેટા દસ્તુર બરજોરજી દારાબજી દારાબ પાલજીનાં નવસારીના વડા દસ્તુર દારાબજી માહોવારજીએ પોતાની નવસારીની વડી દરેહમેદેને તાપેના ભગરીયા મોપેદા તથા મેહેદીના તરફની એક શીયાલ આઢાડી, તેઓને તેમના મરનાર પાવાની જગ્યાએ સુરત રક્ષતમપરાના દસ્તુર ઠરાવયા બાદ, સુરત ભગર સાથની અંગ્રજીમ તરફની, સુરત રક્ષતમપરાની દસ્તુર પુરશેદ લાખાંશ્રી તરફની, નવસારી તાપેના સુરતવાસી ભગર સાથના મોપેદા તરફની, રક્ષતમપરાના તલાડી ખાનદાં તરફની, નવસારીના મરનાર શેઠ માણેકજી હોરમજી પરચેવ તરફની, અદમરાના ખાનદાં તરફની અને નવા દસ્તુર બરજોરજી દારાબજીના મેટા મોહોલાના દોસતો તરફની મળી ૮ થાંધા આપવામાં આવી હતા.

તાં ૨૧ મી મેએ.

રોજ ૮ માઈ ૯ (ચિં) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

ખંડલા મધે શેઠ હોરમજી ધનજીભાઈ કાપડીઆએ પોતાના પાવા મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ મેહરવાંનજી કાપડીઆનાં પુત્રને માટે એક માલ સાથનું મકાંન ત્યાંના જરથોસ્તીએને દીનઆધનની કિઆ વગેરે કરવા માટે ધર્મખાતે ખંધાવી આપી આજ દીને મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈની

૩ બચે જમશેદ, તાં ૧૩ મી જુન ૧૮૯૫.

એમાં ખીજા પાંચ બાપજો એવલે એક ૫૫૫૫ડીઆનાં કીમાં હતા, તથા ત્યાંની દરક વાંડે ગીડીગાં પોતે હાજર થઈ પુછેલા સળોલાના જવાબ આપતા હતા.

૪ બચે જમશેદ, તાં ૧૬ મી મેએ ૧૮૯૫.

૫ બચે જમશેદ, તાં ૨૧ મી મેએ ૧૮૯૫.

૬ બચે જમશેદ, તાં ૧૮ મી મેએ ૧૮૯૫.

વરસી હેવાથી જ્યન કરી ખાઈ કુકું હતું. જ્યનની કિઆ મહિલા દરુર ખુરશીદળ જમશીદળ બાપસ-આયાનામે કરવા બાદ તેઓએ એક વાળેન કરી મંબ-લાવી, જે પછી થેડ હોરમળછ તરફથી એક અંજુમન પત વાંચી મંબનાઓ, જેમાં એવી ચરતો બહિર કરી હતી કે, એ મકાનમાં દખલના હમુરને તાલિનેજ માનિદ રાખેા, જે બંડવાના જરથોક્તીઓમાં કશી વરવાઈ પડે અને તેઓ બીજા માનિદને લાવી રાખવા માગે, તો તે માનિદથી એ મકાનમાં રહી શકશે નહી. મકાનની માલિકી તથા મુત-વલીપણું મકાનના બંધાવનાર તથા તેવણના વારસોને હસ-તક રહેશે, જે બંડવાના જરથોક્તીઓ કરી ખાઈ ન કરે ને અંજુમનને માનિદ રાખવાને અશકત થઈ પડે, તો તેઓને એ મકાન ઉપર કશો હક રહેશે નહી અને મકાન-ના માલિક અથવા મુતવલી એ મકાન ગમે તે બીજા ઉપ-યોગમાં લઈ શકશે.

એ પછી થેડ હોરમળછના ઉપકાર માની આશની કરી મીજલસ બરખાસત થઈ હતી.^૧

તા. ૨૩ મી મેએ.

રોજ ૧૦ માહ ૯ (થે. ૧૨૧૪ યહિજરી.

મજલુ—તવરોજછ પેશતનછ ધાલા^૧—ઉમર વર્ષ ૫૮. મેચરસ નશરવાનછ બમનછ માદીના છોકરાઓની હાકકાંમ તથા કલકતા ખાતેની પેટ્ટીના વડા મદદનીશ, એ બને થેડેરોમાં વરસો મુખી રહેવાસ કરવાથી બેઉ થેડેરોની જરથોક્તી અંજુમનના ધરમના ફરોના તરફી તથા આનરરી સેફેટરી હતા.

કરંચી મધે ડ્રેડેચર બરજોરછ જમખાપછ પાદ-શાહની આગેવાંની હેલ બાનુએને માટે એક ચરકુ-લેટીંગ લાઇબ્રેરી સ્થાપવામાં આવી હતી.^૩

તા. ૨૫ મી મેએ.

રોજ ૧૨ માહ ૯ (થે. ૧૨૧૪ યહિજરી.

મજલુ—ડાક્ટર હોરમળશાહ બેહરામછ પેશતનછ^૪—ઉમર વર્ષ ૫૦. સુરતવાળા જાહીતા તખીય તથા ત્યાંની પારસી પંચાવતના ચરનશીન ડાક્ટર બેહરામછ પેશતનછ-ના બીજા પેટા. ૧૮૮૦ માં એવણે લંડન મધે તખીયી અબયાસ કરી એલ. આર. સી. પી. જગેરે પદી મેલવી

૧ બને જમથેદ, તા. ૨૭ જી મેએ ૧૮૯૫.

૨ થેડા પેશતનછ, મેકસંચલ, અને ડેખશર નવરો-જછ ધાલાના ખાવા.

૩ તેના સેફેટરી તરીકે ખાઈ ખાસીદખાનુ ખસીદછ મેલના તે થી નાદરશાહ નવરોજછ કામચાલનાં મેટીહતાં.

૪ થેડ નશરવાનછ હોરમળશાહ ડાક્ટરના ખાવા.

અને બાવનગર રાજની તખીયી નોકરીમાં રહ્યા હતા. કુખાઈ હવા ફરકાર કરવા આપ્યા હતા, ત્યાં એમનું મરણ નીપજ્યું હતું.

આ વેળા નામદાર માહરાજીની સાલગરેહની ખુશાલીમાં અપાયલાં જતાપિમાં અમદાવાદવાલા થેડ જંગીરછ પેશતનછ વકીબને “ખાંબાહદુર” નો જતાપ આપવામાં આવ્યો હતો.^૫

નામદાર માહરાજીની સાલગરેહની ખુશાલીમાં આવ બને પ્રણી મધે બરાયલી દખલના ચરદારોની વાર્ષિક દરખાસ્તમાં નામદાર ગવરનરના એજન્ટ મી. રુઝમરડે તથા નેમાયલા ચરદાર હાનરેબલ ખાંબાહદુર દોરામછ ૫૬-મછ પેશતનછને નામદાર વાઇસરાય તરફની સનદ આપી.^૬

કરંચી મધે ડ્રેડેચર વોઈડીયર કોરોના વારસીક હરી-કાઇની કચરતેનો મેલાવડો આવ બને થયો, જેમાં મી. રજતમછ દીનચાહ બીલીઆએ બધી ચરતોમાં પેલવા આવી આખી ડ્રેડેચરમાંથી ચેમપીયનશીપનો પેલ મેલ્યો હતો.^૭

ઉદવાડાનાં આતશબેહરામના કંપાઉડમાં ખાઇ માઇલાં-ખાઇ માણેછ વાડીઆએ એક નાહનખાનું બંધાવી આવ બને ત્યાંની અંજુમનને સ્થાપીન કયું છે.^૮

૫ એ જતાબની સનદ આપવા માટે જિતર વિખાના કચીચનર થી. રીડે તા. ૮ થી અક્ટોબર ૧૮૯૫ ને દીને એક દરખા ત્યાંની હેકરીઝની વાડીમાં બરી હતી, જે વેળા તેવણે તથા આ. રાવ બાહદુર રજીડાડલાલ ઊડાલાલ સી. આઈ. ધ. તથા સુજરાતા બવે લંપતરાય કાંધ્યાનાઈ, સી. આઈ. ધ. એ બાણેા કરી અમદાવાદના રહીસો તરફથી થેડ જંગીરછને સુખારકપારી આપી હતી.

[શબ્દચસ ખોઈ ઇડીઆ, તા. ૬ થી અક્ટોબર ૧૮૯૫.]

૬ બને જમથેદ, તા. ૨૭ જી મેએ ૧૮૯૫.

૭ રાસત ગોશ્તાર, તા. ૨ છ જુન ૧૮૯૫.

૮ એ નાહનખાનુંવર નીચે મુજબ તરીકે ચારેલી છે:—

“આએ નાહનખાણુનું મકાન મુખાઈવાઈ ખાઈસાહેબ ચેડલાંખાઈ માણેકલ વાહાડીઆ તે ચરકુથ થેડ જંગીરછ નશરવાનલ વાહાડીઆની મેટીએ પાતાના ચરકુથ સસરા થેડ નવરોજ નશરવાનલ વાહાડીઆના પુત્રને સાડ પાતાના ખરમે જમીન મુખાં બંધાવીને તરડીઆની ખાસતે અનજી-બને સ્થાપીન આપ્યું છે.

રોજ ૧૨ મે મેહોર બનદ શાહા ૬ મે આવર બનદ થેડેલાશાહી, શાહા ૧૦ મે દે કદવી સને ૧૨૬૪ બનદજરી—તા. ૩૦ થી મે સને ૧૮૯૫ ઇસ્વી.

દીનચાહ દોરામછ ચીસરી,

એ. એ. એ.

શીલપાળી.”

[જિવની તખીયાં ઇ. એલ. તખીયાંની સુખારકીયેટ]

તા. ૨૯ મી મેએ.

રોજ ૧૩ માઈ ૯ (ચે) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

જામનાર મને શેઠ દોરામજી દીનચાહજી એડન-વાલાને ખરેખે બંધાયેલી દરેકેદર આજ દીને પરવામાં આવી હતી. જ્યનની કિઆ પુરી થવા બાદ ત્યાંની અંગુમન તરફથી શેઠ બહમનજી બનજીભાઈ તથાડીએ શેઠ મનચેરજી દોરામજી એડનવાલાને એક શેઆલ હોરાડી તથા ખીજી શેઆલ તેમના બાવને મટે મોકલવાને આવી તથા અંગુમન તરફથી તેમના ઉપકાર માનવો. એ પછી ચાચની કરી સર્વે જરેખેડીઓએ આખો દીવસ ત્યાંજ ખુશાલી-માં યુલવેઈ હતો.^૧

તા. ૨૯ મી મેએ.

રોજ ૧૬ માઈ ૯ (ચે) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

મરજી—ખરેચેડજી હોરમજી સીનાઈ—ઉમર વર્ષ ૭૧). એવણુ આગલા વખતમાં પોતાના ભાઈ શાધ મેચરસ ખરેચેડજી અને જાંગીર હોરમજી સીનાઈનાં નામથી બાપડો મોટો વેપાર ચલાવતા હતા. પાછલથી રોજગારમાં થણું નુકસાન જવાથી એકાંત છાંડી યુલરી હતી. કેટલીક જોઈટ રોક કંપનીઓના એવણુ ડાપરેકર તથા આંડીટર હતા.

તા. ૩૦ મી મેએ.

રોજ ૧૭ માઈ ૯ (ચે) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

મરજી—ડાકર દાદાભાઈ જામાસજી કાપડીઆ—ઉમર વર્ષ ૯૦). એવણુ ચાંદ મીડીલ કોલેજમાંથી ૧૮૬૧ માં પસાર થઈ તખીયપણીની સનદ મેલવી હતી, અને યુવકમાં સારા પાયાપર ધંધો ચલાવતા હતા. થોડુંક સુધી એવણુ જામખંડીનાં રાજની નોકરીમાં ત્યાંના મરકારી દવાપાનાના તખીય નેમાઈ ગયા હતા.

તા. ૩૧ મી મેએ.

રોજ ૧૮ માઈ ૯ (ચે) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

મરજી—કુવરજી શાપુરજી તારાપોરવાલા^૨—ઉમર વર્ષ ૬૮). તારાપોરની પારસી પંચાયતનાં એક જુના તરડી અને જવહાર મંસ્થાનના માજી દીવાન, તારાપોરની “ભાંગ્યાની કુલ” વેશાએ શેઠ કુવરજી પોતાની પોલાદી કાઠી અને દીલનાં બળ ઉપર, છુટારાએએ ગામમાં કોપેલી

૧ એ દરેકેદરનાં ચર્કાનમાં ધરતા રેશ્કાર કરી તે ઇ. સ. ૧૯૦૬ માં પાટું કુશાદે બંધાવ્યું હતું.

૨ શરત મોક્ષતાર, તા. ૨૩ મી જુન ૧૮૯૫.

૩ શેઠબહાદુરજી શાહ દીવાન પા. બા. મેહરજીભાઈ સી. આઈ. ઇ. અને પા. બા. શરૂનજી કુવરજી તારા-પોરવાલા સી. આઈ. ઇ. ના. બા. બા.

છુટકાની તપાસ કરવા, વચર ખારતીએ ગામની અંદર બંદૂક લઈને રાત્રે ફરતા હતા. અને તેવણુના અમલમાં જવહારનાં જંગમ, આપકારી, અને મેહસુબનાં ખાતાએ આપાદ હાલતે પોંદેમાં હતાં.

તા. ૧ જી જુન.

રોજ ૧૯ માઈ ૯ (ચે) ૧૨૯૪ યન્દેનરદી.

શેઠ રસમજી પાલજીજી માડને પોતાનાં માતાજી મરહુમ બાઈ નવાજખાઈનાં પુત્રને મટે નવસારી મને ત્યાંના દોખમાંના કંપાઉડમાં એક કુવા બંધાવી આજ દીને એક જ્યન કરી અંગુમનને વાપડવાને જોશી મુકવેા હતો. આ વેળાએ એ એલજી કેરસાસજી આંલી-આએ એક વાંચેજ કરી કુવા બંધવાના સવાળ તથા દોખમાં વગેરેની સમજ આપી હતી.

કરાંચી મને ખાંખાહુર મેહરામજી જાંગીરજી રાજ-કોટવાલાએ પોતાનાં ધણીઆની મરહુમ બાઈ ખરેચેડ-ખાઈનાં પુત્રને મટે ત્યાંનાં દોખમાંની સંચિની શગડીને લગતી મેક ઉપર જરેખેડીઓને બંદોબ કરવા મટે એક બંગલી બંધાવી આજ દીને તેને જોશી મુકવાનું જ્યન કીજું હતું. એજ મુજબ દોખમાંના કંપાઉડમાં શેઠ મેહરામજી આદરજી ગાંધીએ પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ આદરજી ડોશાભાઈ ગાંધીનાં પુત્રને મટે એક માટી પાણીની ટાંકી બંધાવી આપી તે પણુ આજ દીને જ્યન કરી જોશી મુકી હતી.^૩

શેઠ જાંગીરજી કાવજી જાંગીરજીએ ૬૦ સં ૧૮૯૩ માં લંડનનાં હમ્પરીઅલ હનસ્ટીડજીમાં રૂપીઆ ૨૦૦૦૦૦) જે લાખ (૧૦૫૦૦ પાંડ) મેટ આપ્યા હતા તે મંચી તે હનસ્ટીડજીમાં ભાષણો તથા ગામણોની મીનલસોને મટે ૪૦૦ થી ૫૦૦ માણસ સમાઈ શકે એવા એક મોટો હોલ બાંધી તેમાં હિંદુસ્થાનને લગતું એક

૪ આ શમડી તથા ટાંકી બેપર નીચે મુજબ તર્કીઆ ચારેલીઃ—

“યજ્ઞાંની મદદ.”

“એડેસનશીન ખુરેશ્દમાઈ તે ખાંખાહુર શેઠ મેહ-“સંચલ જાંગીરજી રાજકોટવાલાનાં ધણીયાણીનાં ધરખનાં “૪૩ મંચી સગડીને લગતું” આએ કાચ બનાવ્યું છે. “કરાંચી તા. ૨૨-૫-૧૮૯૫.”

“શ્રી પાક દાદાર હોરમજીની મદદ હોએ. “મરહુમ શેઠ આદરજી ડોશાભાઈ ગાંધી સને ૧૯૬૪ “યજ્ઞેનરદી રોજ મીના પારેશપદ શાહ પારેશદ અખ-“શાસપદ તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૪ ને દીને ૬૬ “મપાકે તેવણનાં પુત્રને મટે આએ ટાંકી એવેનાં ધણી-“આની બાઈ રતુખાઈ અને ઉકારા શેઠ મેરાંમજી આદરજી “ગાંધીએ બંધાવી આપી છે.”

મુસકામનું પણ રાખ્યું હતું, અને તેને “હંડીઅન કોન્ટ્રેન્સ હાલ” કરી નામ આપવામાં આવ્યું હતું. તે હાલ ઉધાડવાની કિઆ આજ દીને એ ઇનસ્ટીટ્યુટની કોનસીલના પ્રમુખ હોરડ આસેસર હોરડ હરથેલે એક મોટા વગવાલા મેલાવડાની હજીરમાં કીધી હતી. હોરડ હરથેલે એક ટુક બાણાલુ કરી શેઠ ભંઈરજીની આ મુખાવતને મેદ પુરુશલીના આવાળે વચે “એક મહા-ભારત બક્ષિય” જણાવી હતી અને ઉમેદ બતાવી કે એ હાલ કંઈક હાંદુસતાનને ઉપયોગી થઈ પડશે એટલું જ નહીં, પણ જે હંઈરજે મોટાં હાંદી શેઠનથાહત અને તેની બાતબાતની ગંભીર વચ્ચેમાં બાગ છે, જેથી બાગ દરેક હંઈરજે સંધાઈ જાય, તે હંઈરજે મહત્વથી પણ એ હાલ બહુ ઉપયોગી થઈ પડશે.

તા ૦ ૪ થી જુન.

રોજ ૨૨ માઈ ૬ (શિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરુતુ—કાવચીત નવરોજી વચ્ચાડા—ઉમર વર્ષ ૩૬. ૧૮૭૭ થી એમો મુખધન મુનીસીપાલીટીમાં એક કલારક તરીકે રહ્યા હતા. તે બાદ એસેસમેન્ટ પાટુ ને-સરથી ગોલવડ, તે વેળાએ આસીસ્ટન્ટ એસેસમેન્ટ ૩૪૦૦ ના પગારની જગા ઉપર એવલુને નેમ્યા હતા. હેરાબાદનું મુનીસીપલ એસેસમેન્ટ નવી ૬૫ ઉપર મુખધનને ગોલવડમાં આવ્યું તે વખતે નીમ્મ મરકારની અજબ ઉપરથી એવલુની નોકરી તે મરકારને છ માસ માટે ઉછીકી આપી હતી. મુનીસીપલ પાતામાં એમો ધણા લોકપ્રીય હતા.

તા ૦ ૧૦ મી જુન.

રોજ ૨૮ માઈ ૬ (શિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરુતુ—એદલજી બહમનજી મારીમ—ઉમર વર્ષ ૮૩. એવલુ ૬૦ સં ૧૮૨૭ થી ૧૮૭૬ મુખીનાં (૫૨) વરસ દરમયાન મુખધનના જાણીતા તેમજ પહેલે વાઘેના વજીલને તથા કહાડવાથી પોતે અરધા વજીલના જેટલી માહિતગારી ધરાવતા હતા. પ્રથમમાં એવના જાણીતા સોલી-સીટર મેસરસ ગ્રાહમ અને મારીસને તથા એક કલારક તરીકે રહ્યા હતા અને (૧૧) વરસ મુખી મી૦ મારીસના હાથ તળે કામ કરવાથી એવલુની અટક પણ ખરાય ઉપરથી બદલાઈને મારીસની થઈ હતી. મી૦ મારીસની પછી મી૦ પીયુ તથા તે પછી જાણીતા મી૦ એ. એસ. એરીટન વજીલની પેઢી થઈ તેમાં પણ એવલુ કામમ રહ્યા. મી૦ એરીટન તે વેળાએ હમણે હંડા કંપનીનું તથા મરચે નામની હંડી પેઢીઓ તથા દેશી શેઠાઓનું વજીલાત-

૧ બપે જયશેઠ; તા ૦ ૨૪ થી જુન ૧૮૯૫.

૨ મરુતુ શેઠા મંચેજી, હીરભાઈ, બંગીરજી અને શેઠ બહમનજી એદલજી મારીસના બાવા.

નું કામ કરતા હતા, જેથી તેમના આ મેન્ટીબ કલારકને પણ મરચે માતાના બંડપણિા સાથે મરચેના પડયા હતા. એ પછી એ પેઢી પાતે અવારનવાર મેસરસ વોકર, બેડ, વાહડાંગ, રૂથકલ, પોલક, રામચંદ્ર, કેર, ગ્રેસકોટ અને વીર ભાગીયાઓ થયા હતા, જે બધાઓના હાથ હેળ એવલુ ૧૮૭૬ મુખી મેન્ટીબ કલારક હતા. ઉપલા દરેક વજીલોએ વીલાયત જતી વખતે એમને ધણી મરચ મરડીશકિત આપી હતી. વજીલના કારભારી ઉપરાંત એવલુ પારસીઓને લગતી ધણીક જાહેર બાબતોમાં આગેવાની લેતા હતા અને કેટલાંક પાતાઓમાં કેટલાંક વરસો મુખી કારોબારી તરીકે કામ કર્યું હતું.

તા ૦ ૧૧ મી જુન.

રોજ ૨૯ માઈ ૧૦ (ક) ૧૨૬૪ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરુતુ—આહમદ મે તે ખરોજી રસતમજી કામા-જીનાં ધણીઆની—ઉમર વર્ષ ૫૨. મરુતુ શેઠ માણેકજી ખરોજીજી શરફતા બેટી. એમોએ પારસીઓમાં પહેલવહેલી પ્રખત હંડીજી કેળવણી લીધી હતી તથા મુખધનની રીતબાત શીખ્યાં હતાં તથા ૧૮૬૨ માં એમો તથા એમોનાં બેન શીરીનબાઈ પોતાના બાપની સાથે મુરોજીની મુસાફરી પણ કરી આવ્યાં હતાં. એ બંધી વાતો તે વેળાએ પારસીઓમાં ધણી નવાઈ જેવી હતી. ૧૮૬૩ માં શેઠ માણેકજીએ પોતાના બાથખલાના બંગલામાં દેશી છોકરીઓને હંડીજી બાથાની કેળવણી આપવાને એલિકાંડર નેટીવ ગરલસ મુકુબ ઉંઘારી તેમાં છોકરીઓને કેળવણી આપવાના તથા ખીજાં કાંઈમાં એ બંને બેનોની પોતાના બાપને મુખ્ય મદદ હતી, અને એ મુકુબના વહીવટમાં એવલુ હેદલી ધડી મુખી કાળજી રાખી હતી. ૧૮૬૫ માં એમોનાં લગન આવણા પારસી વીદવાત શેઠ ખરોજીજી રસતમજી કામા સાથે થયાં હતાં અને પારણેલી જીંદગી પછી પણ એવલુ પોતાના અકિળવણી તરફના બાવ છાડ્યા હતા નહીં. એમોની રીતબાત તરખીત તથા અદબઅદા ખરેખર એક કેળ-વામલી જીને હાજતાં હતાં.

તા ૦ ૧૨ મી જુન.

રોજ ૩૦ માઈ ૬ (શિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરુતુ—ડાકટર હેરમનજી જયશેઠ સીરવાઈ—ઉમર વર્ષ ૩૬. ૬૦ સં ૧૮૮૧ માં મુખધન મુનીસીપલ સીટીની એલ. એમ. એડ એસ. ની પરીક્ષા પસાર કરી વડોદરા રેલવેની તખીખી નોકરીમાં જોડાયા હતા અને એ રેલવેના મરચે કામદારીની પ્રતી મેળવી હતી. એવલુ મરુતુ વચ્ચાડા મધે નીપજી હતું.

તા. ૧૪ મી જુન.

રોજ ૨ માહ ૧૦ (શિ.) ૧૨૬૪ યન્દેવરદી.

મરણ—કાવચી પેશનલ કામ—ઉમર વર્ષ ૭૯. ઇ. સ. ૧૮૪૭ થી એલિ પોતાના બાપની પેઠી અલાવતા હતા. કોટનાં પારસી બનર સ્ત્રીમાં તેઓની માઠી ફૂલ હતી, જે ઉપર છેક જુના વખતથી આખરદાર પારસી મહસ્થાની સંભળે છેડે બેઠક હતી.

તા. ૧૫ મી જુન.

રોજ ૩ માહ ૧૦ (શિ.) ૧૨૬૪ યન્દેવરદી.

તારાપોર મધે મરહુમ શેઠ વીકાજ મેહરજીએ ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં બંધાવેલી દરેમેહર બીચમાર હાલતમાં આવવાથી ત્યાંના જરથોસ્તીઓની અરજ ઉપરથી સુબધવાલં બાઇચહેમ દીનબાઇ તે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીઠીનાં લીધવાએ પોતાના મરહુમ પાવંદની પુત્રમાંથી રૂ.૭૦૦૦) પરથી નિચરથી બંધાવી આજનીને પોતાના દીકરા મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીઠીની નહમ્તે પડાવી હતી. જયનની કિઆ ત્યાંના જુજર્મ પંથકી એં રતનજી રૂસનજીએ કરવા બાદ બાઇ દીનબાઇ તરફથી એ દરમેહરનાં ફૂડમાં રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ આપવાની તદ્દરસ્તી પલાવવામાં આવી હતી, તથા એ દરમેહરનું મકાન બાંધનાર કંઠાદર શેઠ વીકાજ નવરોજી તારાપોરવાલાને એક શેઆહ હોરાડવામાં આવી હતી, એ પછી શેઠો બંજીરજી દાદાબાઇ તારાપોરવાલા તથા જમશેદજી બરજોરજી વીકાજીએ બાઇ દીનબાઇની તથા પીઠી પાંદર્દાનની સેફતમાં બાબાણી કીધા બાદ બાઇચહેમપર અંજીમન તરફથી મોકલવામાં આવનાર માનવત શેઠ દાદી એલજી તારાપોરવાલાએ વાંચી સંબોલાયું, જેમાં બાઇજીને ધણે ધણે ઉપકાર માનવા સાથે તેમનાં કાનવર એ દરમેહર બંધાવવાની બાબદ લાવવા સાથે સુબધની આશા બેઠકવાલા શેઠ નવરોજી રતનજી વીકાજી અથવા તારાપોરવાલાને પણ ઉપકાર માનવામાં આપ્યો હતો. એ પછી શેઠ અરદેસર દારાબજીએ મરહુમ શેઠો નશરવાનજી પીઠી અને જમશેદજી પીઠીનાં નામ અંજીમનને લગતાં દરેક કિઆકામોમાં લેવાની દરખાસ્ત કીધી, જે સર્વેએ બાહલ રાખવા બાદ આશની કરી સર્વે થોડક વિસમ થયું હતું.

૧ શેઠો પેશનલ, અરદેસર, અરદેસર, બંજીરજી અને જમશેદજી કાવચી કામના બાવા.

૨ બંધે જમશેદ, તા. ૧૭ મી જુન ૧૮૬૫.

આ નવી દરેમેહરનાં નીમીની તખતી યુકવામાં આવી છે.

શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી પીઠી તારાપોર-દરેમેહર. આંખે આનંદ હાલતમાં અસલ મકાન કામ કરાવવા શેઠ વીકાજ મેહરજી તારાપોરવાલાએ રોજ ૬ મી અદર

તા. ૨૨ મી જુન.

રોજ ૧૦ માહ ૧૦ (શિ.) ૧૨૬૪ યન્દેવરદી.

મરણ—પેશનલ દીનચાહજી એડનવાલા—ઉમર વર્ષ ૫૫. શેઠ કાવચી દીનચાહજી એડનવાલા સી. આઇ. ઇ. ના નાહના બાઇ. શેઠ કાવચી એડનવાલાની સુબધ અને એડની પેઠીના બામા તરીકે બંધો કરતા હતા, અને એડન મધેજી યુજર્મ.

તા. ૨૪ મી જુન.

સુબધના નામદાર ગવરનાર હારડ સેનડહરજી આજ દીને પુણ્ય મધે કોનસીલ હાલમાં એક “મેવી” ભરી હતી. આ વેળાએ નીચલાપારસી ગ્રહસ્થો ત્યાં કાઠવેદ એનનીમાં હાજર થયા હતા:—

જમશુજી એલમા મરદાર પાંતપાહુર દરુર હોય. ગજી જમાસપજી જમાસપઆશાના, હોનરેબલ મરદાર પાંતપાહુર દોરાબજી પદમજી, મર જમશેદજી જીજી બાઇ બારિનેઠ, સી. એચ. આઇ.

તા. ૨૭ મી જુન.

મર જમશેદજી જીજીબાઇ પારસી બેનિવાલં ઇન-સ્ટીટ્યુટના એક અધિકારી મરહુમ શેઠ અરદેસર રાધાબાઇ સુનશીની ખાલી પડેલી જગ્યાએ પુણ્યવાલા મરદાર હોનરેબલ પાંતપાહુર દોરાબજી પદમજીને એક અધિકારી તરીકે નેમ્યા હતા.

તા. ૩૦ મી જુન.

રોજ ૧૮ માહ ૧૦ (શિ.) ૧૨૬૪ યન્દેવરદી.

મરણ—દારાચાહ રૂસનજી દલાલ—ઉમર વર્ષ ૪૮. મરહુમ પાંતપાહુર રૂસનજી દોરાબજી દલાલના

યઝદ માઠા ૬ મો આદર યઝદ શેઠેનશાહી અને ૧૯૮૯ યન્દેવરદી તા. ૬ મી જુન અને ૧૮૨૦ ને દીને બંધાવી પરશાવયું હતું. પણ તે બીચમાર હાલતમાં આવી નવાથી, બાઇ દીનબાઇ તે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીઠીનાં લીધવા અને મરહુમ શેઠ રેસવાનજી જીજીબાઇ સુનાર્મ મેઠીએ પોતાના મરહુમ દીકરા જમશેદજી નશરવાનજી પીઠીનાં પુત્રને શેઠો પોતાના મરહુમ પાવીદ શેઠ નશરવાનજી માણેકજી પીઠીની પુત્ર મધેથી નવેસરથી એજ જગ્યા ગોવર કાલજી આ મકાન કુલે જરથોસ્તી અંજીમનના વપરાશ સાથે બંધાવી આપ્યું છે. તારાપોર રોજ ૭ મી અરદી-મેહરજી અમચાસપદ માઠા ૧૦ મો રહે દાદાર હોરનજી શેઠેનશાહી અને ૧૨૬૪ યન્દેવરદી, તા. ૧૫ મી જુન અને ૧૮૬૫, સંવત ૧૯૫૧ ના જેઠ વદ ૮ ને વાર સનેહી.

૩ શેઠ દીરજીબાઇ પેશનલ એડનવાલાના બાવા. ૪ કાઠમસ ઓજઈડીઆ, તા. ૨૬ મી જુન ૧૮૬૫. ૫ બંધે જમશેદ, તા. ૨૮ મી જુન ૧૮૬૫. ૬ શેઠો કુવરજી, દીનચાહ, તથા પીરોજશાહ દારાસાહ દલાલના બાવા.

નાહના દીકરા, બહુમતી એક બહુમતી વેપારી તથા ત્યાંની પારસી પંચાયતના એક અધ્યક્ષ તથા સુરતની ડીપ્ટી કમિશનરિયલ કોર્ટના એક ડેપુટી હતા. તેમજ બહુમતી આબેડે તથા આબેડે અંધા અને વીકારીયા છત્રીયા તથા ગ્રેસ કંપનીના ડાયરેક્ટર હતા.

તા. ૧ થી જુલાઈ

સુબમની પારસી પંચાયતના ફંડના તા. ૧ થી નવેમ્બર ૧૮૯૩ થી તા. ૩૧ મી ડિસેમ્બર ૧૮૯૪.

૧ અનામત રકમનો વધારો નીચે પ્રમાણે છે:—

બાહ્યરોગોની અનુચિતોએ નર્થ ખાતા પડાયા તેના.

અચરોલીની અનુચિતો ૩.૨૫૦૦)

નાગપુર તથા કાંચડીની " ૩.૬૫૦૦)

બચ્ચોલીની " ૩.૧૫૦૦)

૩.૧૦૫૦૦)

જુદાં જુદાં ખાતાંઓના આ સાલ

તથા આગાં સંલના વધારા-

માંથી નોટો ખરીદી તેના.

૩.૨૧૫૦૦)

જુદા જુદા કલ્પિતોએ કરમખાતે

અનામત રાખવા રકમો આપી.

૩.૫૮૬૦૦)

કુલે ૩.૯૦૬૦૦)

સુબના હિસાબની ચોપડી દુકાળોએ છપાવી પ્રગટ કરી હતી. તેપરથી નોંધમાં આવેલ છે, વરસની સેવટે પંચાતનાં ફંડના દુકાળો હસ્તકનાં કરમખાતે ફંડ ખાતાંઓની પુલ એકંદર ૩.૩૪૬૬૨૬૧૬ ની હતી. આગાં વરસ-

જુદા જુદા કલ્પિતોએ આપેલી રકમનાં આગાં સાલ ચાર નર્થ ખાતાં નીચે પ્રમાણેનાં પાડ્યાં છે:—

૧. એક્સ્ટરનશીન થેંડ ખરોદલ ચાલેકલ તે સર બચ્ચોદલ છલખાઈ (ત્રીન) ધેરોનેડ, સી. એસ. આઈ. ના દીકરાનાં પુનને ચાટેજુ કરમખાતુ ૩.૬૦૦૦) જુ.

૨. થેંડ છલખાઈ કરમખાત પીટીડનાં બચ્ચોદલ ખુશાલીનાં એકનાં ચખાઈલ પાઈ દીનપાઈ નશરવાંનલ પીટીટ પોતાના આવીદની પુલખાંથી કીધેજુ ૩.૫૦૦૦) જુ.

૩. ખરદુખ થેંડ ચાલેકલ એક્સલ આલખલેસની પોતાની પુલખાંથી એકના એકલકયુટરોએ કીધેજુ કરમખાતુ ૩.૬૦૦૦) જુ.

૪. ખરદુખ પાઈ ખરોદપાઈ એક્સલ આલખલેસ તે થેંડ નશરવાંનલ બચ્ચોદલ ચોદીનાં વીધવાનાં પુનને સાઈ એવલુના એકલકયુટરોએ કીધેજુ ૩.૬૦૦૦) જુ.

એ કલખાં જુદા જુદા કલ્પિતોએ (૧૮૯૦૦) ની રકમ અનામત જુદે જુદે ખાતે આપીલે તેની રીપ.

નોટ તથા ખાંડ આપનારજુ નામ.	રકમ. રૂ.	ખાતાંજુ નામ.
પાઈ સુનાપાઈ તે થેંડ નશરવાંનલ રસતખલ કચોટની વીધવા.	૫૦૦	પંચામિતના થેંડેનશાહી ધકચખારના ફંડ ખાતે.
થેંડ નવરોજલ બહાંગીરલ માચડીયા.	૫૦૦	સુબમના આંધલાં પાંગલાં તથા બાચાર જરતોસતીઓની પરવરશી કરવા ચાટે પગાર આપવાનાં ફંડ ખાતે.
થેંડ દારાશાહ દોરાખલ રીપોરટર તથા કલ્પિયાલુ પાઈ બરખાઈ.	૫૦૦	"
પાઈ સુનાપાઈ તે થેંડ નશરવાંનલ રસતખલ કચોટની વીધવા.	૫૦૦	"
થેંડ દીનશાહ પીરોજશાહ થેંડના.	૫૦૦	"
પાઈ વીરપાઈલ તે થેંડ નશરવાંનલ અરદેશરલ વાડીયાનાં બેટી.	૫૦૦	"
થેંડ સોરાખલ બહાંગીરલ કેરાંચાલા તથા કલ્પિયાલુ પાઈ રતનપાઈ.	૫૦૦	"
થેંડ કરદેનલ બનલખાઈ આલખલેસ.	૧૦૦૦	કુલ જરતોસતી રવાંનેને અવલખજલ પોહોંઆડવાનાં ફંડ ખાતે.
પાઈ બીખાઈલ તે થેંડ કાસાપાઈ બચ્ચોદલ દેશાખનાં વીધવા.	૫૦૦	શ્રી નવસારીના જરતોસતી રવાંનેને અવલખજલ પોહોંઆડવાનાં ફંડ ખાતે.
થેંડ શાપુરલ છવાલ.	૫૦૦	કુકતાદને ડોકલે દેશાવરો ખાતેના અરીખ જરતોસતીઓને વેફેઓ આપવાનાં ફંડ ખાતે.
થેંડ છવલુલ બચ્ચોદલ ચોદી.	૫૦૦	સર બચ્ચોદલ છલખાઈ જરતોસતી ધકચખારનાં ફંડ ખાતે.
શ્રી ગિદવાડાની અધીરનાન અનુચિત.	૫૦૦	શ્રી હિદવાડાની અધીરનાન અનુચિતનાં બચ્ચોદલ ફંડ ખાતે.
સર દીનશાહલ ચાલેકલ પીટીટ ખારોનેડ.	૫૦૦	શ્રી પુનાની પારસીની અનુચિતનાં ફંડ ખાતે.

ની સેવે એ પુ'છ ૩.૩૩૨૫૬૩૯૧૦૪ ની હતી. એટલે | આ સાબનાં કુલ વધારે ૩.૧૪૪૨૮૯૫૨૨૧૦ થયે હતો.

નોંદ તથા બાંડ આપનારનું નામ.	રકમ રૂ.	ખાતાનું નામ.
શેઃ પેશનનજ નાનાબાઈ ઠાલાબાવાલાના એકલકથુરો.	૨૦૦૦	ચાપાટીની ધરમશાલાનાં આંધલાં પાંચલાં તથા લાચાર જરતોસતીઓને સખી પરવરશી કસવાનાં રૂંડ ખાતે.
બાઈ ખીડીબાઈ તે શેઃ ચેટ્ટેરવાનજ ચનચેરજ પાવડીની વીધવાના એકલકથુરો.	૪૦૦૦	"
શેઃ કેપ્પશરજ બહનજનજ છલભાઈના ધરમખાતાના રૂંડશીઓ.	૧૦૦૦	પુ'બધના તંબસત ફાલતખાં આપેલા જરતોસતીઓને આશરે આપવાનાં રૂંડ ખાતે.
શેઃ શરામજ હેરચનજ બચનજ શેઠના.	૫૦૦	"
શેઃ કાસાબાઈ દાદાબાઈ. આલબલેસ.	૫૦૦	ગરીબ લાચાર જરતોસતી વીધવાઓને આશરે આપવાનાં રૂંડ ખાતે.
બાઈ કુંવરબાઈ તે શેઃ અરદેશરજ એલજલ બીનાઈનાં વીધવા.	૫૦૦	"
શેઃ શરામજ રસતજલ કાશાજ.	૧૫૦૦	પ'આમિતનાં જનરલ રૂંડ ખાતે.
નામદાર સર દીનશાહજ ચાલિકજ પીટીઠ બારોનેટ.	૧૫૦૦	લેડી સાકરખાઈ દીનશાહ પીટીઠ તે મેડેસનશીન શેઃ શરામજ બીપાલ પાંડનાં મેડીનાં પુનને સાહે સર દીનશાહ ચાલિકજ પીટીઠ બારોનેટ તથા ઠાકરાંમિતિ કીધલાં ધરમ ખાતે.
નામદાર સર દીનશાહજ ચાલિકજ પીટીઠ બારોનેટ.	૫૫૦૦	સર દીનશાહ ચાલિકજ પીટીઠ બારોનેટ પોતાની યાદગરી સાહે કીધલાં ધરમખાતે.
નામદાર સર દીનશાહજ ચાલિકજ પીટીઠ બારોનેટ.	૨૫૦૦	ચરકુમ શેઃ નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠની યાદગરી કાપજ સખવા સાહે પુ'બધ તથા દેશાવરો ખાતેના જરતોસતીઓએ બિનાં કીધલાં રૂંડ અધીથી પડાવેલાં ધરમખાતે.
શેઃ શરામજ દીનશાહજ પીટીઠ.	૧૫૦૦	"
શેઃ બહનજ દીનશાહજ પીટીઠ.	૧૦૦૦	"
બાઈ સાહેબ દીનબાઈ પુ' નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠ.	૬૦૦	ચરકુમ શેઃ નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠનાં પુનને સાહે તેવજુની પુ'છમાંથી તેવજુની વીધવા બાઈ દીનબાઈ તે ચરકુમ શેઃ ચેટ્ટેરવાનજ છલભાઈ યુગનાં મેડીએ પડાવેલાં ધરમખાતે.
બાઈ નવાબબાઈ તે શેઃ રસતજલ અરદેશરજ વાડીયાનાં વીધવા તથા બેશીઓ.	૩૦૦૦	ચરકુમ ખાનખાદાર શેઃ રસતજલ અરદેશરજ વાડીયાનાં પુનને સાહે ધરમશાલાનાં ચાલુસોને જમાડવા વીજેરના કારણસર.
ડાઉજર લેડી રતનબાઈ ખરશેલ તથા સર જમશેદજ છલભાઈ બારોનેટ, સી. એસ. બાઈ.	૬૦૦૦	મેડેસનશીન શેઃ ખરશેલ ચાલિકજ તે સર જમશેદજ છલભાઈ (તરીબ) બારોનેટ, સી. એસ. બાઈ. ના દીકરાનાં પુનને સાહે બિનાં કીધલાં ધરમખાતે.
બાઈ સાહેબ દીનબાઈ પુ' નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠ.	૫૦૦૦	શેઃ છલભાઈ શરામજ પીટીઠ તે ચરકુમ શેઃ નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠનાં મેડી બાઈ આવાંબાઈના મેડીના લગનની પુશાલીમાં એવજુનાં ચમચ બાઈ દીનબાઈ નશરવાનજ ચાલિકજ પીટીઠે ચરકુમ શેઃ નશરવાનજની પુ'છમાંથી કીધલાં ધરમખાતે.
શેઃ હેરચનજ એલજલ આલબલેસ.	૨૦૦૦	ચરકુમ શેઃ ચાલિકજ એલજલ આલબલેસની પુ'છમાંથી એવજુના એકલકથુરોએ કીધલાં ધરમખાતે.
શેઠે અરદેશરજ તથા જમશેદજ નશરવાનજ ગોદી.	૬૦૦૦	મેડેસનશીન બાઈ ખરશેદબાઈ એલજલ આલબલેસ તે ચરકુમ શેઃ નશરવાનજ બહનજનજ મેડીનાં વીધવાનાં પુનને સાહે એવજુના એકલકથુરોએ કીધલાં ધરમખાતે.
	૨૫૬૫૦૦	

તા. ૧ લી જુલાઈ.

નામદાર માહરાણીજીના હોકમથી પ્રીતમ આફ વેલસે આજ દીને લડનાના મેટ નેમસીસ પેલેમમાં બરેલી લેવીમાં શેઠ દીનસાહ બરજેરજ બેહરામજી ડાકટર હાજર થયા હતા.^૧

તા. ૨ જુલાઈ.

ખાનદેશ જીજાનાં સાથે તાલુકાની પરહદનાં જંગલમાં શેઠ પેશતનજી હેરામજી ધતાએ એક મોટા વાઘ માર્યો હતો.^૧

તા. ૩ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૫ માહ ૧૦ (ચિ. ૧૨૪૪ યન્દેવરદી.

સુરત જીજાને લગતાં એલવાડ ગામમાં મુચકરૈના ઉતારાને માટે એક ધર્મશાલા સુબધવાલાં બાધ પરચેદ-

“દોખાંઓ તથા તેઓની આસપાસની જમીનો બીજેરૈના કાશ્તે સ્પષ્ટ પરચ કરવાનાં ફૂડ” ખાતે આ સાલ જમીનનાં વેચાણથી રૂ. ૧૦૫૯૫.૧૯ આવવા હતા. ગીયસ રોડને લગતાં ૧૭૯૪.૦૫૩ વારનો કટકો તથા સર જમશેદજી રોડને લગતાં ૩૨૪.૦૫૨ નો કટકો મળી રૂ. ૧૧૯.૦૯ વાર જમીન લેડ એકવીગીશ એકટ પ્રજાણે સુબધના કલેક્ટરની નોટીસા મુજબ મ્યુનીસીપાલિટીને વેચાતી આવી તેના ૬૨ વાર ૧) ના રૂ. ૩૫) લેખે એ ક્રીચત બિયછે. આ સાલ સરકારે ચાર ટકાની નોટોને ૩૩ ટકાની નોટોમાં બદલી નાખી હતી. તેના રીસારને લીધે એ સાલનાં ઘણાંક ખાતાઓની નોટોમાં આખા સાલનું વ્યાજ બેઠું વસુલ કરાયું હતું નહીં, માટે જુદાં જુદાં ખાતાઓને પુરેપુરું આખા વરસનું વ્યાજ જમી આપી વ્યાજને ખાતે તે બિયછું હતું.

જુદાં જુદાં ખાતાઓના વ્યાજના વધારામાં લીધેલી નોટો અને કોઈ એક જ ખાતાની એક જ થીલીની આપેલી નોટો એ સાલનાં કાલસાલીકેટ કરવામાં આવી હતી એ માટેની કાલસાલીકેટિશન થી જનરલ રંડ ખાતેથી આવવામાં આવી હતી.

આ સાલનાં એક દરદી શેઠ હોરામજી શરૂમજી ૫૩૯ તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૯૪ ને દીને મુજબ, અને બીજા દરદી શેઠ મનસિંહ હોરામજી કાણાલ તા. ૧૯ થી અકટાબર ૧૮૯૪ ને દીને મુજબ, તે બાબે દરદી-ઓએ પાતાની તા. ૧૩ થી આગસ્ટ ૧૮૯૪ અને તા. ૮ થી ડિસેમ્બર ૧૮૯૪ ને દીને અમુકને ચલેલી થીલીઓમાં ફલગીરીની નોંધ લેઈ, તેઓની ખાલી ૫૩લી જગએ શેઠ હોરામજી એલજી આવલસેસ, અને શેઠ કાવસજી અરશીજી જમશેદજીની અમુકને નેચલક કીધી હતી.

૧ બાબે જમશેદ, તા. ૨૨ થી જુલાઈ ૧૮૯૫.

૨ બાબે જમશેદ, તા. ૧૨ થી જુલાઈ ૧૮૯૫.

બાધ તે મરહુમ એન્ડ માણેજી પાલજી હોરામજી કરજી આનાં વીધવાએ પાતાના મરહુમ ખાવંદ તથા બાધ મરહુમ એન્ડ એલજી આદરજી હોરામજીનાં પુત્રને સાર રૂ. ૭૦૦૦) ને ખરચે બધાવી આજ દીને એક જમજ કરી બેઠી મુકી હતી. જમજની કિઆ કુડીઆનાં ના જુજગ પંથકી એન્ડ બેહરામજી હોરામજીએ કીધી હતી. જે બાદ બાધ તરફથી તેમના એક દરદી શેઠ માણેજી જીવજી માસરે કહી ચંબલાલું કે એ ધર્મશાલાનો ચાલુ ખરચ નીબાવવા માટે એક જુદી ચાલી બધાવી આવવામાં આવેલે તેમજ એ મકાનની રૂબરૂખ રાખવા તથા વહીવટ કરવા સાર ત્યાંના વતનીઓ શેઠ હોરામજી એલજી શેઠ, રતનજી નવરોજી પેલ, રતનજી પેશતનજી કરજી તથા એન્ડ જમશેદજી બેહરામજી પંથકીને નેચાલે. એ બાદ ત્યાંની તથા આસપાસનાં ગામીની અજુમન તરફથી શેઠ હોરામજી એલજી શેઠનાએ બાધ પરચેદબાધ પર ચોકલવાનું એક માનવત્ર વાંચી ચંબલાલું તથા તે અજુમન તરફની એક શેઆલ સાથે બાધને પેલેઆડવાને તેમના એક દરદી શેઠ હોરામજી હોરામજી બરઆને સ્વાધીન કીધું હતું. એ બાદ બાધના ઉત્તવા બે દરદીઓ તથા આડતીઆ શેઠ પરચેદજી દાદાબાધ ખાનસાહેબને અજુમન તરફથી અકકી શેઆલ હોરામજીમાં આવી હતી, તથા અરસપરસ ખીજ કેટલીક શેઆધીની પેહરામજી કરી ચાલની કરી સર્વે લોક વદાવ યધું હતું.^૩

તા. ૮ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૬ માહ ૧૦ (ચિ. ૧૨૪૪ યન્દેવરદી.

મરજી—બહમનજી પેશતનજી બીલીમોરીઆ— એવજી મરેલી રોહીલખંડ તરફ પરીવરતું કામ કરતા હતા, અને લોગ મુજબ હતા.

૩ બાબે જમશેદ, તા. ૧૨ થી જુલાઈ ૧૮૯૫.

આ ધર્મશાલાનાં નીચે મુજબ તથા ચારેબીઠે:—

“દાદાર હોરામજીની મદદ હોજો.

“આ ધર્મશાલા બાધ પરચેદબાધ તે આદરજી “હોરામજી બીલીમો પાતાના મરહુમ બાધ અધીબાદ “એલજી આદરજી હોરામજીનાં તથા પાતાનાં મરહુમ “ખાવંદ ચાનેકજી પાલજી હોરામજીનાં પુત્રને સાર બધાવી “સર્વે જમજીઓને વાવરવા સાર મુકી મુકી છે. “સને ૧૨૪૪ યન્દેવરદી રૂ. ૧૮૯૫.”

૪ શેઠ રસમજી પેશતનજી બીલીમોરીઆના બાધ.

તા. ૬ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૦ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૨૧૪ યન્દેનરદી.

અરુણ-જમશેદજી આદરજી રોજ-ઉમર વર્ષ ૫૩). સુરતના વતની. બીકાનેર એન્જનસીના હેડ ક્લાર્ક હતા, અને બીકાનેરમાં સુલખા હતા.

તા. ૧૨ મી જુલાઈ.

રોજ ૩૦ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૨૧૪ યન્દેનરદી.

અરુણ-રસમજી ચેતનજી બીલીમીરીઆ-ઉમર વર્ષ ૬૬). એવજી અને ૧૮૪૬ માં સુખાઈનાં કેળવણીખાતામાં ભેગાઈ ૮ વર્ષ નોકરી બનવી ૧૮૫૪ થી ફેરમાં પોતે એક ઇંગ્લેજ શાળા ઉઘાડી હતી. તે શાંધે "સમાચાર દરપણ" પત્રનું અધીપતીપણું પણ ચલાવ્યું હતું. એ ૫૪ તથા શાળા સાથેના અંબજોડી તા. ૨૭ ડિસેમ્બર ૧૮૫૬ ને દીને મેસજર ફરમજી મેસરમજીની કંપનીના આડતીયા તરફે ચીન ગયા હતા, ભાંધી સુખી હાલતમાં પાછા ફરી, ફેરમાં જોઈ ૨૪૦ પાતાઓના કારીખારમાં સમાલ થયા હતા. એવજી બીલીમીરામાં એક ધરમનું દવાખાનું અને સ્કુલ પોતાને ખરચે એક દાહકા કરતાં વધુ સુલત આણ રાખ્યું હતું.

"ફલત્ર" નામનું દર રેવીવારનું ઇંગ્લેજ તથા સુલતી ન્યુઝ પેપર તા. ૧૪ મી જુલાઈ ૧૮૯૫ થી શેઠ દાદાભાઈ નવરવાનજી ફેરવાળાએ પ્રગટ કરવા માણ્યું. જે ડિસેમ્બર ૧૮૯૩ સુધી માસી બંધ પડ્યું હતું.

તા. ૧૦ મી જુલાઈ.

શેઠ મનચેરજી મેહરવાનજી ભાવનગરી, સી. આઈ. ઇ. ને બંડનાં "નોર્થ બેન્કલ ઓન" વિભાગ તરફથી પાખાંચેના એક મેસમ્બર તરફે ૨૫૯૧) મતે સુંદી કાઠયા હતા.

૧ રજીપતાના એન્જનસીવાલા શેઠ રાંચજી બીપાળ રોજના જમણ તથા ભગીન.

૨ અરુણ શેઠ નાનાભાઈ તથા શેઠા છલભાઈ, શાણેકજી (જોલીસીદર), ચોરાયજી અને હોરમજી રસમજી બીલીમીરીઆના બાવા.

૩ ભમે જમશેદ, તા. ૧૮ મી જુલાઈ ૧૮૯૫.

૪ ઠાંધજી બોંદિ ઇડીઆ, તા. ૧૮ મી જુલાઈ ૧૮૯૫.

શેઠ મનચેરજીની સાંચે ચી. છ. હાવેલ નામે એક ભરોજી જીવેશ્વર હતો, જેને ૨૪૩૯) થતો ચલ્યાં હતાં. શેઠ દાદાભાઈ નવરવાનજી આ વેળાએ સેનટલ રીસસપરી તરફથી સુંદી કાઠયા ન હતા. તેમને ૨૦૮૩) અને તેમની સાંચે નીકલેલા ભરોજી જીવેશ્વર હાનરમજી કમણ્યુ. એસ. મેસમેનરીએ ૩૫૮૮) થતો ચલ્યાં હતાં.

પાલખાંચેનાં ચલેલી બેઠકની સુધારકવાલીયાં, ચી. મનચેરજી રેસવાનજી ભાવનગરીને ઇંગ્લેંડમાં વસતા તેમના

તા. ૧૮ મી જુલાઈ.

શેઠ જાંજીરજી કાલજી જાંજીર રેડીમનની નામ-દાર માહરંજીએ મળ તા. ૧ થીએ "નાઇટ હુડ" નો માંભભોં જેતામ આપ્યો હતો, તેની સનદ આજ દીને તાજદાર માહરંજીએ પોતાને હાથે શેઠ જાંજીરજીને "લીડમર કારટલ" ના મેહલમાં મેલાવી આપી હતી. આદર માહરંજીએ હાથે સનદ મેહલવાનું માન એક હિંદવાંને આ મેહલવેહ્યું હતું.

પારસી શીત્રો તસવી એક ખાણ, તા. ૨૪ થી આગસ્ટની રોતે આવવામાં આવ્યું હતું. એ વખતે ચી. ડી. બેરેરાજીએ પ્રમુખસંધાન લીધું હતું.

ચશરાસનાં ખરેજખેર ખાતેની એસોસીએશન તથા ગંભજીનાં કાનચેસ કમીટીની તા. ૩૦ મી આગસ્ટ ૧૮૯૫ ને દીને ખેલેલી સમાઓમાં એવે કસવ એકમતે પસાર થયો હતો કે, "આ સભા ઇંગ્લેંડનાં લીયરલ ગંભોને આજીવળી અપીલ કરે છે, ચી. દાદાભાઈ નવરવાનજી જાટે એક સલામત લીયાગ નકી કરવાની મેહરવાની કરવી, કારણકે ઇંગ્લેંડ તથા હિંદુસ્તાન બેઠાના લાભે જાટે ચી. દાદાભાઈની પાસામેદમાં હાનરી અતીશય નરેડની છે, અને ચી. દાદાભાઈ કરતાં હિંદુસ્તાને બીજો કાઠ વધારે ખરેખરો લાયક પ્રતીતી થયેલી સુચકેલ છે."

બંડનાં ફોલમ્બરન રેસટોરાંચાં તા. ૫ થી સપ્ટેમ્બરે ચી. ભાવનગરીના નાનમાં એક યુનીવર્સીટી ખાણ આવવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં ૨૦૦ પરાઓના હાનર હતા, જેઓમાં પારસીમેદના ઘણાક સમાસદો પણ હતા.

ચી. ભાવનગરીને બંડનાં ફોલેલ મેત્રોપોલમાં શબ્દારી ક્લિપાલમી તદ્દન અલગ પ્રકારનું એક ખાણ તા. ૧૩ થી નવેમ્બરે આપ્યું. લોરડ હેરીસ પ્રમુખસંધાને ખીરાળ્યા હતા. એ ક્લિપાલની પ્રથમ શરૂઆત કાર્લેન કલમ્બાંથી સર રોપર લેખકિને કીધી હતી.

શેઠ મનચેરજી પાલાંચેના મેમ્બર સુંદી કાઠયા તે જાટે તેમને સુધારકવાલી આવવાને ભાવનગર મધે ત્યાંની હાઈ સ્કુલવાલાં મકાનમાં તા. ૨૨ મી જુલાઈ ૧૮૯૫ ને દીને એક મોટી બેરેર સભા નગરશેઠ ભગવાનજી ભવાંન-ભાઈનાં પ્રમુખપણાં ફોલ લેલી હતી, જે વેળાએ તેમના જીવર એક માનપત્ર મોકલવાને ફોલ થયો હતો.

શેઠ મનચેરજીની એક સુંદર તસવીર તથા બંચ-અરિત તા. ૨૭ મી જુલાઈ ૧૮૯૫ ના "ઇલસ્ટ્રેટેડ લંડન-ન્યુઝ" ના આંકમાં છપાયાં હતાં. એજ સુલખ "ધી આરીક" નાં ૫જી એજની સમી આવી હતી.

૫ ઠાંધજી આંધે ઇંગ્, તા. ૨૦ મી જુલાઈ ૧૮૯૫.

સર બંડીરજીને આ જેતામ ચલવા પછી તેવજી સુખાઈ આપ્યા પાદ અતરેના ઘણાક ઇંગ્લેંડ, પારસી, સુલખવાં વગેરે અરસીએ તેમને તા. ૧૪ થી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫ ને દીને જનજાંચ કારટલમાં સર જમશેદજી છલભાઈ ચોરીનેડ, સી. એસ. આઈ. નાં પ્રમુખપણાં ફોલ એક વોરો લખાવત આપી હતી, જે વેળાએ કોન્ટ્રાસ્ટના મેમ્બર હાનરમજી ચી. મારડુડ, ચી. નરેડીસ રેડન, તથા બીજા નરેડી, સરકારી અખલદારો, વગેરે ૧૫૦ અરસી ખાણાંચે ખીરાળ્યા હતા.

તા. ૨૧ મી જુલાઈ.

આમિ શાહ લડનમાં “એમ્પાયર ઓફ ઇન્ડિયા” નામનું એક હિંદી પ્રદર્શનું અર્થે કારતમાં ઉપરથી હવે નેમાં અતરથી જાતજાતના પદાર્થોમાં તથા એકાદી-એકાદી કેટલાક સાહસીક ઇંગ્લેન્ડે લઈ ગયા હતા. એમાંમાં કેટલાક પારસી તાલીમવાળા તથા તમાચાવાલાઓ પણ હતા. સંખ્યા હિંદીવાનો કે નેમની સંખ્યા આ ૧૧૨) ની હતી તેમને આજ દિને તામદાર મહારાજીએ પોતાના વીડીયોના મેલમાં બોલાવી “માય સુલાકાત લીધી હતી, ને મધે નીચત્રા સાત પારસીઓ પોતાના જમાપીઠાડી સાથના પોચાકમાં હતા:—

થેડા સી. અરેસર, મેહરવાન ખુશરૂ ધરાની, મેરવાનજી હેમનજી મેરીઆ, જાંગીરજી એલજી બાદર, ધનજીશાહ કુંવરજી ગજધર, બહમનજી કુંવરજી ગજધર, ધનજીશાહ શેરારામજી આગરા.

પેલા સહચરે કેટલાંક અજાણ્ય નેવાં જાનવરે પ્રદર્શનમાં દેખાડયાં હતાં, તેથી તામદાર મહારાજીએ ખુશ થઈ તેઓપર એક રવાના તથા એક કાંચિના ચાંદ જેટ મોકલ્યો હતો.

તા. ૨૩ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૯૪ યન્દેઝરદી.

અરજી—જમશેદજી જીવનજી કાંગા—ઉમર વર્ષ ૩૮). અતરેની ફોટો હાઈ તથા ત્યારપા ન્યુ હાઈ સ્કુલમાં ફારસી ભાષાના શીક્ષક હતા. મી. ૦ પેશતનજી કાવચજી કાંગા સાથે મળી “Hints on the study of Persian” નામ ફારસી ચોપડી રચી હતી.

તા. ૧ લી આગસ્ટ.

હાઈવેલ થેડ નવરોજી નયરવાનજી વાડીઆને સુંબહ સરકારની ધારાસભામાં ત્રીજવાર નેમ્યા.

સેંટ ડેવિડ્સ કોલેજના માનવંત ઉચ્ચતાદ કાધર હેમીકરનની યાદગારી રાખવાના ફંડની કમીટીના થેડા નવરોજી પાલજી પાવરી, એમ. એ; એલ. એલ. બી., જમશેદજી પેશતનજી મીસતરી, બી. એ; એલ. સી. ઇ;

તા. ૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬ ને દીને સર કાવચજી બંદગીર રેડીમનીવાળી એતવાડીની છાડીએની નિયામની કારોબાર કમીટીના મેમ્બરોએ એક ડાપુટેશનના આકારમાં “રેડીમની હાજીસ” નાં સર બંદગીર કાવચજી બંદગીર રેડીમનીની સુલાકાત લેખને તેઓને સરને એતાપ જણ્યો, તે માટે એતવાડીના રેલવેસીઓ તથા ઉપલી શાળાના શિક્ષક તરફથી સુચારકપાદો એક જાનવન એનાયત કીધું હતું.

૧ બન્ને જમશેદ, તા. ૧૩ મી આગસ્ટ ૧૮૯૫.

અને શેરારામ પેશતનજી નયરવાનજી વાડીઆને બીજાએ સાથે સેક્રેટરીઓ તથા થેડ શાપરજી શેરારામજી સુકલાતવાળાને ખર્ચનચી ડેડ્યા હતા.

તા. ૩ જી આગસ્ટ.

રોજ ૨૨ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૯૪ યન્દેઝરદી.

સર દીનશાહજી માણેકજી પીઠીટ પારેનેટના હેવાત વડા મેડા તથા એતાપના વારસ થેડ ફરંમજી દીનશાહજી પીઠીટ કે જેવજી સુંબહના સર્વે વર્ગના લોકોમાં ધણા લોક-પ્રીય હતા તેવજી હાલ બયબરેલી માંદગીમાં હોવાથી તેમાંથી જવડી સાજા થાય એવી હથ્થરપ્રાર્થના કરવાને આજ દીને અતરેનાં થેર બજારના સર્વે દલાલિએ કોટમાં મચ્છેટનાં રોચનની આગલ દરીયે કીનારે મેગા મળી બંદગી કીધી હતી. પ્રથમમાં પ્રાથમજી સાથે કેટલાક હિંદુ દલાલિએ કીનારા નજીકનાં પાણીમાં ઉતરીને રતનાગર સાગરની પૂજા કરી કુખ, કુલ, શાકર, નાળીએર, વગેરે ચઢાયાં હતાં, તથા પારસી દલાલો પોતાના મેમ્બરોની સાથે ઉભા રહી આવાં અરસુદ્યુરની નીવાએથ પડ્યા હતા. એ પછી એ થેડની સુખાકારી ચાડી પારસીઓએ “આમીન” તથા હિંદુઓએ “જય જય” ના પોકારો કરી લીખરાવા માડ્યું હતું.

તા. ૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૭ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૯૪ યન્દેઝરદી.

અરજી—ફરંમજી દીનશાહજી પીઠીટ—ઉમર વર્ષ ૪૮). સર દીનશાહજી માણેકજી પીઠીટ, મેડાનેટના બીજા દીકરા. એવજી પોતાના બાપની સાથે એક મોટા વેપારી તથા સાત મિલિના એજન્ટ હતા. જવાબીદારી ઉદ્યોગ તથા ધસડપોરામાં પડેલા હોવાથી ગરીબોની દાઝ હાડે ધરનાર હતા. પોતાની ૧૮ વરસની વયે એવજી પોતાના

૨ ઠાંઠસ બંદગીની, તા. ૨૮ જી આગસ્ટ ૧૮૯૫.

૩ બન્ને જમશેદ, તા. ૫ મી આગસ્ટ ૧૮૯૫.

એજ સુખ્ય બીજે દીને અતરેનાં વાડીઆઓનાં આતથમિદારમાં બંદેર જશન થયું હતું, જેમાં પુરકલ જરથોસ્તીઓ સામેલ થયા હતા, અને દસ્તુર પેશોતનજી મેહસંજી સંબજીએ તનદરોસ્તી ઇચ્છી હતી. તેની બીજી દીને એતવાડીના આશયનરવાણી દરેજેદરમાં જશન કરી એ. ૦ કંપશર દસ્તુર જામાસવજીએ તનદરોસ્તી ચાટે દોઆ ચાડી હતી.

એજ કારજુસર જીદવાડા, બરચ, મંદેવી, ઇંકાર, મેરગાંચ, નવસારી, સુરત, સુચાલી, તારાપાર વગેરે સ્થલોએ જરથોસ્તીઓએ એકઠા થઈ જશનો કરાવી ભેડી ફાંચ્યા ચાલી તનદરોસ્તી ઇચ્છી હતી.

૪ થેડ લખનાઈ ફરંમજી પીઠીટ (સર દીનશાહ માણેકજી પીઠીટ, ૨ બ મેડાનેટ) તથા બાઈ હવાખાઈ શપજી પીઠીટના બાપા.

આવાના વેપારવનનનાં કામમાં એકાદા હતા. ૧૮૭૧ માં પોતાના મરહુમ બાપ શેઠ કાવચજીની સાથે “સી. એન્ડ. એફ. દીનશાહજી” ને નામે પોતાના બાપને લગતી મહિલા એજન્ટ થયા હતા. શેઠ કાવચજીના મરણ પછી એએનના વહીવટ “સી. એમ. પીટીટ સનસ” ને નામે ચાલવા લાગ્યા. એમની પેઢી હસ્તક ૭ સાત મહિના વહીવટ હતા. જેમાં એક ૧૮૮૩ માં એમનાં નામથી બરયા થયેલી “ફ્રાન્સિસ પીટીટ સ્પીનીંગ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની” હતી. અને ૧૮૮૮ માં એમના કાકા શેઠ નમ્મરવાનજી મણેજી પીટીટના એકપુરા દીકરા શેઠ જમશેદજી નથરવાનજી પીટીટના યુવરવાથી તેમનાં નામથી ચાલતી “સી. એન. પીટીટની કંપની” માં પણ એવણે ભાગ્યા થયા હતા. એ રીતે બહુ મોહલા વહીવટની જાળી કરતા હતા. છતાં પોતાની ૧૫ વરસની જાહેર કારકરદીમાં એવણે પ્રભાવ લેકા સાથે પ્રથમજ ભેળાઈ ગયા હતા તથા પારસીએને લગતાં ધણાંખરાં સરવે આતાંમિમાં એએ એધીકારી, તથા ત્રસ્ટી તરીકે સામેલ હતા. ૧૮૮૪ માં સુષેહના અમલદાર અને તેજ અરસામાં પારસી ચીફ મેટ્રોપોલીટન કોર્ટના એક ડેલીગેટ નેમાયા હતા. ૧૮૮૮ માં નામદાર સરકાર એમને સુબખના એક પોરટ ત્રસ્ટી નેમાયા હતા. જ. ન. પીટીટ પારસી એજન્ટ ફાંડના એક ત્રસ્ટી અને શેઠ નથરવાનજી પીટીટનાં મરણ પછી બબ્બનચી હતા. સુબખના જરથોસ્તીએનાં મરણ પેળાના અરસપરસનાં લાભનાં ફાંડની કમીટીના—તેની સ્થાનાધી—પ્રમુખ હતા, અને તેની દરેક મેક્કમાં હાજરી આપતા. ૧૮૯૨ થી અતરેની જરથોસ્તી છેકરિએની નિશાળ મંડલીના પ્રમુખ, સર જમશેદજી પારસી મેનિસિપલ્ટ હનરેબીટ્યુટના એક અધીકારી, તથા ભેતમે મેક્કના એક ડાયરેક્ટર નેમાયા હતા. છેલ્લાં પાંચ વરસ સુધી અતરેની ચીફ એગરસ એસોસીએશનના નાયમે સરનશીન હતા, અને ૧૮૯૩ થી એ એસોસીએશન તરફથી વીક્ટોરિયા જ્યુબીલી ટેકનીકલ હનરેબીટ્યુટની બોરડના એક મેમબર નેમાયા હતા. એવણે ધુરોપ તથા અમેરિકા, ચીન, જાપાન વગેરેની યુસાફરીઓ કરેલી તેનાં બે પ્રયત્નો પ્રખટ કર્યાં હતાં. ચીનની મુલાકાતની યાદમાં ત્યાંની જરથોસ્તી અંગ્રજીમનાં ફાંડમાં ૬,૨૦૦૦ આપ્યા હતા. પોતાના દીકરા તથા દીકરીની નવ-જોતની મુશાલીમાં ૩,૧૫૦૦૦ અને બીજી જુદે જુદે પ્રસંગે ૩,૧૨૦૦૦ અતરેની પારસી પંચાયતનાં ફાંડમાં આપ્યાછે. જુદી જુદી બોડલેનાં ફાંડમાં મોટી રકમો આપીછે. અતરેની સાંઠ મેડીકલ કોલેજની નજદીકમાં વધકશાસ્ત્રને લગતી શેઠખાળ સ્થાપવાને એક પાસ લેપોરેટરી બાંધવા તથા તેમાં એજન્ટ પ્રાં પાડવા મટે ૧૮૮૯ માં એવણે સરકારમાં રૂપિયા ૭૫૦૦૦ આપ્યા હતા. એ સીવાય એવણે બીજી ધણીક સ્થાપવો પોતાની હુમ્મતીમાં કીધી હતી, જેના આંકડા એક લાખ રૂપિયાથી વધારે થાયછે,

તથા મરણ પછી પોતાનાં વીજમાં પોતાની હાલતના ૧/૫ ભાગ પરમ આતે આપવા જણાવી ગયછે. એએનના બાપને મળેલા “પારિનેટસી” નો ખેતામ તથા તેને લગતાં ત્રસ્ટ ફાંડની ઉપજ તેમની પછી વેરવે એવણે તથા એવણના વડા વારસે મળવાનો અદિપચત હતા.

તા. ૧૦ મી આગસ્ટ.

આજ દીને મરહુમ શેઠ ફ્રાન્સિસ દીનશાહજી પીટીટનાં હિમણમાં તેમની પોતાની પુણ્યમાં ૩,૨૫૧૦૦૦, મરનારના વીતા સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ ૩,૫૪૦૦૦, મરનારનાં વીધવા બાપ આવાંબાઇ તે મરહુમ શેઠ નથરવાનજી માણેકજી પીટીટનાં મેટ્રી ૩,૨૫૦૦૦, મરનારનાં દીકરા મી. જી. જી. જી. ફ્રાન્સિસ પીટીટ ૩,૨૦ ૦૦, મરનારનાં વહુ બાપ દીનબાઇ જી. જી. બાઇ ૩,૫૦૦૦, મરનારનાં મેટ્રી બાપ હમાબાઇ ફ્રાન્સિસ પીટીટ ૩,૫૦૦૦, મરનારનાં સાસુ બાપ દીનબાઇ વીધવા નથરવાનજી માણેકજી પીટીટ ૩,૨૫૦૦૦, મરનારનાં બાપ મી. બબ્બનજી દીનશાહ પીટીટ ૩,૧૦૦૦૦ તથા ધણીયાણી બાપ યુજબાઇ ૩,૨૦૦૦, મરનારનાં મેત્રા બાપબોલીબાઇજી દાદી નથરવાનજી, નવાજબાઇ વીધવા પીરોજશાહ મેરવાનજી જી. જી. બાઇ, હમાબાઇ ફ્રાન્સિસ જમતમજી કામા, માણેકબાઇ પીરોજશાહ બબ્બનજી જી. જી. બાઇ, બસુબાઇ મેરવાનજી સોરાબજી તથા રતનબાઇ ફ્રાન્સિસ પાંડે અને મેટ્રીએ દરેકે ૩,૨૦૦૦૦ તથા મેત્રા બાપ હિરોબાઇ વીધવા જમશેદજી નથરવાનજી પીટીટ ૩,૫૦૦, મરનારનાં ભત્રીજાઓ બાઇબોલી જહાંગીર, ધનજીબાઇ તથા પીરોજશાહ અને મેત્રા દીનબાઇ તથા માણેકબાઇ બબ્બનજી દીનશાહ પીટીટ દરેકે ૩,૧૦૦૦, મરનારનાં બાબી બાપ આવાંબાઇ વીધવા કાવચજી દીનશાહ પીટીટ ૩,૧૦૦૦, મરનારનાં ભત્રીજાઓ બાઇબોલી માણેકજી, પેશવનજી, હેરમજી, પારશદજી, સોરાબજી તથા ફરુડનજી કાવચજી પીટીટ દરેકે ૩,૧૦૦૦ અને ભત્રીજાઓ બાઇબોલી ચીરબાઇ, મીલીબાઇ તથા મુનાબાઇ કાવચજી દીનશાહ પીટીટ દરેકે ૩,૫૦૦ મળી ૩,૭૫૦૦, મરનારનાં બાણેજ બાપ મેહરબાઇ દાદી દાદીશેઠ તે મી. જી. જી. બાઇ એવજી મેદીનાં ધણીયાણીએ ૩,૫૦૦ મળી ૩,૪૨૮૦૦૦ ધર્મઆતે આપ્યા હતા. હિમણમાં કિઆ પુરી થવા બાદ દરવર જમાસપજ મનિચેહરજી જમાસપઆશાએ મરનારના બાણે એએનની તારીફ કરી તેવણની છેલ્લી માંઘી વખતે પ્રજાએ તેવણને સાળ થયલા એવાને જે હંતેભરી ખતાવી હતી તેની યાદ આપી સર્વે અધોરનાંને એવણે નામ આપણી દીને લગતી જાહેર કિઆઓમાં બીજા યુગલોનાં નામ સાથે લેવાને સુચનાં કીધી હતી. એ સુચનાં દરવર પુરશેદજી બેબનજી તેમજ પ્રણાંવાલા નાયમે દરવર કેકોબાદ આદરબાદ જમાસપઆશાએ કેકો આપતાં મરનારના યુએનની બહુ સ્તુતી કરી હતી. એજ સુભ મરહુમ

શેઠ હેરમજી વાડીઆવાલાં આતમજિહરામમાં પણ મરહુમનાં ઉત્તરમાં ક્રિઆ થઈ હતી, જે વેલા યમયુજ આલમા દશુર ચેશિતનજી બેહરામજી ચંન્નજીએ પણ મરનારની શુભીમાં કેટલુંક કહી ચંન્નજીએ હું.

પાછલી રાતનાં ઉત્તરમાં મરનારના પીતા સર દીનશાહજી માણિકજી પીટી બારિંગે ૩,૨૦૦૦), વધવા બાંધ આવામાંએ ૩,૫૦૦૦), દીકરા શેઠ જીજીબાઈ ફરાંમજી પીટી ૩,૨૦૦૦), તથા સાસુ બાંધ દીનબાઈ વધવા નયરવાંનજી માણિકજી પીટી ૩,૫૦૦૦) મલી બીબ ૩,૭૬૦૦૦) ધર્મઆતે આપ્યા હતા.

તાં ૧૧ મી આગસ્ટ.

પ્રેક્ષક ડારમેટરનું મેક્કા યુજની સીરીઅમાં "વંદીદાદના તરજુમા" નું પુસ્તક બાદર ૫૩૩. આ પુસ્તકનો દીખાવો ઇ. ૩૫૫૫. જેટલે બપોરે.

તાં ૧૪ મી આગસ્ટ.

મરહુમ શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી કામાજીના હોકરા-આએ ગરીબ જરૂરયાતીઓને માટે સ્વતાં બાંડાં મકાની બાંધવા માટે પોતાના પાવા તથા માએને નામે ૩,૫૦૦૦૦) જેટલું આપ્યા હતા.

તાં ૨૦ મી આગસ્ટ.

દેવ ૪ માઈ ૧ (૩૦) ૧૨૧૫ જાન્યુઆરી.

મજી-બેહરામજી ફરહુનજી મરહુમનાં-ઉમર વર્ષ ૬૬). આપણા યુજરાતી હાપકજાના, યુજરાતી વરતમાનપત્ર તથા ચોપાનીઆંબોના પીતા મરહુમ મીં ૩૨૬૫ મરહુમનાજીના તેવજી દીકરા હતા. મરહુમ મીં બેહરામજીએ પોતાની બાળ વયને મેટિ બાગ દમજી મપે પોતાના કામિલ પીતાના હાથ હેઠળ ફારસી, અરબી, ઉરદુ તથા યુજરાતી બાશ્યાંબોની તેમજ હાપ-આનાઓનાં કામની તાલીમ અને તરબીયત લેવામાં કહા-

૧ બપે જમશેદ, તાં ૧૨ મી આગસ્ટ ૧૮૯૫.

મરહુમ શેઠ ફરાંમજીના મરહુમી મુજબ તેજા જરૂર-યાતીઓની વસ્તીવાળાં સર્વે ગાગેઓ પેઠી ફરાંમજીની ફલાઈ હતી, અને એવજીનાં હોમજીની ક્રિઆ તારાપોર, નારંગી, હિવાડા, વલસાડ, બેરગાં, ગદેવી, બીલીગરા, મીકીલી, નજારી, સુત (ચેકરમાં તથા રસ્તખપરામાં), એલાવ, કુડીઆંબા, ભરૂચ, બપસાવાડ, ભાવનગર, પુણી (મરહુમ શેઠ નયરવાંનજી પીટી હાલ તથા કદમી દરેકેદરમાં), શેલા-પુર, આકોલા, ભોરાવલ, હુબલી, ઈંદોર, કલકતા, અંબે, વગેરે કહાણીઓપર થઈ હતી.

૨ J. Darmesteter, The Zend-Avesta, Part I.

૩ બપે જમશેદ, તાં ૧૫ મી આગસ્ટ ૧૮૯૫.

૪ શેઠા બગીરજી, રહેનજી, ઈંદોવાડ, અને જરૂર-યાંત મેહરામજી જરૂરયાતીના પાવા.

એ હતા. ફારસી-અરબીના તેવજી પાં હતા. મપે એના શીક્ષકો ફારસી ફરસી તથા યુજરાતી-અરબી ફારસી કાબજ પત્રો આપાનીથી વાંચી ચકતા. ૧૮ વર્સે અજીબી મુજબ અથવા પછી પોતાના બાંધમાં સાથે તાં ૧ લી માર્ચ ૧૮૪૨ ને દીને ફરતર આયકારા હાપ-આનું 'પહેલજી' ઉઘાડ્યું. તેજીના વડા બાંધ તે શેઠ કાવજીના બાગ ૧૮૫૫ ના નવેમ્બરમાં છુટા થયો અને તમારમજી એવજી તથા મીં મેરવાનજી મરહુમને મળી એ કારખાનના વહી-વટ 'મેરમજી મેરવાનજી બેહરામજી મરહુમનાની કંપની' ને નામે આજી રાખ્યો. મરહુમ બેહરામજીએ જીજી ઉરદુ ચોપડીઓના તરજુમા કરી પોતાના હાપ-આનામાંથી બહાર પાડ્યા હતા, તેમાં 'તાજીજી મુદક તથા મુજેમકાલી' ૧૮૪૩ માં અને 'યુજયાસેનામર' અને 'દનિશ નામએ જ્ઞાન' ૧૮૪૬ માં પ્રગટ કરી હતી. એ સાલમાં તેવજીની બાપદમાં એક અગતયો બનાવ બન્યો હતો. તે એ કે એવજીનું 'પુન યુજ' સેફિમાં બપી ગયું. તાં ૮ મી અક્ટોબર અને ૧૮૪૬ ને દીને સવારે ૮ કલાકે એવજી પોતાના વડા બાંધ કાવજીના સાથે પોતાના હાપ-આનામાં મેસીને બપના હતા, તેમાં 'નમશેદજી દેવ' નામના આશરે ૬૦ વરસની વયના એક પારસીએ ઓરડામાં દાખલ થઈ મીં કાવજીના હાથમાં કાંઈ કાગળ વાંચવા આપી તે હાપવાને જીવાવડું. કાવજી તે કાગળ વાંચના હતા તેમાં જમશેદજી જે ગવવામાંથી મોટી છરી કહાડી કાવજીના મરદનીની જમજી બાજુમાં મોકી. આ જોઈ બેહરામજી પોતાના બાંધની મદદે ઢોડી ગયા અને પુનઃ સાધની બપાંબીમાં એવજીનાં કાગળ અને હાથેપર કેટલાક ચપ્પત જપ્પો પડ્યા હતા. તેટલાં પોલીસ આપી પુગી અને પુનઃને પકડવામાં આવ્યો. મરનાર બેહરામજીએ ૧૮૪૮ માં યુજી મુજીઆના ઉરદુ ક્રીસમાં યુજરાતી તર-જુમા બહાર પાડ્યો હતો. ૧૮૫૧ માં ઉભી થયલી રાહનુ-માય માનદમસનાલ સજાના તેઓ કેટલુંક મુજી અધીકારી હતા. 'અમિલ' ચોપાનીઈ ને ૧૮૫૭ થી એવજીનાં હાપ-આનામાં હાપું હતું, તે એવજીની કંપનીની મલિકી હેઠળ આવ્યું. તે ઉપરાંત મરહુમ બેહરામજીએ ૧૮૬૭ થી 'તનદરાસતી' નામનું પ્રગટ ચોપાનીઈ પોતાનાં હાપ-આનામાં છ વરસ મુજી મોકી કર્યું હતું. 'રાસત મેક-તાર' પત્રની મલિકી પણ ૧૮૬૬ થી એવજીની કંપનીને હસ્તક થઈ હતી. ૧૮૭૧ માં 'નુરે એલમ' તેવજીનાં હાપ-આનામાંથી પ્રગટ થયા માંડ્યું. ૧૮૭૭ માં તેણે 'મિરા-ગુલઅમર' અથવા 'કન્યા દરપજી' નામની કુદ્દમાંની સ્ત્રીઓને બોધ આપવાલાક નસીખાઈની ક્રીસમાં ઉરદુ બોધમાં બહાર પડેલી જતા યુજરાતીમાં તરજુમા કરી બહાર પાડી હતી. જે થયેલી વખતે હતી. 'તોષી નમુદ' ઉરદુ ચોપડીની યુજરાતી તરજુમા ૧૮૮૪ માં બહાર પાડ્યા હતા. 'હાલઅમા' ૧૮૯૦ માં બહાર પાડી

હતી. ઉપલી ત્રણે ચોપડીઓ બહુ વખણાઈ હતી અને નામદાર સરકારે તેમજ અન્યોનાં કેશવણીઆમાં તેને ઘણું ઉત્તેજન આપ્યું હતું. આ કેતાપી મરહુમ મીઠા મેહરામજીએ અવલથી આખર સુધી પોતે તરજુમો કરી પ્રગટ કરી હતી. તેપણ વાંચનાર બહુનીને અભ્યસ્ય થયું કે તેવણે તે કેતાબની એક ઉપર પણ પોતાનું નામ ચુકવ્યું ન હતું, જેણે તેવણની સાદાઈ, મર્યાદાપણું તથા પ્રજાને સદા ઉપયોગી યુગચુપ રીતે ધવાની કાળજીનો ખ્યાલ આપ્યો હતો. તેવણ સેતજની રમતના એક પાવ-રદા ખેતાડી હતા. એકે હાંચેજી બાયાનું તેવણને ઘણું જ્ઞાન ન હતું તેપણ દુનિયામાં ખતના સંધના બહાર ખનાયો-ની એવણ ખમર ધરાવતા હતા, તે એટલા સુધી કે રશીયા, ચીન અને જાપાનમાં ખતના ખનાયો અને ફેરફારો લીધે પણ તેવણ પોતાના મિત્રો સાથે તકરારમાં ઉતરતા હતા.

તા ૨૦ મી આગસ્ટ.

રોજ ૬ માઈ ૧૨ (ચિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેશ્વરી.

મરજી—મેહરવાંજી નવરોજી મેહતા—ઉમર વર્ષ ૭૩. ઇ. સ. ૧૮૪૬ ના ત્રેમનર માસથી પારસી પંચા-યતના તે વખતના સેફ્ટરી શેઠ અરદેશર દાદાભાઈ મેહ-તાના હાથ હેઠળ રૂ. ૧૭ ને દરમાયે મેહતા તરફે રહ્યા હતા. રફતે રફતે સર જમશેદજીનાં ધરમખાતાંનો હીસામ પણ રાખવા લાગ્યા, અને ૧૮૫૧ માં એવણ પંચા-યતના વડા મેહતા થયા હતા. ડુંગરવાડીના અખડા વખતે પૂરાવા મેલવવાને એવણે બહુ મેહતા કર્યાંથી પંચાયતના વરડી ચાહિંઓ પોતાનાં ફક્તરોમાં એવણને સાખાશી આપનારી નોંધ લીધી હતી. અને રૂ. ૧૦૦૦ ની રોકડી રકમની “પરજ” અને રૂપાનું અક્ષરગાનીઈ—ઘટતો લેખ કોતરાવી—બેટ આપ્યું હતું.

તા ૨૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૦ માઈ ૧૨ (ચિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેશ્વરી.

મરજી—કાવશજી શેરામજી પોરટવાલા—ઉમર વર્ષ ૫૬. એવણ દમણના એક આગેવાંન રહીશ હતા. એવણની જાતો બાહિરી અને માહીતગારી બહુ હોવાથી “કાવશજી ખમરદાર” ને નામે દમણ તેમજ ઉદવાડા ખાતે ઓળખાતા હતા. ૧૪ વર્ષની ઉંમરે દમણથી નીમક બધને મદખવા તરફ વેપાર મટે ગયા. નીમક, લાકડાં, મહવાડાં વગેરેના ધધામાં આપણને દેવલત મેળવી તે તરફ જમપોર નામે ગાંમ ખરીદ્યું હતું, અને કડક તથા મરવડ ગાંમના હજારો રાખ્યા હતા. આ જગીરી પાછળ જાતો દેખરેખ રાખી, એ ગામીની રેયતને સુધી રાખવા

૧ શેઠો અરદેશર તથા શેરામજી શેરામજી ખમરદાર-ના બપાવો.

ખતનું કરતા હતા. દમણની કોરપોરેશનના ધણી સાથે સુધી સંબંધ હતા. હાંચેજી રાજે દમણના કચ્છમ તથા નીમકના કોલકાર ૧૮૮૩ માં કીધા તે વખા એવણે દમણની પ્રજા તરફથી બાઠ બીડી કે એ પ્રજા મટે નીમક અમલદાર બાવે આણ રાખ્યું, જેથી બે આને ફરો મીડું હતી રૂપિયે ફરો ધવું અટક્યું હતું.

તા ૨૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૦ માઈ ૧૨ (ચિ) ૧૨૬૪ યજ્ઞેશ્વરી.

મરજી—દાદાભાઈ હીરજીભાઈ પટેલ અથવા આવ-ચનના—ઉમર વર્ષ ૫૬. એવણ કુવેરામાં યુવાન હતા, અને કરાચીના રેલવાસી હતા. કરાચીની ખાડીખાતાંની રફત તથા દરમેહરની કમીડીના સેફ્ટરી હતા. એવણે “અવરતા અને જંદ શબ્દોના અર્થો” એ નામનું યુવા-રાતોમાં એક ચાપાનીયું રચી પ્રગટ કીધું હતું.

તા ૨૨ મી આગસ્ટ.

ડાકટર યુયતીએ *Iranisches Namenbuch* એજે ધરાની નામોનું પુસ્તક એવે નામનો ગ્રંથ જરમન ભાષામાં પ્રગટ કીધો હતો.

તા ૨૫ મી આગસ્ટ.

સર દીનચાહજી માણેજી પીટી ખારેનિરતા વડા મેટા શેઠ ક્રામજી દીનચાહજી પીટીનાં અકાળ દુખદાયક મરણથી એ શેઠ અને તેવણનાં કુટુંબ ઉપર ને ભારી દુખ આવી પડ્યું છે તેમાં પારસી અજીમનની દીનસોજ દેખા-ડવા અને તે બાંધે તેવણ સહિય ઉપર આપણા ટોળા તરફથી એક દીલાસા પત્ર મોકલવા મારે કેટલાક આગેવાંન પારસી ગ્રહરથોએ કરેલાં રેકવીજીશનની રહે પારસી પંચાતનાં ફંડના ટરડી ચાહિંઓએ ભાલાવેલી અજીમનની સખા આજ દીને આનખલેશ બાગમાં સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારેનિર, સી. એસ. આઈ. નાં પ્રજ્ઞાપણ હેઠલ મલી હતી. સરનશીને મરહુમ શેઠ ક્રામજીની સેફતમાં એક સુખાખીત બાપણ કીધા બાદ શેઠ ક્રામજી રૂચતમજી વીકાજીએ દરખાસ્ત કરવાથી અને તેને શેઠ જમશેદજી રૂચતમજી કામોજીએ ટેકો આપવાથી સંજોનાં એકમતથી ઠેકાડ થયો કે—“શેઠ ક્રામજી દીનચાહ પીટી, તેવણ રોજ ૨૭ મે મીના આસમાન વરદ, માહા ૧૧ મે બહ-મન, શેહેનશાહી તથા માહા ૧૨ મે આસપદારમદ કદમી સને ૧૨૬૪ યજ્ઞેશ્વરી, તા ૮ મી આગસ્ટ સને ૧૮૯૫ ને દીને હક થયો, તેવણનાં મરણથી નામદાર સર દીન-ચાહજી માણેજી પીટી, ખારેનિર અને તેવણનાં કુટુંબ ઉપર ને ભારી ગમગીની અને દુઃખ આવી પડયો, તેમાં જરથોસ્તી અજીમનની આ બહાર સખા ખરાં જીગરથી બામ લેકે, ક્રામજી શેઠ ક્રામજીએ પોતાની ૪૮ વરસની

૨ Ferdinand Justi, *Iranisches Namenbuch*. Gedruckt mit Unterstützung der königl. Akademie der Wissenschaften in Berlin. Marburg i. Hessen. gr. 4°. XXVI 526 pag. 1895.

છાંદોમાં જેમ પોતાના માનવત પીતા સાથે પ્રજા ઉપ-
યોગી કામોમાં અને દેશની આબાદી ખીલવનારા વેપાર
ઉદ્યોગમાં ધણી આગેવાન બાળ લીધા હતા, તેમ પોતાની
બહેર તેમજ આનંદી સંખ્યાવેતેથી પોતાના પીતાજીને યુજ
પગથિ આલવાની ધણી સારી શરૂઆત કરી હતી. તે ઉપ-
રાંત પોતાના મીલનસાર, નમર અને સાદા સ્વભાવથી
પોતાની સાથે સંબંધમાં-આવનારાં સરવેનાં તેવણે દીલ
છતી લીધાં હતાં. એવા એક લાયકીવાળા, સાચા, ફર-
માનબરદાર અને બનીયની સુધળી બલી આપ્યા આપનારા
મેટાનાં મરણથી નામદાર સર દીનશાહજી ઉપર જે દુઃખ
આવી પડ્યું છે, તેમાં બાળ લઘુ જરૂરોસતી અંશુમનની
આ સખા તેવણુ સાહેબ તરફ દીલસોજી દેખાડે છે અને
કુખા ગુલરે છે કે, સાદાતાના આ દુઃખ ધીરજથી
સહન કરવાને તેવણુ સાહેબને અને કુટુંબને હીમત અને
સમર્થતા બહે."

ઉપરોક્ત ઠરાવ અંશુમનની આ સખા તરફથી એક
ઘટતા પત્ર સાથે સર દીનશાહજીને પેહચંતો કરવાને સખાએ
સરનશીલ સર જમશેદજી છુછાબાદને અરજ કરી હતી.

તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર.

મુ'બઈનાં પોસ્ટ ટ્રસ્ટનાં એક અધીકારી મરહુમ શેઠ
ફરાંમજી દીનશાહજી પીટીટની જગ્યાએ નામદાર સરકારે
સર જમશેદજી છુછાબાદ આરેન્ટ, સી. એચ. આઇ. ને
નેમ્યા હતા.

૧ જાને જમશેદ, તા. ૨૬ થી આગસ્ટ ૧૯૯૫.

સર જમશેદજીએ તા. ૨૬ થી આગસ્ટકાગળ જાપા
ઊપજી દીવાસાવત ચોકલધુ ઘરું, જેનો સર દીનશાહજીએ
તા. ૩૦ મી આગસ્ટે જાપા જાપા જાપાની અંશુમનના
સરે સાહેબોને ઊપકાર જાનો હતા.

એજ પ્રજા સુરત મધે મોદીલનાં મકાનમાં, ત્યાંનાં
કદમી આતશખેરાંમમાં, અને મુનીસીવાલ હોલમાં ત્યાંની
સામાન્ય પ્રજાનાં, એજ તણુ સખા એજ કારણસર મકી
હતી. પુણા મધ ન. મા. પીટીટ હોલમાં પુણા તથા ખરકી-
ની અંશુમન તરફથી દીવાસાવત ચોકલધુનાં સખા મલી
હતી, અને પુણાના બીજા જરૂરોસતીમાં તરફથી એક
દીવાસાવત મા. મા. દેરાબજી પદમજીની આગેવાની હેઠળ
મુ'બઈ સર દીનશાહજીને મંજરે આપી પોંચ્યાડયો હતા.

વળી અતરેના મીલ મજુરોની એક સખા એજ દીને
સાંજનાં છ કલાકે પરજ સેવારી યાગના રસતા ઊપર બાંવા
રાજી નરેનાં મકાનના હોલમાં મળી હતી. સખામાં નવ-
દીક ૨૦૦ આગેવાન મીલ મજુરો હાજર થયા હતા અને
સરનશીલની પુરશી ધ. ડી. સાસુન મીલના હેઠળ લક્ષ-
મન શીવરાવતને આપવામાં આવી હતી. મરહુમ શેઠ ફરા-
મજી પીટીટની મળ્યાં મરણુ શાટે તેણે દગમીની બહેર કરવા
પછી, તેમના દુખી પીતા સર દીનશાહ ખાલેજી પીટીટ ઉપર
દીવાસાવત ચોકલધુનાં ઠરાવ પસાર કરી, વીસરજન થઈ હતી.

૨ બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૫.

સુરતવાલા શેઠ જમશેદજી પુરશેદજી મોદીને નામદાર
સરકારે કમ્પ્યુના પેહલા વર્ગના સરદાર નેમ્યા હતા.

તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બર.

શેઠ ફરામજી જમશજી ગારડાએ નવસારી મધે
કુધીયા તમાવમાં એક મોટી સોસવાત જે માલુસો તથા
પથુએને બહુ ત્રાસ આપતી હતી, તેનો આજ દીને શેકાર
કરી મારી નાખી હતી.

તા. ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર.

મુ'બઈની પારસી મીક મેટીમીનીઅમ કોરેટના એક
ડેલીગેટ શેઠ નયરવાંનજી અરદેસર હોરમજી વાડીઆએ
પોતાનો મોદો છોડવાથી તથા શેઠ પીરજીશાહ મેહર-
વાંનજી છુછાબાદ મરણુ પામવાથી તેમની જગ્યાએ શેઠ
ફરદુનજી જમશેદજી પારસી અને પુરશેદજી નયરવાંનજી
અરદેસર વાડીઆને નેમ્યા હતા.

તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર.

ગાથા ૫ (શિ.) ૧૨૬૪ યજ્ઞજરદી.

તારાપોર મધે આજ દીને શેઠ રતનજી જીવણજી
વકીલે પોતાના માવા મરહુમ શેઠ જીવણજી હોરમજી
વકીલનાં પુત્રને સાર ત્યાં નવી બપ.મસી મર-
હુમ શેઠ જમશેદજી નયરવાંનજી પીટીટવાસી દરમેહરમાં
પોતાને ખરચે આતશકાદગાહ પરઠાયા હતા, તથા તેના
ચાલુ બીભાવ સારે રૂ.૩૦૦૦ ની સરકારી નોટ મુ'બઈની
પારસી પંચતનાં કુંડના ટ્રસ્ટી સાહેબોને સ્વામીન કરવા
ની તંદેરોતી પઠાવી હતી.

તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨ માહ ૨ (કો) ૧૨૬૫ યજ્ઞજરદી.

મશજી-શ્રેણીજી નયરવાંનજીકોવાજી, એમ. એ. —

ઉમર વર્ષ ૨૮, એવણે મુ'બઈની પુનીવરસીદીની એમ.

૭ બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૫.
શેઠ એલેજીને આ માન મળ્યું તે શાટે સુરત,
વલસાડ, અમદાવાદ તથા એજાવ વગેરેના પારસી-
ઓ તરફથી તેમને સુધારકયાદીનાં માનપત્રો તા. ૩૦ મી
ડીસેમ્બર ૧૯૯૫ તથા બરચ અને અંકલેસના જરૂરો-
સતીઓ તરફથી તા. ૧૮ મી જાનેવારી ૧૯૯૬ ને દીને
સુરત મધે તેમનાં દરિયા મેહલવાળાં મકાનમાં આપવામાં
આવ્યાં હતા.

૪ રાસત ગોઝતાર, તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૫.

૫ બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, તા. ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર
૧૯૯૫.

૬ જાને જમશેદ, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૫.

૭ મરહુમ સરનશીલ રોજર મિર્ઝાજી નખા શેઠ
કાંકાજી એજ કાંકાજી વકીલ વગેરેના બાઈ.

એ. ની પરીક્ષા ૧૮૯૪ માં પસાર કરી હતી. ૧૮૯૦ માં એવણે “ગ્રેટ બ્રિટનની બીજાભૂમિતના અભ્યાસમાં મદદગાર” એવે નામનું પુસ્તક બહાર પાડ્યું હતું. ૧૮૯૧ માં એવણે એલએલ. બી. ની પરીક્ષા પસાર કરી વકીલાત ચલાવવાની સરકાર મેળવી હતી. આ પછી એમ. એ. તથા એલ. એલ. બી. ની ભવિષ્ય મળતી પદવીઓ મેળવી કુર્નિયા-દારીમાં પડે તેટલાં જુદાં જુદાં માસમાં ઉપલી જવાન વધે મરણ પામ્યા હતા.

મરણ—એલજી દીનશાહજી પાંડે^૧—ઉમર વર્ષ (૮૧). એમણે મધ્ય સદીની યજ્ઞાતમાં વેપાર અરથે મુંબઈથી મધરાય જઈ વસ્યા હતા અને ત્યાં રહી તથા સીંચાણને વેપાર ચલાવતા હતા. મધરાયની પારસી અજીમનના એમણે પ્રમુખ હતા અને પારસી રવાનને બુખીદા કરવા માટે સરકારે ત્યાંના રાયપુરામાં ને જમીનનો કક્કડા મુકત આપયોછે, તે એવણનાં નામ ઉપર નોંધાયોછે.

તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૧ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેજરદી).

નવસારીના દસ્તુર દારામજી માહીઆરજી ચીંતા ઉપજાવનારી માંદગીમાં હોવાથી તેમને તંદરસ્તી આહવા માટે આજ રાત્રે ત્યાંનાં આપશયેહરામમાં એક જાહેર જયન કરવામાં આવ્યું હતું.^૨

તા. ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૩ માઈ ૧ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેજરદી).

મરણ—શોરામજી મેળનજી દારવાલા, લેફ્ટનન્ટ—ઉમર વર્ષ ૪૮). એવણે અત્રે કારકીંગ એજન્ટનો ધંધો કરતા હતા. કીકેટની રમતના બહુ શોખીન હતા, અને ૧૮૭૦ ની અધવચમાં મુંબઈ જીમખાનાવાળાઓએ

૧ શેઠ કાવસજી એલજી પાંડેના બાપા.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૫.

મુંબઈ થઈ પણ ભગીર્યા ગામિદાએ તા. ૨૨ મી સપ્ટેમ્બરે અંદાજવાડી નવી દરેગેરમાં તથા કોટમાં ચાલેકજી શેઠવાલી દરેગેરમાં તથા વાંદરે શેઠ નશરવાનજી રતનજી તાતાવાલી દરેગેરમાં એજ કારણસર જશને કરી દસ્તુરજીને તંદરસ્તી આપી હતી. ગંદેલી થઈ તથા બીલીચારા અને સુસ્ત ખાતે રસ્તમયમાં અને ચિરગાંધ થઈ જશને કરી દસ્તુરજીને નેક દેખ્યા આવી હતી.

૭મી દસ્તુરજી સાથે થવા પછી પણ તેની શોકરુબીનીમાં નવસારી થઈ તથા મુંબઈના ભગીર્યા ગામિદાએ જશને કર્યાં હતાં, તથા ઉક્ષાએ તેમને ગુપ્તરુબીની^૩ એક જાનન ચાલ્યું હતું.

પેલ્લી પારસીઓ સાથે કીકેટ મેચો રમવા માંડી તે યજ્ઞાતની મેચમાં ભાગ લીધો હતા, અને ૧૮૮૯ માં ને પેલ્લી પારસી કીકેટ ટીમ ઇંગ્લેન્ડ ગયા તેમાં મરનાર એક રમનારા હતા, અને કીકેટરોમાં “શોરામ લેફ્ટનન્ટ” ને નામે માનીતા હતા.

તા. ૧ મી ઓક્ટોબર.

રોજ ૧૬ માઈ ૧ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેજરદી).

મરણ—રતનબાઈ અરદેશર વકીલ, બી. એ.—ઉમર વર્ષ ૨૮). શેઠ અરદેશર ફરમજી વકીલ (સોહા-સીર) નાં બીજાં દીકરી. એવણે ૭૦ સં. ૧૮૮૫ માં મુંબઈની યુનીવર્સીટીની મેટ્રીક્યુલેશનમાં બીજી બાથા તરફ ફરેચ બાથા લઈ પસાર થયાં હતાં તથા ૧૮૯૦ માં બી. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી હતી. મુંબઈની યુની-વર્સીટીના ઉંચામાં દાખલ થનાર પહેલવહેલાં એવણે તથા એવણનાં બેન બાઈ મિહરબાઈ અને ડાક્ટર ફરેની ૫. ર. કામા એ ત્રણ પારસી બાળિકા હતાં. બી. એ. ની પદવી મેળવવા પછી વીજસન કૉલેજમાં વાદ્યારથીએને ફરેચ બાથાની તાલીમ આપવા માટે એવણે “ફૂલી” નેમાયાં હતાં. એવણનાં ફરેચ બાથાનાં માનની ધણી તારીફ થતી હતી.

મરણ—શોરામજી નશરવાનજી વાડીઆ^૩—ઉમર વર્ષ ૪૫). એવણે ૭. સં. ૧૮૬૩ માં ઇંગ્લેન્ડી હુબરની તાલીમ લેવાને ઇંગ્લેન્ડ ગયા હતા. ત્યાંથી ૧૮૬૬ માં અત્રે પાછા ફરી પોતાના બાપના હાથ ફેલેલ નધીને લગતાં કામોનો અનુભવ મેલ્યો હતા. પછી અત્રેની “આલખા” મીલ” માં ઇંગ્લેન્ડ, સ્પીનિંગ તથા કાર્ડિંગ મારેટર બાદ મેનેજર થયા હતા. ૧૮૭૫ માં “મજગાંધ સ્પીનિંગ” ના અને ૧૮૮૩ થી “ફરમજી પીટી સ્પી-નિંગ કંપની” ના મેનેજર હતા. એવણે મુગે મહેડે ૨-માડી મણિ ચલાવતા હતા અને “ગાંત પેટ્ટીડી પાર-સીઓમાં એક હુબરમંદ હતા.” મણિના મુશારને લગતી ફેલેલ બનાવેતા એવણે શોધી કહાડી તેના દાંદા સરકાર તરફથી પેટ્ટી મળવયાં હતાં.

તા. ૩ જી ઓક્ટોબર.

શેઠ હુરમજી અરદેશર વાડીઆ બારીસર રાહનુ-માએ માલગીઅસનાં સબાનાં ફંડમાં રૂ. ૫૦૦૦) પોતાનાં બાળકોની નવજોવતી પુત્રાલીમાં બેટ આપ્યા હતા.^૪

૩ ગ્રેવિસર અરદેશર શોરામજી વાડીઆના બાપા.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૪ મી ઓક્ટોબર ૧૮૯૫.

તા. ૮ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૩ માહ ૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—દરુર નવરોજ રતનજી કુતાર—ઉમર વર્ષ ૬૯. નવચારીના દરુર દારાજ પાહલનની પેઠીના પીછ પુરણીય દરુર. એવણુ પોળાથરેગરીનાં કામમાં બહુમ કુશીયાર અને એકા ગણાતા હતા. મરહુમ શેઠ નયરવાંનજી રતનજી તાતલમે પોતાની વાંદરાની અગીયારીના વડા પંથરી તરીકે એમને પચકે ગ્રીષા હતા. પછી ૫૦ ૧૨૬૦ માં પોતાના બાપ મરહુમ દરુર નમશેદજીની જગ્યા ઉપર નેમયા હતા. મરહુમ દરુર ધણુજ સાદા અને ભલા સજાવાના અને દરુરની છાજતી પવીત્રાઇ અને પરહેજગારી માટે જાણીતા હતા.

તા. ૯ મી અક્ટોબર.

હેરાપાદવાલા શેઠ શાપુરજી એલજી ચીનાઇએ પોતાનાં ધણીઆંની મરહુમ બાપ પીરજીનાઇનાં ઉત્તમણમાં જાહેર કર્યાં મુજબ રૂ. ૧૫૦૦૦ ને ખરચે એક ધર્મજી દવાખાનું સીકેરાપાદ મધે મુકદ્દાપાદના લગા ઉપર બંધાવી આજ દીને જનનની કિમ્મા કરી બોલણું મુકણું હતું. આ વખતે શેઠ શાપુરજી તરફથી શેઠ પાહલનજી રસતમજી બાપજી, બી. એ. એલ. એલ. બી. એ. એક અંગ્રજીમન પત્ર લખી સંજોડાણો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે એ દવાખાનાના ચાલુ નીભાવ મટે દર વર્ષે રૂ. ૬૦૦૦ ની ઉપજવાણું તેવણું જાગીરી ગાંમ શાપુર નયર, તથા શાપુર વાડીની પડીસેના દર માસે રૂ. ૨૭૫ ની ઉપજવણી કુશિ બંગલો એ બંને સ્થાવર મીલકતો ૪૨૨ કરી આપી દીધામાં આવેછે. એ દવાખાનાના તખીય તરીકે ડાકટર અરદેશર મેહરોમજી મશાંની, એમ. ડી. ની નેમણુક કરી તેવણુને એજ મકાનમાં રહેવાની ખાસ સગવડ કરી આપાછે. ઉપલા અંગ્રજીમન પત્ર વંચાયા પછી દરુર પુર-શેઠ મેહરોમજી જામસંખ્યાનાએ સંખ્યાવત લીધે એક વામણ કરી હતી, જેને છેડે તેવણુ આ બગલગ રૂ. ૧૧ લાખની નવી સંખ્યાવત મટે શેઠ શાપુરજીના પોગય વખાણુ કરી તેમના ઉપર રોઆ મુજરી હતી. એ બાદ શાપુર વાડીમાં જનન લઇ મેલાવડો વીધાય થયો હતો.

તા. ૧૨ મી અક્ટોબર.

મલખાર કોસ્ટા તરફ કાનાનોરમાં ત્યાંના પારસી બ્યાપારી શેઠ કાવથજી હીરજીબાઇ મલિંગમવાલાએ પોતાના બાવા શેઠ હીરજીબાઇ મનચેરજી મલિંગમવાલાની વાદગારીમાં સ્થાપેલી “હીરજી રીડીંગ રૂમ એડ લાઇ-

૧ એ. બેનજી, રસતરોજ અને ચાલીયાર નવરોજ જી કુતારોના બાવા.

૨ બે. જયશી, તા. ૧૬ મી અક્ટોબર ૧૮૯૫.

“હીરી” બોલેલી મુજબની કિમ્મા આજ દીને ત્યાંના લશ્કરી વડા મેજર લોચને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં કરી હતી.

તા. ૧૨ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૦ માહ ૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—નયરવાંનજી કાવથજી હેરાવાલા—ઉમર વર્ષ ૮૨. એવણુ મુરતના વતની હતા, અને તાહની વયથી કચરતો શીખી એક તાલીમખાનું કણુપીમાં ઉધાડ્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૫૮ માં મુબઇમાં કચરતથા સ્થાયક મંડલોએ મેદાનમાં પોતાની કચરતથા ઉધાડી ત્યારે તેના વડા ઉસ્તાદ તરીકે મરહુમ શેઠ મેહરવાંનજી નયરવાંનજી ભાવનગરીએ એવણુને મુરતથી બોલાવી મંગાળ્યા હતા. એ ઉસ્તાદગીરી ૩૦ વર્ષ મુબી ભોગવી ૧૮૮૮ માં એવણુ રીટાયર થયા. એવણુ અઘા કુસ્તીબાજ તથા પદા એલનાર હતા. દરરતના અખાડાઓના મેલાવડાઓમાં ગવરનર તથા મોટા અમલદારોને આ બુલદેરા ઉસ્તાદની કચરતે ખતાવામાં આવતી તે જોઇ તેઓ પડે એમને મુખારકબાદી આપતા.

તા. ૧૩ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૮ માહ ૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—લીખાજી ખરશેહજી ગળધર—ઉમર વર્ષ ૭૮. એવણુ ગદવીના રહીસ હતા. અને તે ગાંમનાં ભાં માટે લણા ખંતી હતા, અને ગદવીનાં ધરમખાતાએ પગલર સ્થીતીમાં લાવવામાં એમને હાથ હતો. છેલ્લાં ૨૫ વર્ષ થયાં ત્યાંનાં ટ્રસ્ટ ફંડના એક મેનેજર હતા.

તા. ૧૩ મી અક્ટોબર.

લંડનવાલા શેઠ દોરાબજી પેથતનજી કામાજીએ આજ દીને પોતાનાં મરહુમ ધણીઆંની બાપ લીખાજીની ૫ માં વર્ષની બાજ હોવાથી લંડનના લોડ મેયર ઉપર એક પત્ર લખી ત્યાંનાં મેનશન હાકિસના પુચ્છર બાક્ષમાં મદદ તરીકે ૧૦૫ થૌડ (જગલગ રૂ. ૧૫૦૦) ની રકમ ભેટ મોકલી હતી.

તા. ૧૬ મી અક્ટોબર.

શેઠ રસતમજી ફરુજનજી મુશાં, બી. એ., એલ. એલ. બી. એ. કેપ્તર હોરમજી વગીશ, બી. એ., એલ. એલ. બી. એ. મુબઇની હાઇ કોસ્ટના સોલીસીટરીની પરીક્ષા ફતેહમંદીથી પસાર કરી હતી.

૩ રાસત ગોરતાર, તા. ૧૩-૨૦ મી અક્ટોબર ૧૮૯૫.
૪ શેઠા હાહાબાઇ, પેથતનજી હોરમજી, રસતમજી તથા રસતમજી નયરવાંનજી હોરમજીના બાવા.

૫ રાહમસ આંઈ ઇ. ૦, તા. ૧૮ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

૬ રાહમસ આંઈ ઇ. ૦, તા. ૧૭ મી અક્ટોબર ૧૮૯૫.

તા. ૨૪ મી અક્ટોબર.

રોજ ૬ માઈ ૨ (ચો) ૧૨૧૫ યવદેવરદી.

મરણ—મેહરામજી રતનજી પટેલ, ૩મર વર્ષ (૨૯).

શ્રેષ્ઠ રતનજી મોઢાભાઈ પટેલના દીકરા, એવણે એલફીનસ્ટન કૌશિભાઈ અબાસ ફરી ૧૮૮૮ ની શરૂઆતમાં ખી. એ. અપા હતા. એમની ખીજ બાપા યેતીન હતી.

તા. ૨૬ મી અક્ટોબર.

મુરત મધે રસ્તામપરા કસરતયાજીને લગતી એક સભા આજ દિને મી. બેનનજી માણેકજી જીવજીવ્યાના પ્રમુખપણમાં હેઠન મળી હતી. જે વેળા પ્રમુખે પોતાના પરચથી બાંધી આપેલું કસરતયાજીનું મકાન તેની જમીન યાચે અજીમનને સપ્તર કીર્તિ, અને તેનું નામ “રસ્તામપરા કસરતયાજી” કરી રાખ્યું, તથા તેના વહીવટ કરવાને ૧૫) જીવજીવની કમીટી નેમી નેના પ્રમુખ મી. બેનનજી તથા શ્રેષ્ઠરી મી. હેરમનજી નવરાજજી ગોલવાલાને નેમ્યા હતા.

તા. ૨૮ મી અક્ટોબર.

મરહુમ શ્રેષ્ઠ ફરામજી દીનસાહેબ પીટી પોતાની જીવંતીની ટુંક કારકીરદીમાં બનવેલાં બનાં અને પરીપકારી કામિની કદર જીવ એ મરહુમ ગ્રહસ્થની યાદગારી ધરતી અને કાયમ રાખવાને વિચાર કરવાને અતરેની સખળી કોમિટી ગ્રહસ્થની એક સભા આજ દિને કેટ મધે સર જમશેદજી જીજીભાઈ પારસી મેનિવાલંટ ઇન-સ્ટીટ્યુશનનાં દીવાનખાનામાં મળી હતી. સરનશીનની પુરસી સર જમશેદજી જીજીભાઈ પારેનિંટ, સી. એસ. આઈ. ને આપવા માટે તેવણે અતરેની કેટલીક મંથિલાનાં કામદારો તથા કોલાખાના રૂઠાં વ્યાપારીઓ તરફથી સખાનાં કામ તરફ સંપૂર્ણ દીક્સેલો બતાવનારા પત્રો વાંચી મંબસાવ્યા, પછી નીચેનાં ડેડાવ સર્વેનાં એકમતથી પસાર થયો હતો— “મરહુમ શ્રેષ્ઠ ફરામજી દીનસાહે પીટી જેવા એક લાયકી-વાળા, રાંક, અને સાલેશ થેડીઆના કવચતનાં મરણથી આ સભા પોતાની ગમગીની જાહેર કરેલે, અને એવે. લીચાર ધરવેલે કે એ મરહુમ શ્રેષ્ઠ પોતાની ટુંક કારકીરદીમાં સખળી વરણના લોકોનાં બનાં અરથે ઉપયોગી અને પરીપકારનાં ને કામી કરચણે, તેથી એ મરહુમ થેડ-ના આપણા ઉપર ને આભાર થયેલે તેની કાંઈક ઇલાહી તરીકે એ મરહુમ થેડની લાયક રીતની યાદગારી જાળવી

૧ અજમેરવાલાં બાઈ જમણાં નાદરશાહ કોલપાલના બાઈ.

૨ ગુજરાત વિગ તા. ૨૭ મી અક્ટોબર ૧૯૯૫.

રાખવા સારું સખળી કોમિટી લોકોનાં ઉપચાલનાં એક દીપ ફરતી કરવી.”

તા. ૩૧ મી અક્ટોબર.

ગુજરાતી પારસી સદે મેટ્રીસીઆલ કોરેટના એક ઉલોગે મરહુમ શ્રેષ્ઠ ફરામજી દીનસાહેબ પીટીની જગેએ શ્રેષ્ઠ બહમનજી દીનસાહેબ પીટીને નેમ્યા હતા.

૩ બચે જમશેદ, તા. ૨૬ મી અક્ટોબર ૧૯૯૫.

એ રૂંડમાં નીચે ગુજ્ય પ્રમુખ રકચો નરાઈ હતી:— ૩.૫૦૧) મેસરસ વસનલ ત્રીકમજીની કાં., મેસરસ નીજલ શામજીની કાં., મેસરસ હીરજી મેનશીની કાં., મી. કાળી-દાસ જીડા, મી. અમરજી હાલ દાહીદ, થેડો શાપરજી સોરામજી અને રતનશાહ દાહાભાઈ, ૩.૫૦૦) મરહુમ શ્રેષ્ઠ નરાયણજી માણેકજી પીટીની પુલખાંથી, આનરેબલ નવ-રોજી નરાયણજી વહાડયા સી. આઈ. ઇ., મી. અરદેશર સોરામજી હસુર કામદીનના, બાઈ મોહલીયાઈ જાંઘીરજી નરાયણજી વહાડયા, બાનભાઈદુર દાહાભાઈ કોરેજીજી દુપાશ, મેસરસ ધનલ સવચંદની કાં., મેસરસ લાલજી શામજીની કાં., મેસરસ ફગરસી નીજીની કાં., મેસરસ હસરાજ લાલજી કાં., મી. મધુરાદાસ ગોકળદાસ, મી. અબલ જામરસી, મી. ઠોકરસી શામજી, મી. ન્યુબાઈ સુચંદ, મેસરસ દાજી હીરજીની કાં., મી. માધવદાસ ગોકળદાસ, લીલાકર પાસના, મી. બલજી કમળસી, ૩.૩૫૦) શ્રેષ્ઠ જીજીભાઈ શંરણજી પીટીના જેઠાઓ તરફથી, ૩.૩૨૫) મી. કૌશલજી ઇશર, ૩.૩૦૦) શ્રેષ્ઠ શંરણજી દેસાઈજી પાંડે, ૩.૩૦૦) બાઈ આવાંબાઈ અરદેશર સોરામજી હસુર કામ-દીન, થેડો મેનજી અરદેશર સોરામજી હસુર કામદીન, કાવસજી હીરાજી એડવલા, સી. આઈ. ઇ., હીરજીભાઈ બહમનજી વારડીન, ૩.૨૫૦) થેડો જીકીસનદાસ નરોતમદાસ, સોરામજી દાહાભાઈ દુપાશ, કાવસજી દાહાભાઈ દુપાશ, ઠોકર-સી જીવરાજ, મરહુમ શ્રેષ્ઠ જમશેદજી નરાયણજી પીટીની પુલખાંથી, બાઈ હીનખાઈ નરાયણજી પીટી, ૩.૨૨૫) શ્રેષ્ઠ જીજીભાઈ પેશનજી ચીત્રી, ૩.૨૦૧) સોરામજી ગોકળદાસની કાં., મેસરસ તલકચંદ એડ શાપરજી, સોરામજી શંરણજી મહરાસવાળા, ૩.૨૦૦) થેડો વરલખદાસ માધવદાસ અને ઠોકરસી, પીરોજીશાહ બહમનજી જીજીભાઈ, જમશેદજી નરાયણજી તાના, શીરોજીશાહ અંકરવાંનજી જેઠા, મી. આઈ. ઇ., જેઠવાંનજી અને યજીરજી, રહનજી જેઠ-વાંનજી યનાલ, માણેકજી જેઠવાંનજી નાનપોરીયા વગેરે. અને એમને હસતકના કામદારો તરફથી. ૩.૧૧૨૨-૪ માણે-કલ પીટી મીલનાં કલારકો, કામદારો, શીટરો અને જોખરો તરફથી, ૩.૬૬૭-૪ દીનશાહ પીટી મીલનાં કલારકો, કામ-દારો, શીટરો અને જોખરો તરફથી, ૩.૪૮૦-૨ જમનજી પીટી મીલનાં કલારકો, કામદારો, શીટરો અને જોખરો તરફથી, ૩.૧૮૯-૪ ઓરીયનજી તારદેવ મીલનાં કામદારો તરફથી, ૩.૧૮૮-૮ જબજામ મીલનાં કામદારો તરફથી, ૩.૧૨૪ વીકટોરીયા મીલનાં કામદારો તરફથી, ૩.૫૪ શંર-જી પીટી મીલનાં કામદારો તરફથી, ૩.૨૫ ઓરીયનજી કોલાખા મીલનાં કામદારો તરફથી, વગેરે.

૪ બા. ૩૧ મી ગ્રેડે, તા. ૩૧ મી અક્ટોબર ૧૯૯૫.

તા. ૧ થી નવેમ્બર.

રોજ ૧૦ માહ ૨ (ચો) ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

નીમમ મધે મરફમ યેઠ કાવચણ છવલણ કંચા
હરણી પુછમાંથી બંધાવવા ધારીથી દરેમેહરનો પાપો
નામવાની ક્રિયા આજ દીને તે તરફ થઇ હતી.

તા. ૩ છ નવેમ્બર.

રોજ ૧૯ માહ ૨ (ચો) ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

મરફ—પેથતનજ દીનસાહ (સોલીથીર)—પારસી-
ઓમાં પેઠવેહલા એવલુ સોલીથીર તરફ પચાર
થયા હતા અને તે વેળા એક અતી બહાઈ અને પુર
બેડામવાળા ધારાના હિમાયવી દાખત ઉઘી નીકળ્યા
હતા. પણ પછવાડેથી ધં ૪૦ ૧૮૭૩ માં મીઠો નોકિ-
લાય ડીંગા નામના ખ્રિસ્તીના કુટુંબના સંબંધમાં ખાવાની
વસ્તુમાં સોમક મેળવના અતી ગંભીર આરોપ મોટો
માત વર્ષનાં કેદખાનાની સજા પામ્યા હતા, જેથી એમનું
નામ વક્રિણીની દીપમાંથી કાઢી નાખ્યું હતું. આવા સંબંધ
જવાંના આવા રોજ મોટો સર્વને દબગીરી ઉપજ હતી.

તા. ૪ થી નવેમ્બર.

રોજ ૨૦ માહ ૨ (ચો) ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

નાગપોર મધે શેઠ નયરવાંનજ માણેકજી સુદ્ધાએ
રૂ. ૧૦૦૦૦ ને પરચે આદરનાની એક દરેમેહર બંધાવી
આજ દીને પરકાવી હતી. જ્યાંની ક્રિયા સમસુમ
ઓબમા સરદાર ખાંત બાહુર દરુર હોશંગજી જમા-
સપજી જમાસદ આધાનાએ કર્યા બાદ તેવણે બંદગી તથા
ધર્મ કરવાની જરૂરીઆત વિષે એક વાચન કરી સંબ-
લાવી હતી. જે પછી નાગપોરની અંગુમનના શેકેટરી
ડાકટર નવરોજભાઈ મનચેરજી લાકડાંવાલાએ દરેમેહરનો તથા
તેના નીબાળ મોટો કરેલાં કુંડોના અહેવાલ દરમિયાં સંબ-
લાવ્યો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે ઇ. સ. ૧૮૮૯ ના ડીસેમ-
બર માસમાં સર દીનસાહજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટ
તથા દરુર બહમનજી જમાસપજી જમાસપ આધાના,
સી. આઈ. ઇ. નાગપોરની મેલાકાતે આપ્યા તે વેળાએ
તેઓની ખાએસથી અંગુમનની એક સભા મેલવી જ્યાં
આ દરેમેહર બંધાવનાર શેઠ નયરવાંનજ માણેકજી સુદ્ધાં
તરફથી પોતાનું નામ છુપું રાખી રૂ. ૫૦૦૦ ને પરચે
એક દરેમેહર બંધાવવાનું જાહેર થયું, પણ તે પછી તે
ખાંધવાપર મેલડો ખરચ થયો; એજ સુળખ દરેમેહરના
નીઆવને મોટો પણ ત્યાજ ફડ ઉઠું કરવામાં આવ્યું,
જેમાં સર દીનસાહજી પીટીટ રૂ. ૨૦૦૦ બધાં હતા,
તથા રૂ. ૫૦૦ શેઠ માણેકજી કુંવરજી મેહતાના છે, અને

તે ફડ હાથ રૂ. ૧૦૫૦૦૦ ને આશરે વધુન થઇ ચુક્યું છે,
જે સુખાબની પારસી-પંચતનાં કુંડોના કુટુંબી સહિયોની
સ્વાધીન કરી તેની તથા નાગપોરના જરથોસ્ત્રીઓ જમ્બોનાં
માંસીક બવાજમની ઉપજમાંથી એ દરેમેહરનો માણ ખરચ
કરવામાં આવ્યો. દરેમેહરનું ઉપરીપણું દરુર હોશંગજીને
આપવામાં આવ્યું. એ પછી દરેમેહર બંધાવનાર શેઠ
નયરવાંનજ સુદ્ધાં તરફથી તેમના પિતા શેઠ ડાચજીભાઈ
નયરવાંનજ સુદ્ધાંએ એક અંગુમનપત્ર વાંચી એ દરેમેહર
નાગપોર તથા કામડીની જરથોસ્ત્રી અંગુમનને એનાયત
કરી હતી. એ બાદ શેઠ નયરવાંનજ તથા દરુર હોશંગજીને
અંગુમન તરફથી માનપત્રો વાંચી સંબંધાવી આપવામાં
આયાં, તથા અંગુમનના પ્રમુખ શેઠ મેળનજી દાદાબાઈ
મહેતાએ એ બંધે સહિયોને શેઆલો હોરાડી તથા એક
શેઆલ દરુર બહમનજીને અંગુમન તરફનાં માન અને
ઉપકારની ઉપાલ્પી દાખત ભેટ આપવાને દરુર હોશંગ-
જીને આપી. એજ સુળખ શેઠ નયરવાંનજએ પણ એ
બંધે દરુર સહિયોને તથા પોતાના પંથકી એમ ચાપુરજી
ચોરાખજી ચલ્લાને શેઆલો હોરાડી, તથા અંગુમનના
માજી શેકેટરી શેઠ નવરોજજી પાલજી તરફથી જેવણે
દરેમેહરનાં કામમાં ખાસ મેહતાબીલી હતી તેવણે એક
સોનાનું ધડીઆલ ભેટ આપ્યું. સારાં નસીબે દરુર
હોશંગજીની કોશિયથી રહેલો જરથોસ્ત્રી કામદાર પાછા
અંગુમનમાં જોડાવાથી તેઓ પોતાનાં કામથી ફારગ
થવા માજી શેકેટરી શેઠ બરજોરજી ધડીઆલોને એક
શેઆલ તથા હોરાની વીડી ભેટ આપી હતી. અંગુમનના
હાલના શેકેટરી ડાકટર નવરોજજી મંચેરજી લાકડાંવાલાએ
શેઆલની ભેટ ઉકાર સાંચે ના પાડી હતી. એ બાદ સર
દીનસાહજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટ તથા નાગપોરની
મિયસ ખરચેદજીની કુંવરોના ઉપકાર માની મેલાવડો
ખરખાસ થયો હતો, તથા હાલર રહેલાં ખાનુઓ અને
ઝલ્લેઓ ત્યાં ખાણું લઇ છુટાં પડ્યાં હતાં.

૨ ભખે જાચેદ, તા. ૬ અને ૧૧ જી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

આ દરેમેહર જોર નીચે સુળખ તપ્તી ચારેલી છે :—

“પાક દાદાર અહુરમઝની ચદ્દ હોમે.

“હુમત, હુમત, હવત.”

“બાઈ હોશંગજી નોશેસ્વાનજી થાં સુદાંની દરેમેહર.”

“આ પાક આતશ આદરાન સહિયો રોજ ૨૦ નો

“ચાહ ૨ નો શેકેનરાહી અને ૧૨૧૫ યન્દેનરદી, તા. ૪

“જી નવેમ્બર અને ૧૮૯૫ ઇસવી ને વાર સોખને દીને.

“શ્રી નવસારીના અધોરનાન રહેવાસી એસ્ફ નોશીર-

“વોનલ ચાનેકજી સુદ્ધાંએ પોતાનાં ચરફમ ચાતાહ

“છવનપાઈ તથા મરફમ મેન કુવરજીનાં મુખને પાટો

“બંધાવી સંબંધીને શ્રી નાગપોર તથા કામડીની જરથોસ્ત્રી

“અંગુમનનાં વધારાં ચાટો પુણું સુધુ છે.”

“આ ચકાન શેઠ નવરોજ પાલનજી તથા કીડીની દેખ-

“રેખ હોશંગ બંધાયું છે.”

તા. ૬ મી નવેમ્બર.

૨૧મ ૨૬ માહ ૨ (ચિ.) ૧૨૬૫ વર્ષે.

અરુણ—અરુણ કુરુમણી—ઉમર વર્ષ ૧૮.

એવણે ૧૮૪૬ માં અંગ્રેની એક્ષીનશન હનચીટીયુટમાંથી વેચેટ ચોકાચરની પદવી મેળવી હતી અને ૧૮૪૫ થી તે હનચીટીયુટમાં એક શીક્ષક તરીકે રહ્યા હતા તથા ૧૮૫૧ થી ૧૮૫૭ સુધી આસીસ્ટન્ટ પ્રેક્ટિસર નેમાયા હતા. ૧૮૪૮ માં ચુડાટચ લીટરરી સોસાયટી ઉભી કરવામાં એવણની પણ આગેવાની હતી તથા એજ વરસમાં નીક-સેધી “માન પ્રચારક મંડળી”ની સથાપનામાં પણ એવણને આગેવાન હોયસે હતા, જેના એવણ પ્રથમ સેક્રેટરી બાદ ખલનચી તથા પ્રમુખ હતા. એ મંડળી તરફથી એવણે વીરયા હુનને બગતાં ૨૦ બાથલો કરમાં હતાં. દેશીઓમાં પહેલાં નાકે હાંપલ થયા તેની દેખરેખ રાખવા ૧૮૫૩ માં નેમાયલી કમીટીના એવણ એક સભ્યસદ હતા. લીજનની તારનાં દારડાની ગોલવણ અને એ દારડાં આ દેશમાં હાંપલ થવાથી હોંન થનારા બાળને બગતો સરસ નીવંધ હાંચેલમાં લખવા માટે એવણને ૧૮૫૪ માં પ્રેક્ટિસર બેલને નામને રૂપાના આંદ હનામમાં મળયો હતો. ૧૮૫૫ ની સરઆતમાં એવણે સંટ મેડીકલ કૅલેજના પ્રીનસીપલ ડા. ૭ રોડની બાબામણી ‘પ્રાચીન પ્રાણી વીદ્યા’ નું એક નાનું પુસ્તક હાંચેલમાં એ કૅલેજના વીદ્યારથીએ માટે રચ્યું હતું. યુવકની નેટીવ જ્ઞાનસ દાહચેરી પડતી હાલતમાં હેવાથી તેના આંતરરી સેક્રેટરીની એવિા સેવાના આગ્રહ તેમને થયો હતો અને તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૫૭ ને દીને એવણે એ એવિા કબુલયો અને તે ૩૫ વરસ સુધી ચલાવી ૧૮૯૨ માં છોડયો હતો. ૧૮૫૭ માં હાંચેલ-ચુજરાતી પાઠી ડીક્ષનરી એવણે શેઠ નાનાબાદ રજનમજી રાણીનાની સાથે રચવા માંડી હતી, જેના ૧૦ અંકો એવો બને ગ્રહરેયોની મેલેનાથી બહાર પડ્યા હતા. ૧૮૫૮ માં એ બેક ગ્રહરેયો ‘પારસી પંચ’ ના કેટલુંક સુધી માલિક હતા. યુનીવર્સલ પ્રેસ ૧૮૫૯ માં એ બેક ગ્રહરેયોએ સાથે સથાપ્યું હતું. એજ વરસમાં એવોએ સાથે ચીત્રપોથી પ્રગટ કરી હતી અને હાલનાં બંધારણની મધુનીસીપલ કારપોરેશનની હથપાતી પછી થોડા વખતમાં એવો બને સાથે હીસાબ તપાસનારા નેમાયા હતા.

૧ જુલુસ શેઠ પેશનનળ, તથા ડા. ૭ રોડચરો, અને શેઠ નાનાબાદ તથા કુચરે અને બાદ બચુબાદ અરે-સર પુરના બાવા.

૨ એવણે એક અર્ધ બાહરણ એ લાહચેરીના મેજબરોએ પેલપાનામાં રૂ. ૨૦૦૦ નું એક શંક એકકું કરી તેમાંથી બનાવીને તા. ૨૨ મી આપરેલ ૧૯૦૬ ને દીને લાહચેરીમાં બિગું કરાવ્યું હતું અને પ્રમુખ શી. ૭ રોડચરો રજનમજી કાચાએ તે બાહરણ બેલ્યું હતું.

૧૮૫૮ માં એવણના રચેલા નીચીને બગતા નીવંધો ‘નીતીબાંધ નીવંધ’ ને નામી જપાઇ પ્રગટ થયા હતા. બીજે વરસે ‘એલ પી મેચ એક ડીચીંગ ચામર’ ચાને વચાકરણ શીખવવાની હોંન બગવું હાંચેલ પુસ્તક બહાર પાડ્યું હતું. કેળવણીખાતાના મરહમ બાણીતા વડા મી. ૭. આઇ. હાવરર ૧૮૬૦ માં ‘એવરીનશન સરૂબ પેપર’ નામનું કેળવણીખાતાને બગવું એક માંસીક ચોપાનીક એવણનાં અધીપતીપણાં હેજ કરવા માડ્યું હતું, (ને પાછળથી એજપુકેશનસ રેકરડમાં ફેરવાઇ હાલ બંધ પડ્યું છે.) ૧૮૬૦ ના જુલાઇ માસમાં એવણ એક્ષી-નશન હનચીટીયુટના શીક્ષકના એવા ઉવરથી ૧૫ વરસની સેવા પછી રીટાયર થયા હતા અને એ સેવાની પીઠાનમાં તા. ૧૭ મી જુલાઇએ તેના ચેલાએચે વાહસ પ્રીનસીપલ મી. ૭ સમીયાં પ્રમુખપણા હેજ એક સવા બરી એવણને માનવજ આપ્યું હતું. કેળવણીખાતાના મંબંધ છોડ્યા પછી એવણ વેપારના કામમાં પડ્યા હતા. ૧૮૬૨ માં એવણ હાંચેલનાની ચુસાફરીએ નીકળ્યા હતા. તે ચુસાફરીનું બંદુ રસીના હેવાલનું એક દલદાર રંગીન ચીત્રો સાથનું પ્રગટ એવણે બહાર પાડ્યું હતું. એવણની સર કાવચેટ જાહંગીરવાળી કન્યાસાળામાં તેમજ ગણદેવી ખાતે પણ સર કાવચેટની હંબલીય સરૂબના એવણ ૧૮૬૪ થી તે સેવટ સુધી તરફી તથા આનરી સેક્રેટરી હતા. બેચે એસીસીએશનના ૧૮૭૦ થી તે સેવટ સુધી એવણ ખલનચી હતા. ફરામજી કાવચેટ હનચીટીયુટના એવણ ૧૮૬૮ થી તે સેવટ સુધી એક તરફી તથા આનરી સેક્રેટરી હતા. એવણ એક સુષેહના અમલદાર, યુવકની પારસી ચીફ મેટ્રીમાનીયલ કેરના એક ઉલોગેટ તથા યુવકની યુનીવર્સીટીના એક ફેચો હતા.

ગદેવીમાં લાંબી અંજુમન તરફથી એમનું ઉંમણું કરવામાં આપ્યું હતું.

તા. ૧૦ મી નવેમ્બર.

૨૧મ ૨૬ માહ ૨ (ચિ.) ૧૨૬૫ વર્ષે.

અરુણ—માણેકજી પારશેલ દિવિયા—ઉમર વર્ષ ૫૯). એવણ ૧૮૫૮ માં અંગ્રેની સેક્રેટરીપદમાં એક કચારક તરીકે રહ્યા હતા અને વધતાં વધતાં લાંબા પોલી ડીક અને જુડીશીયલ ખાતાઓમાં ડેપુટી સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટના એવાપર ચડ્યા હતા. સરકારના સંબધ કાઉન્સીલરોના બચુકના સમાગમમાં એવણ આવેલા હેવાથી અને સાહ માન મેળવ્યું હતું. ૧૮૯૨ માં એવણે ૩૪ વરસે સરકારી નોકરી છોડી પેનશન મેલવ્યું હતું.

૭ શેઠ જીજીબાદ જાણેજ દીવિયાના બાવા.

તા ૧૨ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૮ માહ ૨ (શિવ) ૧૨૧૫ ચન્દ્રવિદી.

આજ દીને મુરત મધે રસ્તમપરામાં શેઠ કાવચીય શાપુરજી વેલાલીએ પોતાનાં જંદેહવાનાં ઉત્તમણાંમાં ૩.૪૦૦૦ ની રકમ પોતાના મરહુમ પેટા શેઠ પાલણીજીની તથા પોતાની પછી પોતાની બાળને દીવસે જમન વગેરે કરવા તથા દર સાલ ફરવરદીન મહીના ને ફરવરદીન રોજે જમન કરવાનાં કારણસર ધર્મ પાતે આવી હતી.

શાલાપુરનાં એશન ઉપર ઇંગ્લેંડ દુકાન રાખનાર શેઠ હીરાજી ફરામજીને નામદાર મરકારે સદરખતરના વિલગ મુનશ્ક નેમ્મા, જેની રહે એવણુ ૨૧૦ મુધીના દીવાની જગ્યાએ ચાંભળી ચકતા હતા.

તા ૧૩ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૯ માહ ૨ (શિવ) ૧૨૧૫ ચન્દ્રવિદી.

મુરતની પાસે આવેલાં રાંડેજ ગામમાં આગલ મરહુમ શેઠ દારાશાહ દોરાબજી રાંડેલીઆએ પોતાના બાપા મરહુમ શેઠ દોરાબજી બેહરામજી રાંડેલીઆની નજમને તા ૧૪ મી જ્યુન ૧૮૩૪ ને દીને પરકાવેલી દરેમહેર ધણી બીજમાર હાલતમાં આવવાથી તેવણનાં વીધવા બાપ પીરાજીઆએ તે નેત્રમરથી બંધાવી આજ દીને પાછી પરકાવી હતી. જમનની ક્રિયા ત્યાંના મુજબ પંથકી એ ૦ હોરમજી નમરવાંનજી રાંડેલીઆએ કીધા બાદ બાપ પીરાજીઆએ તરફથી તેવણના નખીરા શેઠ દોરાબજી જંદેહગીરજી રાંડેલીઆએ એક અજીમન પત્ર વાંચ્યા મંબલાચી, જેમાં જણાવ્યું હતું કે એ દરેમહેર રાંડેજ કમળા તથા આશ-પામનાં ગામના જરથોસ્તીઓને એપાદત કરવા તથા ધર્મક્રિયા કરાવવા માટે બોલાઈ ચેલેલેલ તથા તેના સાથ નીલાવ કરવા માટે તેઓએ યદરતા બંધાવત કયેલે. એ પછી રાંડેજની અજીમન તરફથી શેઠ જમશેદજી વર-જોરજી દારવાણાએ એક માનપત્ર તથા શેઆલ બાપ પીરાજીઆનાં દીકરા શેઠ જંદેહગીરજી દારાશાહ રાંડેલીઆને સારે તેવણના દીકરા શેઠ દોરાબજીને, તથા બીજા માન-પત્ર અને શેઆલ એ દરેમહેર બાંધનાર કંત્રાકટર શેઠ જીવણજી જમણપજી મીસરજીને તેણે કાંધણુ કમાણીની હામન વગર પુનનાં કામ તરીકે પોતાની જાતી દેખરેખ તમે તે બાંધી તેમને તથા દરેમહેરના ઉપવા પંથકી એ ૦

૧ જામે જમશેદ, તા ૧૪ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

શેઠા જમનજી, સાંલેકજી જંદુસરીયા તથા જમશેદજી રાંડેજી આવી એના તરીકે છે.

૨ રામત ગોશ્વતાર, તા ૧૭ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

હોરમજીને આવવામાં આવી હતી. એ બાદ ચાલતી કરી ચેલેલેલ વધાર વધારે હતા.

તા ૧૪ મી નવેમ્બર.

મુરતના પડાનીયા પારસીઓનાં દોષમા આગળ જવાની નવી મરક બનાવવા માટે બાપ દીનબાઈ નમર-વાનજી પીટી ૨૭૬૨ ની રકમના એક ચેક, મી ૦ એ-લજ દોરાબજી તજાદી મારફતે, ચોરાશીની તાલુકા લોકલ મોરડના પ્રમુખ મદદનીશ કલેક્ટર મી ૦ ઉડ ઉપર મોકલી આવયો, જેથી એ નવી મરક બાંધવામાં આવી.

તા ૧૬ મી નવેમ્બર.

મરહુમ શેઠ ફરામજી કાવચીય મારકર જેમણે તા ૦ ૭ મી અક્ટોબર ૧૮૬૦ ને દીને મરણ પામ્યા હતા તેણે પોતાનાં વચિહતનામાં કરેલું ધર્મપાત્રોએ બહુત તરફ કામેદાસર છે કે નહિ તે બાબે હાઇકોર્ટનું મત લેવા માટે તેમના વારસોએ એક મુકદ્દમા માડ્યો હતો. એ મુકદ્દમામાં કેટલીક ધારા મંબંધી તકરારો થઇ તથા એક જ શાહી શેઠ હોરમજી મનચરજી ચીમચરની જીબાની નવ-જોતના મંબંધમાં લેવાયા પછી આજ દીને નામદાર જડજી મી ૦ કેનડીએ તેના મુકદ્દમા આપ્યો કે મરનાર મનકુર ધર્મ-પાત્રોનાં તરફમાં પોતાની દર વર્ષની બાળને દીને ચોપાતીની ધર્મશાલામાંના લાચાર આંધલાપંગલા પારસી-ઓને જમાડવા તથા આશિવાદ આપવા પોતાનાં માતાજી મરહુમ બાપ જમશેદબાઈનાં પુત્રને માટે દર વર્ષના જહુ-ધાંધારો ઉપર એકેક દાહડો મનકુર ધર્મશાલામાંના આંધલાપંગલાઓને જમાડવા તથા વેહમાંણુ કરવા, મુક-તાદને તાંકણે દેશવરો પાતે ગરીબ લાચાર પારસીઓને વેહચવા દર સાલ રૂ. ૧૦૦ મુંબઈની પારસી પંચાયતને ફંડના તરીકે આપવા, તથા એજ મુજબ નવચારીના ગરીબ પારસીઓને દર સાલ મુકતાદને તાંકણે રૂ. ૧૦૦ ની

૩ જામે જમશેદ, તા ૧૫ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

એ દરેમહેરમાં નીચે મુજબ તજી ચારેલી છે:—

“શી પાક દાદાર હોરમજીની ૧૬૬ હોજી.

આએ આદરોનની દરેમહેર મુંબઈવાલા શેઠ દારાશાહ દોરાબજી રાંડેલીયાએ પોતાનાં બાપા જરહુમ શેઠ દોરાબજી બેહરામજી રાંડેલીયાનાં પુત્રને માટે બંધાવી. રોજ ૧૭ નો સરોશ ચન્દ્ર શાહ ૬ નો આદર શેઠેનશાહી સને ૧૨૦૭ યજ્ઞવલ્કરીને દીને પરકાવી હતી તે આદરોનની બીજક જમણપજી હાલતમાં આવી અયાથી એવણની પુલમાંથી એવણનાં વીધવા ધણીઓની બાપ પીરાજીઆએ પાછી બંધાવી રોજ ૨૬ નો બીનો ચારેલ્યદ શાહ ૨ નો આદર-મેડેસલ શેઠેનશાહી સને ૧૨૬૫ યજ્ઞવલ્કરીને દીને શરીને બંધાવી.”

૪ જામે જમશેદ, તા ૧૭ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

રકમ વેંદ્યાવા, લાક્ષ્મી પારસીઓનાં રવાનિને અવલમનજ પોંદ્યાડવા તથા તેમનાં કુટુંબોને અમુક રકમ આપવા, અગ્રીય લાક્ષ્મીનાં કુખનીવારણુ અર્થે તેમને અમુક રકમ આપવા, અને મરનારના પીતા મરહુમ શેઠ કાવચજી ફરંમજી મારકરની દર વર્ષની બાળને દીને ચોષાલીની ધર્મ-જાજામંત્રા લાચાર આધિકારીવારણા પારસીઓનાં અંગના, અને લાચાર પારસીઓનાં હોકરઓની નવજીવ કરવાના ને બંદોબસ્તો કરેલાછે તે કાશીની મતલબ કોમના યોગને લાભ કરવાની હોવાથી તે સંખાવત કાવચપુરવક ટકી થયેછે, જેથી તે કામ રૂઢી જોઇએ. ધર્મઆતને લગતી સંખાવત લોકઉપેયોગી તથા સ્થાનિક લાભી કરનારી હોવી જોઇએ. મરનારે પોતાનાં કુટુંબનાં યુગલેલાંઓના રોજગાર તથા દરન બાજ અને યુગલેની કિસ્મા કરાવવા તથા જોષિદાને નાહનીઆ જમાડવા લખેલુંછે તે સંખાવત ગમે એવી પવિત્ર હોય, પણ લોકલાભની જણાવી નથી, તે ફક્ત કુટુંબના દીવાસ મારેલી છે, જેથી તે રદ થવી જોઇએ, અને તેને લગતાં નાણાં મરનારની અથડેઆંમતને લગતા બાકી વધતા ભાગમાં લઇ જવાં.^૧

તાં ૧૮ મી નવેમ્બર.

સુબંધના નામદાર ગવરનર લૉર્ડ સેંડરેડે આજ દીને કરાંચી મધે એક લેલી બરી હતી, જ્યાં નીચલા પારસી અરેસ્ટો ખીરાજ્યા હતા—

શેઠા દાદાભાઈ શીરામજીહ સુનસક, પાણજી આદરજી મીસતરી, નાદરજીહ એલજી દીનજીહ, ફરંમરોજ એલજી પંધરી, એલજી દીનજીહ, મેહરમ એચ. જે. રસતમજી, જાંહગીર પીરોજીહ, કાવચજી દીનજીહ, જાંહગીર હોરમજી કોથારી, ફરંમજી રસતમજી દેસાઈ, ચેશનજી મેહરમજી કોટવાલ, પોંદ્યાજી હોરમજી બહમતજી જીજીભાઈ, રસતમજી એચ. જે. રસતમજી, એચ. જે. રસતમજી, નશરવાંનજી નવરોજી પોંદ્યાજી.^૨

તાં ૧૯ મી નવેમ્બર.

સુબંધની યુનીવર્સીટીના “આર.સી.” ની ફેલોશીના એક સીનડીક તરફી શેઠ રસતમજી મેહરવાંનજી પેલ, એમ. એ; એલ. એલ. પી. ને આજ દીને ચુંટી કાઢ્યા હતા.^૩

તાં ૨૦ મી નવેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૩ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞદેવરદી. નવસારી પાસે આવેલાં વીઆરા ગામમાં બાઈસાહિબ દીનપાઈ તે મરહુમ શેઠ નશરવાંનજી માણેકજી પીટીટનાં

૧ જામે જયશેઠ, તાં ૧૮ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

૨ ઠાઈજયશેઠ, તાં ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

૩ ઠાઈજયશેઠ, તાં ૨૦ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

વીધવાએ પોતાના આવંદ મરહુમ શેઠ નશરવાંનજી માણેકજી પીટીટનાં યુગને માટે એક દરેમિદર બંધાવી આજ દીને પરાંચી હતી. જ્યનની કિસ્મા નવસારીથી આવેલા જોષિદાએ કરવા બાદ એં ફરંમજી કેકોલાદજી દરુર મેહરજીરાણુએ તથા એં મેહરજીભાઈ નવરોજી કુતારી જયેશારી ધર્મનીતિ અને સંખાવત વિષે વાએને કરી હતી. એ પછી બાઈ દીનપાઈ તરફી તેમના એક કારભારી શેઠ મેહરમજી હોરમજી પસપાકીઆએ અંજીમનપત્ર વાંચી સંબલાઓ, તથા વીઆરાની અંજીમન તરફી બાઈ દીનપાઈ ઉપર તેમજ નવસારીના વડા દરુર દારામજી માણેકજીપર મોકલવાનાં માનપત્રો વાંચી શેઆલ સાથે તેમનાપર રવાન કરવાને ડેડ્યુ. એ બાદ બાઈ દીનપાઈ તરફી વીઆરાની અંજીમનના એક યુજર્ગ અરેસ્ટ શેઠ એલજી પેશનજી જેપીને શેઆલ હોરડાવમાં આવી, તથા અંજીમન તરફી શેઠા નશરવાંનજી ગીઆરા, મનચેરજી ચાપુરજી તાતા, ફરંમજી નવરોજી એલાવીઆ, રસતમજી મેહરવાંનજી મારકર, તથા એ દરેમિદર પાછમ મેનીજ રાખનાર શેઠ એલજી હોરમજી ચોટીઆને ઉકારપત્રો તથા શેઆલ બેટ આપવામાં આપ્યાં હતાં. એ બાદ શેઠ મનચેરજી ચાપુરજી તાતા તરફી જાંહેર કરવામાં આણું હવું કે તેવણે ર.૧૫૦૦ ની રકમ ધર્મઆતે આપી તેનાં બ્યાનમાંથી દર ચાલ વીઆરા મધે શેહરીવર મહીનાનો ચોથો પાદે-બાર પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ ચાપુરજી કુરંજી તાતાનાં નામથી કરવાનો બંદોબસ્ત પ્રતિષ્ઠિ. એ પછી બાઈ દીનપાઈ તરફી બપોરનાં તથા શેઠા ગીઆરા તાતાની કુંં તરફી રાતનાં નેઆતાનાં જમન જમાડવામાં આપ્યાં હતાં.

મુરતની પાસે આવેલાં કુંડીઆણાં ગામમાં અંજીમનના ઉશરતથી બંધાવેલું ૨૯) વાનીયું દોપત્રું પરાંચાની તથા એ દોપત્રાની સાંધે બાઈ દીનપાઈ તે મરહુમ શેઠ નશરવાંનજી માણેકજી પીટીટનાં વીધવાએ પોતાની બેટા

૪ જામે જયશેઠ, તાં ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

અગીધારીનાં આગલાં બારણાંને માધે નીચે પ્રમાણે એક તપ્તી મારેલીછે :—

“પાક દારા હોરમજીની મદદ હેજો.

“આ દરેકેદરેકું મકાન મરહુમ શેઠ નશરવાંનજી “માણેકજી પીટીટનાં યુગને માટે એઓની પુંજ મધેથી “એવણનાં જણીયાંણી બાઈ દીનપાઈ તે મરહુમ શેઠ “નશરવાંનજી જીજીભાઈ યુગનાં બેટાએ શ્રી નવસારી પ્રાંતના “તાણુકે વચારા ગામ મધે બંધાવી રોજ ૬ ઠે મારદાદ “અમસારાપંદ માઈ ૩ જે મારદાદ અમસારાપંદ શેડેનશાલી “સને ૧૨૬૫ યજ્ઞદેવરદી, તાં ૨૦ મી નવેમ્બર સને “૧૮૯૫, સંવત ૧૯૫૨ ના મારગર સુદ ૪ ને વાર પુષને “દીવસે ધંભવી કુલે જયેશારીઓનાં વચારા માટે ખુણું “ચેલણું.”

મરહુમ શેઠ જમશેદજી નરસીવાળી પીઠીનાં પુત્રો માટે ૧૨૦૭૦)ને પચ્ચે બંધાવેલી શગડી હજીવાળી હિઆ આજ દીને કરવામાં આવી હતી. જયનંદી હિઆ દરુર શાપુરજી મનચેરજી હજાપેરીઆએ કીધા બાદ એક અંગુલમ પત્ર વંચાયે હતો, જેમાં કુવેરાવાલા ખાન-બાહદુર બરજોરજી દોરાબજી હીરાપેટલ જેવણે આ દોખાપુ' બાંધવાનાં કુંડોમાં શરૂઆતમાં ૨.૫૦૦૦) ની રકમ આપી હતી તેમની તથા દોખાપુ' બંધાવવાની આગે-વાંની સેવા માટે સર દીનસાહજી માણેકજી પીઠી ખારી-નેરોને તેમજ દોખાપાડાના ઉપોગને માટે મરહુર શેઠ બરજોરજી પેલે ૪) વીંધા, શેઠ નવરોજી જમશેદજી પેલે ૪) વીંધા, તથા એલપાડવાના શેઠ રતનજી નવરોજીજી પેલે ૩) વીંધા પોતાની જમીનો ધર્માદ આપવા માટે તેમના ઉકાર માનવામાં આયા હતા. એ પછી દોખાપુ' બાંધનાર કંત્રાકર શેઠ ફરોમજી હોરમજીજી ગજધરને તેમજ શગડી બંધાવી આપનાર બાઇ દીનસાહ નરસીવાળી પીઠીરખ મોક્ષજીવાનાં માનપત્રે વંચાયાં, તથા ગામવાસીઓ તરફથી દરુર શાપુરજી મનચેરજી હજાપેરીઆને, કુંડી-આંબુલા પંથકી એન્ડ બેરોમજી હીરજીબાઇને, કંત્રાકર શેઠ ફરોમજી હોરમજીજી ગજધરને, કુંડીઆંબુલા પેટલ શેઠ રતનજી દોરાબજી હીરાપેટલને, તથા એલપાડાના પેટલ શેઠ રતનજી નવરોજીજીને શેઆલે આપવામાં આવી હતી.

એજ ગામમાં સર દીનસાહજી માણેકજી પીઠી ખારીનેરો પોતાના બેટા મરહુમ શેઠ ફરોમજી દીનસાહજી પીઠીનાં પુત્રોને માટે બંધાવવા ધારેલી ધર્મશાલાનાં મકાનનો વાંચો એજ દીને શાંભનાં પાંચ કલાકે દરુર શાપુરજી મનચેરજી હજાપેરીઆએ નાખ્યો હતો.

૧ જામે જમશેદ, તા. ૨૨ જી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

આ દોખાપર નીચે મુજબ તરી શારેલીઃ—

“શ્રી પાક દાદાર અફરમજીની યદ્દ હોજો.

“આએ દોખાપુ' શ્રી ગામ કુંડીઆંબુલા, તાજકે “આંબાડ, હલ્લે સુરત થધે નામદાર શેઠજી સર દીનસાહ “માણેકજી પીઠી ખારીનેરોની આગેવાનોથી કુંડીઆંબુલાની “અનુજીને ભેગા જતી જરૂરીયાતો ટોલામાં બિખરણું કરી “શેઠ શરોજી હોરમજીજી ગજધર જીએ હસત બંધાવ્યું છે. “ઇ. ૦ ૧૨૬૫. ઇ. ૦ ૧૮૯૫. શા. ૧૯૫૨.”

શગડીપર નીચે મુજબ તરી શારેલીઃ—

“શ્રી પાક દાદાર અફરમજીની યદ્દ હોજો.

“આએ શગડીનું ચકાન મરહુમ શેઠ જમશેદજી નરસ-“વાંનજી પીઠીનાં પુત્રોને માટે એઓનાં માતાજી બાઇ “દીનસાહ તે મરહુમ શેઠ નરસીવાળી માણેકજી પીઠીનાં “વીંધા અને મરહુમ શેઠ જેઠેરાવાંનજી હજીબાઇ મુગાનાં “બેટાએ મરહુમ શેઠ નરસીવાળી માણેકજી પીઠીની પુ'જ “મધેથી હલ્લે સુરતમાં આંબાડ મધેનાં ગામ કુંડીઆંબુલા “મધે બંધાવી રોજ ૬ ખોરદાદ અપશાયદ દાદા ૭

તા. ૨૬ જી નવેમ્બર.

રોજ ૬ માઠ ૩ (ચિ) ૧૨૬૫ મન્દેરજી.

અશુભ—બાપુજી પાલજી રાંતજી—ઉમર ૧૫ (૫)

એવજી ૧૮૪૬ માં ચીન ખાતે મેસરસ પી. એંડ કી. એફ-કામાની વેપારી પેઢેકીમાં મદદનીસ તરીકે ગયા હતા. એવજી નીચીત તથા યાદી છંદોથી મુજબનાર તથા મોટી નમતનાઈવાળા અને બહુ અનુભવી મદદરૂપ હતા.

તા. ૨૬ જી નવેમ્બર.

મુ'બધવાલા શેઠ શાપુરજી નરસીવાળી બેદારને આજ દીને લેરુન શેઠરમાં બરાખમાં ફોતોગ્રાફીનાં પ્રદર્શણ-માંથી “એક બારણેથી બીજે બારણે” એ નામનાં એક બટકતા ફૂકીરનાં પીકચર માટે એક રૂપાનાં ચાંદુ' ધનામ મલ્યું હતું. એ ચાંદ એમને ૩૪ મા ધનામમાં મલ્યેા હતા. એજ પ્રમાણે લીડસ શેઠરનાં પ્રદર્શણમાં પણ એક રૂપાનાં ચાંદ મલ્યેા હતા, તથા બંડનાં “ધી ફોટોગ્રાફ” નામનાં ચોપાનીયાંના ચાલુ માસના અકમાં એવની એક તચવીર તથા છંદોની હેવાસ પ્રગટ થયેલું.

તા. ૧ જી ડીસેમ્બર.

મુ'બધવાલા શેઠ દીનસાહ દોરાબજી મીસરીએ સુરત મધે ગોપીપરાનું પોતાનું અમ્મન મકાન ૧.૬૦૦૦) ની કીમતનું ત્યાંની મુનીસીપાલીટીની નંબર ૬ વાલી નિશાલ-ના ઉપોગને માટે ભેટ આપ્યું હતું. એ ભેટ મુનીસી-પાલીટીની આજની સમામાં ઉપકાર સાથે બાહલ રાખી એ નિશાલનું નામ “નરસીવાળી પુ'જાઆ સુવરાલ્લ નિશાલ” કરી રાખવાનો ઠેકાવ કીધો હતો.

તા. ૬ જી ડીસેમ્બર.

સર જમશેદજી હજીબાઇ પારસી બેનિયાવંત ધન-રૂઠીપુટના એક અધિકારી મરહુમ શેઠ ફરોમજી દીનસાહજી પીઠીની જગોએ નામદાર મરકારે શેઠ હોરમજીજી બેરો-મજી કામાજીને નેમ્મા હતા.

“ખોરદાદ અપશાયદ” શેઠેનશાહી સને ૧૨૬૫ ઇ. ૦ ૧૮૯૫.

“તા. ૨૦ જી નવેમ્બર ૧૮૯૫. શંવત ૧૯૫૨ નાં ગામ-

“શર શ્રદ્દ ૪ ને વાર પુષ્કા દીવસે બેનની કુલ જરૂરીયાતો-

“આના વપરાસ માટે પુણું ચેલવું છે.”

૨ શેઠ દોરાબજી બાપુજી રાંતજીના બાબા.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૮ જી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૨૦ જી નવેમ્બર ૧૮૯૫.

૫ રાજા ગોખરા, તા. ૮ જી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

૬ જામે જમશેદ, તા. ૧૦ જી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

તા. ૧૨ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૮ માઈ ૩ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેશ્વરદી.

અરુચ મધે બાહેરકેટ મરહુમ શેઠ નવરોજી કાવ-
ચી નાજીએરવાણી દરેમિદર પછી પુરાણી થયથી
ખીશમાર હાલતમાં આવવાથી તે ફરી નવેસરથી બંધાવી
આવવાને મરહુમ શેઠ શાપુરજી શેરખજી નાજીએરવાણી-
ની પ્રજામાંથી તેમના વારસોએ માથે લીધું હતું. તેના
પાણે નાખવાની ક્રિયા આજ દિને તે મરહુમના વડા બેટા
શેઠ અરદેશર શાપુરજી નાજીએરવાણીએ એક મોટા મેલા-
વડાની હજીરમાં કરી હતી. આ વેલાએ બરચની અંજી-
અન તરફથી શેઠ આદરજી મનચેરજી દલાલે એક માનવત
મરહુમ શેઠ શાપુરજીનાં લીધવા બાદ લીરખાઇજી તથા
શેઠા અરદેશર, ચેતનજી, તથા કુટુંબજીએ વાંચી તેમને
અર્પણ કરી હતું.^૧

તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બર.

શેઠ કેમચર નવરોજી કાપરાજીની કબીયા
માટેની કમીટી આજ દિને શરૂ થઇ.^૨

તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨ માઈ ૪ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેશ્વરદી.

અરુજી-હોરમજી દોરાખજી બરચા-ઉમર વર્ષ
૬૫). એવજી એતવાડીના જરથોસ્તીઓનાં બચાંના તેમજ
અંચારી સુશિક્ષી વગેરેનાં કામોમાં પોતાથી બની ચકતી
એકતતની મદદ કરતા હતા. એતવાડીના સુકતાદ બાજ
જયન અને ધંદબારને બગનાં ફંડના એવજી ૧૮૭૦ થી
ચરડી હતા.^૩

૧ બને જયશેઠ, તા. ૧૪ થી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

૨ એ કમીટીએ ૧૧૦ બેકડા કરી, બરાબર ૮) વર્ષે
એટલે તા. ૧૪ થી ડીસેમ્બર ૧૯૦૩ ને દીને રીપાઈ કરી
પર્યાંત ગોઠવ્યું.^૪

૩ એલવાડ મધે એવજીએ ગોઠવ્યું થયું હતું.

એવજીની યાદગારી સમવા માટે એવજીના મિત્રોએ
એક રંડ બિરુ કરી હતું, જે મધે ૩.૧૪૪૩૩૩) બરાબર
હતા તેમાંથી એવજીની એક તસવીર પડાવી તે તા. ૧૪ થી
સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ ને દીને એતવાડીની જરહજી શેઠ કાવશજી
જાણીકણથી દરેનેકરમાં ખાંધી સુકી હતી, અને બાકી
વધેથી સરખાંધી ૩.૬૧૫) એતવાડીનાં જરથોસ્તીઓનાં ધર્મ-
આર્તમાં સરખી જરથોસ્તીઓને સદ્દ આપવાનાં ખાતામાં
મથા ૩.૫૦૦) નાં બાજમાંથી દર સાથે એકની બાજ કરવા
આપ્યા હતા.

તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર.

હોરમજી શેરખજી મેદરવાનજી મેહતા, સી.
આઇ. ઇ. ને નામદાર વાહમશાયની ધારા બાંધવાની
મથામાં ફરી ખીજવાર સુકી કાઢવા હતા.^૫

સુબખના નામદાર ગવરનર બોરડ જેહરજી આજ
દિને અતરેની શેઠદીએ આરીશનાં ઘોડાંખખનાં એક
“લેવી” બરી હતી, જે વેળાએ નીચા પારસી પ્રદેશ
ખાનગી એનજીમાં હોમર થયા હતા—

સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારેનેટ, સી. એસ.
આઇ; સર જાંહોર કાવચજી જાંહોર રીડમની, હાન-
રેખર નવરોજી નયરવાનજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ.
હોરમજી શેરખજી મેદરવાનજી મેહતા, સી. આઇ. ઇ.
શેઠ કાવચજી દાદાભાઈ રૂતમજી.^૬

તા. ૧૯ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૫ માઈ ૪ (ચિ. ૧૨૬૫ યન્દેશ્વરદી.

અરુજી-હોરમજી અરદેશર વાડીઆ-ઉમર વર્ષ
૪૦). એવજી અરેની મેસરજી બી. એડ. એ. હોરમજી-
ની પેહડીમાં પોતાના મરહુમ પીતાની હેવાતીમાં બાગ્યા
થયા હતા. અને સને ૧૮૮૨ માં તેમનાં મરહુ પછી એકસર
મલિક હતા. અને શરૂઆતમાં તેનું કામકામ તેવજી ધણું
વધારી દીધું હતું. જે માટે એવજી પુરાણી ચાર વાર
સુકાકાત લીધી હતી. પણ ૯) વર્ષ પેદી ચલાવ્યા પછી
૧૮૯૧ માં એ ૬૫) વર્ષની પુરાણી પેદી બંધ કરવી પડી
હતી. તેવજીને તા. ૧ લી મે ૧૮૯૧ ને દીને નાદાર
કડાવ્યા હતા. તે વેળા તેમની પેહડીનું દેવું રૂપ્યા આશરે
૪૮ લાખ હતું ત્યારે તેમની અરેકેઆમત આશરે
પોણા ૭ લાખ હતી. તેમની નાદારી મોટીની અરજી સામે
થપલા માંમનારાઓમાં મુખ્ય સુબખની ૬ બેઠા હતા.
નાદારીની તપાસ સુબખની હાઇ કોર્ટમાં નાદારીના
કમીશનર જયદીશ ફૂરન સનસુખ ૮ દીવસ આવી તા. ૧
૬ થી આગર ૧૮૯૨ ને દીને નામદાર કમીશનરે મી. ૦
હોરમજીને કેટલાક વાકોમાંથી સુકત કરી એવા અબી-
પ્રાય આપ્યા કે નાદારે નાણા પાછા ફેરવવાની વાજબી
અને અંબીત આશા ન છતાં કરજ કરવામાં ગંભીર
ગેરવર્તણૂક ચલાવી તથા પોતાની મીસકત છુપાવી હતી
અને તેથી તેમને જીલ્લ મહીનાની કેદખાનાની સજા ફર-
માવી ૧૫ મહીના સુધી તેનું નાદારીમાં સુકતમયું સુકતવી
રાખ્યું હતું.^૭ સારા વખતમાં એવજી પણ ગીરદેશીમાં

૪ સરત ગોશ્વતાર, તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

૫ કામચસ આઈ. ઇ., તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫.

૬ શેઠ અરદેશર હોરમજી વાડીઆના બાવા.

૭ ઇન્ડયન બો રીપાઈસ ૧૭ જુલૈય પાને ૭૧૩.

અનેકાં યોગેંક અમલી ખાનદાને પોતાના મરહુમ પીતાની માફક કુલેશક વખત સુધી મરદ કરી હતી, તથા અદેરેકેક શેક અમલુક રહેમાન બીઠમાં પોતાને ખરેખરે એક બરખુરે વાપ્યાનું માફ રાખ્યું હતું. ખી. એડ. એ. હેરમારછીની પેઠી ૧૫ વરસે બાંધવાથી અત્રેનાં યોગેંકને દબાવી લાગી હતી.

મરણ—થાપુરછી દરમિછી માઈન—ઉમર ૫૫ (૪૬). એવલું પહેલા અત્રેની એક સકુલમાં માસતર હતા. ત્યાર-પછી પોતાના પીતા સાથે રેશમી કાપડની દલાલીના બધામાં જોડાયા. પોતાના પીતાનાં મરણ પછી તેવજે પોતાની બધી બહી બહીસી અને આલાકીથી વધારી રેશમી કાપડના એક આગેવાન દલાલ તરીકે પોતાનું નામ મશહુર કીધું. મરનારે પોતાના બધામાં વેપારીઓને બહી માફ તથા વીચવાચ મળ્યો હતો.

તાં ૨૧ મી ડિસેમ્બર.

અત્રેની ચુલ્લાની માન પ્રસારક મંડલી? એ વિદ્યા કુનરના મેલાવડનું એક “કાનવરસેમીયાની” આજ દિને એલ્લીનશ્ચન હાઇ સકુલમાં કીધું હતું. આની સાથે અનેક વિદ્યા કુનર, રસાયણ, વૈદાં, ઉદ્યોગો વગેરેનું એક પ્રદર્શણ ઉદ્ધાડવામાં આવ્યું હતું. ને તાં ૨૨ મીએ પણ જોડણ રાખવામાં આવ્યું હતું. સહલી મલી આશરે ૭૫) બાપરેા જુદા જુદા વિદ્વાન મહેસેાએ રજુ કરી હતી, અને તેઓ બંને હાજર થઇ તેની સમજ આપતા, અને અખતરા કરતા હતાં.

૧ એ ચારે જડલીની એક ખાસ કમીટી—ડાં. હેર-જબલ કુવરલ તવરીઆ, શેઠા એલ્લીલ દોરાબલ તલાતી, દારાશ રતનલ બીજગર (આં. ખનનખી) અને નશર-વાનલ બીલભાઈ પટેલ (આં. સેક્રેટરી) ની નેમાઈ હતી.

૨ એ વિદ્વાન મહેસેામાં નીચલા પારસીઓ હતા:—
ડાં. નશરવાંનલ પ્રકીરલ સરવેઅર, ડાં. હેરજબલ કુવરલ તવરીઆ, ડાં. જંમેરલ મેકરાંચલ કોલાઈ, ડાં. બલ શોખાલ વકીલ, શેઠા કાવસલ દારાભાઈ કપાઈ, હેર-જબલ જંમેરલ કોલાઈ, ખરશેલ નશરવાંનલ વેવાઈ, શ. એ. લવજલ નજશેલ ચોરી, એલ્લીલ દોરાબલ તલાતી, કંપશર એલ્લીલ તલાતી, કંપશર નવરોબલ કાખશલ, ડાં. પીરોશા રસતખલ ચોરી, ડાં. રસતખલ ચાલેલ કાલાપેશી, ડાં. રસતખ નાહનાભાઈ રાણીના, શેઠા દારાશ રતનલ બીજગર, એ. ખી. દારાખાનાલા, અનલશાહ નવરોબલ પ્રબલ, શોરાખ નાહનાભાઈ રાણીના,

તાજાજી મી. ડિસેમ્બર.

૧૧ હીંદી મીનેચનલ કીનજેશ પ્રકુમાં બાપુ હાનરેબલ કુનરનાશ માનરછીનાં પ્રકુખપણાં હેલ બરખા. તેમાં મેશર રા દીનશાહ એલ્લીલ વાલા, પ્રકર કેપશર નશરવાંનલ બાપુરછી અને હેરમારછી અરેશર વાડીઆએ બાગ લીધે હતાં.

તાં ૨૬ મી ડિસેમ્બર.

રોજ ૧૫ માઈ ૪ (શિં) ૧૨૬૫ મહેરોરડી.

રાજકોટ મધે અંગુમનના ઉધરાતથી બધાનારે દોખમીના તાણી પુરવાની કિઆ આજ દિને મુખધવાલ દરુર ભમાસપલ મિતિએહરછી ભમાસપમાથાનાનાં ઉપરી પણાં હેલ કરવામાં આવી હતી. કિઆ પુરી થવા માદ અંગુમનના શેકેટરી શેઠ રતનશાહ વેશતનલ મમીએ એક અંગુમન ૫૫ વાંચી મંબલાઓ હતા, જેમાં જલુવવામાં આવ્યું હતું કે દોખમાંની સમિ એક યગડી તથા મટલી જોએ નશાખાંનું બાંધવા માટે બાઇ મહિબ દીનખાઈ નશરવાંનલ પીટી ૩.૩૦૦૦), તથા એક સખી જરેખીતી-એ દોખમાં આગલ કુવો બાંધવાને ૩.૨૭૦૦), તથા શેઠ કાવસલ દીનશાહ એડનાલાએ દોખમાંનાં કામ માટે ૩.૨૫૦૦) ના બહેલા પથરા ભેટ આપ્યાછે, તથા મુખધ-માં ૬૩ એકકું કરવાને દરુર ભમાસપલએ તકલીફ લીધી-છે, તેથી તે સર્વના આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. એ બાદ શેઠ કુવરલ કોલાલ વગેરે ઉડી અંગુમનના સર-નશીન શેઠ ખરજેરછી નવરોબલ આગા તથા કારેખાશર મંડલીના આભાર માનયેા હતાં.

વીકાલ એલ્લીલ વપારીઆ, નવરોબલ દોરાબલ ધાકપાર-વાલા, કાવસલ ધનલભાઈ ચાહલજીવાલા, નજશેલ ધનલભાઈ ચાહલજીવાલા, ડાં. અરેશર દારાભાઈ ચોરી, ડાં. અરેશર હેરજબલ ધાસવાલા, ડાં. નાહનાભાઈ નવ-રોબલ કાતરક, ડાં. મેકરલભાઈ રસતખલ ચેડના, શેઠા નવરોબલ હેરજબલ કાતરક, દીનશાહ પેશનલ ધડીઆલી, પ્રોશર કાવસલાહ દારાભાઈ નાપંગવાલા, વગેરે.

૩ બધે જમશેદ, તાં ૨૮ મી ડિસેમ્બર ૧૮૯૫.

૪ બધે જમશેદ, તાં ૨૯ મીએવારી ૧૮૯૬.

આ દોખમાંનાં ૬૩માં ૩.૧૦૦૦) શેઠ હેરજબલ અરેશર વાડીઆએ, ૩.૮૦૦) ખા. બ. ધનલશાહ હેરજ-બલ, અને શેઠ કુવરલ કોલાલએ, ૩.૫૦૦) શેઠ મેક-રાંનલ જનમેરલ, તથા કાવસલ અને નીખાલએ આપ્યા હતા.

તા ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

આમે વર્ષમાં ધપાને તા ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૫ સુધીમાં મુખ્યના પારસી-ઓમાં ૧૪૧૨ જન થયાં હતાં.

એજ વર્ષમાં મુખ્ય મધે પારસીઓમાં ૪૬૯ જોડાનાં લગન તથા ૧૧ જોડાનાં ગરનાં નીચે મુજબની વીગતે થયાં હતાં:—

નર. નારી. જુમલે.

લગન— ૭ થી ૧૦ વર્ષનાં....	૨	૭	૯
૧૧ થી ૧૫ વર્ષનાં ..	૮	૯૫	૧૦૩
૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં....	૪૩	૨૦૭	૨૫૦
૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં....	૧૮૨	૧૩૨	૩૧૪
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં....	૧૪૯	૨૩	૧૭૨
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં....	૫૯	૩	૬૨
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં....	૧૯	૦	૧૯
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં....	૩	૧*	૪
૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં....	૧	૦	૧
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં....	૧	૦	૧
૫૬ થી ૬૦ વર્ષનાં....	૧†	૦	૧

૪૮૮ ૪૬૮ ૯૩૬

નર. નારી. જુમલે.

ગરનાં—૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં ..	૧	૧	૨
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં ..	૦	૪	૪
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં ..	૧	૫	૬
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં ..	૧	૧	૨
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં ..	૬	૦	૬
૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં....	૧	૦	૧
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં....	૧	૦	૧

૧૧ ૧૧ ૨૨

એજ વર્ષમાં મુખ્ય મધે પારસીઓમાં નીચે મુજબની વીગતે ૧૧૬૧ મરણ નિપજ્યાં હતાં:—

નર. નારી. જુમલે.

તરતનાં જનમિતાં.....	૪૬	૪૮	૯૪
૧ દીનથી ૧ માસ સુધીનાં..	૪૩	૨૩	૬૬
૧ માસથી ૧ વર્ષ સુધીનાં..	૯૭	૭૮	૧૭૫
૧ થી ૫ વર્ષનાં.....	૮૬	૧૧૩	૧૯૯
૬ થી ૧૦ વર્ષનાં.....	૧૧	૧૮	૨૯

* એ એક ૪૪) વર્ષની કુંવારી ૪૭) વર્ષના બીજવર સાથે.
† એ એક ૫૬) વર્ષના બીજવર ૭૨) વર્ષની કુંવારી સાથે.

નર. નારી. જુમલે.

૧૧ થી ૨૦ વર્ષનાં.....	૨૧	૧૮	૩૯
૨૧ થી ૩૦ વર્ષનાં.....	૩૨	૫૧	૮૩
૩૧ થી ૪૦ વર્ષનાં.....	૩૨	૨૯	૬૧
૪૧ થી ૫૦ વર્ષનાં.....	૪૯	૩૮	૮૭
૫૧ થી ૬૦ વર્ષનાં.....	૬૦	૫૫	૧૧૫
૬૧ થી ૭૦ વર્ષનાં.....	૫૮	૪૮	૧૦૬
૭૧ થી ૮૦ વર્ષનાં.....	૨૮	૫૯	૮૭
૮૧ થી ૯૦ વર્ષનાં.....	૧૫	૨૮	૪૩
૯૧ થી ૧૦૦ વર્ષનાં.....	૦	૭	૭

૫૭૮ ૬૧૩ ૧૧૯૧

એ ૧૧૬૧) મરણ નીચલા લતાઓ ઉપર થયાં હતાં:—

કોલામ્બા	૧૨	ભાંચિખત્રા ..	૩
કોટ	૩૭૧	મજગામ	૩૯
મોદાન	૪	પરેલ	૪૧
ધોભીતલાવ ..	૨૫૭	ચીચપોગલી ..	૧
કરેલવાડી....	૨૧	નાયગામ	૩
ગીરગામ	૧૩	દાદર	૨
ચોપાટી	૩૧	માહીમ	૯
ગ્રાંટ રીડ.....	૩૦	વાંદરા	૧૨
તારેલ.....	૨૬	ઉત્તર	૧
ગોવાલીઆ ..	૧૦	ચર જમશેદજી	
ખાંખાતા	૪	હાર્વીટન ..	૫
માહલક્ષમી ..	૭	બહમનજી આલ-	
વાલકેશર	૫	બલેશ હાર્વીટન ૧૪	
ખાહેરકોટ.....	૯૯	ખાહ માહલાંખાહ	
ખેતવાડી	૧૨૮	હાર્વીટન ..	૭
કામાટીપુરા ..	૬	ચર દીંડ પીટી	
નજ ખજર.....	૧૬	હાર્વીટન ..	૧
મેટાંકી.....	૨	ગોકલદાસ તેજપાલ	
કુંગરી	૫	હાર્વીટન ..	૧
ભીડીખજર ..	૯		

૧૧૬૧

એ ૧૧૬૧) મરણ નીચલાં કારણોથી નિપજ્યાં હતાં:—

તાવ	૩૨૫	મરડો	૪૬
માનવગુને લગતાં દરદો. ૧૬૩		પેટનો મરણ	૩૭
ફેફસાને લગતાં દરદો. ૧૦૭		છુપા ભાગીને લગતાં	
બાહી વિકાર	૨૭	દરદો.....	૧૫
ખાહી	૫૪	પીચાખને લગતાં દરદો.	૧૪
જલદર	૧૪	આમડીને લગતાં દરદો.	૧૫
શીતલા	૫	હાલઆલ તથા તાંબુને	
ગોવર	૨૮	લગતાં દરદો ..	૬
કાચેરા	૨	આંખ પાંખાને લગતાં	
		દરદો	૨

સ્થાપિત	૧	૧ રૂબિ તલે કચડાધને)
તરતનાં જન્મેલાં ..	૬૪	હોનારત, અકરમાત
જીવિ તથા નાકવતી. ૧૨૦		વગેરે
આપધાત	૪૬	(૨ બારીએથી પડી
(૧ કુવામાં પડીને.		જવાથી.
૧ જેઠર આધને.		૧ હારપીટલમાં વધ
૧ બારીએથી કુદકા		કલોરેક્ષામાં આ-
મારીને.		પાથી.

‡ એ ૪) આપધાતે ૭) પુરૂષ અને ૧) સ્ત્રીએ. કીધા હતા. પુરૂષોમાં એક ૫૫ વર્ષના તાલીકલાઈ નાણાં જતાં રહેવાને બીધે સ્વભાવ બગડવાથી કુવામાં પડીને, એક ૨૭) વર્ષના જવાન હવાલે થેરના સત્તામાં ટુકચાંન જવાથી જેઠર આધને, તથા એક ૪૮) વર્ષનાએ મગજની અસ્થિર કાલતમાં રહેલે તલે કચડાધને; તેજજ એક ૬૬) વર્ષની સ્ત્રીએ માંદગીથી કંઠાલી ત્રિજે ચાલની બારીએથી કુદકા મારી આપધાત કીધા હતા.

§ હોનારતથી ચરજી પામેલાં ૧૧) જીલ્લામાં ૬) પુરૂષ અને ૫) સ્ત્રી હતાં. પુરૂષોમાં એક ૧૨) વર્ષનો ધરાંની ઓકરો ધરના મજલાના ત્રિજ ચાલની બારીએથી પડી જવાથી, એક ૧૯) વર્ષના જવાનને હારપીટલમાં હસચટ્ટ વાહકકાપ કરતાં કલોરેક્ષામાં આપધાતી હારટ બંધ થઇ જવાથી, એક ૧૧) વર્ષનો ધરાંની ઓકરો ગરજ પાણીની કેમરી આંગપર ધોલાવાથી ડાઝી નઇ, એક ૪૮) વર્ષનો

૧ રસ્તામાં ગાડી-	૨ ગાડી તલે આપી
માં શી ફર	જવાથી.
આપધાતી.	૧ હારપરથી પડી
૧ ડાઝી જવાથી.	જવાથી.
૧ ગાડી મુખમાં દરી-	૨ ધર પડવાથી તેમાં
વામાં ઉઠવાઇ	કચડાધ જવાથી.)
જવાથી.	બીજાં દરદાથી..... ૧૦૧

૧૧૬૧

આએ વર્ષમાં નાદારીની અરજી ૮૩) પારસીએ તરફથી અપાઇ હતી, તેમાં ૩) ચોરત હતી.

ધોડો શોખવનાર નવી ધોડી કાંકતાં તે તોશાંની થઇ ગાડી મુખમાં ઓલાએ બંદરના દરીયામાં પડી જવાથી થયલી ઇબ્બને બીધે, એક ૭૭) વર્ષનો નથેશાભાર બેઠેરો ડોવાથી ત્રાચની અડધાતમાં આવી જવાથી, અને એક ૬૫) વર્ષનો ધરના હારપરથી પડી જવાથી ચાણામાં જખમ થવાને બીધે ચરજી પામ્યા હતા. સ્ત્રીઓમાં એક ૫૯) વર્ષની રસ્તામાં ગાડીમાં શીટ થઇ આપધાતી, એક ૨૧) વર્ષની ઓકરો ધરના ત્રિજ ચાલની બારીએથી રસ્તામાં પડી જવાથી, એક ૭૫) વર્ષનાં ડોયાં બાકુતી ગાડીની અડધાતમાં આપધાતી સત્ત ઇબ્બ થવાને બીધે, અને એક ૫૫) તથા બીજી ૪૩) વર્ષની બાઇએ કરેલવાડોમાં ધર પડવાથી તેની તલે દવાઇ જવાથી ગુરત ચરજી પામીયાં હતાં.

ઉઠમણમાં સંખ્યાવત ઈં સં ૧૯૬૫.

તારીખ.	ઉઠમણ કોલનું.	રકમ પૃષ્ઠા.	આવકાર.	આવકાર.
એને ૧૨૬૪ ૫૭૬૦૧૬	એને ૧૯૬૫ ૬૪૫૧.			૧૯૬૫ તારીખ.
રોજ ૨૧ માહ ૪ (ચિં), ૧૧૦ ૪ થી બનેવારી.	શિં ધનજીભાઈ ખુરાબાઈ (વચચાડ).	૨૬૦૨૫	(૧)	અને ભમચેદ, ૭-૧
" ૬ " ૬ (૩૦), ૧૧૦ ૨૨ મી બનેવારી.	માઈ ભણજી તે શિં તયરવાંનજી દીન- ચાહજી શહેરનાં વીધવા.	૧૦૫૦	ખેશીઓએ.	" " , ૮-૨
" ૧૮ " ૬ (૩૦), ૧૧૦ ૩૧ મી બનેવારી.	શિં દાદાભાઈ તવરોજી મોદી.	૩૪૬૫	પોતાની પુંજીમાંથી રૂ.૨૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૧-૩
" ૧૯ " ૫ (ચિં), ૧૧૦ ૧ થી રૂબરવારી.	" કેમચર ફરુજીજી ધનજીભાઈ આલખચેસ.	૬૦૧૩	પાવાએ રૂ.૫૦૦૦), અને ખેશીઓએ.	" " , ૨-૨
" ૨૦ " ૫ (ચિં), ૧૧૦ ૨ જી રૂબરવારી.	માઈ જરખાઈ તે શિં મનચેરજી દોરા- બજી વચીલ અથવા પુનિરનાં ધણીઆંની.	૫૬૦૧	પોતાની પુંજીમાંથી રૂ.૫૦૦૦), અને ખેશીઓએ.	" " , ૬-૨
" ૨૦ " ૫ (ચિં), ૧૧૦ ૨ જી રૂબરવારી.	" મીઠીખાઈ તે શિં જીવાજી ધનજી- ચાહ અંકચેરજીઆનાં ધણીઆંની (ખરચ).	૫૬૨	ખેશીઓએ.	" " , ૬-૨
" ૨૧ " ૫ (ચિં), ૧૧૦ ૩ જી રૂબરવારી.	" હીરાંખાઈ તે શિં એલજી ફરીરજી માચરનાં વીધવા (ખરચ).	૨૨૦૧	પોતાની પુંજીમાંથી.	" " , ૬-૨
" ૧ " ૬ (ચિં), ૧૧૦ ૧૩ મી રૂબરવારી.	શિં બહમતચાહ હોરમચાહ ડાકર (ચુરત).	૭૦૦	પાવાએ રૂ.૫૦૦) અને પાવાએ રૂ.૨૦૦).	" " , ૧૫-૨
" ૪ " ૬ (ચિં), ૧૧૦ ૧૬ મી રૂબરવારી.	માઈ આલખાઈ તે તાલખ દસ્તુર કેકો- ખાહ આદરખાદનાં ધણીઆંની (પુણી).	૧૪૦૫	ખેશીઓએ.	પુંજી સમાચાર, ૧૬-૨
" ૧૭ " ૭ (૩૦), ૧૧૦ ૧ થી મારચ.	" મીઠીખાઈ તે શિં અરદેચર ચોરાખ- ચાહ તાલેચારખાંનનાં વીધવા (ચુરત).	૧૪૦૦	દીકરા શિં દીનચાહે રૂ.૧૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	અને ભમચેદ, ૪-૩
" ૧ " ૭ (ચિં), ૧૧૦ ૧૫ મી મારચ.	શિં અરદેચર રોશખાઈ ચુનચી.	૨૧૭૪	દોસ્ત મર દીનચાહજી માલેજીજી પીટી ખારેતે રૂ.૧૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૦-૩
" ૨ " ૭ (ચિં), ૧૧૦ ૧૬ મી મારચ.	" કાવચજી દીનચાહજી બાટલીચાલા.	૧૧૫૦	પાવા શિં દીનચાહજી હે. બાટલી- વાલએ.	" " , ૮-૪
" ૬ " ૭ (ચિં), ૧૧૦ ૨૦ મી મારચ.	દસ્તુર મેહરામજી ભમચરજી ભમચર- આચાના (સીકંદરાખાહ).	૨૦૦૦	(૨)	" " , ૨૩-૩
" ૮ " ૭ (ચિં), ૧૧૦ ૨૨ મી મારચ.	શિં પીરોજીચાહે મેહરવાંનજી જીજીભાઈ.	૨૪૨૫૦	(૩)	" " , ૨૩-૩

૧. જુઓ પાનું (૫૧૫). ૨. જુઓ પાનું (૫૨૩). ૩. જુઓ પાનું (૫૨૬).

ઈં સં ૧૯૬૫.

૫૫૭

તારીખ.	ઉત્તમ બેંકોનું.	કક્કમ રૂપિયા.	આવક.	આવક.	૨૫૦
એને ૧૨૬૪ યજ્ઞસ્ત્રી. એને ૧૮૯૫ ઇસ્વી.				૧૮૯૫, તારીખ.	
ચેન્, ૧૫ માઈ ૮ (૩૦), તા ૨૯ મી માર્ચ.	ચેન્ ૩૨૫૦૦ નવરોજી પેશનનજ કામાજી (પુણી).	૭૭૨૧	એશીએએ.	એને ૭૫૫૫૫, ૧-૪	
• ૧૯ • ૭ (ચે), તા ૨ જી આપરેલ.	ચેન્ ૫૨૫૦૦ ૩૨૫૦૦ મોડી.	૧૨૭૫	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૫૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૪-૪	
• ૮ • ૯ (૩૦), તા ૨૧ મી આપરેલ.	પાઈ ૭૫૫૦૦ તે ચેન્ માણેકજી બા- ૨૫૦૦ કાકાનાં વીધવા.	૨૦૦૦	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૧૩૫૦) અને ફરજદારો.	• • •, ૨૧-૪	
• ૨૫ • ૮ (ચે), તા ૮ મી એએ.	ચેન્ ૫૨૫૦૦ બેહરામજી બા.બા.	૩૦૦૦	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૫૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૧૧-૫	
• ૧ • ૯ (ચે), તા ૧૪ મી એએ.	પાઈ નવાબખાન તે આ ૧૦ ચોરાખજી પાલસુજી બેદવારનાં વીધવા.	૩૧૫૫	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૨૨૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૧૧-૫	
• ૩ • ૯ (ચે), તા ૧૬ મી એએ.	ચેન્ ૭૫૫૦૦ હેરમજી ગજધર.	૧૩૮૫	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૨૦૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૧૩-૫	
• ૧૦ • ૧૦ (૩૦), તા ૨૩ મી એએ.	પાઈ ૫૨૫૦૦ તે ચેન્ કાવશયાહ હેરમજી મામાનાં વીધવા.	૧૮૨૩	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૨૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૨૮-૫	
• ૧૪ • ૯ (ચે), તા ૨૭ મી એએ.	કાકર હેરમજી બેહરામજી પેશ- તનજી.	૧૭૦૦	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૫૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૨૯-૫	
• ૧૮ • ૯ (ચે), તા ૩૧ મી એએ.	ચેન્ ૭૫૫૦૦ ધનજીબાઈ કવકાતી.	૧૩૫૫	પોતાની પુણીમાંથી તથા એશીએએ.	• • •, ૩૧-૫	
• ૨૩ • ૯ (ચે), તા ૫ મી જુન.	• ફરજી પાલસુજી કામા.	૨૧૦૦	તેમના પાવાની પુણીમાંથી અને વીધ- વાએ ૩,૧૦૦).	• • •, ૮-૬	
• ૩૦ • ૯ (ચે), તા ૧૨ મી જુન.	• એદલજી બહમનજી મારીચ.	૨૨૬૩	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૧૫૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૧૯-૬	
• ૧ • ૧૦ (ચે), તા ૧૩ મી જુન.	• પેશનનજી દારાસાહ ચેન્ના.	૧૫૦	એશીએએ.	• • •, ૨૧-૬	
• ૪ • ૧૦ (ચે), તા ૧૬ મી જુન.	• કાવશજી પેશનનજી કામા અથવા ચીતાઈ.	૧૫૬૧	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૫૦૦) અને એશીએએ.	• • •, ૨૨-૬	
• ૧૨ • ૧૦ (ચે), તા ૨૪ મી જુન.	• પેશનનજી ધનસાહજી એડવાલા.	૪૩૧૫	બાઈએ અને એશીએએ.	• • •, ૨૭-૬	
• ૧૫ • ૧૦ (ચે), તા ૨૭ મી જુન.	પાઈ પુતરાબાઈ તે ચેન્ નરીમાન નશ- વાંતજી કાવકીઆનાં વીધવા (બરચ).	૧૦૮	બાઈએ ૩,૫૦૦) અને એશીએએ.	પુણી મમાયાર, ૨૯-૬	
• ૧૮ • ૧૦ (ચે), તા ૩૦ મી જુન.	ચેન્ બેહરામજી દાદાબાઈ પોદ્ય- પાનાંવાલા.	૮૭૪૨	પોતાની પુણીમાંથી ૩,૫૦૦૦) અને એશીએએ.	એને ૭૫૫૫૫, ૩-૭	

૪. જરૂરીમાં જસુ એમજી ઉત્તમજી કરનામાં આપ્યું હતું, તથા ત્યાંના પારસીઓ તેમજ સર કા. જ. જરૂરી રકુલના વિધિઓ તરફથી બે દિવાસના જરૂરનાં કુટુંબ બીજા પોદ્યવામાં આપ્યાં હતાં.

કારીખ.	ઉત્તમગુ' કોલનું.	રકમ રૂપિયા.	આવકાર.	આવકાર.
સને ૧૨૧૪ ચલદેવરદી. અને ૧૮૯૫ ધરવી.				૧૮૯૫ તારીખ.
રોલ ૨૦ માહ ૧૦ (ચિં), તા ૨ છ જુલાઈ.	શેઠ દારાસાહે રૂસતમજી દલાલ (ભરચ).	૧૧૫૫	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૫૦૦), અને જેથીએએ.	જામે જમશેદ, ૫-૭
• ૨૧ • ૧૦ (ચિં), તા ૮ મી જુલાઈ.	બાઈ શુનાંબાઈ તે શેઠ શેરામજી ધનજી- બાઈ શેઠનાનાં ધણીઆની.	૧૦૫૦૦	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૩૦૦૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૧૦-૭
• ૩૦ • ૧૦ (ચિં), તા ૧૨ મી જુલાઈ.	• રૂપાંબાઈ તે શેઠ હેરમજી લીમજી- બાઈ એલાવનાનાં વીધવા.	૧૩૫૦	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૨૫૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૧૧-૭
• ૨ • ૧૧ (ચિં), તા ૧૪ મી જુલાઈ.	શેઠ રૂસતમજી પેશવતજી ખીલીમીરીઆ.	૩૫૦૩	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૨૧૦૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૨૦-૭
• ૨૬ • ૧૧ (ચિં), તા ૧૦ મી આગસ્ટ.	• ફૂરમજી દીનસાહેજી પીડીડી.	૪૨૮૦૦૦	(૧) જેથીએએ અને મીત્રોએ.	• • •, ૧૨-૮
• ૧૩ • ૧૨ (ચિં), તા ૨૪ મી આગસ્ટ.	• બહમનસાહે જેલનજી કેરોવાલા (ભરચ).	૬૩૩	જેથીએએ અને મીત્રોએ.	• • •, ૨૮-૮
• ૨૧ • ૧૨ (ચિં), તા ૧ લી સપ્ટેમ્બર.	બાઈ જીવસાઈ તે શેઠ રતનજી પાન- જીજી દુમસીઆનાં ધણીઆની.	૮૮૮	જેથીએએ.	• • •, ૪-૯
ગાથા ૨ (ચિં), તા ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર.	શેઠ માણેકજી જમશેદજી બાપીદલાલ.	૫૦૫	પોતાની પુ'છમાંથી.	• • •, ૧૯-૯
સને ૧૨૧૫ ચલદેવરદી.				
રોલ ૧૫ માહ ૧ (ચિં), તા ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર.	• શેરામજી જેલનજી દારવાલા (લિફ્ટહેડ).	૨૦૭૫	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૫૦૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૮-૧૦
• ૧૫ • ૧ (ચિં), તા ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર.	બાઈ રઘુબાઈ તે શેઠ કૃષ્ણજી હેરમ- જી કામોડોરનાં વીધવા (સુત).	૧૩૦૦	દીકરા શેઠ ધનજીબાઈ અને જેથીએએ.	• • •, ૨-૧૦
• ૧૮ • ૧ (ચિં), તા ૩ જી ઓક્ટોબર.	શેઠ શેરામજી ત્યારવાંજી વાડીઆ.	૫૪૦૦	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૧૦૦૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૪-૧૦
• ૭ • ૨ (ચિં), તા ૨૨ મી ઓક્ટોબર.	બાઈ શુનાંબાઈ તે શેઠ ખરચેદજી ફર- દુનજી પારખનાં ધણીઆની.	૧૦૦૦	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૫૦૦), અને દીકરીએ.	• • •, ૨૩-૧૦
• ૭ • ૨ (ચિં), તા ૨૨ મી ઓક્ટોબર.	• નરાભાઈ તે શેઠ બહમનજી બેહ- રાંમજી મેસોનીઆનાં ધણીઆની.	૨૪૦૭	જેથીએએ.	• • •, ૨૪-૧૦
• ૧૦ • ૨ (ચિં), તા ૧ લી નવેમ્બર.	શેઠ ખરચેદજી એદલજી ઉમરીગર.	૨૮૧૩	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૭૦૦), અને જેથીએએ.	• • •, ૫-૧૧

તારીખ.	ઉત્તમગુ' કોલુ.	રકમ રૂપિયા.	આવનાર.	આધાર.
એને ૧૨૬૫ ૫૦૬૦૨૬ી. એને ૧૮૬૫ ઇસવી.				૧૮૬૫. તારીખ.
રૂબ ૨૧ માહ ૨ (ચિં), ૧૧૦ ૫ મી નવેમબર.	ચિં રૂચતમણ બરગેરણ તવરેજણ દેશાહ.	૭૨૫	પોતાની પુ'છમાંથી રૂ.૩૦૦, અને બેશીઓએ.	જામે જમચેદ, ૭-૧૧
" ૨૪ " ૨ (ચિં), ૧૧૦ ૮ મી નવેમબર.	બાઇ મોડીબાઇ તે ડાઠ રૂચતમણ કાવચણ બાકુરણનાં વીધવા.	૧૦૨૫	બેશીઓએ.	" " , ૧૬-૧૧
" " (ચિં), ૧૧૦ મી	ચિં ડીનચાહ તેહચુલણ કાપડીઆ (બરચ).	૫૬૧	બેશીઓએ.	" " , ૧૭-૧૨
" ૪ " ૪ (ચિં), ૧૧૦ ૧૮ મી ડીસેમબર.	બાઇ આવાંબાઇ તે બહમતણ ડોશા- બાઇ દેશાહનાં ધણીઆની (નવચારી).	૧૪૧૦	બેશીઓએ.	રાસા મોહતાર, ૨૨-૧૨
" ૬ " ૪ (ચિં), ૧૧૦ ૨૩ મી ડીસેમબર.	" મીચીબાઇ તે ડોશાબાઇ પાલલુણ મીચતરીનાં વીધવા.	૫૨૭	બેશીઓએ.	જામે જમચેદ, ૧-૧
" ૧૨ " ૪ (ચિં), ૧૧૦ ૨૬ મી ડીસેમબર.	" બીખીબાઇ તે ડોશાબાઇ બહમતણ દેશાહનાં વીધવા (નવચારી).	૫૦૧	બેશીઓએ.	૧૮૬૫. " " , ૨૮-૧૨
" ૧૬ " ૪ (ચિં), ૧૧૦ ૩૦ મી ડીસેમબર.	" તવાજબાઇ તે એદલણ હુરમતણ મોટાબાઇ થણેવાલાનાં વીધવા (ડુલુ).	૫૫૦૦	પોતાની પુ'છમાંથી.	૧૮૬૫. " " , ૧-૧

૧૬૦

૫૦ સો ૧૮૬૫.

* એ ચવિથી રૂ.૩૦૧) બરચી બરચાં બરચવાડનાં કનસાર આગલ પાણીજી' વચ્ચે બાંધવાની તંદરેસ્તી પઠાવી હતી.

† એ રકમ તેનાં વ્યાજમાંથી ૬૨ વર્ષે પુલ્લાંના અરીખ જમચેત્રીઓને કપડાં પુરાં પાડવા સારું ગુ'બધની પારસી પંચાતનાં શંડમાં આવવામાં આવી હતી.

પુસ્તકો—ઈં ૨૦ ૧૮૯૫.

ક્રમીક.	પુસ્તક.	કર્તા.
૭ મી જાનેવારી.	બેલની ગીતાવલી.	બાઈ ડામીયાઈ રતનજી નથરવાનજી આંતીઆ.
" "	વિકટર આત્મચમ.	વેં ચરનમન ધનજીભાઈ નવરોજી પટેલ.
" "	An epitome of Hindu Law.	શ્રી કુરંમજી અરદેસર રાંના.
૧૦ મી	નિર્દેય નણુંદ.	બાઈ બીઆઈજી લીમજી પામખંડા.
" "	હામામનીઅન મુહિનશાહતની જાહેજાલી.	એં દાદાભાઈ અરદેસર દારડી.
" "	મીમદ ભાગવદ ગીતા.	શ્રી પેથતનજી કુરંમજી કામા. (પ્રસીધ કરનાર.)
૨૩ મી	Principles of Gujarati Grammar in English.	" મનચિરથાહ પાલજીજી કેકામાદના.
" "	Translation and Ex-planation of Saadi's Tayabat (Odes 1-50).	" દીનથાહ ફરુનજી મુદ્દાં.
૧૦ મી મારચ.	જમશેદી નોરોજ અને પારસીઓના નવાં શાલની ગણતરીના શ્રી અરદેસર રસનમજી કામાજીના વિચારો વીરૂદ્ધ રદીઆનાં ચાત ચોપાનીઆં.	" અરદેસર શોરામજી દરુર કામદીન.
૨૧ મી	રહે રાશન (ચોપાનકુ).	ડી. અરદેસરની કુંં.
" "	બાપનો ભોગ અથવા દોસ્તનો કોલ.	શ્રી મેહરામજી રતનજી માડન.
" "	ચાર વાર્તાઓ.	" માણિકજી એદલજી વાઢા.
" "	મેહથતન હોમલીયાઈની વાએએ.	" શોરામજી કાલથજી અંબાતા.
" "	Directory of Indian manufactories, 1895.	ઈંડયન ટેક્સ્ટાઇલ જનરલના માલિકો.
" "	The Dyeing Industry in India.	ડાં હોરમજીજી કુંંવરજી તવડીઆ.
૨૪ મી	પેલ્લવી નીરંગસ્તાન.	એં દારામ દરુર પેથાતન મંજના.
૨૦ મી આપરેલ.	કોનસીલમાં મીં શરિજથાહ મેહતાએ કરેલાં ભાષાઓનું ચોપાનકુ. (ઈંગ્લેજી)	ગ્રેસીડંસી એસોસીએશન તરફથી.
૨૧ મી	પકવાન ચંચે.	ભામે જમશેદ ગ્રેસમાંથી.
૨ જી મેએ.	Indian Policy.	શ્રી દીનથાહ એદલજી વાઢા.
૨૦ મી જુન.	Translation & Explanation of Akhlak-i-Mohsini.	" દીનથાહ ફરુનજી મુદ્દાં.
૧ લી જુલાઈ.	શીવાજી અને અફઝલખાં.	" રસનમજી પેથતનજી કરકચીઆ.

૧૯૯૫.

તારીખ.	પુસ્તક.	કર્તા.
૧૮ મી જુલાઈ. ૧ મી આગસ્ટ.	દેખાવંદના કીલ્લો અને કરણીનાં ફલ. યુજ્જ્ઞાતનો ઇંગ્લેન્ડ ઇતિહાસ. તા. ૨૧ મી માર્ચ ૧૯ મી જુન. જરતોસ્ત્રી વરચનો પેહલા દીવસ નવીનતા ગહમખારા રુતુઓનાં જયનો નથી.	બાઈ મેહરબાંનુ કાવચજી દાવર. શ્રી એલજી ડાયાભાઈ કેઠાવાલા. અરદેશર શેરાખજી કામદીન.
૫ મી	The late K. T. Telang & the present Political movement in India.*	અક્ષતમજી પેશતનજી કરકરીઆ.
૧૫ મી	Essays in English History.	અક્ષતમજી પેશતનજી કરકરીઆ.
"	મીના એરદ.	એ. દારાખ દરગુર પેશાન સંજના.
"	ગાથા બા માએની.	એ. કાવચજી એલજી કાંબા.
૨૦ મી	Yarn ready Reckoner.	શ્રી જાંગીરજી શેરાખજી પંથકી.
૨૨ મી	જરચોથતી ધર્મજી પુરાતનપણું, તેની ખરી ખુબી, અને તેની બીજા ધર્મો ઉપર થયેલી અસર.	અ. જાંગીર હેરમજી પંથકી.
૫ મી સપ્ટેમ્બર.	An Epitome of Mahomedan Law.	ફરોમજી અરદેશર રાંના.
૨૭ મી	પરીચેહર.	અક્ષતમજી પુરશેદ હરાંની.
"	સમરથ મી રામદાસ વાંની.	પેશતનજી ફરોમજી કામાજી.
૧૩ મી ઓક્ટોબર.	પેહલા પારસી બેરોન્ટ સર જમશેદજી જીજીભાઈજી જા-મચરિત. (ફારસી ભાષામાં).	એ. ફરોમજી નવરોજી કુશર.
૧૭ મી	Indian Eye on English Life.	શ્રી મેહરંમજી મેહરવાંનજી મલખારી.
"	Easy letter-writer.	અ. નવરોજી ડાયાભાઈ કાશીનાથ.
"	ફલવંતી અથવા અજ્ઞાન વીલાપ.	ડીનશાહ માણેકજી સુતરીઆ.
૩૧ મી	Matriculation Physical Geography.	માણેકજી કાવચજી પટેલ.
૧૪ મી નવેમ્બર.	કર ને જો.	અ. જાંગીરજી મેહરંમજી મરજખાંન.
૧૯ મી	મહમદીઆન કાવદાનો અર્ક. (ઈંગ્લેઝી).	ફરોમજી અરદેશર રાંના.
૨૯ મી	સીપાહ બરમાની સંજની.	અક્ષતમજી નવરોજી કામરાજી.
૫ મી ડીસેમ્બર.	કાકા કાંદેલુનાં લખાણો પુસ્તક.	જીજીભાઈ પેશતનજી મીઝી. (મગર કરનાર).
૨૩ મી	Present Aspects of Female Education amongst the Parsis, a Protest.	એન. એમ. એસ. (શ્રી નવરોજી માણેકજી શ્રી.)

* એ નીચે પ્રથમ "કલકત્તા રીયુ" નાં નામીયા ત્રીચાસીકાં છપાયા હતા, અને ત્યારબાદ "હિંદુસ્તાનના
પ્રચલનની વાદશાહોના સીકાપરચીન જલતી તવારીખ" એ નામનો એકનો બીજો નીચે પછી છપાયો હતો.

આ પરસમાં નીચલા પારસીઓએ જુદી જુદી ચઢતો પરીક્ષાઓ પસાર કરી પદવીઓ મેળવી હતી.

તારીખ.	નામ.	પદ્વી.	અધિકાર.
૧૯ મી જાનેવારી.	શેઠા શરિભયાહ કેરસામજી દાદાચાંનજી, માણે-કજી પેશતનજી આસાવહદ, અને મેહરાંમજી રસતમજી ધનજીભાઈ મેહતા.	બારીસ્ટર.	૧૮૯૫. જામે જમશેદ, તા. ૪-૨
૨૫ મી "	શેઠ રતનસાહ તેહમુલજી તરીમાં.	એડીતબરોની એવ. આર. સી. પી.; એવ. આર. સી. એસ; તથા એવ. એમ.	રાસ્ટ ગોફતાર, તા. ૨૭-૧
૩ મી ફેબ્રુઆરી.	એ. દીનસાહ મનિચેહર દરુર.	લ'ડનની " રોયલ આંધ્રપ્રદેશીક હાઈકોર્ટ " ની આંખનાં તખીયતી મરતીશીફ.	" " , તા. ૩-૩
૬ મી "	શેઠ મેહરાંમજી રસતમજી ધનજીભાઈ મેહતા.	લ'ડન યુનીવર્સિટીની એવ. એવ. પી. ની પેહલી પરીક્ષા.	જામે જમશેદ, તા. ૧૨-૨
૮ મી આપ્રેલ.	" રસતમજી ફરાંમજી ભાટના.	લ'ડનમાં મેં કુપરસ હીલ કોલેજની ડ્રગનેરી પેહલી પરીક્ષા.	" " , તા. ૩૦-૪
૧ હી મેએ.	" તવરોજી ફરાંમજી વાઘાદાર.	કલકત્તા યુનીવર્સિટીની બી. એ.	" " , તા. ૧ તથા ૮-૫
૫ મી "	ડા. એલજી જમશેદજી તીર્થેડીવાલા.	પ્રસવણની એમ. ડી.; અને રસાયણ તથા એડીતબરોની એવ. આર. સી. પી.; એવ. આર. સી. એસ; અને એડ. આર. સી. એમ.	મુખ્ય સમાચાર, તા. ૬-૫
૧૫ મી જુન.	" રતનસાહ તેહમુલજી તરીમાં.	પ્રસવણની એમ. ડી.	રાસ્ટ ગોફતાર, તા. ૧૬-૬
૧૯ મી "	શેઠ શેરામજી દાદાભાઈ કંઠાકર.	અલાહાબાદ યુનીવર્સિટીની બી. એ.	જામે જમશેદ, તા. ૨૧-૬
" "	" જમશેદજી રસતમજી.	" " "	" " , તા. ૨૧-૬
૨૯ મી "	" અરદેશર કેપ્પરહ કામા.	કુમાશીડગના મલિતના " ત્રીપો " ના ૨૧ મી પદ્વીના રેન્કર.	રાધમસ આર્ક ઇં, તા. ૧-૭
" "	શેઠા પારિભયાહ રતનજી મીતવાલા, રસતમજી ફરાંમજી બાકરજી, અને જાંગીરજી રસતમજી વપારીઆ.	બારીસ્ટર.	રાસ્ટ ગોફતાર, તા. ૩૦-૬
૪ થી જુલાઈ.	શેઠ અરદેશર પેશતનજી એડીભામ.	જાનવરોનાં વેદાંતી સેવકની પરીક્ષા.	મેમ્બે મં. ગ્રેડે, તા. ૪-૭
૧૨ મી આગસ્ટ.	" અરદેશર પેશતનજી પેપર.	એડીતબરોની એવ. આર. સી. પી.	જામે જમશેદ, તા. ૧૪-૮
૧૧ મી નવેમ્બર.	" કેપ્પરહ એલજી જમશેદજી માસ્ટર.	એડીતબરોની એવ. આર. સી. પી.	" " , તા. ૧૮-૧૧
૨૧ મી "	" નાનાભાઈ તયારવાંનજી શાએર.	બારીસ્ટર.	મુખ્ય સમાચાર, તા. ૬-૧૨

૭૦ મં. ૧૮૯૫.

નેમલુક તથા ઓર્થા-૧૯૯૫

૨૩૭

તારીખ.	નામ.	ઓર્થા.	આધાર.
			૧૯૯૫ તારીખ.
૭ મી	બનેવાડી	શેઠ ડાહ્યાભાઈ પરશોદભાઈ ગાંધી.	બધે ભમથેડ, ૧-૧
૧૦ મી	"	શેઠ હેરમળજી કેરખાદભાઈ બર્યા.	બોમ્બે મવરમેંટ મેજેસ્ટ્રેટ, ૧૦-૧
૨૪ મી	"	ખાંડા ૫૧૦ દાદાભાઈ ધીનશાહ કરાકા.	" " " " , ૨૪-૧
૩૧ મી	"	ડાક્ટર બાઈ ફેની ખ. ર. કામા.	" " " " , ૩૧-૧
૮ મી	ફેમરવાડી	શેઠ દુરભિજી એલ્લુજી દાવર.	ડાહ્યાભાઈ હાંડીઆ, ૧૨-૨
૯ મી	"	શેઠ મેહરવાળજી બહેમળજી ધરાની.	બધે ભમથેડ, ૧૩-૨
૧૮ મી	"	શેઠો ભાંદેશીર હેરમળજી કોઠારી અને એચ. ને. રક્ષતમળ.	રાસા મેહતા, ૧૦-૨
૪ થી	મારચ.	શેઠ હેરમળજી નરમળજી વડીલ.	બધે ભમથેડ, ૧-૩
"	"	શ્રી રક્ષતમળ ડી. કુપર.	" " " " , ૧-૩
૭ મી	"	શ્રી નાનાભાઈ અરેશર મુશ.	બોમ્બે મવરમેંટ મેજેસ્ટ્રેટ, ૭-૩
૧૩ મી	"	શ્રી ભમથેડજી જીવલજી ગઢધર.	બધે ભમથેડ, ૧૮-૩
૧૫ મી	"	શ્રી મોદરેજી દેરામળજી વડમળ.	" " " " , ૨૦-૩
૨૪ મી	"	ખાંડા ૫૧૦ કેરખાદખાંડા રક્ષતમળ દાદાખાંડા.	" " " " , ૨૫-૩
૧ થી	આપરેલ.	શેઠ દારાશાહ શાપુરજી શેઠા.	" " " " , ૫-૪
૨૯ મી	"	ખાંડા ૫૧૦ ભમથેડજી અરેશર દયાલ.	" " " " , ૨૬-૪
"	"	ડાક્ટર મલ્લેજી ગીમી.	" " " " , ૨૬-૪
"	"	શેઠ નાનાભાઈ પેશતમળજી મેહતા.	" " " " , ૨૬-૪
૨ જી	મેએ.	ડાક્ટર શાપુરજી ડાહ્યાભાઈ બર્યા.	બોમ્બે મવરમેંટ મેજેસ્ટ્રેટ, ૨-૫
૫ મી	"	શ્રી એલ્લુજી ભમથેડજી તાંભેરીવાલા.	શુભક શ્યામાચાર, ૧-૫
૯ મી	"	શ્રી મલ્લેજી પેશતમળજી ખરેશત.	બોમ્બે મવરમેંટ મેજેસ્ટ્રેટ, ૯-૫
"	"	ખાંડા ૫૧૦ નરમળજી દેરામળજી ખંડાલેવાલા.	" " " " , ૯-૫
"	"	શ્રી મલ્લેજી નરમળજી નાણાંવાલી.	" " " " , ૯-૫
"	"	શ્રી કાવલજી પરશોદજી ભમથેડજી.	" " " " , ૯-૫
૧૬ મી	"	ખાંડા ૫૧૦ રક્ષતમળ મલ્લેજી ગીમી.	" " " " , ૧૬-૫

૭૨ ૧૯૯૫

તારીખ.	નામ.	ઓધો.	માત્રા.
			૧૮૬૫ તારીખ.
૧૧ મી મે.	ખાં સાં જંગીરસાહે એલજી મોદી.	અધ્યક્ષરના ખાંજ વર્ગના સ્પર્ધાર્જિત જડવ.	જોડમે મવરમેંટ મેડે, ૧૬—૫
૨૩ મી "	" શોરામજી રતનજી માસર.	અમદાવાદ છલ્લાના પેહલા વર્ગના માછલે.	" " " , ૨૩—૫
૧૭ મી જુન.	શેઠ જંગીરજી હોરમજી કોધારી.	કરાચીના પેહલા વર્ગના ખાસ માછલે.	" " " , ૧૩—૬
" "	ખાં સાં જંગીરસાહે અરદેશર તાલિયારખાં.	પુણના પોલીસ હનરમેંટર.	" " " , ૧૩—૬
૨૦ મી "	શેઠ પરચેદજી તયરવાંનજી વાડીઆ.	અમદાવાદ છલ્લાના મવરમેંટ પલીડર તથા વખસીક પ્રસી-પુટર.	" " " , ૨૦—૬
" "	" હોરામજી હીરજીભાઇ વાઘા.	રાજકુમાર કોથિલા વાઘસ પ્રીતસીવાલ.	" " " , ૨૦—૬
૨૭ મી "	ડાં એરમજી ચેહરીઆરજી ભર્યા.	પુણની સામુન હાસીટવના આંડ શરબચન તથા ત્યાંની જે. જી. મેડીકલ સ્કુલમાં શિક્ષક.	" " " , ૨૭—૬
" "	શેઠ નવરાજજી હોરામજી ધાકમારવાલા.	મુંબઈની વેટરીનરી કોથિલા કામચલાઈ આંડ પ્રીતસીવાલ.	" " " , ૨૭—૬
૨૬ મી "	" પેશતનજી રતનજી મેહતા.	માથવાડી કડી પ્રાંતના માછલે.	મુંબઈ સમાચાર, ૨—૭
" "	" પેશતનજી પરચેદજી ધણિવાલા.	તપસારીના માછલે.	" " " , ૨—૭
૧૫ મી જુલાઈ.	" મોદરેજજી હોરામજી વદમજી.	ખં માલાના કામચલાઈ ઉપુરી અકાઉંટ જનરલ.	જામે જામે, ૧૫—૭
૧૮ મી "	" મેહરાજજી રૂમજી પેઢ.	એલપીનસ્ટન હાઇ સ્કુલના આકાદેમી પ્રીતસીવાલ.	જોડમે મવરમેંટ મેડે, ૧૮—૭
૨૫ મી "	" હોરમજી જામચેદજી આંતીઆ.	ઉત્તર વિચાગના કમીશરના કામચલાઈ આસીસ્ટંટ.	" " " , ૨૫—૭
" "	" જામચેદજી હોરામજી ખંડિયાવાલા.	વરોડરાની વરીજી કોરટના જડવ.	જામે જામે, ૨૫—૭
૧ ટી આગસ્ટ.	" હોરમજી કેરખાંજી ભર્યા.	ઓથરા હાઇ સ્કુલના હેડ-માસ્ટર.	જોડમે મવરમેંટ મેડે, ૧—૮
" "	" જામચેદજી પરચેદજી ડુખાચ.	મુંબઈની ચરકારી સેનટરલ બુક ડીપોના કુરેટર.	" " " , ૧—૮
" "	" તયરવાંનજી જામચેદજી રાનાગર.	એલપીનસ્ટન મીડલ સ્કુલના હેડ-માસ્ટર.	" " " , ૧—૮
" "	" હોરમજી જંગીરજી માલા.	માબસોરનાં કોલેજીયાતાનાં હનરમેંટર જનરલ.	જામે જામે, ૩૦—૭
૧૫ મી "	" જામજી હોરામજી વદમજી.	મુંબઈની ટંકચાલમાં બુલીમ્પન કીપર.	" " " , ૧૫—૮
૨૨ મી "	ખાં ખાં જામચેદજી અરદેશર દલાલ.	વરોડરાની રેવીન્યુ નામ્બ દીવાં.	" " " , ૨૭—૮
" "	શેઠ કેમચાંજી રૂમજી મોદી.	હાઇ કોર્ટની અપેલેટ ચાઇલડના આંડ રેજીસ્ટ્રાર તથા પ્રેસ શુપરીટંડ.	જોડમે મવરમેંટ મેડે, ૨૨—૮
૨૪ મી "	ખાં ખાં કાવજી જામચેદજી લાલકાકા.	પેહલી ગ્રેડના એક્ઝીક્યુટીવ પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ.	જામે જામે, ૨૮—૮
૧૨ મી સપ્ટેમ્બર.	ડાં હીરજી જંગીરજી દાદીચે.	જનમનીની " ડરેક્ટોરિયલકલ સોમાઈટી " ના મેમ્બર.	મુંબઈ સમાચાર, ૧૨—૯
૧૦ મી ઓક્ટોબર.	શેઠ જંગીર કેમચાંજી કામરાજી.	નાલકના આસીસ્ટંટ સુપર.	જોડમે મવરમેંટ મેડે, ૧૦—૧૦
૧૭ મી "	" ડાયાભાઇ ધનજીભાઇ.	અમદાવાદ છલ્લાના નિમ્ન વર્ગના મેછલે.	" " " , ૧૦—૧૦
૭ ઓ નોવેમ્બર.	ખાં ખાં દાદાભાઇ દીનસાહે કરાકા.	મુંબઈના કામચલાઈ ચોથા માછલે.	" " " , ૭—૧૧
" "	શેઠ નવરાજજી હોરામજી ધાકમારવાલા.	મુંબઈની વેટરીનરી કોથિલા કામચલાઈ આંડ પ્રીતસીવાલ.	" " " , ૭—૧૧
૧૧ મી "	" મેહરાજજી પેશતનજી હાકખાંવાલા.	જનમજીના આપીસ્ટંટ જડવ.	જામે જામે, ૩૦—૧૧

જા. ૨૦૦ ૨૮૬૫.

૫૬૫

તારીખ.	નામ.	ઓધો.	આધાર.
			૧૮૯૫. તારીખ.
૧૧ મી નવેમ્બર.	ચેડ મેહરજીભાઈ હોરમજી કોથારી.	હાઈ કોરટેના આકર્ષીંગ ડેપુટી રેજીસ્ટ્રાર.	ટાઈમ્સ ઓફ હંડીઆ, ૧૫-૧૧
૧૪ મી "	" એલજી બહમનજી દસ્તુર જામાસ આચારી.	પીરારના ડેપુટી કમીશનર.	જમી જમશેદ, ૧૪-૧૧
૧૯ મી ડીસેમ્બર.	" મેહરવાંતજી રતનજી પટેલ.	મંચરાજ હવાકાના કિશ્મી વિભાગના આસીસ્ટન્ટ કમીશનર.	" " ૧-૧૨
૫ મી "	" કે.મશ્હૂર કુવરજી કાપડીઆ.	એલમીનસ્ટન કૉલેજના મિલ્ક પદાર્થ વિજ્ઞાનના લેકચરર.	જોરમે ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ, ૫-૧૨
૧૨ મી "	" અરદેસર જમશેદજી દસ્તુર કામદીનવા.	રાંધનપુર રાજ્યના લેવાંત.	ટાઈમ્સ ઓફ હંડીઆ, ૧૩-૧૨
૨૨ મી "	" કુરુદુતજી મનચેરજી દસ્તુર.	પુણાંની સાયન્સ કૉલેજના હેડ-માસ્ટર.	જોરમે ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ, ૨૧-૧૨
" "	" એલજી હોરામજી તલાઈ.	અમદાવાદ હાઈ સ્કુલના "	" " " ૨૧-૧૨
" "	" મેહરામજી ફોરમજી પટેલ.	મુરત "	" " " ૨૧-૧૨
" "	" હોરમજી કેરવાદજી બારવા.	તડીઆડ "	" " " ૨૧-૧૨

૧૮૯૫.

બાંધાણે તથા વાંચણો અને વાંચણ.

તારીખ.	બાબદ.	કરવાર.	ક્યાં અને કોણની સંતુષ્ઠ.	આધાર.
૧૮૯૫. તારીખ.				૧૮૯૫. તારીખ.
૨૦-૧ જાન્યુઆરી ૧૯૦૧.	ચેડ મેહરજી રતનજી કામાજી.	મુરતનાં અવાહીબાગમાં સ્ત્રી પુરુષોની મેળી સભામાં.	જમી જમશેદ, ૨૩-૧	
" અથોરાતનિનો દરજ્જો અને તેઓની ફરજ.	" " " "	મુરતના ચેહનશાહી આતશખેહરામમાં મોલેદાની મીજલસ આયોજ.	" , "	
" જાન્યુઆરી ૧૯૦૧ અને તેની ફરજ.	" " " "	મુરતનાં કંદની આતશખેહરામમાં સ્ત્રી પુરુષોની મેળી મીજલસમાં.	" , "	
" સ્ત્રી જાતની ફરજ.	" હારાચાહ રતનજી ચીત્રગર.	મુરત રતનખેરાંની વીઠીની દરેકેહર-માં પાનુઓ સંતુષ્ઠ.	" , "	
" સ્ત્રી જાતની ફરજ.	" " " "	મુરત નાનપર ચેડ લાલકાને પંગણે, જાન મેં લોડ કામનાં પ્રમુખપણાં હેલ.	" , "	
૨-૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૧ અમલી વીચારણું છે.	" મનચેરજી મેહરવાંતજી બાવનગરી સી. આઈ. ડી.		" , ૨૫-૨	

તારીખ	બાબ નં.	કરનાર.	ક્યાં અને કોઈની સનમુખ.	આધાર.
૧૮૬૫. તારીખ.				૧૮૬૫. તારીખ.
૧૦-૨	જમશેદી નોરોજી અને પારસીઓનાં તથા શાલની ગણતરી.	જેં અરશેહ રક્તમણ કામાણ.	કોટમાં મરહુમ હાદીશીની દરેખેદરમાં.	રાસત ગોદતાર, ૧૦-૨
૧૨-૨	અરશેદની ધર્મનાં મુખ તત્તો.	જેં ગોદરીઆરણ હાદીઆબ બરચા.	રાસત કોટમાં જ, આ પુરેપોની બેગી મીચલખમાં.	" , "
૧૪-૨	અરશેદની તથા બીજા ધર્મનાં મુખ માણસ કયાંથી અને ક્યાં કામ આવે છે અને મરહુ પછી કરણી પ્રમાણે ક્યાં ભવ છે?	જેં પેશવતનુ તવરેશણ પાવરી.	મુંબઈની થોમોસોસીયલ સોસાયટીના હોલમાં.	ભવે જમશેદ, ૧૪-૨
૧૬-૨	ગોદરેવર અમચાશ્વર.	જેં છવણુ જમશેદણ મેદી.	મુંબઈનાં વાડીઆણનાં આતશબેહરામનાં ઘીવાનખાનામાં.	" , ૧૮-૨
૪-૩	મુંબઈ ગોદર માટે વીળીક રાશની.	જેં હોરમણ કુવરણ તવરીઆ.	ચાસુન મીટીનીકચ ઇન્ડીયન સંખ્યામાં.	" , ૫-૩
૧૦-૩	જમશેદી નોરોજી.	જેં અરશેહ રક્તમણ કામાણ.	મરહુ મહે બેગમવાડીમાં.	" , ૧૩-૩
૧૦-૩	આતશ અને તેને લગતી બાબદો.	જેં માણેક નયરવાનણ ધાલા.	કરંતી મહે શેઠ બેહરાની દરેખેદરમાં.	રાસત ગોદતાર, ૨૪-૩
૨૮-૩	દીતોચાશીના હુબર વિષે.	જેં શાપુરણ નયરવાનણ બેદવાર.	મુંબઈની નેલેશી તાકડાલામાં.	ભવે જમશેદ, ૨૮-૩
૮-૪	મહમદ ગભળવી અને સોમતાશની ક્યા.	જેં રક્તમણ પેશવતનુ કરકરીઆ.	મુંબઈની રોશલ એશીયાટીક સોસાયટીની સંખ્યામાં.	" , ૧૨-૪
૧૨-૪	જમશેદી નોરોજી.	જેં અરશેહ રક્તમણ કામાણ.	પુણા મહે ધી નં. મા, પીટી હોલમાં.	" , ૧૫-૪
૨૫-૪	ટેમપરનસ અથવા મીનાહારપણું.	જેં ધનછાયા રક્તમણ તાતા.	કોલાયા ખાતે આંમી ટેમપરનસનાં ઘીવાનખાનામાં.	" , ૧-૫

૧ એલ બાબ હિસર એક બીજું બાણુ તા. ૧૭ થી રેપવારીએ મરહુમ શેઠ હોરમણ વાડીઆનાં આતશબેહરામનાં તથા ત્રિજી તા. ૨૪ થી રેપવારીએ મરહુમ શેઠ હાદીઆબ નોરોજીનણવાનાં આતશબેહરામનાં તથા મેથું તા. ૩ છ ચારમે બાદેકોટ મરહુમ શેઠ મતમેરણ બજનનણ શેઠવાલી દરેખેદરમાં કીધું હતું. બીજી એ બાણુઓનાં જેઓને જે કાંઈ બાબદો વિષે સમજ પડતી ન હોય તેઓને કોલોડ વધુ બોલાવો આપવા તથા પુછવાનાં આવેલા સવાલોના જવાબ આપવા માટે શેઠ અરશેહ કામાણે તા. ૧૭ અને ૨૧ થી ચારમેને દીને બે બાસ સખાએ રાંચણ કાવણ છનદીયુરનાં બોલાવી હતી.

બીજી એલ બાબ હિસર પાછું તા. ૧૮ થી આગસ્ટ ૧૮૮૫ ને દીને મરહુમ શેઠ હોરમણ વાડીઆનાં આતશબેહરામનાં તથા તા. ૨૫ થી આગસ્ટને દીને કોટમાં મરહુમ હાદીશીની દરેખેદરમાં તથા તા. ૨૮ થી સપ્ટેમ્બરે મેતવાડીની હાસબસની દરેખેદરમાં તથા તા. ૬ દી અક્ટોબરે મરહુમ શેઠ કાવણ મેહરાજણ બનણવાનાં આતશબેહરામનાં તથા તા. ૧૯ થી અક્ટોબરે પુણા મહે નયરવાનણ પીટી હાલનાં બાણુઓ કીધાં હતાં.

૨ બીજે દીને એટલે તા. ૧૧ થી ચારમે એલ જીન્ય શેઠ અરશેહએ સુત મધે સવારનાં રક્તમણનાં સર જમશેદણવાલા એલાલીઆનાં, બપોરનાં નાનપરે મરહુમ કાવણ તમનાવાલી રજાશાલાનાં તથા સાંજના મરહુમ હાદીઆબ મોદીવાનાં આતશબેહરામનાં પારસીઓએ નડું જઈ કયાલી શરૂ કર્યું એટલે તે બાબ હિસર ત્રણ બાણુઓ ક્યાં હતાં. બીજી શેઠ હાદીઆબ રતનણ મેચમરે પણ નાનપરે શેઠ એલણ પાણુણ લાલકાકાના જમણાનાં પારસી બાળુઓ સનમુખ થી કોળવણી વિષે એક બાણુ કીધું હતું.

હો સો ૧૮૬૫.

૧૮૬૫

ઈં સં ૧૮૯૬.

તાં ૧ થી બનેવારી.

આજ દિને નવાં વર્ષની ખુશાલીમાં અપાયલા
જેતાઓનાં નામોપર મને આતેન્ના શીવગીઝવાના આનરથી
મેજીસ્ટ્રેટ શેઠ કાવચંદ મેહરવાંનંદ હાથીદાસને “આન-
સહેબ” નો જેતાપ આપવામાં આવ્યો હતો.^૧

તાં ૨ થી બનેવારી.

નવસારી મંથે “ધી દાદાબાઈ કાવચંદ તાતા એંગલો
વર્નાક્યુલર સ્કૂલ” ને મટિ શેઠ રતનજી દાદાબાઈ તાતાએ
ગાયકવાડ સરકારની મદદથી નવું બંધાવેલું મરફુમ શેઠ
સોરામજી કાવચંદ તાતાને નામનું મકાન બાંધેલું યુવાની
દિવસ આજ દિને માહરાજ શીદાજીરાવ ગાયકવાડના યુવ-
રાજ કુતેહશીંગરાવ ગાયકવાડે એક મોટા મેલાવડાની હજુર-
માં કીધી હતી. પ્રથમમાં એ ખાતાના આનરથી સેફ્ટરી
શેઠ ફરુકજી માણેકજી કાંગા, બી. એ; એલ. એન. બી.
એ સ્કૂલની તવારીખ વાંચી સંબલાવી, તથા બહુભાષી કે
સ્કૂલનું એ નવું મકાન બાંધવાપર રૂ.૪૭૪૫૦૦ નો ખર્ચ
થયેલો, જેમાં શીમંત સરકાર ગાયકવાડે ભજીત વગેરે
માં આપેલા રૂ.૧૦૦૦૦ ઉપરાંત રૂ.૨૦૦૦૦ આપ્યા
તથા શેઠ રતનજી દાદાબાઈ તાતાએ બાકીના રૂ.૨૭૪૫૦
આપ્યા હતા. એ ઉપરાંત સ્કૂલનાં નીભાવ ફંડમાં શેઠ
રતનજી દાદાબાઈ તાતાએ બીજા રૂ.૧૦૦૦૦ આપ્યાં.

એ બાદ મકાન બાંધનાર કંન્ઝકર આ. શા. કાવચંદ
હોરમજી દાદાબાઈને સ્કૂલ કમીટીના પ્રમુખ શેઠ બ.
રૂ. કામએ એક હીરાની વીડી તથા ચાલ મેટ કરી હતી,
જે પછી માહરાજ તરફથી ગાયકવાડી કેળવણીખાતાના
વડા મીંઠ લીટલડેએ એક બાથલુ કરી સંબલાવ્યું.^૨

તાં ૩ થી બનેવારી.

રાજકોટ ખાતે એક નવી પાંજરાપોલ બાંધવા મટે
ઉભાં થયલાં ફંડમાં સર દીનસાહેબ માણેકજી પીટીટ
બારેનિટે રૂ.૩૫૦૦૦, બાઈ દીનમાઈ નચરવાંનંદ પીટીટ
રૂ.૩૦૦૦૦, શેઠ બલમજી દીનસાહેબ પીટીટ રૂ.૨૫૦૦,
અને શેઠ જીજીબાઈ ફરાંમજી પીટીટ રૂ.૧૫૦૦ બધાં હતા.^૩

૧ રાઈમસ આર્થ ઈંડીઆ, તાં ૨ થી બનેવારી ૧૮૯૬.

આ જેતાબની શનદ તાં ૨૫ થી જુલાઈ ૧૮૯૬
ને દિને ભયભરેર ડીવીઝનના કચોશનર મીંઠ એડરસને
એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં એનાયત કીધી હતી.

(૧મું ભયથેદ, તાં ૮ થી આગસ્ટ ૧૮૯૬.)

૨ ભયે ભયથેદ, તાં ૪ થી બનેવારી ૧૮૯૬.

એ ચકાંનવરની તજી “પારસી પ્રકાશ” નાં બીજા
જનરને પાને ૬૮૬ મે. આવેલીછ.

૩ યુબઈ સજાચાર, તાં ૩ થી બનેવારી ૧૮૯૬.

તાં ૭ થી બનેવારી.

શેઠ કાવચંદ નચરવાંનંદ પેહિલખાનાંવધાએ તાં
૨૪ થી બનેવારી ૧૮૮૮ ને દિને એક દુકાં કરી
રૂ. ૧૦૦૦૦૦ ની રકમ એલાહેદી કાઢી તેનાં બાબમાંથી
પોતાની હેવાલીમાં પોતે પોતાનાં જિયાવડાની બાજ
રોજગાર તથા ચાલુ દરજ કરવા અને યુકતાદ માડવાને
બંદોબસત કીધી હતો, અને પોતાની હેવાલી બાદ પોતાનાં
ધણીઆંની ભણજી એ દિવસ કરાવે એવું ટેકવું હતું.
પણ હાલમાં પારસી બાજ રોજગારને બગતાં દુકાં
હાઈ કોરો નામંજુર રાખ્યાથી પાછળથી એ દુકાંમાં પણ
વધી પડી એવું પાસી શેઠ કાવચંદએ પોતાનાં જોડયા
દુકાં શેઠ રતનજી ડાયાબાઈ શેઠનાની મંજુરીઆતથી
આ દુકાં ૨૬ કરી તેમાં એલાહેદી કાઢેલી રકમ પોતે
સેવાની હાઈ કોરમાં અરજ કીધી હતી. જે યુકતો
નામદાર ભયકીશ કેન્ડીએ સંભલી આજ દિને તેના
યુકતો કીધા કે ભયકીને મટે આવાં કરેલાં દુકાં કાપડા
સ્વીકારી થકે નહીં પણ કાપડા યુગ્મજ છ વર્ષની બાદ
આ દુકાં દીડને બાકી પડતી હેવાલી તેવલુ વાદીના દાવે
૨૬ કરેલું.^૪

તાં ૧૦ થી બનેવારી.

રાજ ૨૭ માઈ ૪ (થિં) ૧૨૯૫ યનહેનરદી.

એલાવ મંથે અંગુમનના ઉધરાતથી બંધાવા માડેનાં
દાખમના તાણે પ્રરવાની દિવસ આજ દિને ત્યાંની
દરેમેહરના પંથકી એંઠ નચરવાંનંદ ફરાંમજી તથા દસ્તુર
ચાપુરજી મનચેરજી ઇજાપોરીઆની દેખરેખ હેઠલ ત્યાંની
દરેમેહરના મોખેદો એંઠ પેથતનજી નચરવાંનંદ તથા એંઠ
ડાયાબાઈ મેહરવાંનંદએ કીધી હતી. દિવસ પુરી થવા
બાદ એલાવના પેલ શેઠ જીવલુજી બીઆજી તરફથી
તેમના મેટા શેઠ દીનસાહેબ જીવલુજી પેલે એક અંગુમન
૫૫ વાંચી સંબલાવીઆ બાદ દસ્તુર ચાપુરજી ઇજા-
પોરીઆ, પંથકી નચરવાંનંદ, તથા કંન્ઝકર રતનજી
બરજોરજી ચઈઆરને થાંધો હોરાડી મેલાવડા બરખાસત
થયો હતો.^૫

૪ રાઈમસ આર્થ ઈં, તાં ૧૧ થી બનેવારી ૧૮૯૬.

૫ યુબઈ સજાચાર, તાં ૧૧ અને ૧૪ થી બનેવારી
૧૮૯૬.

એ દાખજી તાં ૧ થી બનેવારી ૧૮૯૬ ને દિવે
ધણ્યું હતું.

તાૅ ૧૪ મી જાનેવારી.

રોજ ૧ માહ ૫ (ચૅ) ૧૨૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરજી—જાપાણી યોદ્ધાઓ યોદ્ધાઓ દેશમાં—

ઉપર વર્ષ ૧૪. એવણે નવચારીના એક મોટા જાગીરદાર હતા, અને એક આમલા માધવવાડી હાકમ “દારા ટુંડ” ના મહાકાર હતા. પછી પાછળથી કુટુંબી ટંકામાં પુઠાર થયા હતા.

હિંદી વેદકપાતાના મુખારાજ કંડ The Indian Medical Reform Fund નામે સરકારી વેદકપાતાનાં મુખારાજ કરવાની હીલચાલ માટે સ્થાપિત હતું.^૧

તાૅ ૧૬ મી જાનેવારી.

મુખારાજી પારસી મહિ મેટ્રીશીપીઅલ કોરટના એક હોદ્દાદાર મરજી મેડે આરેસર ફરિયાદ મુજબની જાગીરદાર મેડે દારાચાહ રતનજી મીચગરને નેરખા હતા.^૨

તાૅ ૧૮ મી જાનેવારી.

રોજ ૫ માહ ૫ (ચૅ) ૧૨૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરજી—મનચેરચાહ ડાયાબાઈ વજીલ, ભરચના— ઉપર વર્ષ ૭૦, એવણે ભરચના એક માહિય વજીલ હતા, અને ત્યાંની કોરટમાં સાહે માલ ધરાવતા હતા. ભરચની પારસી પંચાયતનાં એક દુશ્મી અને મુરતની પારસી મેટ્રીશીપીઅલ કોરટના એક હોદ્દાદાર હતા.

૧ મેડે બચાલ જાપાણી યોદ્ધાઓ દેશમાં બચા.

૨ મેડે કંડની કપીલીમાં નીચલા પારસી ડાકરો હતા:—૬૦ કાવશલ દોરચનલ (નાયબે સરનશીન), ૬૦ આરેસર પેશનલ કાપા (નબનશી), ૬૦ નશરવાનલ દોરચનલ મોહકરી (સેકરી), ડાકરો કંપચી નશરવાનલ આદરલ, યનચેરલ મેહકરીલ કાલાહ, દોરચનલ મેનનલ શીતરા, ડાયાબાઈ મેનનલ, તેમજલ નીપાલ નરીખાન, દોરચનલ દોરચનલ, જાગીરલ ને. ખરેશલ, ખરેશલ શીરામલ શરમ, ખરેશલ દોરચનલ શીતરા, હીનશાહ ખરેશલ ચારટર, ખરેશલ શીરામશાહ મુનચર (ખરચ).

એ કંડમાં નીચલી વીગતે પારસી ડાકરોએ મુખ્ય રકમો ભરી હતી:—૩,૪૦૦ ૬૦ કંપચી નશરવાનલ પાહકરલ, ૨૨૦૦ ૬૦ તેમજલ નીપાલ નરીખાન, ૩,૧૦૦ ૬૦ કાવશલ દોરચનલ, આરેસર પેશનલ કાપા, દોરચનલ દોરચનલ વગેરે.

(સરત મેશતાર, તાૅ ૨૭ જાનેવારી ૧૮૯૬.)

જાપાણી કંડમાં ૬૦ કંપચી નશરવાનલ પાહકરલને મેશતાર કપીલ મેનમુખ જાપાણી આપવા માટે વેચાલ જવાના ખરચનો એક નામ આપવામાં આવ્યો હતો.

૭ મેડે મેન એડેક, તાૅ ૧૬ મી જાનેવારી ૧૮૯૬.

મેડે દોરચનલ પેશનલ કાપાલમે પેતાના મરજી પીતાજીની બાળને આને હીચલ દોરચી લંડનના મરીખ સાહી માટે ત્યાંના બોર્ડ મેચર ઉપર ૧૦૫ પાઉંડના ચેક મોકલ્યો હતો.^૩

તાૅ ૨૮ મી જાનેવારી.

હિંદુસ્તાનની વડી સરકારે બાંધવા માટેના એક નવા કાવશી રૂની બનાવટના વેચાલી માલ ઉપર લેવાલી આપાલ જગાલ તથા રેલી બનાવટના માલ ઉપર લેવાલી જગાલને એવી રીતે ફરીથી મોહવવાના લીધાર રખાયોછે કે નેચી આપણા મરીખ વરગો ને અતવારમુખી આ બાબતમાં કર્યા પછી આડકતરા કરથી બાતલ હતા, તેઓને આ નવા કાવશી પેતાના પહેરવાનાં જાંજર કાપડ ઉપર સેકંડ કા ટકાને નજી કર આપવા પડશે, કે ને કાપડ હિંદુસ્તાનની વીવીંગ મશિનાં ખનવડ આવશે છે, અને ને પહેરવાનાં કપડાં માટે તેમને થતા ખરચની મુખ્ય બાબત છે, પછી ને તવગર વરગો અતવાર મુખી વધારે ઉંચા કુમારના સેનકેશાયરનાં કારખાનાઓમાં ખનતાં કાપડ ઉપર ૫) ટકાની જગાલ આપતા હતા અને તે જગાલ તેમને જારી પડતી નહી હતી, તેમજ તે સામે તેમને વધી ન હતો, તેમના ઉપરના કરમાં ૧૫ ટકાને સામા ધરાયો કરવામાં આવ્યોછે, આપણા સાહીના ને મરીખ વરગો વજી કરનો ભોળે ખમવાને સરવેથી એજા લાયક અને એજા ચકતીવાલ છે, તેમના ઉપર નેચી કર વધારીને માન્યર વરગો ઉપરના કરના કેશાક ભાળ ને ગેરવાજીની કાનુની કહાડી નાખવાની તક લેવામાં આવીછે, તે કાનુન સામે વજી પ્રેરેસર હાવવા માટે એક જાહેર મળા મેલાવવાને અતરના આગેવાલ અહરચોએ મેરીક મીંડેલાબાહ હરીદાસ ઉપર મોકલેલા એક રેકવીજીશનની રહે આજ દીને મેલેલી થયેસરમાં એક જાહેર મળા હાનરેબલ રેકીમનુજા મહમદ મુખાનીનાં પ્રમુખપણાં હેલ મલી હતી, ને વેળાએ એ બાંધે પ્રેરેસર કરી તે ડેડાવ. હિંદી સરકાર તથા “લંડન ડાઇમ્સ” ૫૫ ઉપર તારની મારફતે મોકલવાના ડેડાવ થયા હતા.^૪

તાૅ ૩ જાનેવારી.

રોજ ૨૧ માહ ૫ (ચૅ) ૧૨૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરજી—મેહરામલ ફરિયાદ મધરામખાનાં—ઉપર વર્ષ ૫૮, અનેની મુજબ ડાકરોએ એક કંપનીમાં બાગ્યા.

૪ કાવશલ આરેક, તાૅ ૧૭ મી જાનેવારી ૧૮૯૬.

૫ કાવશલ આરેક, તાૅ ૨૮ મી જાનેવારી ૧૮૯૬.

એ બાંધે વાંચસાયની કાનલીલની ચીલેક કપીલીના અધિકારીઓને મેડે મેડે સખબવવા તથા તકરર કરવાને મેડે નશરવાનલ તાના અને જાનેવારી નશરવાનલ નશરવાનલ વાડીઆ કપકતે કાપુરેશન મરીકે થયા હતા.

૬ મેડે જાનેવારી મેહરામલ વાંચસાયનાં બચા.

જાતા. ૧૮૦૦ માં સ્થપાત્તી " યુનિયન ઉત્તેજક મંડળી " ની પેઢીથી કારોબાર મંડળીમાં એક અધીકારી હતા.

તા. ૬ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૭ માઈ ૫ (ચિ) ૧૨૧૫ મળેલરહી.

સર દીનસાહ માણેકજી પીઠીટ બારોનિટના સહિય-
જાદો મરહુમ શેઠ ફરામજી દીનસાહ પીઠીટ અને શેઠ
બનનજી દીનસાહ પીઠીટ તથા બેઠીઓ બાબ હિરાબાઈ તે
મરહુમ શેઠ જમશેદજી નયરવાનજી પીઠીટનાં વીધવા, બાબ
માણેકબાઈ તે શેઠ પીરોજસાહ બનનજી જીજીબાઈનાં
ધણીયાંણી, બાબ બચુબાઈ તે શેઠ મેરવાનજી સોરાબજી
જમશેદજીનાં ધણીયાંણી, બાબ બીખાઈજી તે શેઠ દાદી
નયરવાનજી દાદીનાં ધણીયાંણી, બાબ નવાજબાઈ તે મર-
હુમ શેઠ પીરોજસાહ મેરવાનજી જીજીબાઈનાં વીધવા અને
બાબ હમાબાઈ તે શેઠ ફરામજી રસતમજી કામાનાં ધણી-
યાંણીએ પોતાના બપાવા મરહુમ શેઠ માણેકજી નયરવાનજી
પીઠીટનાં નામથી એક, તથા બપાઈજી મરહુમ બાબ હમા-
બાઈ જીજીબાઈ દાદાબાઈ મુગાનાનાં નામથી એક અને
માતાજી લેડી સાકરબાઈ દીનસાહજી માણેકજી પીઠીટનાં
નામથી બે મળી ચાર મકાનો ગરીબ જરતોસ્તીઓનાં
રહેઠાણોની કમીટી હસ્તક સર દીનસાહ માણેકજી
પીઠીટ બારોનિટનાં નામથી ઝોળાપાટી પોળ મધે
મધ્યાખ્યાએ તે મકાનો આજ દીને મરહુમ શેઠ ફરામજીની
જ માસની બાજ હવાથી સ્થરાનાં ફરિયાવાની કિઆ
કરી સર દીનસાહ માણેકજી પીઠીટ બારોનિટ અને મનકુર
કમીટીની હાજરીમાં ખાનગી રીતે કરવામાં આવી હતી.
કિઆ પુરી થવા બાદ આનરરી સેક્રેટરી ખાનબાહદુર મન-
ચેરજી કાવચજી મરજબાનિ એ મકાનિને લગતી વીજત
કહી સંબંધાવી, જે પછી મકાનો જોઈ સર્વે વધાય થયાં
હતાં.^૧

તા. ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી.

સર બંહગીર કાવચજી બંહગીરે એતવાડીની સર
કાવચજી બંહગીરવાલી કન્યાસજી મટે એક મકાન બાંધવા-
નાં ફંડમાં રૂ.૧૦૦૦૦) ની રકમ આપી હતી.^૨

કુખંધની આરટ સોસાઈટીનું આઠમી વારનું વાર્ષિક
ઝરફેણુ આજ દીને આતરની સેક્રેટરીએટનાં ઘોવાનખાનાં-
માં કુખંધના સોનાપતી નામદાર બહુદંત જનરલ નેરને
કે.બા.ઈ. હવું. નિમ્મલા પારસી ગ્રહસ્થે તથા બાનુએનિ
કનામી મલ્યાં હતાં—

૧ બને જમશેદ, તા. ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

૨ બને જમશેદ, તા. ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

૧૫

શેઠ મનચેરજી ફરીરજી પીંડાવાલાને સહીય સરસ
વાર કબર પીકચરને મટે રૂ.૦૦) તથા આંબલ પેનડીંગ
મટે રૂ.૩૦); મીચ બાઈજી કુવરજી નાબર, તથા મીચ
શીરીનબાઈ ફરામજી પાઠકને સરસ આંબલ પેનડીંગ મટે
રૂ.૫૦) અને રૂ.૩૦) નાં ધનામી; તથા મીચીસ પુતલીબાઈ
બંહગીર કાપરાજીને સરસ પીકચર મટે રૂ.૪૦); મીઝ
જીજીબાઈ નયરવાનજી ખરેખરને બાકડાંપર સરસ કોતર-
કામને મટે રૂ.૫૦) નાં ધનામી. મીચ શીરીન તથા એમ.
ડી. વાડીઆ તથા શેઠ વીકાજી દાદાબાઈ મેહતાનાં ચીતા-
રાની તારીફ થઈ હતી.^૩

તા. ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી.

કુખંધની કુનીવરસીટીના નવા " ફોલ " તરીકે
નામદાર સરકારે નીચલા પારસી ગ્રહસ્થને નેમ્યા હતા—

શેઠ માણેકજી શેઠીઆરજી બર્યા, એમ. સી. ઇ.;
શેઠ બંહગીરજી એદલજી દાવર; ડાકટર હેરમજી માણેકજી
માસીના, એમ. એમ. એડ એસ; ડાકટર નયરવાનજી
ફરીરજી સરવેયર, એમ. એ., એમ. ડી., બી. એસ. સી.^૪

તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૪ માઈ ૭ (કં) ૧૨૧૫ મળેલરહી.

મરણુ—પરશેદજી જમશેદજી બાટલીબાઈ—ઉમર
વર્ષ ૧૭. કુખંધના એક આગલા વેપારી તથા જાણીતી
કુરોરીયન પેઢીઓના દલાલ.

તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી.

સર જમશેદજી જીજીબાઈ બારોનિટ, સી. એસ.
આઈ. જેઓ અમદાવાદ મધે અમદાવાદ-શંતીજ રેલવેના
પાથો નાખવાની કિઆમાં શામલ થવાને ગયા હતા તેમને
આજ દીને ત્યાંની પારસી અંગ્રજીમને ખાનબાહદુર નવરો-
જી પેશતનજી વજીલના મીઝાપીરના બંગલામાં એક સભા
બરી આવકારનું માનપત્ર આપું હતું.^૫

તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

કુખંધની કુનીવરસીટીની પાંચીસમાં વર્ષની " કોન-
વેડેશન " સર કાવચજી બંહગીર કુનીવરસીટી હોલમાં
બરાઈ. પ્રથમસ્થાને નામદાર વાહસ આનસેલર જમડીસ
જનરની ખીરાબચે હતો. આ વેળાએ જે વિદ્યાર્થીઓને
પદવીની સન્ધે આપવામાં આવી તેમાં નીચલા પારસીઓ
હતા :—

૭ ડાક્ટર આઈ ઈ., તા. ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

૪ બોડાએ ગવં ગે., તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

૫ કુખંધ સજાઆર, તા. ૨૧ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

એમ. એ. ની પદવી—કુવરુ નવરોજી વાડીઆ.

એલ. એલ. બી. ની પદવી—ફારમરોન એલેક્ઝાન્ડર દીનયાહ, દીનયાહ અરમેલેટ દાઉ, અરમેલેટ કાવચી અરાય, દીનયાહ દોરામજી રોમર, ધનજીભાઈ બંદોપીર સુરતી, વીકાલ ફરુનજી તારાપોરવાલા.

એલ. એમ. એડ. એસ. ની પદવી—રૂપમજી ભમ્મીએ પેતોગરા, નંદરવાનજી કાવચી અરબંધી, ભમ્મીએ ફરમંજી બચકરી.

એલ. સી. ઈ. ની પદવી—મનચેરજી પાલજીજી ક'ત્રાકર, મેહરવાનજી માણેકજી મજિતરી, નંદરવાનજી દોરામજી કાંગા.

બી. એસ. સી. ની પદવી—ફરમંજી માણેકજી વાહા, પેશતનજી બરજોરજી ડાકર, હોરમજી ભમ્મીએ ઉનવાલા, ભનનજી એલેક્ઝાન્ડર વાહા.

બી. એ. ની પદવી (જુને કામેરે)—મનચેરયાહ બરજોરજી ગોદરોન.

બી. એ. ની પદવી (નવે કામેરે)—શોરામ માણેકયાહ ભર્યા, રૂપમજી મેહરવાનજી પારડી, બંદોપીર ફેરમાજીજી દાદાવાનજી, ભમારય શીરોહ દરુર, દીનયાહ દોરામજી કાપડીઆ, કેપચર પેશતનજી ભાહા, શોરામજી ફરુનજી સુક્ષા, બંદોપીર રૂપમજી પેલ, મેહરાંજી નવરોજી મંબલુ, રૂપમજી અરમેલેટ તારામંદ, રૂપમજી ભનનજી વાહા, પેશતનયાહ નંદરવાનજી વજીહ, કેપચર હોરમજી વાડીઆ, તેમજીજી પાલજીજી બગલી, કુવરુ નવરોજી વાંદરાવાલા, હોરમજી નવરોજી બીજીમીરોઆ, શીરોજીયાહ નંદરવાનજી બીજીમીરોઆ, ધનજીભાઈ કાવચી ચીતાઈ, ધનજીયાહ ડોરામજી કુવર, નંદરવાનજી દીનયાહ ધરડા, શીરોજીયાહ મનચેરજી ગીમી, બરજોરજી શીરોજીયાહ કરાંતી, મેહરાંજી ભમ્મીએ કરાઈ, એરયાહ નાનાભાઈ અરેશાત, અરેશાત અરજી મજાલાવાલા, બંદોપીર શીરોજીયાહ મેહતા, હોરમજી દાદાભાઈ સુક્ષા, મેહરાંજી અરેશર રાહીઆ, અરેશર એલેક્ઝાન્ડર સીરવાઈ, ડોરામજી રૂપમજી મેહતા.

મેજીકલેશનની પરીક્ષામાં નીચલાં બાનુઓ પચાર થયાં હતાં:—બાહમી સુલમાઈ હોરમજી બાહલીવાલા, ભનજી શોરામજી પાક, મીઠીઆઈ વાહા, પીરોજી ફરુનજી બનાજી, આવાંબાઈ મેહરાંજી પેલ, સુનાંબાઈ બંદોપીર સુગાઈ, ધનવાઈ કોલહાપુરવાલા, નવાંબાઈ પેશતનજી પાવરી, બધુઆઈ ધનજીયાહ જાલકાકા, સુનાંબાઈ માણેકજી મેહતા, સુલમેહર અરેશાત, આવાંબાઈ મનચેરજી ફરમંજી પેલ, મીઠીઆઈ ફરમંજી યાનેવાલા, ભરવાડુ અરેશર કારભવાલા, આલીઆઈ પેશતનજી જીનવાલા, માણેકયાઈ હોરમજી સીરવાઈ, શીરોજી કાવચી ડાકર, પીરોજીયાઈ નવરોજી આરસીવાલા, મધરાજી ધુનીવરસીડીની આ શાખાની મેજીકલેશનમાં હેદાયાદવાલા બાઈ પીરોજીયાઈ પેશતનજી પચાર થયાં હતાં.

આ વેલમાં અમીરિયા ધુનીવરસીડી મેડમાં કોમ્પન કમ્પનિ ગ્રોડ મેડ બંદોપીર ફેરમાજીજી દોરામજીજી; તથા ડુક આઈ એડીનબરો ફેરમાજી માણેકયાઈ ભર્યા; તથા સ્કાલરશીપોમાં એલીસ સ્કાલરશીપ બંદોપીર ફેરમાજીજી દાદાવાનજી; નારાયણ વાહુદેવ સ્કાલરશીપ પલુ બંદોપીર ફેરમાજીજી દાદાવાનજી; મર નેમ્સ ફરમંજી સ્કાલરશીપ વેદાંતી મીઠીઆઈ સી. જે. બંબાતાને; પેશતનજી હોરમજી કામા સ્કાલરશીપ મીઠીઆઈ ફરમંજી યાણેવાલાને; મનચેરજી નવરોજી બનાજી સ્કાલરશીપ દીનયાહ દોરામજી રોમર; વરડાવરડ સ્કાલરશીપ અને પ્રાઇઝ બંદોપીર ફેરમાજીજી દાદાવાનજી; ડોરામજી ફરમંજી કામા સ્કાલરશીપ ભમ્મીએ વાહાને; તથા પ્રાઇઝોમાં નેમ્સ ડેવર પ્રાઇઝ બંદોપીર ફેરમાજીજી દાદાવાનજી, અને ભડા રૂપમજી પ્રાઇઝ ફરમંજી એલેક્ઝાન્ડર દીનયાહને.

આ વર્ષ નીચલા ભરપોશીઓ જુદી જુદી પરીક્ષાઓમાં પરીક્ષા નેમાયા હતા:—ડાં નવરોજી કાવચી કલીઆંજીવાલા, એં દોરામજી દરુર પેશતનજી મંબલુ, શેઠા આમજી મેહરોજીજી મજાંતી, રૂપમ મેહરમાન આગા, ફરુનજી દાદાભાઈ સુક્ષા, ફરમંજી કાવચી બનાજી, ફરુનજી મનચેરજી દરુર, કાવચી દાદાભાઈ નામેગમવાલા, નાનાભાઈ અરેશર સુસ, મેહરાંજી કેપચર આલાવાલા, મેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભર્યા, રવાવકયાહ પેશતનજી દરુર, જીજીભાઈ પેશતનજી મીજી, બંદોપીર એલેક્ઝાન્ડર દાવર, ધનજીયાહ હોરમજી દરુર, કેપચર કુવર કાપડીઆ, કાવચી ભમ્મીએ મંબલુ, ભમ્મીએ એલેક્ઝાન્ડર દારવાલા, પેશતનજી ભમારજી પાદયાહ, બહમંજી હોરમજી પાવરી, પાં બાં બહમંજી શોરામજી, ડાકરો તેમજી બીઆઈ નરીમાં, શોરામ કાવચી હોરમજી, મનચેરજી કાવચી કાંગા, કેપચર નંદરવાનજી બાહુરજી, શેઠા ભમ્મીએ અરેશર દલાલ, દીનયાહ ફરુનજી સુક્ષા, રૂપમજી પેશતનજી કરકડીઆ, ડાં નાદરયાહ હોરમજી સુખીઆ, અરમેલેટ રૂપમજી કામાજી, દારા ચાપુરજી મેહતા, રૂપમ બ. ર. કામા.

તાં ૧૯ મી ફેબ્રુઆરી.

મુકિદોજીવાલા ભરજી જુમે કમ્પાઈ હિંદીવાનોડુ કુપ નીવારજી કરવા માટે રહેલી યોજના વિષે આજ રોજ અતરેના ટાઉન હાલમાં એક બહેર બાધાજી કીક હો. સ્વસ્થીનની ખુરસીએ મર ભમ્મીએ જીજીભાઈ બારોનર સી. એસ. આઈ. પીરોજીયા હતા.

૧ સં. આઈ. ઈ. ડી. આ, તાં ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

તા ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી.

ખાનખાદુર દાદાબાઈ હોરમજી દુબાઈ પોતાનાં આતાજી મરહુમ બાઈ નવાબખાનનાં નામની મુરત ચિત્રમાં પાછળની એક ટાંકી ખાંધી આપવા માટે રૂ.૨૦૦૦ ની રકમ બેઠ આપી હતી.

તા ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૦ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેશ્વરી.

મરહુ—શૌરાષ્ટ્ર રક્ષતમણ ક્રાંતિયા—ઉમર વર્ષ ૬૫, એવણ મુરતના રહીશ હતા. આપખણે વધિયાઓ માંના મરનાર એક હતા. તેવણ મુરતમાં પેહલાં વણાટ-કામનાં ધંધા કરતા હતા, અને તે પછી તેમને તેમના મામા શેઠ શૌરાષ્ટ્ર ભેરામજી ક્રાંતિયા ચીન પોતાની સાથે લઈ ગયા હતા, અને ત્યાં મરનાર વેપારમાં બીજા લાગુ હતું. તેણે ચીનની સફર ૭-૮ વર્ષ કરી ચીનનાં લગભગ ૩૦ વર્ષ યુગ્યાઈ હતાં. મુરતમાં નવું દોખાનું બંધાવવામાં મરનારે આગેવાનીભરેલા ભાગ લીધો હતો અને તેનાં ફંડમાં પોતે મોટી રકમ ભરીને ખાજીની મુરત અને ખીન્ન મથકોએથી ઉધરાવી હતી. વળી એવણે મુરત રસ્તમપુરાના મોટા કુવાપર આગ વેળા ભેળવું પાછી ગુર્ત મેળવવા માટે એક માફું બાઈલર પોતે ગોઠવાવ્યું હતું. મુરતના રક્ષતમણના ગાહાખ્યાર ફંડના એક તરફી હતા, અને તેનાં આગેવાનીભર્યા ભાગ લેતા હતા. એમની ખાનગી અખાવત અનેક હતી, અને તેવણ મુરતમાં “શૌરાષ્ટ્ર બાહાઈ” ને નામે પ્રખ્યાત થઈ ગયાછે.

તા ૨૬ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૭ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેશ્વરી.

આજ દિને મુરત મધે માછલીપીઠમાં અંજીમનના ઉધરાતથી બંધાવેલા આદરારને પરઢવાની ક્રિયા કરવામાં આવી હતી. પ્રથમમાં જ્યનની કીયાનું કામ દસગુરજ ભમાચ-પછને એ આદરીયાનના દસગુર તરીકે કરવા તથા એમ કરવાથી પંથકને કે હકને સવાજ એમાં રહી ચકતો નથી, એમ

૧ બને જયશેઠ, તા ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૬.

ખાનખાનની એ ટાંકી બિર નીચે મુજબ તખતી છે :—

“Khan Bahadur Dadabhai Hormusji Dubash in memory of his mother Bai Navajbai on the site presented by Mr. Framji Bhikhaiji Ros. 1897.”

૨ બાઈએ રક્ષતમણ અને બંગીરજ શૌરાષ્ટ્ર શ્રદાક્રિયા ખાવા.

૩ એ દરેકેદરનાં નીચે મુજબ તખતી પારેલીછે :—

“પાક દાદાર હોરમજીની ચદ છે.

“ફેરબરી અને જરથોસ્તી પાક પાલેસ દીનનાં બરહક રજાનાં મુજબ દીન બેઠ ચાલ્લીઅશનીના સાહેબને પોતાની સર્વે રજાએ અદા કરવાને શાર દીનદાર જરથોસ્તીઆનાં ભેષાં નાણાંની ચદલી પાક આપશ

જણાવી તરફીઓ, પંથકી તથા આધારનાં તરફીઓ એક વીનવીપત મીં મનચેરસાહ પાલનજીએ વાંચી સંભળાવેલો હતો. દસગુરજ ભમાચપછને તેના જવાબમાં જણાવ્યું કે, “હું મોટી યુશી સાથે જ્યન માંડે, પણ મારી તખતીપત સારી નથી, તેથી આદરીયાનના પંથકી અને નાખખ દસગુર સાથે એકબજીને ફરમાસ કરે છું કે, તેઓએ જ્યન માંડવું. મને માંડવી સીવાય ખીજ કાંઈ-પણ હરકત જ્યન માંડવાને છેજ નહીં.”

જ્યનની કીયા પુરી થવા પછી એ આદરીઆનનાં મનેજી તરફી ડાકર નશરવાનજી નવરોજીએ આદરીઆન સંબંધી હકીકત વાંચી સંભળાવી હતી જેમાં તેઓએ આ આદરીઆન સંધાપન કરવામાં કેટલીક તરફી જે હરકતો અને મુશકેલીઓ નાખવામાં આવેલી તે વીજ હસારો કરી જણાવ્યું કે, આદરીઆનનું મકાન બાંધવામાં ફંડમાં રૂ.૧૨૬૦૦ ને આધરની રકમો ભરાઈછે, જેમાંથી આ મજબુત મકાન બાંધવામાં આવ્યુંછે. તેના બીજાવ ફંડમાં જરથોસ્તીઓ તરફી મોટી રકમો ભરાઈછે. બીજા દેવા માટે એક સંખી બાઈ તરફી રૂ.૧૦૦૦ ની રકમ ભરાઈછે, ખાનખાદુર ધનજીબાઈ ફરામજી કામાડોરે રૂ.૧૦૦૦, એક બાઈએ રૂ.૫૦૦, બાઈ મીઠીબાઈ રક્ષતમજી લાકડાંવાળાએ રૂ.૩૦૦, મીં યુસતાદજી મીની અને તેવણના જરથોસ્તીઓ તરફી આધર રૂ.૩૦૦ ની રકમો, તેમજ ખીજ રકમો મળીને રૂ.૫૨૦૦ ચાલુ ફંડમાં ભરાયા છે. પણ હજી એ ફંડને મોટી રકમની ચદલી જર છે.”

“આદરીયાંનાં ગુરી કંબલા સાથે આ દરેકેદરનું પવિત્ર “ચકાન (પાંચે પારસા) મુરત ચેડેના જરથોસ્તીઆની “આ મોહોલી વસ્તીવાલા ભાગમાં બંધાવી ચાલ્લીઅશની “દીનાં હોકાને મુજબ સર્વે કીયાએ કરાવી અનજીબન “જેલવી જ્યન કરી અહુરમજી અને દીન ગુરની બહેર “અને સાચી ગવાહી આપનાર ગુરખંદ અને રોશન આતશ “આદર જરોયા સાહેબને આજના મુખારક રોજે આ “ચકાનમાં તખતનીશીન કરીઆ છે. શરૂથી તે આજ દીન “જમો આ અતી બપોરની અને જરથોસ્તીનાં નેક ધરજનાં “કામોની આગેવાની કરનારા જરથોસ્તી રૂકાના જે તખત “દાર ચેલકાએ તે દાદારની બપોરેશથી આ કામો મરજબ “જિતારીઆં છે, તેઓએ હવે મજો પણ આ પવિત્ર ચકાન “બિર તથા એમાં થતાં દીન આબનનાં સર્વે કામો બિર “પોતાની દેખરેજ તથા ચદ ચાલુ ચાવવાને બાપે રાખ્યું “છે, તથા એને લગતા તખાજ કારોખાર જાણે તરફીઓ “દાખલ પોતાનો કુલે અખત્યાર કાપ્યું સંખી આ દરેક “જેરેર તથા એને લગતાં ચકાનો જરથોસ્તીના વપરાશ “માટે પુલાં મુકયાં છે (રોજ મુખારક શરોશ યજ્ઞેશ્વરી ૧૦ “મુખારક શરેશ્વર ચેડેનશાહી શને ૧૨૬૫ યજ્ઞેશ્વરી તા ૦ “૨૬-૨-૧૮૯૬.”

૪ થોડ શાપુરજ રક્ષતમણ સુખીઆએ રૂ. ૩૦૦૦૦ ની રકમ એ દરેકેદરમાં પોતાનાં કુટુંબીઓનું દરરોજનું બધુક ક્રિયાકાંધ કરવાને એક જુદું ટ્રસ્ટ કરી જીન ૧૮૯૧ માં અનામત આપી હતી.

એ ફંડ પ્રગટ થતાં સુધી એને નીભાવવાના ખર્ચની કશી ફીકર નથી, સ્વયં પહેલાં આપાં વરસેના ખર્ચ ફંડ થીતે એકેએ હાથે ઉઠાવી લઈ લે. આ આદરીઆનમાં ફરફરત તરીકેના હક ફરફરત ભગાયપણ મોતેએફરત ભગાયપણઆસનાને અને પંથકી તરીકેના થોવેદ એલછ મોલેછ દ્વારેના રહેશે.

એ પછી ફરફર ભગાયપણને, તેમના પેટા એ. કેપચરને, પંથકી એલછ મોલેછ દ્વારેના, ડાકર નશરવાળા નવરોજી પંખાતાને, તથા શેઠ શેઠરીઆરજી ભગચેદછ કાપડીઆને શેઆસો હેરાડવામાં આવી હતી.

મરુદ-છવલુછ બીખાછ પટેલ,^૧ એલાવા— ઉમર ૧૧ (૬૧). એવલુ એલાવ કસ્યાના હુલરોગ પેલ અને ત્યાંના એક ઉશોગી એકત હતા. એમનું કુટુંબ કેટલાક ભગાના થયા એ કસ્યામાં પેટાછ કરેછે. નીચ-મીત છંદગીના પ્રતાપે આવડી મોટી ઉમર સુધી કામકાજ કરી ચકતા હતા. ગયા ડીસેમબર ૧૮૯૫ માં એલાવ કસ્યામાં નવાં કાપડાંના તાણા પુરવાની કીઆ વખતે તેમાં ભાગ લીધો હતા.

તા૦ ૨ જી મારચ.

મુખબની યુનીવર્સીટીની વેદાંતી ફેલોડીના ડીન તરીકે ડાકર કાવચછ હેરામજી તથા સીનડીક તરીકે ડાકર કેપચર નશરવાળાછ બાકરજી, આરટના સીનડીક તરીકે શેઠ રસતમજી મેહરવાળાછ પેલ, એમ, એ, એલ. એલ. બી. તથા કાપડાના સીનડીક તરીકે શેઠ શીરોજીયાલ મેહરવાળાછ મેહતા, એમ, એ. ને આજ દીને મુઠી કાઢ્યા હતા.^૨

તા૦ ૮ મી મારચ.

રોજ ૨૫ માહ ૬ (ચિ૦) ૧૨૧૫ મહરોરદી.

ભરમ મધે બાઈ રતનબાઈ તે શેઠ ધનજીયાલ મેહરવાળાછ મહુડીઆનીએ પોતાનાં ડાકરી મરહુમ બાઈ ભગાયપણનાં નામથી ત્યાંના જરથોસ્તીએને મંદગીની વેળાએ હવા ફરપદલ કરવા જ્યા ચાર કાલી તજાવડી

૧ આ અઘવાડાંમાં સુરત મધે ફરફર ભગાયપણ તરફથી ફરફર સોંભના વખત, પહરજગારી, કાંઈપણ મીજ નકાચી પેદા થત નથી, રવાનાની બાજરોજગારની કીયા તથા ભજનરો આજી સખવાની અગત, જાનરીયસના બાઈઆની શરૂ, આતશની પુલંદી વગેરે બાબદો ઉપર વાવડો અપાઈ હતી.

૨ શેઠો હીરજીયાલ તથા દીનજીયાલ છવલુછ પટેલના જ્યા.

૩ ડાઈપચસ બાઈ ડીઆ, તા૦ ૩ જી મારચ ૧૮૯૬.

આગબની પોતાથી, જમીન ઉપર પ્રાંથ કુટુંબીનો સમાજ થાય એવું એક સેનિટરીયમ રૂ.૧૬૦૦૦ ને ખરેખે બંધાવી આજ દીને જમીન કરી પોલેલું મુક્યું હતું.^૩ જમીનની કિમ્તી પુરી થવા બાદ શેઠ કેપચર ધનજીયાલ ડાકર પોતાનાં માતબીતા તરફથી જોલાસો કહી મંજૂરથાથી કે એ મકાન મધે જરથોસ્તીએને મંદગીની વેળાએ વાપડવાને માટે બંધાવી આજ દીનથી તેમને અપાઈ કરવામાં આવ્યું છે. એ બાદ ભરમની અંજીમન તરફથી શેઠ આરજી મનચેરજી દલાલ, બી. એ. એ બાઈ રતનબાઈના ઉપકાર માનવો, તથા મુરતવાલા શેઠ કેપચર એલછ મોટી, બી. એ. તથા મુખબવાલા શેઠ કેપચર નવરોજી કાપડાછ એ પલુ ભાણો કરી આ સખાવતની સ્તુતી કરી હતી. એ બાદ માથની કરી મેલાવડો ખરખાર થયો હતો.^૪

તા૦ ૬ મી મારચ.

મુખબ મધે આમે શાહ ભરમમાં સરથ માડી-ઘોડાએનાં મરુદીઆમાં મર જમચેદછ જીજીબાઈ બારેનેદ તથા શેઠો કાવચછ દાદી લીમજીને તથા દીનજીયાલ નશરવાળાછ વજીબને સરથ ઘોડા તથા રૂઢ મોટે ધનામો તથા શેઠ રેશતમજી મેહરવાળાછ રેશને મુંદર તથા ટાકો માડીએ બનાવવા માટે સોનાના એક ચાંદ તથા માડીએના શીભાવ માં અચબાયા બનાવવા માટે રૂપાના ચાંદ ધનામમાં મલ્યા હતા.^૫

તા૦ ૧૦ મી મારચ.

અતરેની વિકટોરીયા નાટક મંડલીએ જનવરોપરનું ધાતકીપણું અટકાવવાની મંડલીનાં ફાવડાને માટે આજ રાત્રે “હરીચંદર” નો એક કરી ખતાવ્યો હતો. જેની આવકના થયલા રૂ.૧૦૦૦ મંડલીનાં ફંડમાં આપ્યા હતા.^૬

૪ મી માર્ચનાં નોંધે મુજબ તપી છે:—

“The Jarbai Conventual Home endowed by Bai Rattanbai wife of Dr. Dhunijshaw Morwanji in memory of her daughter Jarbai who died at Broomch on the 10th March 1889 Parsi dated 26th Armesavang of the month of Shiravar 1258 of the Yazdegerdi.”

શ્રી દાદર ફોરવર્ડની વહ હોમે.

જરબાઈ સેનિટરીયમ.

આ મકાન સાળું થયેલી જરથોસ્તી ફરફીઆના એક આશરવા લેખે બાઈ રતનબાઈ તે ડાકર ધનજીયાલ મેહરવાળાનાં કહીઆણીએ પોતાની મેટી જરબાઈના પુણને માટે બંધાવ્યું છે. રોજ ૨૫ મારચેયજ થકા ૬ ડે શહેરવર સને ૧૨૫૮ ૫મરોરદી. તા૦ ૧૦ મી મારચ સને ૧૮૯૬ ધરવીને દીને બરેસનથીન થયાં તેવજીની પત્નીય માદમાં તા૦ ૮ મી મારચ સને ૧૮૯૬.^૭

૫ સરમ ગેલેસાર, તા૦ ૧૫ મી મારચ ૧૮૯૬.

૬ ડાઈપચસ બાઈ ડી, તા૦ ૧૨ મી મારચ ૧૮૯૬.

૭ બધે જમચેદ, તા૦ ૨૬ મી મારચ ૧૮૯૬.

તા૦ ૧૩ મી માર્ચ.

સુરત મધે નવાપરાના ચેલવાડામાં ગઇ તા૦ ૮ મીની રાતનાં એક મોટી આગ લાગવાથી તેમાં ૭૧ કાચી બાંધણીનાં ધરો બળી ગયાં હતાં તથા ધણીક ગરીબોને નુકસાન થયું હતું તેમને મદદ કરવા માટે આજ દીને સર દીનશાહ માણેકજી પીઠીરે ચેરોનેટનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ તેમનાં મકાનમાં એક સભા મણી હતી, જ્યાં એક ફંડ એકઠું કરી તે તરફ મદદ માકલવાનાં ડેડાવ થયો તથા તે માટે એક કમીટી નેમી તેના ચેલો બેલાબાહ હરીદાસ અને બહમનજી દીનશાહજી પીઠીરેને આનરરી સેક્રેટરી નેમ્યા હતા.^૧

તા૦ ૧૪ મી માર્ચ.

શ્રેષ્ઠ મરજ્યાન મનચેરજી મરજ્યાનને ફ્રંચ સરકાર તરફથી જાહેર ફેળવણીના પ્રધાને ત્યાંની બહુશીલી એન્ડ-કોમીના ફેલો નેમી “આર્થીસર ડી એકેડમી”નું માન આપ્યું હતું. પારસીઓને બગતી તવારીખનું એક પુસ્તક ખાહિર પાડવામાં એવણે કરેલી મદદ માટે આ માન એમને મળ્યું હતું.^૨

તા૦ ૧૫ મી માર્ચ.

બદનેરામાં શ્રેષ્ઠ જાહેર મરજ્યાનજી મોટીએ બંધાવેલી હાથપીટબંધના વધારાને ભાગ ત્યાંના કર્મચીનર મી૦ એફ. એચ. બુલેટે આજે બુલેટો મેલ્યો હતા. એ વધારાના વૉર્ડને શ્રેષ્ઠ જાહેરજીએ પોતાના મીત્ર શ્રેષ્ઠ કાવચજી દીનશાહ એડવાકાલાનું નામ આપાયું.^૩

તા૦ ૧૬ મી માર્ચ.

રેલવે ૩ માહ ૭ (શિ૦) ૧૨૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરી.

રેલવેની પાસે આવેલાં મુંદર આગેહવા તથા દરીયાને કીનારેનાં જાહેરમારડી ગામ મધે બાહ દીનયાહ તે મરહુમ શ્રેષ્ઠ નશરવાનજી માણેકજી પીઠીરનાં વીધવાએ પોતાના બેટા મરહુમ શ્રેષ્ઠ જાહેરજી નશરવાનજી પીઠીરનાં નામથી બંધાવેલાં સેનોટીરીયમને આજે મેજવાની ક્રિઆ આજ દીને સવારનાં કરવામાં આવી હતી. ઉદવાડાના દરગુર ખુર-શ્રેષ્ઠ મનોચેરજી તથા દરગુર પેશીતાનજી બરજેરજી મીરજીએ જીવનની ક્રિઆ યજ્ઞે કરી હતી, જે પુરી થવા બાદ બાહ દીનયાહ તરફથી તેમના નખીરા શ્રેષ્ઠ જીજીબાહ

૧ જામે જાહેર, તા૦ ૧૪ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

આ આગમાં નાશ પામેલાંઓને પુરત મદદ આપવા કમીટી બાહ ગોઠણાંબાહ વાડીઆએ રૂ.૧૦૦૦) તથા ખાન-આહાર શદાબાહ ફેરવજી દુપાશે રૂ.૫૦૦) ની રકમ સુલતના કલેક્ટર મી૦ લેલી બેપર મોકલી આપી હતી.

૨ રાસત મેજવાર, તા૦ ૧૫ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

૩ જામે જાહેર, તા૦ ૧૬ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

ફામજી પીઠીર એક અંગુલમ પત્ર વાંચી સંબલાઓ, જેમાં જણાવ્યું હતું કે “આ સેનોટીરીયમનું” મકાન કુલે જરથોસ્તીઓના વપરાસ યજ્ઞે આજ દીને બંધાવી ખુલ્લું મેલયું છે. એ મકાન બંધાવવા તથા તેમાં ધરતો સરસામાન વીગેરે મેલવા પાછળ આજે રૂ.૧ લાખના અરચ કરવામાં આવ્યો છે. એ મકાનની મરામત, માણસના વગાર, વીમા, ભોંયભાડ વીગેરેના અરચ યજ્ઞે બહુજી દીનયાહએ બીજા રૂ.૫૦૦૦ ની રકમ એલાહેડી કહાડી છે. આ મકાનનું નામ “જમશેદજી નશરવાનજી પીઠીર જાહેરમારડી સેનોટીરીયમ” કરી રાખ્યું છે, અને તેના સથળે વહીવટ મરહુમ શ્રેષ્ઠ નશરવાનજીએ શી મુંબઈ મધે સથાપેલાં નશરવાનજી માણેકજી પીઠીર ચેરીડી ફંડની કમીટીને હજમત સેવવામાં આવ્યો છે, જેઓ એ મકાનની વયવસ્થા વીશેનો સથળે ધરતો ખંડોખજત કરશે.”

ઉપરોક્ત અંગુલમ પત્ર વાંચા રહેવા બાદ દરગુર ખુરશ્રેષ્ઠ મનોચેરજીએ ઉદવાડા તથા આસેવાસેના ગામના જરથોસ્તીઓ તરફથી એ સુખસગવડ તથા હવા-પાણીવાળું કુશલ મકાન બંધાવી આપવા માટે આજાર માનનારે બાહ દીનયાહને આપવાનું માનવત્ર વાંચી સંબ-લાવ્યું હતું, તેમજ દવીવર તથા જાહેરમારડીની અંગુલમ તરફનું માનવત્ર મી૦ અરદેશર દારાબજી દવીવરજીએ વાંચી સંબલાવ્યું, જેના શ્રેષ્ઠ જીજીબાહએ બાહ તરફથી ધરતો બેલોમાં જાણી આપવા હતા. એ બાદ ચાચીની કરી સર્વે લોક વદાવ થયા હતા.^૪

૪ જામે જાહેર, તા૦ ૧૮ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

આ સેનોટીરીયમના વડેવાચના ભાગમાં નીચે મુજબની તપ્તી મારેલી છે:—

“પાક દારાર ફોરજાહેરની મદદ હોના. શ્રેષ્ઠ જાહેરજી નશરવાનજી પીઠીર જાહેરમારડી સેનોટીરીયમ. આમે સેનોટીરીયમનું મકાન મરહુમ શ્રેષ્ઠ જાહેરજી નશરવાનજી પીઠીરનાં પુત્રને માટે એમેનાં માતાજી બાહ દીનયાહ નશરવાનજી પીઠીર, તે મરહુમ શ્રેષ્ઠ ચેરવાનજી જીજીબાહ મુગાનાં બેટીએ બંધાવી રોજ ૭ જાહેર અરદેશરજીએ અપસાસપદ માહા ૭ જાહેર ચેરેર યજ્ઞે ચેરેરશાકી અને ૧૨૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરી તા૦ ૧૬ મી માર્ચ ૧૮૯૬ સંવત ૧૯૫૨ ના અર્ધતર યજ્ઞે બીજા જે વાર સોખને દીને કુલે જરથોસ્તીઓના વપરાસ માટે ખુલ્લું મેલ્યું છે.”

આ સેનોટીરીયમવાળી જગા વીસતારમાં પાંચ એકર જેટલી છે, જે દર એકરે રૂ.૫૦૦) ને ભાવે ખરીદવામાં આવેલી અને તોપણ તેને માટે દર વરસે ભાડાં દાખલ રૂ.૫૦) આપવા પડશે. આ આજની બરામત વચમાં સેનોટીરીયમની ધમાસત બાંધેલી છે. જે ૪૦૮ ફીટ લાંબી અને ૪૦ ફીટ પેઢાળી છે. ધમાસતના પાપો ૭ ફીટ જીડો અને ઘાટ ફીટ પાંડેળી છે, જમીનથી ઓટલો ૫ ફીટ જીડો છે અને તેની બેપર ઘરડીની દીવાલ ૧૬ ફીટ જીડો છે. અને રસ-ખંદી બધી પાસપરના પથરની છે અને દવીવા આગળના આજાર ઓટલો બેપર તેજ પથરની બેક બાંધેલા આકારમાં

આજ દિને પરજ મધે "ધી જમથેલ નયરવાંનલ પીટી પાકસી આરુનેજ" વાંધા મકાનમાં બાઈ સહેજ દીનબાઈ તે મરફુમ થેલ નયરવાંનલ માણેકલ પીટીનાં વીંધવાએ એક દરમેહર બ'ધારી પરધાવી હતી.

ધી જમથેલ નયરવાંનલ પીટી ફોરડ રીડીંગ રૂમ એડ બાઈથેરી મટે બાઈ દીનબાઈ નયરવાંનલ પીટી ૩.૨૧૦૦૦ ને ખરચે ફોટેકાટ એક માટી રેનકદાર હમાર "ધી જમથેલ નયરવાંનલ પીટી હનરડીયુટ" ને

કરીછે. જેથી ધમારતની બાંધણી ધણી ચળવુત થઈ. છેક ફરીયાને ફીરારે આ મકાન છે, જેથી તેની જગા બહુ રળી-ચામણી લાગેછે. એટી વખતે ૧૬ કુટુંબોના સગવડ તેમાં થઈ શકે એટલી સગવડ તેમાં કરીછે. દરેક કુટુંબને એ એરડા તથા એક બાવરચીખાતું મળેછે. એ એરડાએખાં-નો એક ૧૭ ફીટ લાંબા અને ૧૨ ફીટ પોહોળો તથા બીજો ૧૭ ફીટ લાંબો અને ૧૦ ફીટ પોહોળો છે, તથા બાવરચીખાતું પણ એ છઠ્ઠા એરડા નેટડુંજ છે.

૧ આ દરમેહરની પડોશમાં એક અવાહેડ નાહડું મકાન મોમિદોને માટે બાંધયું છે. એ દાદગાહ પાનગી ડોવાથી એનાપર કાંઈ તપી નથી. એ દીને ચરફુમ થેલ જમથેલ પીટીની આડમાં વરસનો બાજ હતી, અને તેથી તેમનાં માતાએ તેમનાં પુત્ર માટે જમથુર આંસરનેજને "લાલખાત" ને લગતીજ ૩૫૦૦૦ એરડાપર જમીન તેરવના એ બંગલા વડેરે સાથે, કે જેની વારસીક બેપન ૩.૦૦૦૦ બેપન થાયછે, તે આપી હતી, અને તેના નીચેસા ઉપયોગ કરવા બંધાયું હતું :—એ દરમેહરના નીબાવ માટે ચારસીક ૩.૫૦૦ ખરચા, અને થેડેનસાહી અધોરનાનો સઘીથી કે.બી પ'ધનાં (૬) છ ટાકરાએને જેમ આંસરનેજ અધિ ધરખખાતે લીધેલા ટાકરાએને સખીને તેએની પરવરસી કરવામાં આવેછે તેવી રીતે તેએને આંસરનેજનાં મકાન મધે સખી તેએની પરવરસી કરવી, તથા તેએને આંસરનેજના સખ'ધમાં જે આતશ દાદગાહડું મકાન મરફુમ થેલ જમથેલનાં મરફુમ આડમાં વારસીક દીવસે પુણ્ય પુકાડું, તે મકાન મધે સખીયા મોમિદોના કામ ઉડેજ તે ટાકરાએને પોલકા બજારીનાં સરવે કાળની, એડેલ કે બજારને, વહીદાદ, નીરંગદીન, બાજ આદરગાંન, રવરસી, વગિરે જરથોસ્તી મજદુરખાં રરવાવેલી તથા આલતી આવેલી ધરખને લગતી કીયાએને એકી તાલીમ આપવી.

૨ જે મકાન ફોટેકાટ પીટી થેડોનાં ધરની સાંચે ફોર્નની અને એડાસેનેડ ફોસ રોડનાં પુણ્યાં બેપન ૧૨૦૦ એરડા વારસે જમીનને કાકો થેલ જમથેલ નયરવાંનલ તાતા પાસે વેચાતો લેઈ બ'ધારી આપ્યુંછે. એટું દીવાનખાતું ૧૦૦ ફીટ લાંબું અને ૪૮ ફીટ પોહોળું અને તેને રસ્તી ૧૦ ફીટની પાકળાની બેગસી સાથનું છે. જળી એનાં મોંધતળીયાની ફાંડનનું મોટું ભાડું જે આજે (૧૯૧૫) માં વારસીક ૩.૧૧૪૦૦ પુણ્ય છે, તે એ બાઈથેરીનાં રંડને ધરખખ ટેકા આપેછે. એ મકાન ચેલધી આપવાની ચેલન કરનારએમાં મુખ્ય થેડા રૂમ-તલ નેકરવાનલ પટેલ, છલખાઈ પેશનલ મીસી અને છલખાઈ રસંગલ પીટી હતો.

ને નામે બ'ધાવવા માછીલ્લી તેના ધારે બાપવાની કિઆર આજ દિને સર દીનસાહલ માણેકલ પીટી મેરોનેટ ખાનગી રીતે કરી હતી. મોંધેલાં બહુતર વચ્ચે પાપાના

થેલ રૂમતલ નેકરવાંનલ પટેલની એ સેવાના બદ-લામાં લાખલેલી કમીડીએ ૧૮૯૭ માં એરફુને પેશનના પેકશા આનરરી બાઈર જેમખર નેચી ખાન આપ્યું હતું. અને બાઈ દીનસાહ પીટીની યાદશાહી બેસેસના આનારપદ પોતાની તા. ૩૧ થી આગસ્ટ ૧૮૯૮ ની તીથીએમાં એરફુને એક માનવન જેના બેપન મરફુમ થેલ જમથેલની એક છમી અને એ ઇનરડીયુટના મકાનની આગમી બાણુની છમી દારેલી હતી—તે રૂપાની કેમમાં તેવી અરફુ કરવાને કરાવે કીધા—પણ તે માનવન બાઈને આ ભેટ રણુ કરે તેડમાં તેમનું કુખ બધું મરફુ નીબ-વાથી આ ભેટ તેમનાં દીકરી બાઈ આવાંબાઈ રસંગલ પીટીને આપી હતી. આ બધ મકાન બેપન પીટી કુટુંબ તરફથી એ ખાતાને બીજ મુખ્ય ચદ્દ મળી હતો તે બાઈ આવાંબાઈ રસંગલ પીટી તરફથી બધું તથા—૩.૯૫૦૦ ની કીમતનું—રસનીચર, અને પોતાના મરફુમ બાઈ જમથેલનું મારખખનું એક અર્ધ બાવણુ; સર દીનસાહલ માણેકલ પીટી, પેકશા મેરોનેટ, તરફથી મુક રંડ સ્થાપવાને ૩.૧૦૦૦ ની સરકારી મોટે; બાઈ દીનસાહ તરફથી પોતાના મરફુમ દીકરા જમથેલની ખાનગી બાઈથેરી.

જળી ૧૯૦૬ માં એ ઇનરડીયુટની ૫૦ માં વર્ષની જીમીલીની યાદ માટે એક મુક રંડ રમાવી તેમાંથી એરીયેલ થઈ અને શેલસુરીયા સાહીબ સ્થાપવાની ધારણા રાખી હતી. તેમાં બધા મળી ૩.૫૭૭૪ બરખા હતા. જેમાંના ૩.૪૦૦૦ પણ પીટી કુટુંબના હતા. તેમાંથી જીમીલી બુક રંડ નામે પાતું પાડ્યું હતું.

૬. સ. ૧૯૦૯ માં થેલ રૂમતલ નેકરવાંનલ પટેલનાં મરફુ વેળા સળાસદોએ એમનો યાદગારી માટે ૩.૮૮૯ એકડા કરી તેમની છમી ચીતરાવો મુખ્ય દીવાનખાનામાં ચેલાવી હતી.

૬. સ. ૧૯૦૯ માં અંજીમને એલખીયાએ શરસી નાખની શરસી ભાપા ખીલવનારી સોસાહી બધ પડવાથી તેના આ. ચેરેડરી થેલ છલખાઈ પેશનલ મીસીએ તેની બાકી પુણ્ય ૩.૧૬૦૦ ની સરકારી નોતે—ઇનરડીયુટને ભેટ આપી તેનાં બાજમાંથી શરસી માપકીઆ યા શરસી-ના તરણુના ખરીદવાની સરત કરી હતી.

૬. સ. ૧૯૧૨ માં મરફુમ થેલ જમથેલ રૂમ-તલ કાચાલનું સંગેમખરણુ ચેલખીમન ખસત થેલ શેરાંગલ એડનલ વારસીને ઇનરડીયુટને ભેટ આપ્યું હતું. જે ઇનરડીયુટના પ્રમુખ સર દીનસાહલ પીટી પુણ્ય પુકાડું હતું.

૬. સ. ૧૯૧૪ માં થેલ છલખાઈ પેશનલ મીસી-નાં મરફુ વેળા તેમની અન્ય સેવાની યાદ માટે જેમખરોએ બેપન ૩૬૧ કી. ૧.૫૦૦ એકડા કીધા. તેમાંથી એમની એક છમી ચીતરાવાની ધારનાં રખાઈ.

એ ભાં મકાનમાં એ બાઈથેરી ૧૮૯૮ ના જે યાદમાં લેઈ બધામાં આવી હતી.

પચ્ચરની હેઠલ એક તખ્તની મુકામ પાસે સર દીનશાહજીએ પાયાનો પચ્ચર એક રૂપાની થાપી વતી ગોઠવી બહેર કુચું કે “હું જીવનવાને ખુશી છું” કે, આ પાપો નાખવાનું કામ પાક દાદગરની મિઠેરવાનીથી પાર પડ્યું અને મરણ્યું છું” કે, આ મકાન બનેદાન સુધી કામમ રહે.”

ઈ. સ. ૧૮૬૬ માં એના ૧૦૫૦) મેચમર હતા. ત્યારે આજે (૧૮૧૫ માં) તેની સંખ્યા ૨૬૭૭) ની છે. જેમાં બાપુ મેચમરો ૬૭) છે. લાઈસ મેચમરો ૫૭), પેક્ષા વર્ગના ૭૧૭), બીબના ૬૬૭) અને ત્રીજા વર્ગના ૧૮૭૪) સમાવેશ છે. કુલે સમાવેશમાં પારસી ૨૧૧૧) છે. એ ખાતાની રોકડ પુછ હાલ (૧૮૧૫) માં રૂ. ૧૦૭૧૦૦) ની છે. જે મધે રૂ. ૫૪૦૦૦) રીઝર્વ બીલ્ડીંગ ફંડ ખાતે છે.

એની મેનેજંગ કમીટીના અરસાની ટીપ ૧૮૮૫ સુધીના “પારસી પ્રકાશ” નાં ૧ લાં દરતરને ૭૦૦) જે સાર આવેલીછ. ત્યારપછી નીચના અરસા અવારનવાર સામેલ થયાછે:— સરનશીન તરીકે ૧૮૭૦ થી ૧૮૬૬ સુધી થેક બંગીરલ રસતમલ મોરી, ૧૮૬૬ થી ૧૮૬૭ થેક હોરમલ શાપુરલ અને ૧૮૬૭ થી આજસુધી થેક છલનાથ રસમલ પીઠીઠ, એટલે ૧૮૧૫ સુધી—સર દીનશાહ માલિકલ પીઠીઠ, બીજા મિરોનેરને નામે—છે. નાખમે સરનશીન તરીકે ૧૮૮૨ થી ૧૮૬૬ સુધી થેક હોરમલ શાપુરલ, અને ૧૮૬૭ થી ૧૮૦૮ માં પોતાનાં મરણ્ય સુધી થેક રસતમલ મેહરવાનલ પટેલ, અને ૧૮૦૮ થી આજ સુધી થેક શોરામલ એટલે વારીન છે. ખખનશી તરીકે ૧૮૮૫ થી ૧૮૦૪ માં પોતાનાં મરણ્ય સુધી થેક અરદેસર પેશતનલ થેકના, અને ૧૮૦૪ થી આજસુધી થેક રસતમલ મેહરવાનલ છલનાથ. સેફ્ટરી તરીકે ૧૮૮૫ થી ૧૮૬૭ સુધી થેક રસતમલ મેહરવાનલ પટેલ, અને ૧૮૬૭ થી સને ૧૮૧૭ માં પોતાનાં મરણ્ય સુધી થેક છલનાથ પેશતનલ મીઠીઠ, અને ૧૮૧૭ થી થેક શોરામ પરબોરલ દાદીપરબોર છે, અને અધીકારીઓમાં થેક દીનશાહ છલનાથ, બલનાથ દોરામલ ભરડા, બહોર દોરામલ નીચવાલા, બહોર નશરવાનલ મોરી, શીરોઝ પરશેલ થેકના, મેહરવાનલ નશરવાનલ વાડીઆ, દારાં શાપુરલ થેકના, મેહરવાનલ મેહરવાનલ આડીઆ, રસતમ પેશતનલ મસાની, મેહરવાનલ નશરવાનલ કુકા, હોરમલ બંગીરલ નાના વગેરે.

૧ આ તખ્તપર નીચે મુજબને લેખ હતા:—

“શ્રી પાક દાદાર હોરમલની મદદ હોજો.

ધી જમશેદલ નશરવાનલ પીઠીઠ ઇનસીદયુઠ.

એ લાઈબ્રેરી અમલ થી શીરડ રીડીંગ રૂમ અને લાઈબ્રેરીને નામે આજખાતી હતી તે વખતે મરદુમ થેક જમશેદલ નશરવાનલ પીઠીઠ એ ખાતાનાં બનાં સારે ધણી કાળજી રાખતા હતા. તેવણનાં મરણ્ય પછી મરદુમ થેક નશરવાનલ માલિકલ પીઠીઠ તેવણની પાકગારી કાપમ રાખવાને હારે એ લાઈબ્રેરીનાં ફંડમાં રૂ. ૨૫૦૦૦) અંદે પચીસ હજાર ... ના ઠકા આરબ પોરડ મરડ કીમતરો આપ્યાં અને એ લાઈબ્રેરીનું નામ થી જમશેદલ નશરવાનલ પીઠીઠ રસત રીડીંગ રૂમ એડ લાઈબ્રેરી સખવાચાં આવયું હતું,

એ બાદ તેવણ તરફથી એક તાહનું બાપાણ તેવણના સેફ્ટરી એડ કાચમલ બહમનલ કાવરેકે વાંચી જઈઆયા બાદ એ લાઈબ્રેરીના આગરની સેફ્ટરી થેક રસતમલ મેહરવાનલ પટેલ મર દીનશાહજીએ લીધેથી તકલીફ મારે તેવણનો ઉપકાર માનવો હતો, જે બાદ મેલાવડા મરમાસત થયો હતો.

તાં ૧૭ મી મારચ.

રોજ ૪ માઠ ૭ (ચિં) ૧૨૬૫ યહોરદી.

અરણ—દોરામલ પેશતનલ દસ્તુર—ઉમર વર્ષ ૪૨). એવણ મુરત મધે મધવદરાની દસ્તુરી મહાવાતા હતા, તથા કલ માંડવી મધે પોરડ માસતરના આદાર હતા.

તાં ૧૬ મી મારચ.

આજ દીને મુરત મધે મધવદરામાં મરદુમ દોરામલ પેશતનલ દસ્તુરનાં ઉમલમાં તેમના મેટા એડ એરમથાહને અંજીન તરફથી તથા મોપીપરા, મધવદરા, અને શીમન પોરના પારસીઓ તરફથી મલી ૪) એઆલો હોરાડવામાં આવી હતી.

પણ વખત નવે એ લાઈબ્રેરીમાં મેચમરો ધણા વધી જવા થી તેઓને મેચવાની સગવડ ન હોવાને બીધે આ મકાન મરદુમ થેક નશરવાનલ માલિકલ પીઠીઠની પુછમાંથી તેવણનાં વીધવા બાઈ દીનનાથ તે મરદુમ થેક મેચવાનલ છલનાથ મુગાનાં મેટીએ મેલાના મરદુમ શીકરા થેક જમશેદનાં પુનેને મારે પંથાવી આવપુછે. તાં ૧૬ થી મારચ સને ૧૮૬૬ ને વાર સેવે.”

એનાં મકાનપર નીચે મુજબ તખી છે:—

“The Jamsetjee Nesserwanjee Petit Institute
Erected at a cost of Rs, 2,46,611

By

Bai Dinbai Nesserwanjee Petit

To perpetuate

The memory of her only son

Jamsetjee Nesserwanjee Petit Esqr.

Who died on the 18th of March 1888,

In the bloom of Life and full of hope and promise

The foundation Stone of this Institute

was laid on the 16th of March 1896

By

Sir Dinshaw Manockjee Petit, Baronet.

This Building was completed and opened

For purposes of a Library and Reading Room

on the 1st of May 1898,

Rose Farwardin Maha Aban Yezdezardi 1267.”

૨ અને જમશેદ, તાં ૧૭ મી મારચ ૧૮૬૬.

૭ દસ્તુર એરમથાહ દોરામલ પેશતનલના પાપા.

૪ અને જમશેદ, તાં ૨૧ મી મારચ ૧૮૬૬.

તા. ૨૦ મી માર્ચ.

રોજ ૭ માહ ૭ (થો) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—અમદાવાદમાં, બધજી તે શેઠ ફરામજી ચેરાનજી વગીલાત પછીઆની, એવલુ અમદાવાદની સીકી કલ્પના પોતાનાં મરણ સુધી એતરરી સેફ્ટરી હતાં.

તા. ૨૪ મી માર્ચ.

અતરેની વીકેરીયા જીપીસી ટેકનીકલ હનરીટયુટના સંબંધમાં ધાતુકામને લગતી ફેગવણી આપનારી “સર દીનસાહ માણેકજી પીટીઠ ખારેનિઠ રકુલ દેર શીટમેટલ ફરકોંગ એડ હનેમજોંગ” નો પાપો નાખવાની કીઆ આજ દીને યુખધના નામદાર ગવરનર બારડ સેડરરે કીધી હતી. સર દીનસાહજીની તરફથી તેમના દીકરા શેઠ અહમદજી દીનસાહજી પીટીઠ નામદાર ગવરનરને પાપો નાખવાની કીઆ કરવાની અરજ કરતાં જણાવ્યું કે ૧૮૮૭ માં સર દીનસાહજીને નાહકુડને જોતામ મલ્યો તે વેળાએ તેમના મિત્રો તથા તેમની એજનસી હેલના કામદારોએ તેમની યાદગારી રાખવા માટે રૂ.૨૫૦૦૦) નું એક ફંડ ઉભું કીધું હતું, જે તેનાં આદર્શો વર્ષનાં બાજુ સાથે વધી રૂ.૪૧૯૮૨) નું થયું છે, અને જે આ ધાતુઓ એટલાની તથા તેને રંગ અહાવવાની શાળા માટે આપી દેવાની જે મંજૂરીઆત આપીછે તથા હાલરેખલ નવ રોજજી નશરવાંતજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. ની બહામિલુ ઉપરથી હનેમજ બનાવવા માટે જોઇયું સંચાકામ મંગાવવાને રૂ.૭૫૦૦) તથા હથેકરો પસેડીંગ, નીકલ પસેડીંગ, અને કાપર પસેડીંગનું કામ શિખવવાને ખીજ રૂ.૨૫૦૦) મહી ખીજ રૂ.૧૦૦૦૦) ની રકમ મેં મારી પાસેથી આપીછે, એ બાદ નામદાર ગવરનરે પાપો નાખવાની ધરતી કીઆ કીધા બાદ એક સુભાષીત ભાષાણ કીધું, અને એલાવડો ખરખારત થયો હતો.

તા. ૨૫ મી માર્ચ.

રોજ ૧૨ માહ ૭ (થો) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—ડાહર જમશેદજી ભીખાજી ઉતપાખા— ઉતર વર્ષ ૩૭). એવલુ કરાંચી આગ્રહ નગરહા ખાતે યુખધાં, ૧૮૮૩ માં આંટ સીકીલ કાંચેજાંથી તખીની સેવજીની પરીક્ષા પસાર કરી, સરકારી તખીબખાતામાં નોકરી રહ્યા. ખારયોડા, હુખલી, મનોરા, હા વગેરે મથકો ખાતે અદનીય સરજખ તરફી કામ ચલાવી, થોડક સુધી સીકાર-પુરના સીવીય સરજખના એહાનું કામ પણ ચલાવ્યું હતું.

૧ ટાઇચસ ઓફ ઇંડીઆ, તા. ૨૫ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

જા. ૨૬ મી માર્ચ.

રોજ ૧૩ માહ ૭ (થો) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—ખાંબાહુર ફરામજી અરેશર કોઠાખાદના—એવલુ અહમદનગરના એક અગિવાન પારસી હતા. અને ત્યાંજ યુખધાં હતા. જ્યારે અહમદનગર સુધી રહેલી સડક ન હતી, ત્યારે પુત્રેથી ત્યાંજી સરકારી મેલ અને ઉતાર્યો વગેરે લઈ જવાનું કંત્રાકટ નામદાર સરકારના મોટા સંતોષ વચે બળવતા હતા. જેથી એવલુનું કુટુંબ “મેલ કંત્રાકટર” ની અટકથી જાણીતું હતું, અને એ સેવાની પીછાંનમાં ૧૮૮૩ માં એવલુને “ખાંબાહુર” નો જોતામ મલ્યો હતો. અહમદનગરની મુખીસીપાલીટીના ધણું વર્ષ સુધી પ્રજ્ઞપ હતા. ૧૮૯૩ માં ત્યાંના આનરરી માહજેટ નેમાયા, અને ૧૮૯૪ માં અહમદનગર ડીસ્ટ્રીક્ટનો અગ્રીમનો હબરો મેલ્યો હતો.

તા. ૨૮ મી માર્ચ.

રોજ ૧૫ માહ ૭ (થો) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

મરણ—રચતમજી માણેકજી મેહતા અથવા મીચી— ઉતર વર્ષ ૬૧). એવલુ અત્રેનાં “વાટચન હાટમ” મત બજાર પેહાલવા હતા. તેપરથી “વાટચન હાટમવાલા” કરીખી જોળાવા હતા. એવલુ પોતાની પ્રજ્ઞાથી પોતાનાં ધણી-આની બાધ છુવણપાઈની મંજૂરીવાત સાથ રૂ.૨૮૧૫૦) ની મોટી રકમની સંખાવત કરી ગયાછે.

૨ પુનાવાળા ખાંસાહેબ નવરોજી રસંગજીના બાબા.

૩ તા. ૬ દી નવેમ્બર ૧૮૮૪ ને દીને જરનારે પોતાની તથા જરજી શેઠ શોરાખજી શાપુરજી બંગાલી, સી. આઈ. ઇ, તથા મેસરસ કાવશજી હાદાખાઈ રરજીલ કમોક અને કાણેકજી જનમેરજી બહાદુરજી વચે કરેલાં તસદ દીકની રૂમી, યુખધનાં કોટ મધે પીકાં સીટીના નાકાપર આવેજી રજનદારી જગા ઉપરજી પોતાનું તણ જળાવાયું એક ધર, ક જેની કીજત આસરે રૂમીઆ ૮૦૦૦ ની છે તે ધર યુખધનાં જરધોસતીઆ માટે એક જરજી દવાખાતું જોવાડવા સારે જોખના તસદીઆને સપુર કરયું છે. વળી એ દવાખાનાના નીખાવ માટે રૂ.૫૦૦૦ ની સરકારી ડા. ડકાની નોટો જે પાછળથી ડા. ડકાનાં રરવવામાં આવી છે તે, તથા રૂ.૧૫૦૦૦ ની રકમના યુખધના પોરડ તસદનાં ૪ ડકાનાં વીધાળનાં ખીંડો જાળી કુસે રૂ.૨૦૦૦ ની રકમ યુખધ મેક મધે જોખના તસદીઆને નાને અનાવત મેલી છે. એ જોખરાંત એ ધરને દવાખાના માટે જે ભાગ વપરાય, તે બાદ કરતાં બાકીનો ભાગ નાકે આપવાથી જે રકમ જોખને તે જોખ જણાવેલી રૂ.૨૦૦૦૦ ની રકમનાં વીધાળ સાથ દવાખાનાના ખરમ માટે વાપરવાનું રાવયું છે, તથા એ દવાખાનાના નીખાવ માટે ખીજ સપો અદનીય પોતાને તથાના સરખવસરે કીધ રકમો જર, તે તે જાનપુરવક સુકીરારનાની તસદીઆને સવા આપીછે. તસદીઆ પછી એક શેઠ શોરાખજી શાપુરજી બંગાલીના જુવવાથી ખાળી વગેરે જગા ઉપર એક તસદી તરીકે ખીં નવરોજી

તા. ૨૬ મી માર્ચ.

રોજ ૧૬ માઈ ૭ (ચિ. ૧૨૬૫) મળેલર. ૬.

હોશ્યાપાલ ખાતે ભરપેશ્તારીએ ભુમિદા કરવાની જગેની આસપાસ ખાઈ દીનખાઈ નયરવાનજી પીડીને ખરે એક ફરદી દેવાનું બંધાવી તે પ્રુડી થવાથી આજ દીને ત્યાં એક જમન કરી ખાઈ જાહેરના ઉપકાર માનવામાં આવી હતા.^૧

તા. ૩૦ મી માર્ચ.

આજ દીને મરહુમ શેઠ રમતમજી માણેકજી મેહતા અથવા મીચીનાં ઉઠમજીમાં મરનારે પોતાની પુત્રીમાંથી રૂ. ૨૦૦૦૦) ની રકમ તથા પીઠાવાલા મેહતાને નાકેનું રૂ. ૮૦૦૦) નું ધર ફકત પારસીએને માટે એક ધર્મનું દવાખાનું સ્થાપવાને માટે ધર્મ ખાતે એલાહેનું કાલુ હવું તેની તહેરોતી પદલવામાં આવી હતી. એ ઉપરાંત મરનારની પોતાની પુત્રીમાંથી રૂ. ૫૫૦) તથા વીધવા ખાઈ જીવલખાઈ અને એથીએએ રૂ. ૪૫૪) મલી રૂ. ૧૦૦૪) ધર્મખાતેમાં આપ્યા હતા.^૨

તા. ૩૧ મી માર્ચ.

રોજ ૧૮ માઈ ૭ (ચિ. ૧૨૬૫) મળેલર. ૬.

મોસાવન મધે ખાહરગાંમથી આવતાં રવાન ચુકવાને એક મકાન શેઠ જમશેદજી ફરમજી કપોડે બંધાવી આપ્યું.^૩

બંદોર ગામમાંને તરફ દીડની કલમ ૧૬ પ્રજા ઠરાવામાં આવ્યાં. એ ઉપરાંત મરનારે તા. ૨૫ મી જુલાઈ ૧૮૮૫ ને દીને કરેલાં વસીયતનામા પ્રજા, ખરે તમા વાસનામાં આવેલી રકમે આજે ભતાં, તેવજીનાં ધણી-યાંજીની હાથમાં આજે એ પછી રકમ માકી વધે તે, ઉપરાંત ધરખાં દવાખાનાનાં રૂ. ૪ મધે આપવાની ગોઠવણ કરી.

એ ધરખાનું પુરાં નાણાં વગર હજણાં ૪૦ રૂ. ૧૬૧૫ સુધી હજુર અમલમાં પડાયું નથી. ઉપર જણાવેલા ખરદીએ ઉપરાંત શેઠ માણેકજી મેહતા ખાહરજીનાં મરજીની ૫૦૦ બા. દારાશાહ રતનજી ચીજર અને તેમનાં મરજી પછી શેઠ બંદોર નવરોજી ગામડીઆ નેચાણાં. અને બાકે વધી એ રકમ નવરોજી રૂ. ૬૦૦૦) નેહલી થઈ, અને તરદીએ હવે એ મરહુમની મરજી પ્રજા તેજ ધરખાં એક દવાખાનું બિઝાડવાની ઇરાદા રાખે.

૧ રાત ગોસ્તાર, તા. ૫ મી આપરેલ ૧૮૯૬.

એ જગાપર તપી કાંઈ નથી. અને ત્યાં આજસુધીમાં ભરપેશ્તારીઓની માર કપરાં છે.

૨ બને જમશેદ, તા. ૩૧ મી માર્ચ ૧૮૯૬.

૩ એ મકાનપર નીચે પ્રજા તપી છે:—

“મીસ્ત્રાનશીન નાનાખાઈ જમશેદજી કપોડે રોજ આજ ૪ થી અને ૧૨૫૪ તા. ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૫ ને દીને હાથ તેવજીનાં પુનને સાચા આંખે મકાન એવજીનાં પુરંબીલ જમશેદજી રોજજી કપોડે પ્રજાવળની અનુપ્રાપ્તને” બંધાવી આપ્યું છે. તારીખ ૩૧ મી માર્ચ ૧૮૯૬.”

તા. ૧ મી આપરેલ.

આ સમયમાં જુદે જુદે કોણેની અનુનીસીયા તથા તાલુકા લોકલ મોડમાં નીચા પારસીએ સુઠાયા મા નેખાયા હતા:—

અનુનીસીયા બેરડ.

આખા—સરકારે—ખાં. ખા. શેરખાહ હોરમજી, શેઠ મહમજી પેશતનજી, વડા કારકૂન હસીડ—સરકારે—ખાં. ખા. પીરાજીયાહ પેશતનજી, શેઠ મેહરામજી ડાયાખાઈ, ચાહમકરી, જલમંગ—સરકારે—ડા. પીરાજીયાહ પાલજીજી મુક્તાં; આર્ન—ખેડા અમદાવાદ જીલ્લા—મેહરામજીયાહ નયરવાનજી, ચીફ કોનસેમન; મુરત—સરકારે—ફરડનજી કુવરજી તારાપીરવાલા; સુડી કાંઠા—કેપ્તયર નયરવાનજી મેહરમજીયાં; સીસી (કનેરા જીલ્લા)—સરકારે—ડા. ચાપરજી માણેકજી મેહતા; નડીઆડ—સરકારે—હોરમજી ફરપાજી ભરમા, ખા. એ; વલવા (નાયક જીલ્લા)—સરકારે—જાહંગીર કે. ન. કાપરાજી; આર્ન—સરકારે—અરેથર ફરડનજી, હેડ કારકૂન.

સુખધનાં અનુનીસીયા કોરપોરેયને પોતાના પ્રજા તરીકે ડા. કાવજી હોરમજી અને રોનડી કમીડીમાં શેઠ કેપ્તયર નવરોજી કાપરાજી અને ડા. નાનાખાઈ નવરોજી કાપરકને સુડી કાંઠા હતા અને સુધેના અમલદાર તરફના એક અધિકારી ડા. બેલીએ રાજનાયુ આપાથી તેમની જગાએ શેઠ જમશેદજી ખરેદેજી જમશેદજીને સુડી કાંઠા હતા.

તાલુકા લોકલ બેરડ.

નાયક જીલ્લા—હોરમજી બનજીખાઈ, ધગતપુરાના; ભરમા—ફરડનજીયાહ પેશતનજી; ચાહપુર (થાણા જીલ્લા)—ખરેદેજી ફરમજી; રોહા (કાલાખા જીલ્લા)—રમતમજી ફરીરજી; વલવા (નાયક જીલ્લા)—જાહંગીર કે. ન. કાપરાજી.

તા. ૫ મી આપરેલ.

દમને તામેનાં નગર હેલીનાં “વેર” નામનાં જમલનાં ખેતી રાખનાર શેઠ ફરમજી માણેકજી નામના મુરંડા ગામના એક પારસીનું વારસી જતનના કૌલાક એકતેએ તે ભરઉંધમાં પડેલા ત્યારે ગરદનપર કોહાડીના મેજા ધા કરી ખુન કીડું હતું.^૪

તા. ૧૫ મી આપરેલ.

હિંદુસ્થાનની સરકારનાં વેદકપાતાની ગામખાતાની ચાખાને લક્ષ્મી ચાખાથી છુડી કરવાની ખાખર વિશે હિંદના પ્રધાન ઉપર એક અરજ મોકલવાને ડાવ કરવાને પ્રેસીડન્ટી એસોસીએશન તરફથી એક બહેર સખા બેઠી થાએરમાં હાનરેબલ પીરાજીયાહ મેહરામજી મેહતાનાં

૪ બને જમશેદ, તા. ૬ મી આપરેલ ૧૮૯૬.

પ્રમુખપણું હેઠળ મળી હતી. આ વૈજ્ઞાનિક એક મરજી થકી મોકલવા તથા હિંદી અક્ષરો વિશે તપાસ અપાવવા નેતાવર્ગમાં વાદવાહી કમીશન સનમુખ એ આપવાની જાણની આપવા તથા શ્રીનિધિ પ્રભુ સનમુખ આ સંખ્યાની લાગણી રજૂ કરવા માટે ડાક્ટર કેપ્પલર નયરવાનજી બાપુરજીને નેમી તેમને હાજર રાખવાની ફરમાણ કરવામાં કેડાવે પચાર થયા હતા.^૧

તા. ૧૫ મી આપરેલ.

રાજ ૩ માહ ૮ (ચિ. ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરજી—એ. શાપુરજી બરજોરજી કુશર—ઉમર વર્ષ ૭૮. મુખબની મરહુમ શેઠ બરજોરજી માણેકજી શરાફવાળી દરેમેહરના પંથકી. ઇ. સ. ૧૮૩૬ થી મરજી રેર માને ૫૭ વર્ષ મુખી એ દરેમેહરનું પંથકીપણું ભક્તી-બાવ અને એકીતદારીથી ચલાવ્યું હતું. એ દરેમેહર ઉચકાઇ જતી એવલુની કોશિયથી બચી હતી, ને સેવાની પીઠાન તરીકે એવલુની એક તથવીર એ દરેમેહરનાં દીવાનપાનામાં ઇ. સ. ૧૮૯૪ માં એ દરેમેહરના કેપ્પલરને પાછા પરથની વખતે દસ્તુર પેશિતન સંજ્ઞાલુને હાથે ખુશી મેલવી હતી.

તા. ૧૬ મી આપરેલ.

રાજ ૪ માહ ૮ (ચિ. ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરજી—કેપ્પલર દસતમજી ઉનાલા^૧—ઉમર વર્ષ ૨૯. એવલુ પોતાના માપની આર. એચ. ઉનાલાનાં નામની મુખબ, ચીન તથા કમકાની પેહડિના વહીવટ ૧૮૮૭ માં પોતાના આપનાં મરજી પછીથી ચલાવતા હતા.

નીચલા પ્રકરણોને નામદાર સરકારે આ ચાલ તથા મુલેહતા અમલદારો નેમ્યા હતા:—

શેઠા દાદાભાઈ નયરવાનજી કેરાંવાળા, ડાયાભાઈ નયરવાનજી વહાડયા, એમ. એ., ડાક્ટર ડાયાભાઈ કાવ-મજી પટેલ, ડાક્ટર ફરામજી એલજી દાવર, હેરમજી એલજી આનબલેસ, ખાનપહાડુર ભમશેદજી ફરામજી વાલખીવાળા, ડાક્ટર જીજીભાઈ પેસનજી નીકલસન,

૧ રાઈમસ ઓફ ઇંડીઆ, તા. ૧૬ મી આપરેલ ૧૮૮૬.

ડાક્ટર બાપુરજી તા. ૧૮ મી આપરેલ ૧૮૮૬ ને હીને હાજર રાખ્યા હતા, અને ત્યાં કમીશન સનમુખ આપેલી જુમાંની, મુખબના Indian Medico-Chirurgical Review ના આગસ્ટ ૧૮૮૬ ના અંકના વધારા તરીકે પ્રગટ થયેલી.

૨ શેઠ પેસનજી નયરવાનજી વાડીઆનાં જાણ.

દસતમજી આરેસર કમીશર, શાપુરજી બરજોરજી બરજા, સેરામજી દાયાભાઈ કુખાઈ.^૨

તા. ૧૭ મી આપરેલ.

શેઠા ફરામજી આરેસર ફરામજી વજીમ, બી. એ., એલ. એચ. બી., જાહેરીર મહમમજી મહમમ વિહરમન, બી. એ., એચ. એચ. બી., કેપ્પલર ફરજીજી સીરવાઈ, બી. એ. અને દસતમજી પીરાજીયા બરજા, બી. એ., એલ. એચ. બી. એ હાઈ કોરટના સેલીસીટરોની પરિક્ષા ફરજીમંદીથી પચાર કીધી હતી.^૩

તા. ૧૮ મી આપરેલ.

રાજ ૭ માહ ૮ (ચિ. ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરજી—બનજીભાઈ એલજી આનબલેસ^૪—ઉમર વર્ષ ૭૬. મુખબ તથા ચીન ખાતેની “મેમ્બર એલજી ફરામજીના છોકરાઓની કંપની” ના બાગ્યા. ૧૮૪૮ થી ૧૮૬૪ મુખીમાં એક કરતાં વધુ વાર વર્ષે મુખી ચીનમાં રહી વહીવટ ચલાવતા હતા, અને ત્યાંની જરથોસ્તી અજુમતાનાં ફંડના એક તરફી હતા. ૧૮૬૮ માં પોતાના બાગ્યાનાં નામથી ગીરગાંમ મેલે “આનબલેસ બાગ” બંધાવવામાં એઓના પણ હીરસા હતા. એવલુ બહુ દીનદાર, શલેષ અને સ્વતી ચાહ હતા. ૧૮૯૦ માં પોતાના દીકરા પીરાજીયાહતાં મરજી વખતે રૂ. ૫૦૦૦૦ ની રકમ આપી તેમાંથી રૂ. ૫૦૦૦૦ નું જુદું તરફ ડીડ કરાવી તેનું બાગ તગદસ્ત હાલતમાં આવેલા જરથોસ્તીઓને મદદ કરવામાં વાપડવાની ગોઠવણ કરી હતી. પાછલથી રૂ. ૩૫૦૦૦ ની બીજી રકમ પંચાયતને આપી તેનાં બાગમાંથી પોતાનાં વાહકાંઓની બાગ કરી ચેપાડીતા ગરીબોને જમાડવાની ગોઠવણ કરી હતી. એ ઉપરાંત અનેક પ્રયત્નો જુદાં જુદાં ફંડોમાં મોટી રકમ બરતા હતા.

તા. ૨૧ મી આપરેલ.

આજ દીને મરહુમ શેઠ બનજીભાઈ એલજી આનબલેસનાં હિમલુમાં તેમની પોતાની પુત્રીમાંથી રૂ. ૪૦૦૦૦, દીકરી બાઈ દીનબાઈ તથા તેમના પ્યારંદ શેઠ ડાયાભાઈ દાદાભાઈ આનબલેસ તથા બેરાઓએ મંચી રૂ. ૫૦૦૦, બાઈ શેઠ હેરમજી એલજી આનબલેસ તથા ધણીઆંની અને ફરજીએ રૂ. ૧૩૭૫, વહુ બાઈ મોટીબાઈને મર-

૩ બી.એ. ગ. ગ્રેડેટ, તા. ૧૬ મી આપરેલ ૧૮૮૬.

૪ રા. ઓફ ઇંડીઆ, તા. ૧૮ મી આપરેલ ૧૮૮૬.

૫ મરજી શેઠા ફરામજી અને પીરાજીયાહતાં બનજીભાઈ આનબલેસના બાગ.

૬૫ મે ૧૮૯૬ પાટણમાં આપવામાં આવી હતી. (૧૯૦૦) તથા ૧૯૦૧ મે ૧૯૧૫ મધી ૧૯૧૫ પછીના ૧૯૧૫ મધીના આપવામાં આવી હતી.

તા ૨૧ મી આપવામાં.

૧૯૧૫ માં ૮ (૧૦) ૧૯૧૫ પછીના ૧૯૧૫.

મરણ—પેશન્ટના ડાયાબાઈ કાપડીઆ—ઉમર ૫૧. એવલુ પ્રથમમાં મુરતમાં રેશમી વસ્તુઓ કામ કરતા હતા. તે પછી રેશમી કાપડોના કામ કરતા હતા. ઇ. સ. ૧૮૦૫ માં મેથરસ સાયનવાલાઓએ એવલુને મુરતથી અતર તેડાવી પોતાની સીલ મીલમાં રાખ્યા હતા, અને રેશમી વસ્તુનાં કામમાં મીલને ને બોટ આવવી હતી તે એવલુના આપા પછી થયો નહીં થયો, એવલુની અવરોધથી રેશમી કાપડ ધણું સરસ નીકળવા લાગ્યું. એવલુ રેશમ તથા કમળ બનાવવાના ધણા સરસ સાંવાળે પોતાના “ડીઝાઇન” પ્રમાણેના પેશાતથી મંગાવી એ મીલમાં આણ કરી, અને મેનેજર તરીકે મીલમાં ધણો મુકારો કરી, જેથી તેમને સાચે સાચે “સાયન સ્પીનીંગ અને લીવીંગ મીલ” ના મેનેજર પણ નેમ્યા. એવલુને બે વાર બરમાલ પાતે મોકલ્યા હતા, ત્યાં પોતાની સીલ મીલમાં રેશમી કાપડોના મોટા ઉદ્યોગ કરવાની ગોઠવણ એવલુ કરી આપ્યા હતા.

શેઠ ભંજીરજી હેરમજી મોદીએ લાનાલી મધે પારસીઓને માટે દશ નાહના બંગલાઓનું એક સેનીટરીયમ પોતાનાં ધણીઆની બાઈ ભીખાઈજીનાં નામથી બંધાવ્યું હતું તે બાઈએ મેથવાની કિઆ આજ દીને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં સર ભજીરજી જીજીબાઈ

૧ જાને જમશેદ, તા ૨૨ મી આપવામાં ૧૮૯૬.

૩૪૬૦૦૦ ની મોટી રકમ મરહુમ શેઠ ધનજીબાઈ પોતાની પુલકાથી ધરમખાતે આપવાને કહાડી બપોઈ અને પોતાના એકાઠીકુટુંબરોને ધરમખાતે ઉ, તેમાંની ૩૨૫૦૦૦ ની રકમ એવલુનું નામ કાયમ રહે એવાં ધરમખાતે એક-ઠીકુટુંબરોએ પોતાની નજરમાં આવે તેમ વાપરવી. બાકીની ૩૨૫૦૦૦ ની રકમની લેાન નીચલાં શરૂમાં મરનારને નામે અનામત રાખી ફક્ત તેનું લીધાવ વાપરવા માટે આપવામાં આવી છે: “આવલુએ આજ”ની મરમતનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦, મુખ્યના લાચાર ઇરાનીઓની પરવરશીનાં શરૂમાં ૩૨૦૦૦, મેથરસ એલજી શરાજીની કુંબ હસતકનાં મુકનાનાં મરમતનાં શરૂમાં ૩૨૦૦૦, મુખ્યની ડીઝીકેટ બેની-વોર્લ્ડ સોસાયટીનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦, કુલ જરૂરિયાતી રવાને-ને આવલુએ બધા પડોશીઓનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦, આંધળાં-પાંડાનાં તથા લાચાર જરૂરિયાતીઓની પરવરશી કરવાનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦, લાચાર લીધાવ્યોને મગાર આપવાનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦, મુકનાને કંઈકે દેશાવરના જરૂરિયાતીઓને વહેલી આપવાનાં શરૂમાં ૩૧૦૦૦ તથા પંચાયતનાં જનરલ શરૂમાં ૩૧૦૦૦ મળી જુમલે ૩૪૬૦૦૦.

પારસી, સી. આઈ. ઇ. એ કીધી હતી. પ્રથમમાં શેઠ ભંજીરજીએ એ સેનીટરીયમ બાંધવાને લગતી લીમત કહી મંગાવી, તથા બધાંએ કે એની મરમતને માટે બાઈ ભીખાઈજીએ પોતાનો એક તે તરફના બંગલા નેનું બાંધ ૬૨ વર્ષે ૩૮૦૦ ઉપરે છે તે આવી લીધા છે, તથા એના ટુકડાઓ તરીકે સર ભજીરજી જીજીબાઈ પારસી, શેઠ કાવજી દીનસાહે એડનાલા, સી. આઈ. ઇ. અને શેઠ પારસીજી નયરવાંજી સીરાવાંજી નેમ્યા છે. એ બાઈ સર ભજીરજીએ એક બાંધાણ કરી સેનીટરીયમ બાઈએ મેલ્યું, તથા કંનાકરે શેઠ ભમા-સપજી રતનજી મીસતરી અને પીડાભાઈ ધનજીબાઈ પટેલને શેઠ ભંજીરજી તરફથી આંધળી એકઠી યુવાબ-બાસ બેટ આપી હતી. સેરે મી ૧૮૧૫ ગીમરજી સર ભજીરજીને ઉપકાર માનવાની દરખાસ્ત કરી અને મેલાવડો બાંધ્યું બાંધ બરખાસ્ત થયો હતો.

તા ૨ જી મે.

૧૯૧૫ માં ૮ (૧૦) ૧૯૧૫ પછીના ૧૯૧૫.

મરણ—એલજી પેશન્ટના આપવામાં આપવા અપવામાં—ઉમર ૫૧. પોતાના બાપની પારસી બજાર સીટની અપનાં તાલાં, કલ, લોગીરી વગેરેની કુકાન ચલાવતા હતા.

તા ૧ મી મે.

૧૯૧૫ માં ૮ (૧૦) ૧૯૧૫ પછીના ૧૯૧૫.

મરણ—કાકર પેશન્ટના મનરેજી નીકલજી—ઉમર ૫૧ (૬૦). એવલુ સર ભજીરજી ઇન્ટરીક્ટમાં ફેવલુથી લઈ ગ્રાન્ટ મેડીકલ કોલેજમાં દાખલ થઈ, ૧૮૬૦ માં સેવન્ટી તખીની પરીક્ષા પસાર કરી મુંબઈ મધે તખીમ-પણીનાં લીધા ચલાવતા હતા. તખીની લીધા ચલાવવા સાથે અશ્રીમ પારખનાર એજન્ટ તરીકે પણ ફેલોશ વરસો મુકી કામ ચલાવ્યું હતું. એવલુ ૧૮૮૮ માં મુલેહના અમલ-દારનું માન મેળવ્યું હતું.

૨ જાને જમશેદ, તા ૨૮ મી આપવામાં ૧૮૯૬.

એ સેનીટરીયમના ધુરા દશ બેઝેકો છે, અને તેના નીલાવ માટે બાંધે આપવાના તથા બંગલા અને પાંચ બેઝેકો છે. કાઠપર તખી પારસી નથી. ફક્ત પાયાના પથર પ્લાઈ-પર ૧૪-૨-૧૮૯૫ એડજી છે. ને કંવાલેડમાં મોટું પાતીજી મારી છે, જેપર નામ “બાઈ ભીખાઈજી ભંજીર મોદી પારસી સેનીટરીયમ” કરી છે.

૩ કા નયરવાંજી તથા રતનસાહે એલજી અપના બાંધ.

૪ કા જીજીબાઈ પેશન્ટના નીકલજીના બાંધ.

તા. ૧૦ મી મેએ.

ધરાંના મરહુમ શાહ નાથરદીનાં બચાં કબ્રખતનાં ખુન બાને મુખમાં વચનારા ધરાંનીઓની દલગીરી બહેર કરવા, તથા નવા શાહ મુબ્તર ઉદ દીને મુખારકબાદી આપવાનો ઠરાવ કરવા માટે આજ દીને ધરાંન રેશમાં રહેતા મરીખ નરથોસ્તીઓની હાલત મુખારનારી મંડલી તરફથી એક બહેર સળા મરહુમ હોરમજી બહમજી વાડીઆણનાં આતશખેહરાંમાં સર દીનસાહેજી માણિકજી પીટીનાં પ્રમુખપણાં હેઠલ મલી હતી. પ્રમુખે મરહુમ શાહની ખુબીઆ વહુવી દલગીરીના ઠરાવ મુકયો. જેને શેઠ અરદે-સર મેહરવાંન ધરાંનીએ ટેકા આપ્યો. બાદ દસ્તુર પેશી-તન મેહરાંમજી મંજીઆએ એ ઠરાવ નવા ઠડેલા શાહ ઉપર તારના ચંદેશ મારફતે ચોકલવાની દરખાસ્ત કરી. જે તથા ખીજા ઘટતા ઠડાવે પસાર કરી સળા વીસરજન બધ.

તા. ૧૪ મી મેએ.

રોજ ૨ માહ ૬ (શે.) ૧૨૬૫ યલ્દેજરદી.

મરહુ-કાવજી ફાંમજી મેનદીન-ઉમર વર્ષ ૪૦). એવજી જ્યાંન વધથી મીલઉઠોગમાં દાખલ થયા હતા. બોખે પુનાદેક મીલજમાં વીવંગે માસટર તરીકે રહી, વનાંકામમાં ચાલકી દેખાડયાથી એ મીલના મણિકેએ તબુ સંચિકામ લાવવા ૧૮૮૮ માં એવજીને મંજાડ મોકલ્યા હતા. ત્યાંથી વીજળીકે રીશનીના હુનરનાં મોતાનાં સાનમાં વધારા કરી એ મીલમાં મેહલી વીજળીકે રીશની દાખલ કરી હતી.

તા. ૧૫ મી મેએ.

મુખમળની પારસી પંચાતનાં ફંડનાં તા. ૧ લી નવે-મયર ૧૮૯૪ થી તા. ૩૧ મી અક્ટોબર ૧૮૯૫ મુખીનાં

૧ જાને જમશેદ, તા. ૧૧ જી મેએ ૧૮૯૬.

ધરાંના મરહુમ શાહ નાથરદીનાં જાનમાં પુનાના સળાના 'ધરાંની નરથોસ્તીઓની ફકાને આજે આપી ફીલસ બંધ રાખવામાં આવી હતી. તેઓએ આજે પોતાની એક સળા ચેલવી હતી, અને નવા શાહ ઉપર મુખમળ મધેના ધરાંના કાનસલ જનસલ ચારસે દીલાસાને એક પેગામ ચોકલવાને ઠરાવ કરયો હતો.

૨ અનાજત રકમને વધારે નીચે પ્રમાણે છે:—

શ્રી નારંગાલની નરથોસ્તી અનજીવનનું ખાતું ૫૬૫૫૦ તેના... .. ૨૫૦૦)

જુદાં જુદાં ખાતાંઓનાં આ સાલ તથા આગલાં સાલના વધારામાંથી નોટો તથા પોરક દ્રસ્ટ અને મયુનીસીલાલ બાંડો ખરીદ કીધાં તેના ૧૬૫૦૦)

હીસાબની ચોપડી દ્રસ્ટીએ જાણી મગડ કીધી હતી. તેવરથી જોખનાં અધિક છે, વરસની સેવેટ પંચાતનાં

જુદાં જુદાં ધણીઓએ ધરખ ખાતે અના-

મત રાખવા રકમો આપી ૧૨૨૫૦૦)

કુલ ૩૧૪૫૫૦૦)

જુદાં જુદાં ધણીઓએ આપેલી રકમનાં આજે સાલ દયા નવાં ખાતાં નીચે પ્રમાણેનાં પાડ્યાં છે:—

૧. બેક્ટેસ્તનશીન શેઠ માણિકજી એહલ આલ-બલેસની નમયે એવજીના બાધમાં શેઠા ધનલબાઈ તથા હોરમજી એહલ આલબલેસે આપેલા રૂપિયાતું ખાતું ૩૫૦૦૦) ગ્ર.

૨. બેક્ટેસ્તનશીન શેઠ રદનજી ધનલબાઈ આલ-બલેસનાં પુનને સાડે એવજીના બાધા શેઠ ધનલબાઈ એહલ આલબલેસે આપેલા રૂપિયાતું ખાતું ૩૧૨૦૦૦) ગ્ર.

૩. બેક્ટેસ્તનશીન શેઠ રદનજી ધનલબાઈ આલ-બલેસે પોતાની પુલમાંથી એવજીનાં જાતાલ બાધ નીપાઈલ તથા બાધ શેઠ રસમજી અને પોતાનાં પુનને સાડે આપેલી રકમતું ખાતું ૩૫૦૦૦) ગ્ર.

૪. શેઠ ધનલબાઈ એહલ આલબલેસ તથા મરહુમ શેઠ રદનજી ધનલબાઈ આલબલેસે કીધેલાં દ્રસ્ટ કીડ ગુજ્ય આપેલી રકમતું ખાતું ૩૨૨૦૦૦) ગ્ર.

૫. સર દીનશાહ માણિકજી પીટી બારોનેટ તથા ટાકરાંઓએ પોતાના જમાઈ તથા જાપાના ટાકરા બેક્ટે-સ્તનશીન શેઠ પીરોજશાહ મેહરજાનજી લખબાઈનાં પુનને સાડે કીધેલું ધરખખાતું ૩૮૦૦૦) ગ્ર.

૬. શેઠ નવરોજી જાંઘીરજી ગામડીયાએ પોતાના બેક્ટેસ્તનશીન બાધાલ શેઠ જાંઘીરજી મેરામજી ગામડીયા તથા તેઓનાં પેઢેલીવારનાં ધણીયાણી બાધ નવાજમાઈ અને પોતાનાં જાતાલ બાધ ગુજ્યબાઈનાં પુનને સાડે કીધેલું ધરખખાતું ૩૮૦૦૦) ગ્ર.

૭. શેઠ મનમેરજી હોરમજી કાખા તથા એવજીનાં બેક્ટેસ્તનશીન ધણીયાણી બાધ બચુબાઈ રસમજી કોઠોલાની યાદગારીતું ખાતું ૩૫૦૦૦) ગ્ર.

૮. મરહુમ શેઠ અરદેશરજી માણિકજી વાઘામાંથીનાં નાજતું એવજીના દીકરા શેઠ શોરાબજી અરદેશરજી વાઘા-માંથીએ પડાવેલું ખાતું ૩૫૦૦૦) ગ્ર.

૯. શેઠ શોરાબજી રસમજી પટેલે ખાતું પડાવીને ગયા સાલમાં આપેલા રોકડા ૩૨૦૦૦૦) ને હીસાબે પોરક દ્રસ્ટ બાંડ ઠકા ઈ ના ૩૧૪૦૦૦) ના ખરીદ કીધાં તે.

૧૦. મરહુમ શેઠ ખરશેહ પાલજી પાંઘિલાલ તથા એવજીનાં ધણીયાણી બેક્ટેસ્તનશીન બાધ પીરોજબાઈના પુનને સાડે એવજીના ટાકરાંઓ શેઠા અરદેશરજી, કડાબાદજી, જમશેદજી અને પાલજી અરદેશર પાંઘિલાલએ કીધેલું ધરખખાતું ૩૫૦૦૦) ગ્ર.

ફંડના ટ્રસ્ટીઓ હસ્તકનાં ધરમનાં ફંડ આતાંઓની પ્રુલ
ઓક્ટર ૩૦.૧૨.૮૩ના ૧૪ ની હતી. આગલાં વરસની

સેવે એ પ્રુલ રૂ.૩૪૧૯૯૨૯૧૧ ની હતી. એટલે આ
ચાલનાં કુલ વધારા ૩.૧૪૫૦૦૦/૫ નો થયો હતો.

૧૯૮૪-૮૫ માં જુદા જુદા ક્ષેત્રોએ રૂ.૨૨૦૦૦૦) ની રકમ અનામત જુદે જુદે ખાતે આપીએ તેની ટીપ.

નોંદ તથા બાંડ આપનારનું નામ.	રકમ. રૂ.	ખાતાનું નામ.
શેડ રસતમળ પેસતનળ બિચરીમર.	૫૦૦	પ્રુલના આંધર્માં પાંચમાં તથા લાચાર જરતોસતીઓની પરવરશી કરવા ચાટે પમાર આપવાનાં રૂંડ ખાતે.
શેડ ડોસાબાઈ દાદાબાઈ આલખલેસ તથા ઇકસઓ.	૫૦૦	"
શેડ કુપચરલ રરૂનળ આલખલેસ.	૧૦૦૦	"
શેડ હોરમળળ એલેલ આલખલેસ તથા કલ્હીયાણી બાઈ ચેટ્ટેરબાઈ.	૫૦૦	"
બાઈ ચેટ્ટેરબાઈ તે ચરકુમ શેડ રરૂનળ ધનલબાઈ આલખલેસનાં લીધવા.	૫૦૦	"
શેડ હોરલબાઈ દાદાબાઈ આલખલેસ.	૧૦૦૦	"
શેડ રસતમળ હોરમળળ આલખલેસ.	૫૦૦	"
બાઈ ધનબાઈલ તે ચરકુમ શેડ ચાલિકલ એલેલ આલખલેસનાં લીધવા.	૫૦૦	"
શેડ શાપુરલ દીનશાલ ડાલાસ.	૫૦૦	"
શેડ દીનશાલ હોરમળળ બાડનીવાલા.	૫૦૦	"
નામદાર સર દીનશાલ ચાલિકલ પીટી બારોનેટ.	૧૦૦૦	"
શેડ દીનશાલ બેનનળ ગુરકી.	૫૦૦	"
શેડ અરદેશરલ તથા જામસલ હોરલબાઈ ચાલેમા વાલા.	૫૦૦	"
શેડ દીનશાલ લવાલ જસુબાઈ તથા કલ્હીયાની બાઈ ડોસીબાઈ અને રસદે.	૫૦૦	"
શેડ નવરોળળ શોરામળ ભરૂઆ.	૫૦૦	"
શેડ શાપુરલ એલેલ ચીનાઈ.	૧૦૦૦	પ્રુલ તથા દેશાવરો ખાતેની જરતોસતી જૂંડ અવ- સતાની નીશાલનાં રૂંડ ખાતે.
શેડ રસતમળ હોરમળળ આલખલેસ.	૫૦૦	કુલ જરતોસતી રવાંનોને અવલમળળ પોલોંચડવાનાં રૂંડ ખાતે.
બાઈ ચેટ્ટેરબાઈ તે ચરકુમ શેડ રરૂનળ ધનલબાઈ આલખલેસનાં લીધવા.	૫૦૦	"
શેડ શાપુરલ દીનશાલ ડાલાસ.	૫૦૦	"
બાઈ બીબાઈલ તે શેડ એલેલ અરદેશરલ દાવરનાં લીધવા.	૫૦૦	"
શેડ પીરોળશાલ પરજોરલ રસતમળ ચેલી.	૫૦૦	"
બાઈ સુનાબાઈ તે શેડ મનચેરલ રસતમળ બાબાનાં કલ્હીયાનીના એકઝીકયુટર.	૫૦૦	"
શેડ હોરમળળ એલેલ આલખલેસ તથા કલ્હીયાની બાઈ ચેટ્ટેરબાઈ.	૫૦૦	"
શેડ ચાલિકલ જામસલ કાકાના એકઝીકયુટર.	૧૦૦૦	"
શેડ અરદેશરલ તથા જામસલ હોરલબાઈ ચાલેમાચવાલા.	૫૦૦	"
શેડ ચેટ્ટેરબાઈલ પેસતનળ દુમાસ.	૫૦૦	"
બાઈ દીનબાઈ તે ચરકુમ શેડ રસતમળ નવરોળળ બાઈ સાઈબની લીધવાના એકઝીકયુટર.	૫૦૦	"
શેડ લવલુલ જામસલ દાદા.	૫૦૦	નામદાર સર જશચેલ લલબાઈ પેટ્ટેલા બારોનેટની યાદગારી ચાટે બિની કીધી જરતોસતી ચદેસાનાં રૂંડ ખાતે.

તા. ૨૦ મી મેએ.

શ્રેષ્ઠ કાવચીત્વ દીનચાહ એડનવાલને નામદાર સરકારી મિનાયત કર્યા સી. આઈ. ઇ. ના એતાબની સુધારક બાબીમાં તેમનાં નામથી ચાલતી કાવચીત્વ દીનચાહ લાઇ-
બેરી એડ રીડિંગ રમના મુબારકદાએ તેમને એક માનપત્ર આપી તેવલુની એક તસવીર તેયાર કરાવવાને પોતપોતા વચ્ચે એક રૂંડ એકરૂંડ કહું હુ, તે તસવીર તેયાર થવાથી તેને આજ દિને એ લાઇબેરીનાં દીવાનખાનામાં ડાક્ટર બહેનીએ એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં ખોલી સુધી હતી.^૧

તા. ૨૧ મી મેએ.

સુરતની પારસી ડીસ્ક્રીક્ટ મેટ્રીમોનીઅલ કોરટના એક ઉદ્દેશિત મરફુમ શ્રેષ્ઠ દારાચાહ રસતમજ દલાલની ભગેએ નામદાર સરકારે શ્રેષ્ઠ નયરવાનજી બહમનચાહ મેહ-
તાહને નેમ્યા હતા.^૨

તા. ૨૪ મી મેએ

આજ દિને નામદાર માહરાંણીની સાલગરેહની ખુશાલીમાં આપયત્રા એતાબીમાં ડાક્ટર કેપ્તચર પરજોરજી દારાખજી કુપરને “ખાન્યાહદુર” ના એતાબ મલ્યો હતા.^૩

તા. ૨૦ મી મેએ.

રોજ ૧૫ માઈ ૧૦ (કો) ૧૨૬૫ યન્દેનરદી.

અશુભ—મેહરાંમજી રસતમજ દલાલ (બહમન મેહ-
રાંમ)—ઉમર વર્ષ ૫૬. એવલુ અંગેના એક આગેવાન દલાલ હતા. ૧૮૬૫ થી શ્રેષ્ઠ મેરવાનજી રસતમજ દલાલ સાથે બાબા તરફ દલાલીનાં કામમાં જોડાયા હતા, અને હુંડી પત્રી તથા સરકારી કાગળખાંડો વગેરેની રૂબરૂ અચાલી સમજ ધરાવતા હોવાથી મોડા વખતમાં આગળ વધી જઈ સુખમાં આગેવાન તેમજ પેપારી પ્રજામાં મોટા વીચવાસ ધરાવનારા દલાલ બન્યા હતા. સુખમાં સમજી એક્સચેન્જ બેંકો, સુખ બેંક વગેરેના એ બે બાબા-
એએ મોટા વિશ્વાસ મેલ્યો હતો, અને ધણીક બુદ્ધિ-
યન પેઢીએ એ બહુશીતા પારસી દલાલોની સલાહ મુજબ કામ કરવાને ખુશીથી તૈયાર થતી હતી. પોતાની બાહ્યી ધરાશીથી મેલવેલી દોલતમાંથી ગરીબોને મદદ કરતા હતા. અંગતખાની કરતોના હીમાયતી હતા, અને “ઇલાકે વીરહ પારસીઓ” વાલી વારસીક મેલ હાર પાડવામાં બહુ મદદ કરતા હતા.

નોંદ તથા પાંડ આપનારું નામ.	રકમ ર.	ખાતાનું નામ.
આઈ સુનાબાઈ તે શેઠ જનચેરજી હોરખજી બાબાનાં મણીયાંનીના એકઝીકકુટર.	૨૦૦૦	ગ્રાપાટીની ધરખશાલામાં આંધલાં પાંગલાં તથા લાચાર જરતોસતીએને રાખી પરવરશી કરવાનાં રૂંડ ખાતે.
આઈ મેરુખાઈ તે શેઠ હોરખજી એદલજી આલખલેસના મણીયાંની.	૨૦૦૦	"
શેઠ બરજોરજી દાદાભાઈ શરાખનાં ધરખખાતાના ટુસડીએ.	૨૦૦૦	"
શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈ.	૧૦૦૦	"
આઈ મોહીયાઈ તે ચરફુમ શેઠ રસદલજી ધનજીભાઈ આલખલેસનાં વીધવા.	૫૦૦	સુખધના તંગદસત દાલતમાં આવેલા જરતોસતીએને આશરો આપવાનાં રૂંડ ખાતે.
શેઠ દીનચાહ બેનજી તુરકી.	૫૦૦	ગરબ લાચાર જરતોસતી વીધવાએને આશરો આપવાનાં રૂંડ ખાતે.
શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઈ.	૧૦૦૦	"
આઈ નવાબખાઈ તે શેઠ જયશેહજી બહાંઝીરજી લાલાનાં મણીયાંની.	૫૦૦	શ્રી કાનપોરની જરતોસતી અનલુચનનાં રૂંડ ખાતે.
	૬,૧૬,૦૦૦	

૧ બચે જયશેહ, તા. ૨૧ મી મેએ ૧૮૯૬.

૨ બોએ ગ. ગરેહ, તા. ૨૧ મી મેએ ૧૮૯૬.

૩ ડાઇમસ ઓફ ઇંડીઆ, તા. ૨૦ મી મેએ ૧૮૯૬.

૪ શેઠ બહાંઝીર મેહરાંમજી દલાલના પાયા.

મરહુ—એં એલજી બહમનજી દસ્તુર બમાર-આશાના^૧—ઉમર વર્ષ ૪૧). દસ્તુર બહમનજી બમારજી સી. આઇ. ઇ. ના દીકરા. એવલુને પ્રથમમાં હીંદી સરકાર તરફથી ખીરાતના રેસીડંટના 'એડેચી' નાં એધા ૧૮૭૧ ના જુલાઈ માસમાં આપવામાં આવ્યો હતો. તે પછી ૧૮૭૬ માં એવલુ ત્રીજે દરજ્જાના રેસીડંટ કમીશનર સહ આગળ વધી ૧૮૮૨ માં ફરસ્ટ ક્લાસ આસીસ્ટંટ કમીશનરના એધા ઉપર અને તે પછી સીકંદરાબાદના આસીસ્ટંટ કોન્ટ્રોલરિંગ માજીસ્ટ્રેટ નેમાયા હતા, અને સેવે ૧૮૯૫ માં ઉમરાવતીના આસીસ્ટંટ અધીશ જડજ અને તે બાદ ખીરાતના ડેપુટી કમીશનરના એધા ઉપર હતા અને ઉપલી જવાન વયે આકાલા મધે મરણ પામ્યા હતા. એવલુની યાદગારી માટે સીકંદરાબાદમાં દોસ્તો તથા વખાણનારોએ એક ફંડ ઉભું કર્યું હતું જેના સેક્રેટરી શેઠ ખેલજી આદરજી વકીલ હતા. તેમાં રૂ.૨૧૦૨) ભરાયા હતા અને તે ફંડના ઉપયોગથી સીકંદરાબાદની સીવીલ આશપીઠલમાં બે વારડ (એક મરદ અને બીજો સ્ત્રી) માટે બંધાવ્યા હતા, જે ખુબ મુકવાની કાંચ તથાના રેસીડંટ આં ૦ સર દેવીડ બારબરે તાં ૫ મી આગસ્ટ ૧૯૦૨ ને દીને કરી હતી.

તાં ૨૯ મી મેએ.

રોજ ૧૭ માઈ ૯ (શિં) ૧૯૧૫ યજ્ઞેચરદી.

મરહુ—ગેહરવાંજી દાદાભાઈ વાડીઆ^૨—ઉમર વર્ષ ૬૬). મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ પેથનજી વાડીઆના દીકરા. એવલુ અંગ્રેની ક્રમ બેંકના વડા થયા હતા. પછી આંબુડી નુર યુમાવાથી પોતાના દીકરા જીજીભાઈને તે જગ્યા સોંપી પોતે એકાંત જીવન ગુજારતા હતા. પોતાના બાપે બંધવેલા ઉવ્રાસના ધરંચાહ આતથ-ખેહરાંમના વહીવટમાં ધણો ભાગ લેતા હતા, અને ધણું વર્ષો સુધી તેના નીભાવમાં માટે હોસા આપેા હતા.

મરહુમ શેઠ માણીજી એલજી આલખલેસની યાદગારી રાખવા માટે સર દીનથાહજી માણીજી પીટીટ બારીનેટ તથા બાંબાહદુર મન્થેરજી કાવથજી મરજખાંનની આગેવાંની હેલ તેમના દોસ્તઆશનાઓએ ઉભાં કરેલાં

૧ શેઠાં બરજોરજી તથા રતનજી એલજી દસ્તુર બમાર-આશાના બાબા અને હોરજબંધાર શીરોડા હોશિય દસ્તુર (બારીસર) ના સહયોગે.

૨ શેઠાં જીજીભાઈ, લલજીભાઈ (બારીસર), અને દાદાભાઈ મેરજખાંનજી વાડીઆના બાબા.

રૂ.૪૪૮૧) નાં ફંડ મધેથી તેવલુનું એક બસ્ટ અથવા અર્ધ બાવલું બનાવી આલખલેસ બાગના કમ્પાઉંડમાં પૂર્વ બાજુએ આજ દીને યોદલું મેલવામાં આવ્યું હતું.^૩

૩ બપે જજીશેઠ, તાં ૩૦ મી મેએ ૧૮૯૬.

એ બાવલાંપર નીચે પ્રજ્ય લેખ છે :—

શેઠ માણીજી એલજી

આલખલેસજી

આ અર્ધ બાવલું

એવલુના દોસ્તઆશનાબેા

અને વખાણનારોએએ

પાતપોતાનાં બિયરાણું કરી

એવલુ મરહુમની યાદમાં

બિનું કર્યું છે.

રોજ ૧૭ મી માઈ ૯ મે

શેહેનશાહી, માઈ ૧૦ મે કદમી

સને ૧૨૬૫ યજ્ઞેચરદી

તાં ૨૯ મી મેએ ૧૮૯૬ ઇસ્વી.

Manockjee Eluljee Alibless, Esquire

This Bust

has been erected from Subscriptions

raised among

his friends

and admirers

Bombay 29th May 1896.

વળી એજ બાગમાં એના સ્થાપકની યાદનાં બાવલાં-પર નીચે પ્રજ્ય લેખ છે :—

શેઠ એલજી શરાજી આલખલેસ

એવલુ પોતાને અર્ધ

આ આલખલેસ બાગના મકાને

પારસી કોખના વસરાસને માટે ધર્મપાતે બહોલ આપ્યાં છે

તેવલુની યાદગારીને માટે

આ અર્ધ બાવલું

પારસી કોખની બહેર બિયરાણીથી બિનું કર્યું છે.

સને ૧૨૬૫ યજ્ઞેચરદી

સને ૧૮૯૩ ઇસ્વી.

Elulji Framji Alibless

The founder of

Alibless Baugh

for the use of the

Parsee Community

This bust has been erected by

Public Subscriptions amongst

The Parsee Community

1263 Yazdegerde A.D. 1893.

તા. ૪ થી જુન.

રોજ ૨૩ માઈ ૯ (ચિ. ૧૨૧૫ યન્દેશ્વરી).

ભરૂચ મેં બ્રિટિશર કાંડ મરહુમ શેઠ નવરોજી કાવ-
ચીજ નાળીએરવાલાની દરેમેહર બીચમાર ધવાથી તે મરહુમ
શેઠ શાપુરજી શેરામજી નાળીએરવાલાનાં વીધવા બાઈ
વીળાઈજી તથા હોડાએમે નેવેસરથી બંધાવી આજ દીને
પરકાલી હતી. જ્યનની કિઆ પુરી થવા બાદ ભરૂચની
પારસી પંચાતનાં કુંડના મેનજીંગ દરેડી શેઠ આદરજી
મનચેરજી દલાલ, બી. એ. એ મરહુમ શેઠ શાપુરજીનું નામ
અંજુમનને લગતી કિઆઓમાં ખીજા જુઓનાં નામ
સાથે દેવાની દરખાસ્ત કરી હતી, જે બાદજે રહેવા બાદ
પંચાતના જુઓનાં આકાખર શેઠ ધનજીસાહે મેહરવાંજી
ડાકરને હાથે મરહુમ શેઠ શાપુરજીની તસવીર જે પારસી
પંચાતને ખરચે તૈયાર કરવામાં આવી હતી તે બોક્ષી
મેલાવવામાં આવી. એ બાદ યુંબઈવાલા દરુર જમા-
ચપજી મોનિચેરજી જમાચપઆયાનામે એક બાયલુ કીધા
બાદ શેઠ આદરજી શાપુરજી નાળીએરવાલામે પોતાનાં
માતાજી તરફથી એક અંજુમન પત્ર વાંચી સંભાળ્યો,
જેમાં જણાવ્યું હતું કે શેઠ દરેમેહર મરહુમ શેઠ શાપુરજીનાં
મૃતી મરહુમ બાઈ હોડાબાઈનાં પુત્ર મોટે રૂ. ૧૦૦૦૦) ને
ખરચે બંધાવેલો, અને તેમાં જોડતો સરસામન મેલવા
માટે બીજો રૂ. ૨૦૦૦) નો ખરચ કરેલો. એ દરેમેહર
ઉપર ઉપરેખ તથા સંભાલ રાખવા અને હરતો બંધાવત
કરવાનું ભરૂચની પારસી પંચાતના દરેડીએને આજથી
સોંપવામાં આવેલો. દરેમેહરના જાણી નીલાવ તથા દરેમેહર
ધર્મકિઆ કરાવવા માટે મરહુમ શેઠ શાપુરજીનાં વીધવા
બાઈ વીરબાઈજીએ પોતાની પુલખાંચી રૂ. ૧૫૦૦૦) ની રકમ
એલાહેદી કાઢી જણાવ્યું કે તે યુંબઈની પારસી પંચાતનાં કુંડના
દરેડી સાહેબોને સ્વાધીન કરવામાં આવશે કે જેમાં તેનું
આજ ભરૂચના દરેડીએ ઉપર વખતેવખત મોકલતા રહેશે.
એ બાદ ભરૂચની અંજુમન તરફથી દરુર જમાચપજીને
એક માનપત્ર તથા શેઆલ શેઠ ધનજીસાહે મેહરવાંજી ડાક-
રને હોડાડી હતી, તથા બાઈ વીરબાઈજી ને બાઈ
બીબાઈજી રૂમતજી હેરમજી વખાંડીએને હાથે અપા-
વવામાં આવ્યાં હતાં. શેઠ આદરજી નાળીએરવાલાએ આ
પ્રસંગની ખુશાલીમાં રૂ. ૫૦૦) ની સરકારી નોટ ભરૂચની
અંજુમનના દરેડીએને તેનું આજ એ દરેમેહરના કંપદા
મોટે વાપડવાને આપી હતી. એ બાદ આજની કરી મેલાવડો
ખરખાસ્ત થયો હતો.

૧ બને જજશેદ, તા. ૬ થી જુન ૧૮૯૬.

આ દરેમેહરનાં નીમે જુઓ તપ્તી મારેલીછે:—

“શ્રી પાક દાહાર હોરમજીની તદદ છો.

“શ્રી ભરૂચ મેં બ્રિટિશર કાંડ મારીયારનાં આમે દરે-
મેહર પડેલા મેહરતનીશીન શેઠ નવરોજી કાવચીજી નારી-શેઠ નવરોજી હેરમજી કાવચીજીને કરાંબીની વાઈ-
ડીયર પલટણના બંધનમાં તરિકે આજ દીને સુડી કાઢ્યા.

તા. ૬ થી જુન.

આનરેખ નવરોજી નવરવાંજી વાડીઆ, સી.
આઈ. ઇ. એ બંડાલા મેં “બંડાલા ફી રીસેનસરી”
નાં નામથી એક ધર્મનું લખાણનું આજ દીનથી પોતાને
ખરચે ચાલુ કરી છે.

તા. ૮ થી જુન.

રોજ ૨૩ માઈ ૯ (ચિ. ૧૨૧૫ યન્દેશ્વરી).

સર દીનસાહેજી મણીજી પીટીઠ બારેનિંદે પોતાના
મેટા મરહુમ શેઠ કરોમજી દીનસાહેજી પીટીઠનાં પુત્રને મોટે
મુરતની પાસેનાં કુંડીઆંણું ગામમાં રૂ. ૨૦૦૦) ને ખરચે
ત્યાંના જરેયોસીએને સરખચરે વાપડવા તથા પારસી

“એલવાલાએ યાદેશ્વરી સને ૧૧૫૨ ઇસ્વી સને ૧૭૮૩
“નાં બંધાવી આપી હતી તે તદન બીચમાર લાલતમાં
“આવાથી રી નવેસરથી મેહરતનીશીન શેઠ શાપુરજી સોરા-
“બજ નારીએલવાલાની ખામેશ જુઓ તેવજીની પોતાની
“પુલખાંચી તેવજીનાં મરહુમ મેહરતનીશીન હોડાકી બાઈ
“હોડાબાઈનાં પુત્ર માટે તેવજીના વારસાએ બંધાવી આપી.
“છે—આમે ઇખારતનો પાંચ નાંખાની કીધા રોજ ૨૮)
“જો જમીયાદ યાદ માફા ડ જો ખારદાદ અમશારાવદ
“શેઠજીસાહી સને ૧૨૬૫ યાદેશ્વરી, તારીખ ૧૨ થી
“દીએમચ ૧૮૬૫ ઇસ્વી વાર યુરને દીને થઈ હતી. આમે
“દરેમેહરના આતશ આદરનાં સાહેબને તખતનીશીન કરવાની
“કીધા રોજ ૨૬૫ની દાદાર હોરમજી માઈ ૯ જો આદર
“યાદ શેઠજીસાહી સને ૧૨૬૫ યાદેશ્વરી, તારીખ ૪ થી
“જુન ૧૮૬૬ ઇસ્વી વાર યુરને દીને કરવા પછી કુલ
“ભરૂચ શેઠજીના જરેયોસીએના બહેર વપરાસ માટે પુછી
“પુછી અતરેના પારસી પંચાતના તરડી સાહેબોના હસ્તક-
“નાં સોંપવામાં આવેલો.

“આમે દરેમેહરના ચાલુ નીલાવ ખરચ માટે જર-
“કુમ મેહરતનીશીન શેઠ શાપુરજી સોરાબજી નારીએલવાલાનાં
“વીધવા બાઈ વીરબાઈજીએ પોતાની બાઈ પુલખાંચી
“રૂપીઆ ૧૫,૦૦૦) નાં પાઈ જરૂરનાં બોડડ શ્રી યુંબઈ
“મેહર મધેના પારસી પંચાતના તરડી સાહેબોને સ્વાધીન
“કીધા તે તે અનાગત રાખી તેનાં આજબાંધી આ દરેમેહર-
“નો ચાલુ નીલાવ ખરચ કરવામાં આવશે. આમે દરે-
“મેહરજી કુલ ઇખારતનું કામ યુંબઈવાલા જણીનાં કંતાકર
“શેઠ કુવરજી નવરોજી પાધડીવાલાએ યુંબઈના રહીશ
“ની ૦ કુવરજી મનચેરજી મીસી તથા ભરૂચનાં જતી
“દેખરે તલે બાંધી તૈયાર કરીછે.

“તા. ૧ જી જુન ૧૮૯૬ ઇસ્વી વાર સોમે.”

૨ બને જજશેદ, તા. ૧૭ થી જુન ૧૮૯૬.

એ લખાણના માટે સ. ૧૯૦૨ થાં એજનાં
વીધવા બાઈ જરૂરનાં અને દીકરાઓએ રૂ. ૨૫,૦૦૦) નું
એક ધર્મનું અને રૂ. ૩૦,૦૦૦) ની રકમ સરકારને આપી હતી.

સુધાકરને ઉતારી આપવા એક ધર્મશાલા બંધાવી આજ દીને જયન કરી બેઠી પેલી હતી.

સર દીનશાહજી માણેકજી પીઠીટ બારેનિટે પોતાના બેટા મરહુમ શેઠ હરામજી દીનશાહજી પીઠીટનાં પુત્રને માટે હુખલી મધે જરથેશ્વરજીનાં છેલ્લાં આશ્રમમાંની જગા પર એક કુશદે શયકીનું મકાન રૂ.૩૫૦૦) ને ખરચે બંધાવી આપ્યું હતું તે આજ દીને જયન કરી બેઠી છે. મેલવામાં આવ્યું હતું. આ વેળાએ હુખલીની અંજીમનના પ્રમુખ શેઠ એલજી શારામજી ચીનાઇએ એ મકાનને લગતો અહેવાલ વાંચી સંભળાવ્યો, તથા સર દીનશાહજીએ એ અંગત પુરી પાડી તે માટે તેવણને ઉપકાર માન્યો હતો.

૧ આ ધર્મશાલા બેર નીચલી તખી મારેલીઃ—

“પાક દાદર હોરમજીની મદદ છે.

“આએ ધર્મશાલાનું મકાન મુંબઈવાલા સર દીનશાહજી માણેકજી પીઠીટ બારેનિટે પોતાના મેદસતનશીન દીકરા શંતમજી બેર વરસ ૪૮, રોજ ૨૭ જો માઈ ૧૧ “જો શેઠનશાહી સને ૧૨૬૪ યજ્ઞજરથી તા. ૮ મી “આગસ્ટ સને ૧૮૯૫ ને વાર ગરેબને દીને ઠક થયા, “તેવણનું પુણને સાહે જરથેશ્વરની રોળાને વાપરવા કાળે “તથા દેશવરથી આવળ કરનાર જરથેશ્વરનીઆને બિતારો “લેવા તથા વાપરવા કાળે શ્રી કુંડીઆણીની અંજીમનને “રૂ.૨૦૦૦) અંક સતાવીશયો આપી શેઠ શંતમજી હોરમજી “ગાદર કે ત્રાકઠર હસતક બંધાવી બેઠા આપયું છે, તે એવી “સરતે જે તેની મરામત તથા સારી હાલતમાં રાખવા તથા “જીવક નીલાવ કરવાને ખરચ અંદરોકાગ સુધી કુંડીઆણીનાં “ની અંજીમન તરફથી કરવામાં આવશે. સને ૧૨૬૫ ઇ. “જ. શા. ૧૪૫૨ સને ૧૮૯૬ ઇ. સ.”

૨ જામે જમશેદ, તા. ૨૨ મી જુન ૧૮૯૬.

આ શગીર નીચે મુજબ તખી મારેલીઃ

“શ્રી પાક દાદર હોરમજીની મદદ છે. આએ સગરી “નું મકાન મુંબઈવાલા સર દીનશાહજી માણેકજી પીઠીટ “બારેનિટે પોતાના મરહુમ દીકરા શંતમજી જેવણ રોજ ૨૭ “જો મીને આશ્રમન માઈ ૧૧ જો મા યજ્ઞન અમશાસર “શેઠનશાહી સને ૧૨૬૪ ઇ.જ. તા. ૮ મી આગસ્ટ “સને ૧૮૯૫ ને વાર ગરેબને દીને ૪૮ વરસની બેર “મેદસતનશીન થયા તેવણનાં પુત્રને સાહે જરથેશ્વરની તેવાને “વાપરવા કાળે શ્રી હુખલીની અંજીમનને રૂ.૩૫૦૦) આપી “તેએ હસતકથી બંધાવી બેઠા આપીયું છે તે એવી શરતે “જે તેની મરામત તથા સારી હાલતમાં રાખવાને ખરચ “અંદરોકાગ સુધી હુખલીની અંજીમન તરફથી કરવામાં “આવશે.

“સને ૧૨૬૫ ઇ. જ. સને ૧૮૯૬ ઇ.સ. સંવત “૧૯૫૨.”

તા. ૧૦ મી જુન.

સરજન મેનર માણેકશાહ જમશેદજી કરોવાલાએ આરતી ભાષાની પરીક્ષા અહડનાં માન માથે (આનરરી કીઝીમાં) પસાર કરી સરકાર તરફથી રૂ.૫૦૦૦) ની રકમ તથા એક સોનાનાં ચાંદુનું હનમ મેલવું હતું.

બાઇ મોટલાંબાઇ તે મરહુમ શેઠ જાંહોરીજી નશરવાનજી વાડીઆજીનાં બેટી તથા મરહુમ શેઠ માણેકજી નવરોજી વાડીઆજીનાં વીધવાએ પોતાના બાવા તથા બાવીદ અને સસરાનાં પુત્ર માટે, પારસી પંચાયતના ત્રસરી સાહેબો હસતકનાં ધરમખાતાનાં દફતર મધે જુકું આપું પકાતી રૂ.૧૬૫૦૦) રોકડાની રૂ.૧૫૦૦૦) ની નોટો ખરીદ કરાવીને એ ખાતે જમે રાખીને તેનું વીધાજ કુંડ જરથેશ્વરની રવનિને અવધનમજી પહેંચાડવાનાં કંડ ખાતે વાપરવા સાહે આપ્યા.

એજ મુજબ તેવણે રૂ.૧૧૨૦૦) ની રકમ પારસી પંચાયતના ત્રસરી સાહેબોને સ્થાવીત કરી છે તે રકમમાંથી રૂ.૧૦૦૦૦) ની સરકારી નોટ બધાં તેમાંથી બાઇ મોટલાંબાઇનાં માતાજી મરહુમ બાઇ માણેકબાઇની નધયતે જુકું આપું પાડી, તેનું વીધ જરથેશ્વરની શેઠ કરુનજી સોરામજી પારખરની આંધણાંખાંખાંની ધરમશાલાનાં રોળાના જરથેશ્વરનીઆની પરવશી કરવાનાં કંડમાં વાપરવું.

તથા બાઇ મોટલાંબાઇએ પોતાના મરહુમ બાવીદ શેઠ માણેકજી નવરોજી વાડીઆજીનાં પુત્ર માટે મુંબઈના નાવાસ ધરાની જરથેશ્વરનીઆ માટે કરેલાં ધરમખાતાના ત્રસરીઆ ઉપર રૂ.૭૨૦૦) ની ચકણી નોટો મોકલી આપી છે, તેમાંથી ૩૩ ટકના વીધાજની રૂ.૧૫૦૦) ની સરકારી નોટો ખરીદી, એ કંડના દફતરમાં જમે કરી, નોટો અનામત રાખી કંડ તેનું વીધાજ એ ધરમખાતાના ચાલુ ખરચમાં વાપરવું.

બાઇ દીનબાઇ નશરવાનજી પીઠીટ પોતાની છેલ્લી માંદેલીમાંથી સાગળ થયાં તે માટેની શુકરચુબરીનું એક જયન આજ રાતે નવસારી મધે આપથજેહરામાં દરગુર દારામજી માહીપારજીની આગેવાની હેઠલ થયું હતું.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૧૧ મી જુન ૧૮૯૬.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૨ મી જુન ૧૮૯૬.

૫ જામે જમશેદ, તા. ૨૦ મી જુન ૧૮૯૬.

૬ જામે જમશેદ, તા. ૧ બી જુન ૧૮૯૬.

૭ રાત ગોશ્વતાર, તા. ૧૪ મી જુન ૧૮૯૬.

એજ મુજબ મહેસર શલીમીની અંજીમન પછી તા. ૧૫ મી જુન જમશેદ બાગમાં એજ બાગની શોકરચુબરીમાં જયન કીધું હતું. ઇશર મધે પછી તા. ૧૬ મી જુન ત્યાંની શેઠ હોરમજી ભગગરાવાલી દરેકેકમાં અંજીમને મલી એક જયન કીધું હતું.

તા. ૧૬ મી જુન.

રોજ ૫ માઈ ૧૦ (શિ. ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

મરણ—દીનચાહ મેદરવાનજ કઠિયાપાન—ઉમર વર્ષ ૩૦. ભરૂચની ઈશિક કીતેમજી સભાના નામથી આબલી પાનગી ઇંગ્લિશ સ્કૂલમાં ૧૮૮૬ થી ભણ્યા હતા. જે સ્કૂલ તમામ હોદ્દા વહીવટ હેઠળ છતાં એવજી એકલા પારસી હોદ્દા—હોદ્દા શ્રીધામ્યોની પ્રીતી મેલવી હતી, અને એ સ્કૂલના હેડ માસ્ટર નેમાવાની વધી હતી, તેટલાં ભરૂચમાં જીવ્યાં હતા.

તા. ૨૬ મી જુન.

ઉમરા માનમાં મરહુમ શ્રી ક્રામજી નાનાભાઈ ઉમરા-ગરનાં પુરાણાં આદરાંતે આજ રાત્રે ઉમરાથી સુરત વાડી ફ્લોઆની ધણાં વર્ષની નહી વપડાતી દરેમદરમાં લાવી રાખ્યા હતા.

તા. ૨૭ મી જુન.

રોજ ૧૬ માઈ ૧૦ (શિ. ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

મરણ—દારાશાહ ડોશાભાઈ ડોશી—ઉમર વર્ષ ૫૮. એવજી ૪૦ સ. ૧૮૫૮ થી સરકારી નોકરીમાં ભેડાઈ કેટલાંક ખાતાઓમાં કરારક તરીકે નોકરી બજાવી ૧૮૬૭ થી મામલતદારના ઓધાપર નેમાયા હતા અને આમદ, ઠાસરા, આણંદ, ભોરસદ, પંચમહાલ તથા શેઠાપુર ખાતે મામલતદાર તરીકે ૧૨ વરસ સુધી કામ બજાવી ૧૮૭૯ થી હજુર ઉપકૃતી કલિકટરના ઓધાપર ચડયા હતા. ૧૮૮૪ ના જુનમાં મામળી સુરતના કીચીટર ઉપકૃતી કલિકટર અને ૧૮૮૮ માં ત્યાંના સીડી માજીસ્ટ્રેટ નેમાયા હતા. એ પછી ૩૭ વરસ સુધી લાંબી સરકારી નોકરી બજાવી ૧૮૯૫ ની તા. ૧ લી એપ્રિલથી પેન્શન લીધું હતું. ૧૮૭૬ માં શેઠાપુરના મામલતદાર હતા, તે વખતે પડેલા મોટા કુકાળ વખતે તેમજ ૧૮૮૩ ની સુરતની રેલ વખતે તેવણે ત્યાંની ગરીબ રહયતને ધણી મદદ કરી હતી. યુવરાજના નરચો-પ્રતિઓનાં મરણના અરસપરસના બાળના ફંડની કમીડીના એએ પ્રશ્ન હતા.

તા. ૨૮ મી જુન.

રોજ ૧૭ માઈ ૧૦ (શિ. ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

મરણ—દાજીભાઈ દાદાભાઈ એલીઆ—ઉમર વર્ષ ૬૩. એવજી મીન મધે હાંગકાંગથી આસરે ૪ દિવસના રસ્તા ઉપર આવેલાં શેરનોવાનાં ટાણમાં અશીમ, કાપડ, વગેરેનો આપાર કરતા હતા. ત્યાં કેટલાંક બાળાઓરે એએને આજ દીને મારી નાખ્યા હતા.

૧ ભવે જનચેદ, તા. ૧ લી જુલાઈ ૧૮૯૬.

૨ આપકારીપોતાવાલા ગો. કુવલ દારાશાહના બાવા તથા શેઠ મંચરજી ખરચેદજી લાલકાકા પેરિસ્ટરના સસરા.

૨ તથામ મધે જનચેદજીએને ભુમિડા કરવાની એક એકાદેદી ભ્યા ત્યાંના દીવાન પાનખાહજી ખરચેદજી રસ-તમજી ધણિવાજાની કોશિયથી સરકારે આવી તેની આસ-પાસ ફંડ ઉધરાવી એક દીવાલ બંધાવી આજ દીને જનચેદ જીજી હતું.

તા. ૧ લી જુલાઈ.

ગુપ્તધના નામદાર ગવરનર હોરડ સેંડરજી આજ દીને પ્રજા મધે કોનસીલ હાથમાં એક “સેવી” બરી હતી. આ વળાએ નીચલા પારસી ગ્રહસ્થે પ્રાથવેટ આનવીમાં ત્યાં હાજર થયા હતા:—

શમસુત આનમા સરદાર પાનખાહજી દસ્તુર હોશ-ગજી ભમારપજી ભમારપઆશાના, સરદાર પાનખાહજી દોરાબજી પદમજી, સર જમચેદજી જીજીભાઈ પારોનેટ, સી. એચ. આઈ., સર જાહોર કાવજી જાહોર રેડીમની.

તા. ૨ જુલાઈ.

શેઠા દાદી અને ક્રામરોજી ખરચેદજી ગોલવાત્રાએ તરવાનાં હુબર શીખવવા માટે ‘ધી વીકોરસા સ્વીમીંગ બાથ’ અને કોનામા ખાતે આવેલી મ્હા રામજીની મીલ-કળ મેવિતા તલાવમાં સાહુ કપીયા.

૩ ગુપ્તજી સમાચાર, તા. ૬ થી જુલાઈ ૧૮૯૬.

એ જગાપર પાછલથી પાનખાહજી ખરચેદજી પોતાનાં ધણીઆની મરહુમ બાઈ રતનખાંડની યાદગારીમાં એક કુવે ૩.૧૭૦૦૦ ખરચે બંધાવી આપ્યો હતો, તથા અમદાવાદ-વાલા શેઠ મિર્સાજી રસંગજી વકીલ (વિજેરેએ) પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ રસંગજી પેશનજી વકીલની નધયતે એક શગડીજી મદ્રાન ૩.૨૭૦૦૦ ને ખરચે બંધાવી આપ્યું હતું.

એ શગડીપર નીચે જુલમ તાખતી છે:—

“શ્રી દાદર હોરમજીની મદદ હોજો.

“આ સધડીજી મદ્રાન શ્રી અમદાવાદવાલા ખરહુમ “શેઠ રસંગજી પેશનજી વકીલની વકીલ યાદગારી કાપમ “રાખવા તેમના દોસરા તથા ભત્રીજાઓએ પોતાને ખરચે “બંધાવી શ્રી રત્નાંગની પારસી અનજીનના વપરાસ માટે “તેમને સ્વાધીન કરેજી. રોજ હોરમજી માઈ આદર અને “૧૨૬૬ યન્દેનરદી શો ૧૮૫૬ વધશાખ શ્રદ ૧૪ વાર “રવેજી તા. ૧૭ મી મેએ અને ૧૯૦૦ ઇસવી.”

એ જગાના ટ્રસ્ટીઓ:—દીવાન સાહેબ ખા. બા. ખરચેદજી રસંગજી ધણિવાજા, શેઠા રસંગજી જમચેદજી ભગસરા, અરદેશર રસંગજી દલાલ (વેંજરે), નશરવાનજી હોરમજી દાપુ તથા એદજી દાદાભાઈ કાવરક (ચેકેટરી) નેમાયા હતા.

૪ ઠાઈમસ આઈ ઇડીઆ, તા. ૩ જુલાઈ ૧૮૯૬.

૫ આ બાથ મધે પારસીઓને તરવાના હુબર બીકાં ધણીમાં જમકુર માલેકો શીખવતા હતા. તા. ૨૧ થી ૨૪ ૧૮૯૧ ને દીને એજ માલેકો હસકજી દસાઈ પારસી

તા ૫ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરણ—ડાહર રમતનજ દાદાબાઈ દારવાયા—
ઉમર વર્ષ ૨૯). શેઠ દાદાબાઈ કુવરજી દારવાયા અથવા
પારાખાઉના ડીકરા. ૧૮૯૬ ની આખરીએ એલ. એમ.
એડ એચ. ની પરીક્ષા પસાર કરી અને તખ્તીય તરીકે
ચાલીતાવપર ધંધા ચલાવના હતા, અને ત્યાં સાઈ
નામ કાઢ્યું હતું. એવલુ તાવની કુક માંદગીથી યુગ્મરી
ગયા હતા, અને એવું કહેવાય છે કે, પારસીઓમાં ગાંડીયા
અરજીથી થયેલું પેહલું મરણ એમનું હતું.

તા ૬ થી જુલાઈ.

નામદાર માહરાંણીજીના હેકમથી નામદાર પ્રાંતસ
આઈ વેલસે આજ દિને સેંટ જેમસીસ પેલેસમાં બરેલી
સેવીમાં શેઠ હોરમજી અરેથર વાડીઆ ખારીસર તથા
શેઠ પેશનજી જીજીબાઈ બારેલીવાલા હાજર થયા હતા.

શેઠ દેરાબજી પેશનજી કામાજીએ આજ દિને
પોતાનાં માતાજીનાં મરણને વાર્ષિક દીવસ હોવાથી તેની
યાદમાં ૧૦૦) ગીની જડનાં મેનથન હાઉસનાં પ્રચ્છર
ખીંજમાં નાખવાને બૉરડ ચેમર ઉપર મોકલી હતી.

તા ૭ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરણ—ફોરમજી મેહરાંજી મીસતરી—ઉમર વર્ષ
૪૮). એવલુ મરહુમ શેઠ જીજીબાઈ દાદાબાઈનાં ધર્મીતાનાં
ની ખેતવાડીની એંગેલા કાલકુચર રકુલના છેલ્લાં ૨૫)
વર્ષ સુધી હેડ-માસર હતા, અને છેકરએને તરખીવન
આપવામાં આછી કુનેહ ધરાવતા હતા.

પાણીમાં તરવા માટે એક કુશાદે જાન તેમનીજ માલિકોનું
પુલું મુકવાની કીયા ચીર જસનીસ સર લૉસ જનકી-સે
કીધી હતી, ત્યાંસુધી કીવલો કોલાયાનો પાથ ચાલુ રાખવા-
માં આપ્યો હતો. તે પાથમાં લગભગ ૨૦૦૦ જરેયારની-
આંચે તરવાના કુબરની તાલીમ લીધી હતી. તા ૨૧ થી
સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ ને દિને પાથના એજાએએ એક ગોઠ
નેલાવડા સનડ્રમ તરવાના તરેલવાર પ્રયોગ કરી ખતાવ્યા
હતા જે વેળા જન્કુર ચંદ્ર જસનીસ પ્રમુખશાને ખીરાજ્યા
હતા અને તેણે પાથના એજાએ તરશી શેઠા ગોઠવાલા
ખીરાદરેએ જેલવેલી અસાધારણ શત્રુક માટે તેમને પ્રુપારક-
બાદી આપીને પોતાને હાથે તેમને એકેક સોનાનો ચાંદ
એક આપ્યો હતો. એ પાથને મરહુમ શેઠ કાવશજી જેર-
વાનજી શારી કીખતી જદ્દ આવી હતી. તેના ઓનસરી
એકેકરી તરીકે શેઠ રૂસ્તન બરજેરજી પેશાસ્તર શરૂઆતથી
આજસુધી કામ બખવેલું.

૧ જાને જયશેઠ, તા ૨૭ થી જુલાઈ ૧૮૯૬.

તા ૧૦ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરણ—શેઠીરાજી પેશનજી સોલબાઈશેઠા—
ઉમર વર્ષ ૭૮). એવલુ ભરથના વતની હતા, જ્યાં તે
વેળાએ હંગ્રેજ નિયાજ ન હોવાથી ચોરાં લશ્કરનાં એક
સારજી પાસે ભાગીવુડી હંગ્રેજ કેળવણી લઈ માછી ઉમર
સુખજી જ્યાં શેઠ દાદાબાઈ નવરોજજીના હાથ હેડ તાલીમ
લીધી. “કોટલ હીક્કી આઈ હંગ્રાડ,” “સંતીનમીસ
ડીક્ષનરી” “ગુલીનાથ,” “બાગોખાહર” વગેરે પ્રસ્ટકો
તેણે પ્રગટ કર્યાં હતાં. ૪૦ સં ૧૮૪૬ માં એવલુ ભરથમાં
રેશમ ઉત્પાદન કરવાનું એક કારખાનું ઉઘાડ્યું હતું. તે
માટે ભરથમાં “હેરાની વાડી” નામની વાડી ભાડે રાખી
ત્યાં શેતુરનાં માડા વાવી, પરદેશથી કીડાએ લાવી રેશમ
પકવવાનાં અખતરા કીધા હતા. પણ તેમાં કાપ્યા ન હતા-
પછી ચામડાંનો વેપાર કીધો હતો તથા મીન સાઈ
(Bleach) કરી તેના વેપાર કરતા હતા. તે ઉપરાંત
ભરથમાં યુલી (Indigo) પકવી તેના વેપાર કરતા.
કુદરતી જેવી યુલી હાથે બનાવવાપર લક્ષ લીધું હતું, અને
બનાવી પણ હતી પણ તેમાં ખામીએ રહી ગઈ હતી,
અને ૭૮) વર્ષની યુજ્ઞરોજ વયે તે ખામીએ દુર કરવા
મહેસા હતા, તેજમાં મરણ પામ્યા હતા. ભરથમાં ચારી
જનનું સજી (Hemp) પકવવાની પણ મહેનત કરી હતી.
આવા નવા સાહેબે તે જમાનમાં કરવાની એમની ઉત્તેજ
ઓરજ કેલવાય.

તા ૧૨ મી જુલાઈ.

રોજ ૧ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરણ—ધનજીશાહ પેશનજી ડુંગાજીનાં—ઉમર
વર્ષ ૫૦). ભરથમાં વેપારવતજમાં આગ્રજ વધેલાં
ડુંગાજીનાં મોહલાં કુડુંગના એવલુ એક હતા. એમની
પેહડી “સેદરીઆદજીની કું” ને નામે ચોખરા, કલીકટ,
ડાકર, સુખજી વગેરે ટેકાણે વેપાર ચલાવેલો. એવલુ હંગ્રેજ
ચીમેલા અને સુધરેલા ગિયારોના હતા, અને ભરથની
પારસી પંચાતને લગતાં કામમાં આગેવાન ભાગ લઈ શાસ્ત્રી
સેવા બખવેલો.

તા ૧૮ મી જુલાઈ.

રોજ ૭ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યજ્ઞેન્દ્રી.

મરણ—નયરાંજી રમતનજ દલાજ, ભરથના—
ઉમર વર્ષ ૭૦). ભરથના એક જાણીતા વેપારી તથા
ત્યાંની પારસી પંચાયતના એક આકાખર.

૨ ખાં બાં નયરાંજી શેઠીરાજી જનવાલાના બાવા.

૭ જાં પ્રતોવાજા શેઠા મોદાદા અને મેહરાંજી
ધનજીશાહ ડુંગાજીના બાવા.

અંગાલનાં તખ્તીખીખાતાંવાલા સરન્યન મેનર ચોરામ-
ચાહ હોરમનજી દાંતરા તથા મુખ્ય ધબકાનાં તખ્તીખી-
ખાતાંવાલા સરન્યન મેનર ખરશેદજી અરશેશર દલાલને
૨૦) વર્ષની નોકરી પછી "સરન્યન લક્ટનન્ટ કરનલ"
ની પદવીએ, તથા મધ્ય પ્રાંતોનાં તખ્તીખીખાતાંવાલા સર-
ન્યન કેપટન હોરમનજી એલજીજી બનાતવાલાને ૧૨)
વર્ષની નોકરી પછી "સરન્યન મેનર" ની પદવીએ
અલાવામાં આપ્યા હતા.

તા ૨૦ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૬ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્હેનરદી.

મરજી—દાદાભાઈ ડોસાભાઈ બાકસ્તર—શેઠ ડોસા-
ભાઈ એલજીજી બાકસ્તર, લીલાકિવાલાના દીકરા. મુખ્ય
સ્કોલ કોલ કોલમાં શરૂઆતથી તે માર્ચ ૧૮૬૫ માં રીડર
થયા ત્યાંમુધી નોકરીએ હતા અને મોટો ભાગ ત્યાં
એજીએ હતા.

તા ૨૮ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૭ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્હેનરદી.

મરજી—શાપુરજી ધનજીભાઈ બાઈલીવાલા—ઉમર
વર્ષ ૬૮). પહેલાં સર જમશેદજી જીજીભાઈનાં એક્સપ્રેસ
મેડી બાઈ પીરોજીભાઈના એવજી પાલીદ થતા હતા. જે
લગન ૧૮૪૫ માં મુખ્યના કોટમાં મોડી ધામધુમ અને
નાતનાં મોટાં જમણાં સાથે થયાં હતાં. ગઢ અરચી સ્ટીની
વાતવર પોતાના બાઈએ સાથે મોહજો વેપાર ચલાવી
જાહેર કામોમાં ભાગ લઈ બનતો હોસો આપતા હતા.
પણ પાછળથી શરૂઆતની ખુમારીના વરસોમાં વેપારનું
સાવચેતવણું યુમાવી મટા તરફ હજવાની નમજાઈનું કમ-
નસીય ફળ આપી છેલા ત્રણ દાહકો તદન એકાંત જીંદગી
બોગવતા હતા.

બ્રીટીશ મેડીકલ એસોસિએશનની આજ માંજે
કારલાઈલ ખાતે મેલિલી સભામાં ૬૦ કેપચર નયરવાંનજી
બાહદુરજીએ ડૉક્ટર મેડીકલ સર્વિસની ખામી બતાવનારો
એક દસવું મુકબો હતો જેને ૬૦ ઉકાકે ટેકો આપ્યો
હતો.

૧ બને જમશેદ, તા ૨૦ મી જુલાઈ ૧૮૯૬.

૨ શેઠો ચોરામજી, દોસાભાઈ તથા શ્યામકશાના બાવા.

૩ ચરફુષ શેઠ શંભજી, તથા શેઠો જીવાજી અને
નયરવાંનજી શાપુરજી બાઈલીવાલાના બાવા, અને સર જમ-
શેદજી જીજીભાઈ, ત્રીજા મેરોનેટના સસરા.

૪ તે દસવે નીચે પ્રજાણે છે :—

"That the present constitution of the Civil
Medical service of India, whereby all important
educational, scientific, and sanitary appointments

તા ૨૯ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૮ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૨૬૫ યન્હેનરદી.

મરજી—કાકડર દોરાબજી હોરમનજી ભુજવાલા—
ઉમર વર્ષ ૬૨). એવજી અરેબી માંડ મેડીકલ ફેલોશમાંથી
૧૮૬૧ ના એપ્રિલ માસમાં તખ્તીખપણું ચલાવવાની સનદ
મળવી કેટલક મુધી મુખ્ય તથા કાકીયાવાડમાં તખ્તીખી
ધંધો ચલાવતા પછી ૧૮૬૬ ના જુન માસથી કચ્છ ગયા
હતા, જ્યાં રાજકુટુંબ તથા કચ્છની પ્રજાને પોતાના
તખ્તીખી માનનાં સારો લાભ આપતા પછી સને ૧૮૮૪
ના જુલાઈ માસમાં નામદાર રાવતા તખ્તીખ નેમાયા હતા.
૨૦ વરસની કચ્છમાં રાજની નોકરી બગળી એવજી
૧૮૮૫ માં પેનથન ઉપર એવો હોડો હતો. ૧૮૮૭ માં
મહારાણી વીક્ટોરીયાની જીબીસીના પ્રમોગ કચ્છના નામદાર
રાવ હંગમંડ ગયા તથા પોતાની સાથે એવજીને લઈ
ગયા હતા. હંગમંડથી પાછા ફરતા પછી એવજી મુખ્યમાં
એકાંત જીંદગી યુગરી હતી.

તા ૧ થી આગસ્ટ.

ખાંદેશ જીલ્લામાં આમે સાલના ભારે વરસાદને
બીધે મોડી રેલ આવી હતી, જેથી ઘણાંક ગરીબો ધરખાર
વગરની લાચાર હાલતમાં આવી પડ્યાં હતાં, તેએને મદદ
કરવાને અતરે ખાંભાહડુર દાદાભાઈ હોરમનજી દુખાચ
તથા શેઠ કાવશજી દાદાભાઈ દુખાચની આગેવાની હેઠલ
એક કંડ ઉભું કરવામાં આવ્યું હતું.

are exclusively reserved for members of a military
medical service—namely, the Indian Medical
Service, who are only lent for civil work till
required for war purposes, is wrong in principle,
prejudicial to the interests of medical education,
science, and sanitation, and unsuited to existing
conditions and requirements: and that in the
interests of medical education and sanitation in
India, and for the general advancement of
medical science, the Civil Medical Department
should cease to be any appendage of, or a close
reserve for, a military service, and all educa-
tional, scientific, and sanitary appointments in
the department should be thrown open to the
best talent available from the open profession
of medicine."

(બી બ્રીટીશ મેડીકલ જનરલ, ૧ લી જુલાઈ ૧૮૯૬.)

૫ એ કંડમાં પારસીઓની કુખ્ય રકબો નીચે મુજબ
હતી :—

૩.૧૦૦૦) સર દીનશાહ સાલેજી પીટીયો પારોનેટ,
ખાંભાહડુર દાદાભાઈ હોરમનજી દુખાચ, નવરોજી સાલેજી
વાડીઆ, સી. આઈ. ઇ., નયરવાંનજી બંગરોજ વાડીઆ,
બાઈ દીનશાહ નયરવાંનજી પીટીયો, ૩.૩૦૦) ચોરામજી તથા
કાવશજી દાદાભાઈ દુખાચ, ૩.૧૫૦) બંધનજી દીનશાહ
પીટીયો, બેરવાંનજી બનચેરજી કુખ્યાલા ૩.૧૦૦) જીજીભાઈ

તા ૦ ૮ મી આગસ્ટ.

રેન્ડ ૨૮ માઈ ૧૧ (ચિ) ૧૨૬૫ યજ્ઞદેવરી.

મરુતુ—પરચેલ કુરુતુલ પારખી—ઉમર વર્ષ ૮૫). એવણ આગલા વખતમાં એક મોટા પેપરી તથા વહણવડી હતા, અને એક વાર મોટી દોલતના ધણી થયા હતા, તથા તે દોલતનો સારો ભાગ પુત તથા સંપાવતનાં કામોમાં રોકાયે હતા. ચોપાટીની સુખધના આંધળાં પાંગળાં જરથેસ્ટિયોને રાખવાની ધરમથાળા એવણે ૧૮૪૫ માં પોતાના ભાઈની સાથે બંધાવી હતી તથા ૧૮૬૪ માં તેઓએ પોતાને ખરચે તે ઉપર માળ બંધાવી આપયો હતો. ૧૮૬૨ માં વજસાડના દોખામની સામે એક સગડી તથા તેના કમપાડેડને ફરતી દેવાલ બંધાવી આપી હતી. ૧૮૬૩ માં સુરત મધે પોતાના બાપના નામથી 'કુરુતુલ સોરામણ પારખ સુકલ એક આરટ એડ ઇ'સ્ટા' નામની હુનર તથા ઉદ્યોગશાળા રૂપ૦૦૦૦ ને ખરચે તેમજ ૧૮૬૫ માં 'પારખ ચેરિયલ ડીસપેન્સરી' નામનું ધરમનું દવાખાનું ચાલુ કરીધું હતું. ૧૮૬૬ માં સુરતના રેલવે સ્ટેશનની સામે રૂપ૦૦૦ ને ખરચે એક મોટી ધરમથાળા તેમજ-દધસર અને સાલનના સ્ટેશનોની સામે પણ ધરમ-થાળાઓ બંધાવી હતી. સુરત તથા ગુજરાતનાં બીજાં ગામોમાં એવણે ૧૮૬૩-૬૪ માં લોકોને પુણ્યકળ આનાજ તથા વસ્ત્રો વહેંચ્યાં હતાં. મરહુમ સર જમશેદજીના નામથી અત્રેની જંદ પહેલવી મદદેસમાં એવણે એકી રકમે રૂપ૦૦૦ આપવા હતા, તથા એ ઉપરાંત ધણીકાં ધરમ-ખાતાઓમાં તથા રેલ, કુકળ વગેરેનાં ફંડોમાં એવણે હજારે રૂપીઆ ભેટ આપવા હતા, જેને જીમ્સે રૂપીઆ ૧૦૧૬૮૭૫ નો થયેલો તથા આનદાની અને લામાર કુટુંબી-ને નખા વખતમાં ગુપત મદદ તરીકે સારથી પાંચ લાખ રૂપીઆ આપવા હતા. સુખધની પારસી પંચાયત ફંડના એવણે ૧૮૫૬ થી એક તસદી હતા. નામદાર સરકારે એવણને ૧૮૭૦ માં સાલમાં સુખધના ચેરિફ નેમી માલ આપ્યું હતું.

જસંતલ પીરીડ, સર બંડગીર કાવશલ બંડગીર, કાવશલ દીનશાહલ એડનવાલા, પેશતનજ નવરોજલ ગોવર્ધવાલા.

એજ ગુજ્ય શોનાપુર મધે બારે વરસાદને લીધે રેલ આવવાથી તેમાં નાશ પામેલાઓને મદદ કરવા થકી ત્યાંના કલેક્ટરે જિમાં કીધેલાં ફંડમાં પણ પારસીઓએ મદદ કીધી હતી—

રૂ.૧૦૦૦) બાઈ ચોરલાંબાઈ વાડીઆ, રૂ.૫૦૦) હાન-રેખજ નવરોજલ નશરવાનલ વાડીઆ, રૂ.૨૦૧) ખાં. આ. નશર-વાંનલ ખરચેલ અને આદરલ મનચેરલ દલાલ, રૂ.૧૦૦) જસંતલ બંધનલ છલબાઈ.

૧ મરહુમ શેઠ અરદેસર ખરચેલ શરફુલ પારખના આવા.

આ માસમાં થયેલું મોટું સુખં ગ્રહણ ને નેર્વિમાંથી આપું દેખાઈ હતું, તેનું અસોક્ત કરવાને સુખળ સરકારે શેઠ કાવસયાહ દાદાભાઈ નાયગામવાલાને નોંધે મોકલ્યા હતા. ૧૮૯૮ માં થનારું સુખં ગ્રહણ ને હિંદુ-સ્તાનમાં દેખાનાર છે, તેનાં અવસોક્ત મોટે જોડનાં સંજોગની ખરીદી પણ સરકારે એવણને સોંપી હતી.

તા ૦ ૧૦ મી આગસ્ટ.

આજ દીને મરહુમ શેઠ ખરચેલ કુરુતુલ પારખનાં ઉઠમણમાં કિઆ પુરી થવા બાદ શમસુજ આલના દરુર પેશાનલ બેહરામજ સંજણાએ એ મરહુમ ગ્રહસ્થની આગલા વખતની સંપાવતો વગેરે વિષે એક બાયાજ કરી એ મરહુમ ગ્રહસ્થનું નામ જરથેસ્ટી મજહબને લગતી જાહેર કિઆઓમાં બીજાં જીવગીર્નાં નામ સાથે દેવને સર્વે અધોરનાંને સુચનાં કીધી હતી.

તા ૦ ૧૧ મી આગસ્ટ.

રેન્ડ ૧ માઈ ૧૨ (ચિ) ૧૨૬૫ યજ્ઞદેવરી.

ખાંતેશ જીજામાં અવેલાં ધૂલીઆ ગામમાં જર-થોસ્ટીઓને જીમિડા કરવાની અમર જગા બરાહ જવાથી તેને લગતીજ બીજી જગા શેઠ ખરચેલ ડાશાભાઈ કરાં-વાલાએ મોટી રકમ આપી બંધાવી આપી તથા તેની આસપાસની જગા પોતાને ખરચે ખરીદી અજીમનને ભેટ કરી હતી, તેનાં જમનની કિઆ આજ દીને તે તરફવાલા કં'તકટર એંડ કોકોબાદ ખુરચેલ મોટીએ ત્યાંના સર્વે જરથોસ્ટીઓની હજુરમાં કીધી હતી. કિઆ પુરી થવા બાદ શેઠ ખરચેલ તથા એંડ કોકોબાદને ત્યાંની અજી-મન તરફથી માનપત્રે આપી શેઆલો હેરાડવામાં આવી હતી.

૨ સસત ગોરતાર, તા ૦ ૮ મી નવેમ્બર ૧૮૯૬.

શેઠ કાવસશાહ નાયગામવાલાને હિંદુસ્તાનના વજર લોકોં જોખાઈ હેર્મીદને પોતાની પ્રજાકાતનુ માન આપ્યું હતું.

૩ જમે જમશેદ, તા ૦ ૧૨ મી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

એજ ગુજ્ય સુરત મધે એમનાં થયેલાં જીઠમણ-માં એ મરહુમ ગ્રહસ્થનું નામ તે તરફ દેવાને દરુર રૂપતનજ જમશેદએ સર્વે અધોરનાંને સુચનાં કીધી હતી. વજસાડ મધે પણ એમનું જીઠમણ મરહુમ શેઠ મોટા-ભાઈ શાપુરજવાલી દરેજેહરમાં થયું હતું, જ્યાં એમણે દોખામને શરતી દેવાલ, શગડી તથા ધર્મશાલા બંધાવી હતી જે માટે એમનાં રૂઠને બોદાએલ બેહનતમાં સારી જગા આપે એવી દોઆ આદી હતી.

૪ જમે જમશેદ, તા ૦ ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

એ જગા જીવર નીચની તણુ તર્મીએ છે, પણ તેમાં આ શેઠ ખરચેલ ડાશાભાઈ કરાંવાલાની સંપાવતની નોંધ નથી:—

તાં ૧૩ મી આગસ્ટ.

મુરતવાળા મીંઠ શાપુરજી રસતમજી સુખીઆએ ૩,૪૮,૦૦૦) ના સુખ્ય મધુનીસીપાલીડીના આર ટકાના વયાળવાળા બોંડા સુખ્યની પારસી પંચાયતના ત્રણીએને હસ્તક કરીછે, અને તેનું વ્યાજ તેએએ મુરતની પારસી પંચાયતના મિત્રજેડા ઉપર નીચલાં કામો માટે મોકલી આપવા એવી ગોઠવણ કરી: ૩,૨૭,૦૦૦) નાં વ્યાજ-માંથી સુખીઆજીના કુટુંબીઓની બાજ, આફરયાન, ધન્યજની વગેરે કાંયા શેહેનશાહીના આતશબેહરામમાં કરવી; ૩,૮૦૦૦) નું વ્યાજ એ માટે સુખ્ય માળવામાં વાપરવું; ૩,૧૦૦૦) નું વ્યાજ લાકડાં બાળવામાં વાપરવું; ૩,૧૦,૦૦૦) ના વયાજમાંથી સુખીયાના તામના ગઢમપારનું તયાલી જમણુ દર વરસ સુધી રસતમપુરાના એલાહી બાગમાં કરવું; ૩,૧૦૦૦) નું વયાજ ગોડીના આદરીઆતનાં સુખ્ય બાળવામાં વાપરવું; ૩,૫૦૦) નું વયાજ મુરતના નસે-સાલરનાં ફંડમાં વાપરવું; અને ૩,૫૦૦) ઉદવાડા ગામના રામમાના કંપાઉંડમાં બાગ બનાવવા માટે વાપરવા.

“શ્રી દાદાર ઉરજબદની પદ્દ હોજો. શ્રી ધુલીઆ તથા બીજા બાહરગાચનાં જતા આવતા જરયાસતી વચે બિનાં કીધાં શરૂઆતી આ બાહન જરયાસતી ગુજરતાં રવાનોને ગુમીદા કરવા સારૂ બાંધયું છે.

રોજ ૧ લો ઉરજબદ જાહ ૧૨ મો શહેનશાહી શને ૧૨૫૫ યજ્ઞજરદી, તાં ૧૪ મી આગસ્ટ ૧૮૮૬ ઇસવી. સરદુ કમલ બાંધવાને જગ્યા એકર એક અને ગુનથા સોલ મહેરબાન કલેક્ટર સાહેબ બાહદુર, ડી. ડી. મેડેનગી એસકપાયરે, ધુલીઆનાં જરયાસતીએએ અરજ કરવાથી બહીસ આપી છે.

જગાનો સરવે નંબર ૫૨વાનગીને નંબર ૧૧૯૬ છે. ધુલીઆનાં ગાજલતદાર તરફથી જલ્યાં તાં ૨૦ મેઠ શને ૧૮૮૬.”

“પાંડ ૫૨વરદગારની પદ્દ હોજો.

મરહુમ શેઠ સોરામજી નસરવાનજી વાડીઆની યાદ-ગારીમાં આ “શેડ” મરહુમ શેઠનાં વીધવા અને એક નજીકનાં બેસી તરફથી શ્રી ધુલીઆની પારસી અનજીનને અસણ કીધું છે. એ “શેડ” રોજ મહેર, જાહ રસતદીન, ૧૨૬૭ શહેનશાહી ને તાં ૩૦-૬-૧૮૯૭ ને દીને બોલું કીધાં આવયું છે.”

“મરહુમ બાઈ રતનબાઈ જેએ શ્રી સુખ્ય મધે શેહેનશાહી ગાથા બીજો બિરાવદ શને ૧૨૬૮ યજ્ઞજરદીને દીને મેહેનશાનથીન થયાં તેએનાં પ્રુપ્ય ચારે શ્રી ધુલીઆનાં જરયાસતી રવાનોની આરાજગાહને કપાગાહડ તેએનાં માઈ બરજોજી ધનજીભાઈ કન્ટાકટર તથા પાર્વીદ ડોસાભાઈ ચેરાનજી કન્ટાકટરે શેહેનશાહી ગાથા બીજો બિરાવદ શને ૧૨૬૯ યજ્ઞજરદી તાં ૧૧ જી, જાહે સપતેબર શને ૧૮૭૦ ઇસવીને દીને બનાવણીને શ્રી ધુલીઆની જરયાસતી અનજીનને સવાધીલ કીધા છે.”

૧ સુખ્ય સજાચાર, તાં ૩૭ આગસ્ટ ૧૮૯૬.

તાં ૨૦ મી આગસ્ટ.

શોલાપુર મધે “શોલાપુરની અંજીનના આંબીઆ ફંડ” ઉધાડવામાં આવું હતું, જેમાં ત્યાંના દારના ધનજેદાર શેઠા અરજીએ એડ સન્સ તથા આદરજી મન-ચેરજી દલાલે ૩,૫૦૧) બર્પા હતા.

શેઠ શાપુર નસરવાનજી બેલાર “ત્યાગ” નામે ફકીરી લેતી એક બાઈની સખીની ફોટોગ્રાફીક હારમાલા પ્રમટ કરી હતી.

બંડનની સીડી એડ ગીલડજીની તરફથી અતરે લેવાથી વિજ્ઞાથી ધાતુ ઉપર ક્રિઆકામ કરવાને બતા હુનરની પરીક્ષા ડાકટર હેરમજી કુવરજી તવડીયાએ પેહલા વર્ગમાં; તથા આમડાં કેળવવાના હુનરની પરીક્ષા શેઠ કેપચર એદલજી તમડીએ પેહલા વર્ગમાં; તથા વિજ્ઞાથી લગતી વિજ્ઞાથી ધનજેરની હેક્કી પરીક્ષા શેઠા અરદેશર બહમજી દાર્યાનાંવાલા, જમશેદજી રસતમજી ઉમરીગર, અને મોરાબાઈ ધનજીયાહ દાર્યાનાં-વાલાએ; તથા એજ બાબદને લગતી પેહલી પરીક્ષા શેઠ ચેચનજી બેહરમજી દાર્યાવાએ પચાર કરી હતી.

શેઠ રસતમજી નાનાભાઈ બેહરમજી જીજીભાઈએ પોતાનાં સાસુ મરહુમ ડાવેર લેડી રતનબાઈની યાદગારી-માં પ્રણાની રેએ મારફત આગજ એક કુવારે બાંધવાને ત્યાંની સીડી મધુનીસીપાલીડીને ૩,૨૦૦૦) આપ્યા હતા.

તાં ૨૧ મી આગસ્ટ.

ગઢ રેલનાં વુકાનમાં નવચારીના મધેસરફળીએના ડામકા મોહોરાનો પ્રયતો ભાગી ગયો હતા, જેથી તે મોહોરામાં જવા આવવાને (કેચી બહુ હોવાથી) ધણી અડ-ચણ થઈ પડી હતી, તે ટાળવાને કેટલાક લોકોની અરજ ઉપરથી મીંઠ શાપુરજી ફરામજી મેહતા (ચીતવાળા)એ પોતાનાં અરજથી પોતાનાં મરહુમ ધણીબાઈ બાઈ ધન-બાઈજીનાં પુત્ર સારૂ એક પાકો પથરોનો પ્રયતો બંધાવી

૨ કપચરે હિંદ, તાં ૨૭ જી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

૩ ડાં બોઈ ઇડીઆ, તાં ૨૪ જી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

એ વધારાવર નીચે પ્રુપ્ય તરી છે:—

“THE LADY RATTANBAI FOUNTAIN.

This Fountain has been erected by Bai Avabai, wife of Rustamjee Byramjee Jeejeebhoy Esquire, J. P. of Bombay, in Memory of her Mother, The Late Dowager Lady Rattanbai Jamsheetjee Jeejeebhoy who died at Poona on the 29th December 1894.

Poona 1899.”

આપયો, એ પુણ્યમાં કેટલીક સરકારી જમીન રોકાઈ હતી, તે સરકારે ધરમાલ કામ સમજી સુકત આપી હતી.

તાં ૨૪ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૪ માઈ ૧૨ (શિં) ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

વિભીતકાવ આગલ મરહુમ શેઠ રૂચતમજી ચોરા-
બજી ભર્યા ચોરાવાલા અથવા હડાવાલાએ ઇં ૪૦ યં
૧૮૪૩ માં બંધાયેલી દરેમિહર કે ને આજ ધણેક વખત
ચર્ચા જારી પડી હતી તે આજ દીને મરહુમ શેઠનાં
ઠીકરી બાઈ પીરજીબાઈ તથા વહુ બાઈ રતનબાઈ તે મરહુમ
શેઠ પાંચજી રૂચતમજી હડાવાલાનાં વીધવાએ મરહુમ શેઠ
પાંચજીની નિભાવની વર્ષની બાબતે દીને તેની પડોસની
મરહુમ બાઈ આવાંબાઈ તે મરહુમ શેઠ અરેશર અરેશરજી
વાડીઆનાં વીધવાની દરેમિહર કે નેની સાથે તે આગાઉ
ધણાં વર્ષ જોડાયેલી હતી, તેનાં તરફી સહિયોને એક જમન
કરી અંજીન પત્ર વાંચી સ્વાધીન કરી હતી, કે તે
આગસ્ટની માફક મરહુમ બાઈ આવાંબાઈની દરેમિહરની
સાથેજ વાપડવામાં આવે.

તાં ૨૫ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૫ માઈ ૧૨ (શિં) ૧૨૧૫ યન્દેનરદી.

મરહુ — પેશનજી અરેશરજી બાઈચર વર્ષ
૫૫). એવજી પોતાના વડા બાઈ શેઠ એલજી અરેશરજી
બાઈચર સાથે ધણાં વર્ષો થયાં મેલગામ ખાતે ધંધાસર
જઈ વસ્યા હતા, અને ત્યાં મોટા પાયાપર વેપાર કરતા
હતા, અને ત્યાં કુટુંબનાં જનક વસવાટ થઈ પડવાથી
પોતાના મરહુમ બાઈઓનાં પુત્ર મોટે જરૂરથીઓ મોટે
એક દરેમિહર તથા પારસી સુસાકરના ઉતારાનું એક
મકાન બંધાવી તે તા ૯ મી નવેમ્બર ૧૮૯૧ ને દીને
પૂજાં મેળાયાં હતાં.

તાં ૩૦ મી આગસ્ટ.

મરહુમ શેઠ અરેશરજી કુરુનજી પારખનાં મરહુ મોટે
પંચાતનાં દફતરમાં દલગીરી નોંધવાને તથા તેમની માદ-
ગારી ધરતી રીતે જનવાઈ થકે તથા ઉપાયો લેવાને

૧ જાને જમશેદ, તાં ૨૬ મી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

એ પુણ્યતર નીચે પુજ્ય તપ્તી છે:—

“શ્રી પાક દાદર અર્ચુરજીની ગદ્દ.

આ જમ્યાએ શાહાદી લોકોને યહવા જીતવાને બહુ
છલ હોવાથી આ પગલીયાના પાકા પથરોના રસ્તા શેઠ શાપુરજી
જરાજી ચેટ્ટેના (ચીનવાલા)એ પોતાનાં મરહુમ ધણીઆણી
બાઈ પનમાઈના પુત્ર સાહે પોતાના અસ્થી બંધાવી શાર્વ-
જનીક લોકોને જ્યાં આવવાવાને માટે પુલો લેવેશો. નાગદાર
ગાયકવાડ સરકારે શાર્વજનીક ધરવાદ કાજ માટે એ રસ્તા-
ની જમીન ખુલત આપીછે. શવત ૧૯૫૨ ના શ્રાવણ ૪૬
૧૩ વાર ધરવારે, રોજ ૧૨ માઈ ૧૨ ને શેઠેનશાહી સને
૧૨૬૫, તારીખ ૨૧ મી આગસ્ટ સને ૧૮૯૬ ઇસવી.
સુકાજ નવશી.”

૨ અંજીન પત્ર માટે “પારસી ધર્મસ્થળો,” પાટું
૪૬૬, ડું જુએ.

૩ જાને જમશેદ, તાં ૨૫ મી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

૪ ડાં અરેશરજી પેશનજી બાઈચરના બાવા.

યમચત જરૂરથી અંજીનપત્રની એક જાહેર સળા રૂકવી-
જીયનની રૂચે આલખેસ ખાગમાં સર જમશેદજી જી-
બાઈ પારોનેઠ, સી. એસ. આઈ, નાં પ્રમુખપણું હેકત
મલી હતી, સરનશીને મરહુમ શેઠ અરેશરજીની તારીફમાં
એક સુખાખીત બાપણ કીધા બાદ શેઠ હોરમજી દાદ-
બાઈએ પહેલી દરખાસત રજૂ કરી કે, “શેઠ અરેશરજી
કુરુનજી પારખ, જેવજી રોજ ૨૮ મી માઈ ૧૧ મી
શેઠેનશાહી તથા માઈ ૧૨ મી કદમી સને ૧૨૬૫ યન્દે-
નરદી, તાં ૮ મી આગસ્ટ સને ૧૮૯૬ ને વાર સનેડને
દીને સુખાઈ મધે હક થયાછે, તેવજીનાં મરહુમ દુઃખદાયક
ખનાવની, જરૂરથી અંજીનપત્રની આ સળા મોટી દલ-
ગીરી સાથે નોંધ લેછે, આ મરહુમ શેઠ જમશેદ
૩.૧૧, ૧૯, ૬૦૦) ની નાદર રકમની જાહેર તેમજ છુપી
સંખાવત કરી આપણી ટોળાની કીરતીમાં વધારી કરશેછે.
એ સંખાવત જેમ આપણી ટોળા માટે કરી હતી તેમ
નાતજનના તકાવત રાખવા વગર ખીજ ટોળાએ મોટે
પણું કરી હતી. એ સંખાવતને મોટો ભાગ છુપી સંખા-
વતને હતો, તેમાં ગરીબોને યુગયુગ રીતે અનદાન અને
વસ્ત્રદાન આપવામાં આવ્યું હતું. એ સંખાવતના સંચય-
ની ખીજન તરીકે આપણી નામદાર સરકાર એવજી
સહિયને આપણા શેઠેના શેરીફના માનભર્યા એવો
ખસીયા હતા. સંખાવતના સંચયજી ઉપરાંત પોતાના ભવા,
સંધેસ અને નામ અવાસથી એવજી પોતાના તેમજ ખીજ
ટોળાના લોકોનાં મન જીતી લીધાં હતાં, એવજી સહિયે આ
શેઠેના ધણીક જાહેર આપણીના કાર્યાલયમાં ધણીક
અગતયને ભાગ લીધા હતા, તેમાં પારસી પંચાયતના
કુંડ તથા મીલજોના એક તરફી તરીકે નજદીક ૩૬
વરસ સુધી પોતાના ટોળાની સેવા ખમવી હતી. પોતાના
ટોળાના આવા સંખી અને નેક અકાબરનાં મરહુ મોટે
જરૂરથી અંજીન પોતાની દલગીરી જાહેર કરેછે.”

એ કસાવ અંજીનપત્રના દફતરમાં નોંધવા તથા મરહુમ
શેઠના પીરોપર મોકલવાના, અને એવજીની યાગદારી
માટે જાહેર ઉધારાણી ટીપ કરવી કરવા, તે માટે એક
મોટી કમીટી નેમવાના, અને ખીજ ધરતા કરવા કરવા
સળા અરખાત થઈ હતી.

૫ જાને જમશેદ, તાં ૩૨ મી આગસ્ટ ૧૮૯૬.

એ કમીટીની સેફરીઓ તરીકે ડાકરો કાવજી
હોરજી અને દીનશાહ બહનજી પાસર, તથા શેઠા
અરેશરજી રૂચતજી કાજા અને દારાશાહ રતનજી ચીનજીને
નેમ્યા હતા, અને યાદગારીમાં ૪૬૫૦ ૩.૧૮૦૦) ની નાદની રકમ
નરાઈ હતી. જેમાં પુખ્ત રકમો નીચલી હતી:—૩.૧૦૦૦)
સર દીનશાહ જાણેક પીઠી મેરોનેઠ, ૩.૫૦૦) આન-
રેખ જીં નવરોજી નશરવાલ વાડીઆ, સર જમશેદજી
જીબાઈ મેરોનેઠ; સર બંજીર કાવજી, બાઈ દીનબાઈ
નશરવાલજી પીઠી, ૩.૩૦૦) શેઠ હરંમજી હોરજી બહ-
નજી ચેટ્ટેના, બાઈ પીરોજી જમશેદજી જીબાઈ,
૩.૨૫૦) શેઠ બહનજી દીનશાહ પીઠી, કાવજી દીનશાહ
ચીનજી, ૩.૧૫૦) મરહુમ શેઠ એલજી રંજીજી આવ-
જેસળા છેકરાં.

એ નાણાંની કીપયોગ કરવા માટે તાં ૨૮ મી
જુલાઈ ૧૮૯૭ ને દીને મજેલી સળાએ નીચલો કસા
કયો હતો:—

ગુપ્તના એક ભણીતા હિંદુ આપારી શેઠ વરજીવન-
દાસ માધવદાસની યાદગારી રાખવાને ડેરાવ કરવાને
એક સભા મળી હતી, જે મધે યાદગારીનું ફંડ ઉચું
કરવામાં આણું હતું.^૧

“એકીકી ધપમી રૂ.૬૮૦૦ ની રકમમાંથી રૂ.૬૦૦૦ ની
સરકારી લેન પારસી પંચાયતના ત્રસદી સાહેબોને એવી
સરતે સથાપીને કરવી કે પંચાયતનાં દરરમ્મં મરહુમ શેઠ
અશ્વેદળ પારખને નામનું ખાતું પાડીને રૂ.૫૦૦૦ ની લેનનું
વીધાન, ગુપ્તના આધિપાત્રનાં નરથાસતીઓનો પરવસી
કરવાનાં તથા લાચાર અને તંગદસત નરથાસતીઓને આશરો
આપવાનાં ફંડમાં, પંચાયતના ત્રસદી સાહેબોને જેમ વાળવી
લાગે તેમ વાપરવું અને રૂ.૧૦૦૦ ની રકમનું વીધાન સર
અશ્વેદળ છલખાઈ નંદ મરેસાના આલક વીધારથીઓને
એક યા વજુ ધનાચે આપવા માટે વાપરવું, તથા બાકી
રહેલી રૂ.૮૦૦ ની રકમમાંથી પરજીરુખ અરથ આદ કરીને જે
બાકી વધે તેમાંથી મરહુમ શેઠ અશ્વેદળ શરદનળ પારખની
એક આંબળપેનદીંગ સખી પડાવીને તે સર અશ્વેદળ છલ-
ખાઈ પારસી બેનિવેલંટ ઇનસ્ટીટ્યુટનાં દીવાનખાનામાં
બેલવી.”

વળી એ સભાની એક દીવસ આગમન સુરત થધે
સરદાર દાસર એલળ અશ્વેદળ ગેરીએ ત્યાંના નરથાસતી-
ઓની ખાહેરે સભા બોલાવી, મરહુમે સુરત શેઠસર કરેલા
આભારની યાદ આપી, સુરતની અંજીનખની દીવસોલને
નાર ગુપ્તનાં સભાના સરમથીનપર ગોકલવાનો અને યાદગારી
માટે ફંડ કરવાનો દરાવ કીધો હતો. વળી એ સભા બર-
ખાત થધા અગાઉ સરમથીને નજીખું કે, એ મરહુમ
શેઠનાં સુરતનાં થયલાં પાછલી રાતનાં ઉઠમણમાં દસગર
રસતખળએ ગેમિદેને સુખના કરી હતી કે, મરહુમ શેઠ અ-
શ્વેદળ શરદનળ પારખનું નામ ધરમકીયાઓમાં દેવાતાં નાચીમાં
બેમરહુ અને દસગરની એ સુખનાને આ અંજીનખને બહાલી
આપવી. સભાએ એકમતે એ સુખના પસાર કરી હતી.

શેઠ અશ્વેદળ શરદનળની યાદગારીનાં સુરતનાં ફંડમાંથી
એ મરહુમ શેઠની ત્રણ તસવીરો બિતરાવી એક પારખ
ડીપેનસરીમાં, બીજી પારખ હુનરશાખામાં અને ત્રીજી રઘુ-
નીસીપાલ હાલમાં પ્રકાવી હતી. છેલી તાં ૭-૧-૯૬ ને
દીને સુરતના કલેક્ટર શીં વેરે બોલી પ્રકી હતી.

સુરત રઘુનીસીપાલડીની તાં ૨૬ થી આગમદ
૧૮૯૬ ને દીને કલેક્ટર શીં લેગમનાં પ્રમુખમાં હેલ
ચલેલી સભામાં ડેરાવ થયો કે “મરહુમ શેઠ પ. શ. પારખ
આ શેઠનાં ધરખ ડીપેનસરી, ધરશાખા અને હુનરશાખા
એ ત્રણ બોપોમાં ખાતાં રચાવી રૂ.૧ લાખ જેટલી રકમની
સુધાવતે કરીછે, તેમનાં મરહુ માટે દરમીનીની નેત્ર લઈ
તેમનાં કુટુંબ ઉપર દીધાસાધન ગોકલી આપેલા.”

૧ એ ફંડમાં પારસીઓએ મરેલી પ્રમુખ રકમે
નીચે સુખ બની:—રૂ.૫૦૦) સર દીનશાહ બાણેકલ
બીટી, બાઈ દીનખાઈ નરથાસનળ બીટી, રૂ.૨૦૦) શેઠા
બાણેકલ જનચેરલ દીશાબાણેક, બકમનળ દીનશાહ
બીટી, અશ્વેદળ નરથાસનળ તાતા, ચેસરસ શરચલ
જનસની કું. રૂ.૧૧૫) સર અશ્વેદળ છલખાઈ, ચેસરસ
શીરાખળ શાપુર તથા રતનશાહ હાલાખાઈ વગેરે.

તાં ૧ થી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૭ માઈ ૧ (૬૦) ૧૨૯૬ મનદેશરી.

મરહુ—અશ્વેદળ રસતખળ ઇનસર—ઉમર વર્ષ
૬૪) એવણુ જે વખતે ઇનસરી કોલેજ કે ડીકી નેવું
કાંઈ નહીં હતું તે વેળા જનરલ જનરીસના હાથ હેલ
તાલીમ લઈ પેહેલા દેશી ઇનસર તરીકે બાહર પડયા
હતા. કેટલોક વખત સુધી જનનાને લેવજ તથા સરવેનું
કામ શીખવતા હતા. પછી સરકારી નોકરીમાં જોડાઈ
૧૮૪૦ ની પેહેલી કાજીનની લડાઈ વખતે સેપરસ અને
માઇનરસની ટુકડીમાં દેશી ઇનસર તરીકે કાજીલ ગયા
હતા. બાદ કંત્રાક્ટર તરીકે મુખ્યધી અપોલી સુધીની
જી. આઈ. પી. રેલવેની યડક કરવામાં આગેવાન બાગ
લીધો હતો. કોલાખાની ખાડી પુરી તે ઉપર ઓટ બીદેગીસ
તથા પ્રેસો ઉભા કરવા ઉપરાંત કેટલીક મીલો, ફરંખજી
ઇનસ્ટીટ્યુટ, બનાજીનું આતથમેશરંમ, અને શાસુનવાળા-
ઓની મુખ્ય તથા પુના ખાતેની લખા રીયાળી હમારતે
મલી રૂ.૧ કરોડની કીમતનાં બાંધકામો ઉભાં કરવામાં
બાગ લીધો હતો. પણ લાંબી જીંદગીનાં છેલ્લાં વર્ષ
મરીખાઇમાં ગુખર્ષાં હતાં.

ગુપ્તની પારસી પંચાયતનાં ફંડના એક ટ્રસ્ટી તથા
સર અશ્વેદળ છલખાઈ પારસી બેનિવેલંટ ઇં
ના એક આધિકારી મરહુમ શેઠ અશ્વેદળ શરદનળ પારખ-
ની જગીએ હાનરેખન નરદાનજી નરથાસનળ હાધીઆ,
સી. આઈ. ઇ. ને નેખા હતા.^૨

તાં ૨ જી સપ્ટેમ્બર.

સુરતનાં પારસી ધર્મખાતાઓના બે જનરેશી શેઠ
શીરાખળ એલળ વાડીઆનાં મરહુમ તથા શેઠ શીરાખળ
માણેકલ બાયાએ એકીકી હોડાવધી તેમની જગીએ ડાક્ટર
નરથાસનળ નવરેશજી હાધીઆ અને શેઠ રસતખળ
પ્રજીઆજી હલાલને નેખા હતા.^૩

બરથ મધે બાઈ શીરીનખાઈ તે શેઠ મનચેરજી
શેહરીઆરજી કંત્રાક્ટરનાં બેટીએ શેઠ અશ્વેદળ નરથ-
વાંજી મચાલાવાલા સાથે પોતાનાં બાળ વયમાં થયલે
બગન રદ કરવાને ત્યાંના સુપારકીનિદ જડજની કોરટમાં
ઇં ૪૦ ૧૮૯૦ નાં સપ્ટેમ્બર માસમાં આરજી કીકી
હતી કે તેમનાં તાં ૨૫ મી જનરેવારી ૧૮૯૬ ને દીને
થયલાં બગન વખતે તેણી એક બાળકી હતી, અને
બગનનાં સાદની બેદ સમજીને તે માટે પોતાની સંમતી
આપવાને આશકત હતી. બગન થયા પછી તેણી
ગુપ્તમાં પોતાને મહીર અને જવાખદાર બરથમજી

૨ અધે અશ્વેદળ, તાં ૨ જી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬.

૩ અધે અશ્વેદળ, તાં ૭ જી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬.

રહેલે. તેણી તેની સાથે ધણીઆંની તરીકે કદી રહી નથી, અને એ કેહવાતાં લગન તેણીએ કદી મંજૂર રાખ્યાં નથી, પણ તેથી ઉલટું જ્યારથી તેણી ઉમરમાં આવીએ ત્યારથી તેના હનકાર કયોંછે. આના જવાબમાં જવાબદાર પરચેદજી તરફથી જવાબવામાં આવ્યું હતું કે તેઓનાં લગન કાયદાશર અને બંધનકારક છે. અરજદારે લગનનાં હનકાર કયોં હતાં એ વાત ખરી નથી, પણ તેથી ઉલટું જવાબદાર સુબાઇમાં અરજદારના બાપને ઘેર તેના જમાઇ તરીકે રહેવા હતા, અને ભરૂચમાં જવાબદાર સાથે અરજદાર તેની બાપડી તરીકે રહી હતી. એ સુકદમી કેટલાક દીવસ સુધી શાંભલી સમારકનિત જડને ચુકાદો આપ્યો કે એ લગન કાયદાશર છે. કમિ કે પારસીઓમાં બાળ લગનનો રિવાજ હતા, અને પારસીઓના લગન તલાકના ૧૮૬૫ કાયદાની રહે તેની મનાઇ કરેલી નથી. એજ કાયદાની વિજી કલમની રહે એક પારસી લગન કાયદાશર રાવવા માટે ને સરતો નજી કરવામાં આવેલે, તે સમયની આ સુકદમીમાં પાલવામાં આવેલે, તેટલામાટે એ લગનથી વાદી બંધાયેલેલે એમ કહી વાદીનો સુકદમી પરચ શીકે કાઢી નાખ્યો હતો. આ ચુકાદાની સાંમે બાઇ શીરીનબાઇએ ભરૂચની છલા જડજની કોરટને અપીલ કીધી હતી, જેનો ચુકાદો જડજ મીં કાચે તા. ૨૧ મી ઓક્ટોબર ૧૮૯૫ ને દીને આપી સમારકનિત જડજને મજકુર ચુકાદો તદન બાહલ રાખ્યો, તથા અપીલ ઉરાડી નાખી તેનો પરચ વાદી બાઇને સાથે નાખ્યો હતો. એ ચુકાદો સાંમે પણ વાદી બાઇ શીરીનબાઇએ અતરેની હાઇ કોરટમાં અપીલ કીધી હતી જેનો ચુકાદો ચીફ-જસ્ટીસ ફેરન તથા જસ્ટીસ હોસકીને આજ દીને આપી મજકુર પક્ષકારો વચ્ચે થયેલાં લગન તેમને બાંધી લેનારાં ગણી નીચકી કોરટને ચુકાદો કાયમ રાખી અપીલ પરચસીકે કાઢી નાખી હતી.^૧

[હંડીઅન લોં રીપોર્ટ ૨૨, સુબાઇ, પાનું ૪૩૦.]

શેઠ જમશેદજી નથરવાંજી તાતાએ લાંબા તારના હજીપશીવન રૂઢીની ખેતી આ દેશમાં અજમાવી જોવાના અખતાર દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં કરવા માટે સામાન્ય પ્રજાનું બીઆન બેચવા માટે એક બાદી બાહેર પાડી હતી.^૨

૧ બને જમશેદ, તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬.

૨ "Memorandum respecting the growth of Egyptian Cotton in India. By, Jamsetjee N. Tata. Bombay Gazette Steam Printing Works. 1896."

તા. ૧ થી સપ્ટેમ્બર.

૨૧૦ ૨૭ માઈ ૧૨ (થિ) ૧૨૧૫ યજ્ઞદેવરડી.

મરજી—નથરવાંજી મનચેરજી કાવથ માણેકના—ઉમર વર્ષ ૭૧). એવજી નજીક પચાસ વર્ષ સુધી સુબાઇનાં કસ્ટમસ હાઉસમાં એજટ યાને હલાલનું કામ કરતા હતા, અને પોતાનું કામ ધણી સચિસાધથી કરતા, કસ્ટમ હાઉસના દલાલો અને પાસ રાઇટરોએ એમનાં માનમાં અધો દીવસ પોતાનું કામકાજ બંધ પાડ્યું હતું.

તા. ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર.

પુનાનાં કુલજાનીનાં પ્રદરશનમાં દેખાડવા મેલેલા કુલના સુદર રાપાઓ વગેરે માટે આવાયલાં ધનાધિમાં નીચલાં પારસી નામે જોવામાં આવેલે:—સર જમશેદજી જીજીમાઇ, લેડી ધનબાઇજી જડજીવિર રેડીનની, મીસીસ કેપ્પરસ મનચેરજી હીરામાણિક, મેહરામજી જીજીમાઇ (ખીખ), નવરોજજી પેશનજી કામા, નવરોજજી એચ. પરચેઝ અને મીસ શીરીનબાઇ આદરજી ધાસરાણા.^૩

તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર.

૨૧૦ ૩ માઈ ૧ (થિ) ૧૨૧૬ યજ્ઞદેવરડી.

મરજી—માણેકજી મનચેરજી કારજવાલા—ઉમર વર્ષ ૭૧). અમલવાદના એક આગેવાંન વેપારી અને શેઠરી. ત્યાંની પારસી પંચાયતના એક ગેરડી અને અમલવાદ જીજીમા પારસી મેટ્રીમોનીઅલ કોરટના એક ડેલિગેટ હતા.

તા. ૧૯ મી સપ્ટેમ્બર.

સર જમશેદજી આચારીજીનાં ઓનરરી સરજમજી અને ગ્રાંડ કૉલેજના સરજમજીના લેકચરર ડાક્ટર હેરમજી માણેકજી માસીના અહલ્લી તખીખી અબયાસ માટે હાજલંડ જનાર હેવાથી, તેવજીના હાલના તથા આગલા ચેડાઓએ ફરામજી દીનશાહ પીટીટ લેખીરેડીનાં દીવાનખાનામાં માન-પત્ર તથા પત્ર મેટ આપવા મેળાવડા કરચે હતા. આ હિલચાલમાં આચારીજીના આખા તખીખી સરકાં અને તરસેનાં ખાતાંએ પણ ભાગ લીધો હતો. ડાક્ટર માસીનાના આગલા ચેડાઓ, તખીખ મીત્રો તથા કૉલેજના વીચારકોઓ (લક્ષ્મી સુખાં) તેમજ કૉલેજ અને આચારીજીના તખીખ અમલદારોથી હેલ ચીકાર ભરાઇ ગયો હતો અને કૉલેજના પ્રીનસીપલ ડાક્ટર હેચને સરજમજીની પુરસી આપવામાં આવી હતી.^૪

૩ શેઠ ચંદ્રેશાહ નથરવાંજી કાવથ માણેકના બાબ.

૪ બને જમશેદ, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬.

૫ બને જમશેદ, તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬.

તા ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૬ માહ ૧ (શિં) ૧૨૬૬ યન્દેન્વરદી.

મરણ—મેહરવાંનજી એલજી બાઇચ—ઉમર વર્ષ ૪૭. એવજી જાહનસી ખાતે વેપારખર્ચે જઈ વસ્યા હતા અને ત્યાંના આગેવાન વેપારી અને લોકપ્રિય શેઠરી થઈ પડ્યા હતા. જાહનસીના સગદી તથા લશ્કરી યોદ્ધા અમલ-દારોમાં અને શેઠ શાહુકારોમાં ઘણાં ચારો વગ અને માન ધરાવતા હતા. ત્યાંની ડીક્ષીકટ યોડ તથા મુની-સીવાલીદીના એક આગેવાન જેમખર હતા.

સર દીનશાહ માણેજી પીટી તથા બાઇ દીનખાઇ નસરવાનજી પીટી પ્રણા તરફ આવેલાં સગગામનર ખાતે એક અંગ્રેજી શાળા મોટેનું મકાન બાંધવામાં ફંડમાં ૩૦૦૦, તથા રૂ. ૧૦૦૦ બી મદદ કરી હતી, તેના સંબંધમાં તેમને ઉપકાર માનવા મોટે સગગામનર ખાતે એક યોદ્ધા જાહેર સભા મળી હતી, અને ઉપકાર માનવાના રીતે તે સભાએ પસાર કર્યા હતા.

તા ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૩ માહ ૧ (શિં) ૧૨૬૬ યન્દેન્વરદી.

મરણ—પેશતનજી બેનનજી કોટવાલ—ઉમર વર્ષ ૬૬. સુરતવાલા શેઠ બેનનજી પાલજી કોટવાલના વડા દીકરા. પ્રથમ સુરત ખાતે તા ૧૫ મી મે ૧૮૫૨ થી બુનીસીવાલ ખાતે સ્થાપવામાં આવ્યું ત્યારે શરૂઆતથી એ ખાતામાં એવરસીયર નેમાયા હતા. ૧૮૫૭ માં અમદાવાદ ખાતે મુનીસીવાલખાતામાં આસીસ્ટેન્ટ સેક્રેટરી થયા હતા. ૧૮૫૮ માં અમદાવાદની વધારાની પોલીસના ઇનસ્પેક્ટર, અને ૧૮૬૦ માં વડોદરા રેલવેના વલસાડ ડીવીઝનમાં પેમાસ્ટર થયા હતા. ૧૮૬૪ માં પેશતનજી બેનનજીની કંપનીનાં નામથી કંતારકાં કામો કરવા માંડ્યા. ૧૮૭૨ માં કંપનીનું કામ બંધ પડવાથી દબાજી હાથે આવે ખાતે ગયા અને ત્યાં નીકામના જુદા જુદા તાલુકાઓમાં પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને એકીકે બોલાવી થોડાં વર્ષો પેન-શનપર જીટાયર થયા હતા, અને સીકંદરાબાદમાં જીવ્યા.

તા ૨૯ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૫ માહ ૧ (શિં) ૧૨૬૬ યન્દેન્વરદી.

મરણ—દીનશાહજી નાનાબાઇ મસાલાવાલ—ઉમર વર્ષ ૬૯. એવજી ઈ. સ. ૧૮૪૨ થી મઉ જઈ ત્યાં

૧ જાહનસીવાળા શેઠા પીરોશા અને એલજી મેહર-વાંનજી બાઇચના બાપ.

૨ મુખ્ય સચામ્બર, તા ૨૭ થી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬.

૩ શેઠા જનમેરજી અને પાલનજી બેનનજી કોટવાલ-ના બાઇ.

૪ જહીના લશ્કરી કંતારકર શેઠ કુવરજી દીનશાહજી મસાલાવાળાના બાપ.

વેપાર કરતા હતા, અને સાથેસાથ તથા મીલનસારીથી એવજીની કુકાને ત્યાં સારું નામ કાઢ્યું હતું. મઉની ઝોરાજીવાળ અંગ્રજીન તથા આ. બા. એલજી પેશતનજી હાઇ સ્કૂલની કમીટીના બાજુ સુધી પ્રખ્યાત હતા, અને મઉમાં જીવ્યા.

તા ૧ લી અક્ટોબર.

મુખ્ય મે મે માંડવીના લતા ઉપર તથા ખીજે કુટિયેક ટકાણે “બુચોનીક” નામની ગાંધા તાવની મરઝી ફલાઇ હતી, તે મરઝીનું કારણ સોંપવા તથા તે દૂર કરવાના ઉપાયો લેવાને મુખ્યમંત્રી સરકારે પોતાના કેટલાક યોદ્ધા ત્યાં તથા અમલદારોની એક કમીટી નેમી હતી, જેમાં ડાક્ટર નસરવાંનજી ફકીરજી સરવેયરને પણ અધિકારી નેમ્યા હતા.

તા ૭ મી અક્ટોબર.

શેઠ અરદેશર કેપ્સર કામા, ખી. એ. ઇંગ્લેન્ડ મે ખેડીઅન સીવીલ સરવિજની પરીક્ષા (૨) જીઆ-માંથી ૧૩ મી પ્લેઝિ, તથા ઇંગ્લેન્ડની “હેમ સીવીલ સરવિસ” ની પેહલા વર્ગની પરીક્ષા ૧૪) જીઆમાંથી ૧૨ મી પ્લેઝિ, તથા “ઇસ્ટરન કુટરશીપ” હવાને સંસ્થાનોની સીવીલ સરવિજની પરીક્ષામાં ૬ થી પ્લેઝિ પસાર થયા હતા.

તા ૧૪ મી અક્ટોબર.

રોજ ૩૦ માહ ૧ (શિં) ૧૨૬૬ યન્દેન્વરદી.

એડના બજીતા વેપારીઓ જેસરજી કાવજી દીનશાહ તથા બાઇચોની પેહડીની “ટકના” નામની સ્ટીમરને એડની સોમાડી કોસ્ટા બજી જતાં દરિયામાં સખત તોફાન—સાઇક્રોન—નડવાથી તે બધા ઉતારાએ, અમલદારો, અલસીઓ વગેરે સાથે આને દરિયામાં ગરક ગઈ હતી. એ સ્ટીમરમાં હેરમનજી મેહરવાંનજી મીચી નામે ૨૭) વર્ષની વયના પેહલા ઇન્નેર તથા તેવજીનાજી બાણેજી કુરાંમજી નસરવાંનજી પેહલ નામના તેવજીની નાહની વયના ખીજા ઇન્નેર હતા, તે બેઉ અમલદારો, અને ત્રણ પારસી ઉતારાઓમાં બારેતોની રીસીડસીના વડા કલાઈ મીં કુરાંમજી કુવરજી મસાલાવા, તેમની બાપડી પીરોશખાઇ અને ત્રણ વર્ષની જુઓ નરખાઇ એ બધાં કુખી ગયાં હતાં.

૫ ડાઇમ્સ આઈ ઈ, તા ૧ લી અક્ટોબર ૧૮૬૬.

૬ ભમે જખશેઠ, તા ૧૪ થી અક્ટોબર ૧૮૬૬.

૭ ભમે જખશેઠ, તા ૨૭ થી અક્ટોબર ૧૮૬૬.

તા. ૧૪ મી અક્ટોબર.

શેઠ માણિકજી શેરામજી કપડાં, બી. એ., એલ. એલ. બી. અને ફરમદાન એલજી ઇનચાર્જ, બી. એ., એલ. એલ. બી. એ હાઇ કોર્ટના સોલીસીટરની પરીક્ષા કૃતેહમંદીથી પસાર થીવી હતી. એ પરીક્ષા મધે શેઠ પેશ-તાનજી કાવજી સોલીસીટર એક પરીક્ષક તરીકે નેમાયા હતા.

તા. ૨૪ મી અક્ટોબર.

આનંદેશ્વર નવરોજી નથરવાંનજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. એ સુબધની પારસી પંચાતનાં કંડમાં રૂ.૧૦૦૦૦) ની રકમ તેનું બાજ તંગદસ્ત હાલતમાં આવેલા જરથોસ્તીઓને આપશે. આપવાનાં કંડમાં વાપ-દવને બેઠ આપી હતી.

તા. ૩૧ મી અક્ટોબર.

રોજ ૧૭ માઈ ૨ (શિ.) ૧૨૬૬ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરહુમ શેઠ મનચેરજી બહમનજી શેઠનાવાલી બાહેર-કોટની દરેજેર ને તા. ૨૪ મી નવેમ્બર ૧૭૯૬ ને ઇને તેમના બેઠા શેઠ શેરામજી માણિકજી શેઠનાએ પરાધી હતી, અને ને બીચમાર થવાથી પાછી તેમના દીકરાએ શેઠા નવરોજી, બહમનજી તથા ફરમજી શેરામજી શેઠનાના વારસેએ બંધાવી તા. ૧૬ મી નવેમ્બર ૧૮૨૨ ને ઇને તેમાં આતશ આદર્શન પરાધ્યા હતા, તે મકાન પહુ પ્રાંચું થવાથી પાછું નિચરથી એ ધર્મઆતાંની પુંછમાંથી તેના દુશ્મીએ શેઠા ફરમજી હોરમજી શેઠના, એલજી નથર-વાંનજી શેઠના, અને જમશેદજી એલજી શેઠનાએ રૂ.૩૦૦૦૦) ને ખરચે બંધાવી આજ ઇને તેમાં જીનાં આદર્શન પરાધ્યા હતા, તથા સાંજનાં આર કલાકે જમન-ની ક્રિઆ કરાવી હતી. જમનની ક્રિઆ પુરી થયા બાદ એ દરેજેરના એક દુશ્મી શેઠ ફરમજી હોરમજી શેઠનાએ એક અજીનુમ પત્ર વાંચી સંબંધાવ્યો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે એ આદર્શન સાહેબની જગ્યા એક સદી આગમજની સુબધની તવારીખની યાદ આપેછે. નજદીક ૧૨૫ વરસ આગમજ આ જગ્યાએ બેહોળા વીચતારનાં વેરાન ખેતરો હતાં, જેના મોટા ભાગ, ને “સુના ખેતર” નામે ઓળખાતા હતા, તે અમારા મરહુમ મુરખી શેઠ સોરામજી માણિકજીની અસલ મીલકત હતી. આવી વેરાન જગ્યામાં જરથોસ્તીઓને લાવી વસાવવાનું શુભ કામ એ શેઠે સર કર્યું હતું. થોડાં વરસમાં જરથોસ્તીઓની વસતી વધવાથી આને પોતાના બાહુતો તરફથી એક દરેજેર બંધાવી આપવાની એલતમાસ થવાથી શેઠ શેરામજીએ પોતાના પીતાજી શેઠ મનિચેરજી બહમનજીની નહયે, આજથી

પરોખર એકસો વરસની વાત ઉપર એ દરેજેર બંધાવી વરથાવી હતી. અસલ દરેજેરનાં કુત આતસદાગાહ રાખવામાં આવ્યા હતા, ૨૬ વરસ પછી જરથોસ્તીઓની વસતીના બેહોળા વધારાને મોટે આ નાની દરેજેરની જગ્યા વધારવાની ફરજ પડવાથી, પાડોશની જગ્યા તેનાં મકાન સાથે જોડી નાખી મરહુમ શેઠ સોરામજીના વારસે, મરહુમ શેઠા નવરોજી, બહમનજી તથા ફરમજી સોરા-મજી શેઠનાએ એક આદર્શને લાયકનું મકાન નિચરથી બંધાવી આદર્શન સાહેબ તખ્તનશીન કર્યા હતા, ને ખનાવને આજે ખરાબર ૭૫ વરસ થયાંછે, આ આદર્શન સાહેબને લગતી મીલકતની આવકમાંથી સધળો ખરચ કરવા ઉપરાંત એટલી થોડી રકમ ફાંજલ પડેલી હતી કે, તેમાંથી હાલના જમાનાને લાયકનું આડું મુંદર બાદશાહી મકાન, આગમાં બીચમાર થયાં પુરાણુ મકાનને જમીન ખરાબર કરી, પાક કેમલાને સાથે તદ્દવા કરાવવાને અમે તરફીઓ પુરતી રીતે જોગવાઈ કરી શક્યા છીએ. આએ મકાન દરેક ઇનદારીનાં શું અથો રવાંનાં કે ખુશીખુશમીનાં કામને સાથે બોલું સુદેહછે. એ ઉપરાંત આદર્શન સાહેબના કેમલાને મોટે શેઠ ફરમજી હોરમજી શેઠના તથા બાંધ બધુબાંધ તે મરહુમ શેઠ હીરજીબાઈ હોરમજી શેઠનાનાં બેઠીએ પોતાના મરહુમ મુરખી શેઠ હોરમજી બહમનજી શેઠનાનાં પુત્રને મોટે રૂ.૧૦૦૦) ની કીમતનું એક મોટું રૂપાંતું અફરગાંનું બેઠ આપ્યું હતું, તેમને તથા એ મકાન બાંધનાર શીલ્પશાસ્ત્રીએ શેઠા શાપ-રજી અને મનચેરજી નથરવાંનજી આંદાબાહનો તેમજ મીઝી શેઠ મરજોરજી જમશેદજી પટેલના ઉપકાર માનવામાં આવ્યો હતો. એ બાદ જમથુલ ઓલમા દરગુર પેશોતાનજી બેહરોમજી સંજાણુએ એક બાંધણુ કરી એ મકાન બાંધ-નારાંઓની સ્મૃતી કીધી, અને આજથી કરી મેલાવડો ખરખારત થયો હતો.

૩ જાને જમશેદ, તા. ૨ જી નવેમ્બર ૧૮૯૬.

આ દરેજેરનાં નીચે સુબધ તત્તી મારેલીછે :—

“પાક દાદાર હોરમજીની ચદ્દ હોળો.”

“જાનિઆર અહુરકે મળદાંઓ નેગસેતે આજશ “મળદાંઓ. અહુરકે હુદાઓ. મજશત યજ્ઞ.”

“આએ મરહુમ આ. શેઠ મનચેરજી બહમનજી શેઠની “દરેજેર આ. શેઠ શેરામજી માણિકજી શેઠ પોતાના એ “મરહુમ પીતાળની પલીત યાદગારી રાખવા સાથે સને “૧૧૬૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી શેઠેજનાશાહી—સને ૧૭૬૬ ઇસવી “સંવત ૧૮૫૩ નાં સાલમાં બંધાવી હતી; ત્યારબાદ મરહુમ “શેઠા નવરોજી, બહમનજી તથા ફરમજી શેરામજી શેઠનાં “વારોએ સને ૧૧૬૨ યજ્ઞેજ્ઞરદી શેઠેજનાશાહી સને ૧૮૨૨ “ઇસવી; સંવત ૧૮૭૮ નાં સાલમાં પડોશની જગ્યા લઇને “મોટી બંધાવી હતી. જમજરે ઇમારત ધણી બીચમાર “હાલતમાં આવી ગયાંથી એ ધરખખાતાંનાં હાલનાં તરસ “નીચે એલજી નથરવાંનજી શેઠના, ફરમજી હોરમજી

૧ ઇશ્વરજી આશિર્વાદ, તા. ૧૫ મી અક્ટોબર ૧૮૯૬.

૨ જાને જમશેદ, તા. ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૯૬.

તાં ૧ લી નવેમ્બર.

૧૮૯૬ નાં સાલમાં જુદે જુદે ડેકાંલેની મુનીસીપાલ બોરડામાં નીચલા પારસીઓ મુઠાયા થા નેમાથા હતા:—

મુનીસીપાલ બોરડા

મુરત—મુઠી કાઢેલા—બેનનજી માણેજી ભંજુ-સરીઆ; સરકાર નેમેલા—ગોદરા—ડાં મનચેરજી ભામ-સવજી મીચી; રાહદ—ડાં પીરોળયાહ ફતમજી ગોદી; પ્રાંતીજ—ખાં સાં શોરામજી રતનજી માસર; બોલવાડ, માંડવી, બારડોલી, બોરસડ—ખાં સાં એલજી બેરો-મયાહ હોડીવાલા; ભંજુસર—બહમનજી પેથતનજી, વડા કાકુંન. નવચારી—મુઠી કાઢેલા—પરચેજી માણેજી વજદાર, ખાં સાં કાવચજી હોરમજી દાદાચનજી, મનચેરજી બરબોરજી દેસાહ, નવરોજી ફરમજી તમેલી, બહમનજી શાપરજી દેજી, અને નવરોજી ચાનજીબાહ મેહતા.

તાલુકા લોકલ બોરડા.

સરકારી—પ્રાંતીજ અને મુરત—ખા. શા. શોરામજી રતનજી; ધારવાર—ખાં બાં રતનજી એલજી કાંગા; બરસડ—ખાં બાં શોરામયાહ હોરમજી, એલજી મન-ચેરજી કંત્રાકર; અકલેસર—બેરોમજી ડાયાબાહ માહલ-કરી, પીરોળયાહ દીનયાહ, અરદેસર બરબોરજી; આબાદ—ખાં બાં શોરામયાહ હોરમજી, બમનજી પેથતનજી અવલકારકુંન; બોરસડ—ખાં બાં એલજી બેરોમયાહ હોડીવાલા, બમનજી પેથતનજી. અવલકારકુંન. અકલેસર પંચમહાલમાં—મુઠી કાઢેલા—એલજી લીમજીબાહ, જીવ-જી લીમજીબાહ.

“બહમનજી શેઠના તથા એલજી ભચેશજી શેઠનાં બે ધર-
“ખાતાની પુલમાંથી આપ્તિ પાક મકાન બંધાવીજી છે.
“રોજ ૧૭ નો જાહ ૨ નો શેઠેનશાહી સને ૧૨૬૬ યઝદ-
“બરી સને ૧૮૯૬ ઇસવી; સંવત ૧૯૫૨.”
“આરકીકેટસ—મેશરશા શાપરજી અને જનમેશરશા-
નશરવાનજી આંદાબાહ—અંત. અંત. અંત.
“બીલીંગ કોન્ટ્રેક્ટર.—ખાં બરબોરજી ભચેશજી
પટેલ.”

ચાંદીનાં આધરંગાનંથી ઉપર નીચે મુજબ લેખ કાંત-
રેલો છે:—

“પાક દાદાર હોરમજીની મદદ હોજો.”
“એક્સ્ટનશીન ડુરબીજી સાહેબ શેઠજી હોરમજી
“બહમનજી શોરામજી શેઠનાં મુખારક નાગની યાદગારી આપ્તિ
“પાક મકાનનાં કાયમ રાખવા સારે અિ ચરફુજ શેઠનાં મેટા
“શેઠ હશંજી હોરમજી બમનજી શેઠ તથા નખીયાહ
“બુખ્યાહ તે ચરફુજ શેઠ હીરજીબાહ હોરમજી બહમનજી
“શેઠનાં બેટીએ આપ્તિ ચાંદીજી આધરંગાનીજી ચરફુજ
“આં બનમેશરજી બમનજી શેઠની નકલ તે પામનશી કોષેલા
“આપ્તિ આધરંગ સાહેબને સારે મુકાવેજી છે. રોજ ૧૭
“નો શરોસ યઝદ, યઝદ ૨ નો અરદેશીએક્સ્ટ અમેશર-
“પંદ, શેઠેનશાહી સને ૧૨૬૬ યઝદબરી.”

૧ ભવે ભચેશ, તાં ૨૬ થી અક્ટોબર ૧૮૯૬.

તાં ૧ લી નવેમ્બર.

વચસામાં નવી લાઇબ્રેરી મીં દીનયાહ બેનનજી માણેજી તથા ભંજીરજી બેનનજી માણેજીની ખતથી ઉંચડી. તેમાં મીં બહમનજી શાપરજી ચોપીઆએ ચોપડીએ, ફરનીયર, નાણાં વગેરેની મદદ કરવાથી એ લાઇબ્રેરીનું નામ “આવાબાહ લાઇબ્રેરી” રાખ્યું હતું, તે બાકી મુકવાની સમા આજ દીને બરાહ હતી.

તાં ૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૨ માહ ૨ (ચિં) ૧૨૬૬ યઝદબરી.

મહાજી—ખાંનામાહુર દાદાબાહ હોરમજી કુખાશ—
ઉમર વર્ષ ૬૪. ગરીબ માતવીતાને ત્યાં અવતરી, તે વખતની સ્થિતિને અનુસરતી કેળવણી લેષ, પોતાના સુસર મરહુમ. પરચેજી એલજી કુખાશને ત્યાં નોકરી રજા હતા. ભ્યાં એકુ બે વર્ષ કામ કરી પોતે હાંમતવાન અને ઉલટમદ હોવાથી કુખાશનો ધધી બાબાએ લેષ આજી કીધા. પછી શેઠ રતનજી બહમનજી કુખાશની સાથે દાદા-બાહ રતનજીની કુપતિને નામે વેપાર કર્યો, અને કમી-સરીયતનાં કંત્રાકેટ લીધાં. ૧૮૯૬ થી તેમાંથી છુટાં થઇ ચોખંડ, કોલસો, અને હમારતી લાકડાંના મોટા વેપાર ચલાવ્યો. વાહજીપરથી માસ મહાવા ઉતારવાનું કામ કરવા “કુપર લેડીંગ એંડ શીપીંગ કંપની” ઉભી કરી સખત હરીફાઇ છતાં બહુ બાહોશી અને કુનેહથી તે ધધે ચાલુ રાખ્યો. તેજ પ્રમાણે રેલ્વે કંપનીના લેડીંગ અને શીપીંગ એજંટનું કંત્રાકેટ પણ એવજી બનવતા હતા. ૧૮૭૧ થી એવજે સરકારી આપકારી ખાતાં સાથે સંબંધ શરૂ કીધા અને મોટા આપકારી હબરદાર થઇ પડયા. પુતામાં આપકારી મકતાની ગોલવજી દાખલ થવા પછી તે છુટાના પેહલા મકતાદાર એવજી થયા. એવજીના વહીવટ દરમિયાન સરકારની એ મકતાની ઉપજ રૂ.૧૨૦૦૦૦ ઉપરથી વધી ૫૧૫૦૦૦ ઉપર આવી. પછી મુરત, ખાંદેશ વગેરે છુટાના ભગી રૂપીયાના મકતા એવજે રાખ્યા હતા, અને સરકારની ધણીક સેવા બનવી હતી. એવજે મોટા મુશ-પીયન સરકારી અમલદારોને સારી વિશ્વાસ અને મીત્રા-ચારી પોતા તરફ ખેંચી હતી. પણ ગામડી દારૂ વાપરનારી પ્રજાને અનગમી એએ હતા, જેમાં એવજી કરતાં સરકારી આપકારી રાજનીતીના કસુરે વધુ કેહવાય. ૧૮૯૨ ના મે મહીનામાં એવજીને ખાંનામાહુરનો ખેતાબ મળ્યો હતો. આપકારી હબરદાર થવાથી એવજીના હાથ હેઠળ સેકંડા કામદારો નોકરીએ રજા હતા, જેમાં પારસીઓની પણ સારી સંખ્યા હતી.

૨ ભવે ભચેશ, તાં ૬ થી નવેમ્બર ૧૮૯૬.
૩ શેઠા શોરામજી તથા કાવચજી દાદાબાહ કુખાશના ખાવા.

તાં ૧ થી નવમયર.

બાઇ મોટરનાંબાઇ તે મરદુમ શેઠ માણિકજી નવ-
રોજી વાડીઆનાં વીધવા અને મરદુમ શેઠ જાગીરજી
નથરવાનજી વાડીઆનાં બેઠીએ ઉલવાડાનાં રોજી રોજનથી
તે આતથશૈલરોમ મુખી જવાના પાકોરસ્તો રૂ.૩૨૦૦૦)ને
ખરચે સરકાર મારફતે બંધાવ્યો હતા, તથા તેની દર વર્ષ-
ની મરામતને માટે રૂ.૩૧૦૦૦) ની રકમ સરકારમાં આપી
હતી તે રસ્તો બોલ્સો મુકવાની કિઆ મુરતના કલેક્ટર
મીંડ ડબ્લ્યુ. સી. રેન્ડ આજ દીને એક મેલાવડાની
હજીરમાં કીધી હતી. પ્રથમમાં બાઇના વડા દીકરા શેઠ
નવરોજી માણિકજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. એ એક
માનવત્ર વાંચી કલેક્ટરને એ રસ્તો બોલ્સો મુકવાની અરજ
કીધી, ને સ્વીકારી મીંડ રેન્ડ એક ભાષણ કરી એ
રસ્તો "જાગીરજી નથરવાનજી વાડીઆ ઉલવાડા રોડ"ને
નામે બોલ્સો મુકયો હતા. એ પછી ઉલવાડાના વડા દરુરુર
ખુરશીદજી મનિચીદરજીએ ઉઠી બાઇ મોટરનાંબાઇને ઉલ-
વાડામાં તેવણે કરેલી સખાવતો માટે ઉપકાર માન્યો,
તથા શેઠ મેદુરમિજી પેશતનજી ભરડાએ ઉલવાડા અને
આસપાસનાં ગામોના લોકો તરફથી એક માનવત્ર બાઇને
તથા તેવણના બંધે દીકરાએ આપવા માટેનું વાંચી
સંભળાવ્યું. એ પછી મીંડ રેન્ડ શેઠ નવરોજી વાડીઆ
તથા મુરત જીલ્લાના એકઠીકુટીય ઇન્જીનેર શેઠ ફરુકનજી
કુવરજી તારાપોરવાલા સાથે બે ઘોડાની ગાડીમાં બેસી
એ રસ્તાપરથી પસાર થાઇ ઉલવાડે આતથશૈલરોમની
ઇમારત બાહરથી જોઇ પાછા રોજન ઉપર ફર્યા હતા.
બપોરનાં ઉલવાડાના જરથેડીઓને બાઇ મોટરનાંબાઇ
તરફથી નેઆતનું જનમ આપવામાં આવ્યું હતું.^૧

૧ હાઇમશ આર્થ ઇં, તાં ૦૭ મી નવમયર ૧૮૯૬.

આ રસ્તાને નાકે નીચે મુજબ તસ્તી મારેલીઃ—

"જાગીર નથરવાનજી વાડીઆ રોડ

"આર્થ રસ્તો બાઇ મોટરનાંબાઇ માણિકજી વાડીઆ

"તે જાગીર નથરવાનજી વાડીઆનાં મેડીએ પોતાના પરચથી

"સરવે આતથનાં મુરત વપરાસને માટે અને બેઠવાડાના

"પુરાતન આતથશૈલરોમને સેજાદા કરવા આવનારા જરથેડી

"સ્ત્રીઓ સાથે બંધાવ્યો. એ રસ્તો બાંધવાને બાઇ

"મોટરનાંબાઇએ રૂ.૨૮૦૦૦) ની રકમ આપી, અને

"રસ્તાની મરામત સાથે બીજી રૂ.૨૬૦૦) સરકારને

"આપવાં છે જેનાં બાજમાંથી એ રસ્તાની દર વરસે મરામત

"થાપે. આર્થ રસ્તો સને ૧૮૯૫ માં મુરતના કલેક્ટર

"મીંડ એચ. એસ. પી. લેની, આઇ. સી. એસ. ના

"વખતમાં શરૂ કીધો હતો, અને તાં ૦૭ મી નવમયર

"૧૮૯૬ પ્રમાણ રોજ દેવદાસ શાહ અસીચીડેશ ૧૨૬૬

"પ્રજાજનરોમ રીને મુરતના કલેક્ટર મીંડ ડબ્લ્યુ. સી. રેન્ડ,

"આઇ. સી. એસ. એમીએ બાઇ મોટરનાંબાઇના પુનો

"પી. નવરોજી માણિકજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. એ અને

"નથરવાનજી જાગીર વાડીઆ, ને. પી. અને બેઠવાડાના

"આર્થવાન રહીશો તથા બીજાઓના મોટા મેલાવડાની

૨૨

તાં ૧૨ મી નવમયર.

પારસી પંચાતનાં ધર્મપાતાનાં કંડોમાંથી આવણી
ટોળાનાં ગરીબોને જે આશરો આપવામાં આવે, તેઓને
આ સાધના કુલાને લાંબે વધુ મદદ આપવાને
પંચાતના તસ્તી મોટેમોએ જરથેડીટો ટોળાને અરજ કરી
હતી, જેમાં જણાવ્યું હતું કે ૫૮૦) આશામાંએ ૩૭
થી ૫) ની મદદ કરવામાં માસીક રૂ.૨૦૬૦) ના ખર્ચ
થાય, તેઓને દર માસે રૂ.૨) વધારે આપતાં એક વર્ષ
માટે રૂ.૧૪,૦૦૦) ની જરૂર છે, અને તે માટે એક જુદું
કંડ કઠું છે.^૧

તાં ૧૮ મી નવમયર.

વલસાડ કસબામાં શેઠ રમણજી જમશેદજીનાં નામ-
ની સ્કુલ ઇંગ્લેઝ પાંચમાં ધોરણ મુખીની કેળવણી માટે
હતી. બાદ ૧૮૨૨ માં શેઠ મોટાબાઇ શાપુરજી મોટા-
શાપુરનાંએ એક હાઇ સ્કુલ ઉઘાડી હતી. પછુ તે ન ફાવ-
વાથી બંધ કરવી પડતે, તેટલાં શેઠ બલમનજી શાપુરજી
ચાંચાયાએ પોતાના વતનમાં મારા પાચાર એક સ્કુલ
પોતળી મરદુમ દીકરી બાઇ આવાંબાઇને નામે સ્થાપવાને
ઇરાદો રાખી સર જમશેદજી જીજીભાઇ મારફતે એવું
નકી કરાવ્યું કે, શેઠ રમણજી જમશેદજીવાળી સ્કુલમાં
ત્રીજાં ધોરણ મુખીજી શીખવવું, અને તેને "શેઠ રમણ-
જી ન. જી. મીડલ સ્કુલ" નામ આપવું. અને
"બાઇ આવાંબાઇ હાઇ સ્કુલ" માં ચાંચાથી સાતમાં
ધોરણ મુખીની કેળવણી આપવી, અને તેના નીલાવ માટે
શેઠ બલમનજીએ દર મહીને રૂ.૧૦૦) આપવા કસ્ટમી, તે
સ્કુલ આજથી ચાલુ કીધી.^૨

"હાજીમાં ખુલે મુકયો હતા. એ રસ્તો ખાનખાહર રૂ-
"ફનજી કુવરજી તારાપોરવાલા. બી. એ., એલ. સી. ઇ. તે
"મુરતના એકઠીકુટીય એનજીનીવરની દેખરેખ હેઠળ
"બાંધેલો."

૨ જામે જમશેદ, તાં ૧૭ મી નવમયર ૧૮૯૬.

૩ જામે જમશેદ, તાં ૧૭ મી નવમયર ૧૮૯૬.

આ સ્કુલમાં ૧૮૯૭ માં ૬૬) છોકરા હતા, તે
આજે ૧૯૧૫ માં ૨૨૬) થયા છે, અને એજ પ્રેસન્ટ
૧૬૦) છોકરાઓ કેનીકયુલેટ થયા છે. ૧૮૯૭ થી ૧૯૧૨
મુખી એ સ્કુલના હેડ માર્ટર શેઠ દાદાબી શેરાવજી
જાણી હતા. જેણે અંગ્રેની ને. એન. પી.ટી. આર્થનેજના
પ્રીન્સીપાલ નેમવાથી ૧૯૧૨ માં—એ આજે છોકરાઓ
શેઠ એલજી નવરોજી મેહતા ને જાણા છે.

૧૯૦૪ ના સાલમાં શેઠ બલમનજીએ વલસાડ
કસબામાં બાહરે ખુલાં મેદાનમાં એક મોટી જગા ખરીદી
રૂ.૨૪૦૦૦) ને ખર્ચે એક મકાન બંધાવ્યું છે.

અને રૂ.૩૦,૦૦૦) ટું એનડાઉમેન્ટ ફંડ, અને
ફરનીઅર તથા પેલેસો ખર્ચ વગેરે રૂ.૧૫,૦૦૦) થયા તે સાથે
એવણે જમણ રૂ.૩૦,૦૦૦) ખર્ચ્યા છે. જ્યારે એ હાઇ

તા ૧૯ મી નવેમ્બર.

આઈ દીનબાઈ નશરવાનજ પીટી જેતવાડીનાં મર-
દુમ નશરવાનજ માલિકજ પીટી ચેરીટીયલ ડીસ્પેન્સરીના
અરમમાં પડતી ખુદ પુરવા માટે ૧૮,૭૫૦૦૦ ની રકમ ભેદ
આવી હતી.

તા ૨૧ મી નવેમ્બર.

રોજ ૮ માઈ ૩ (ચિ) ૧૨૬૬ વર્ષેનરદી.

મશરુ - બહમનજ કુવરજ, વલસાડના - ઉમર વર્ષ
૮૫). એરજ મરજ સુધી વલસાડની અંગુમનનાં ધરમ-
ખાતાનાં ફેડોને વહીવટ ચલાવતા હતા.

તા ૨૩ મી નવેમ્બર.

કુકાલના સમયે ચાલેલી માધવાડીનાં ગરીબ જરથોસ્તી
કુટુંબો ઉપર ને સંકટ આવી પડે તેમાંથી તેઓનું
નીવારજ કરવા માટે તેઓને સચતે ભાવે અનાજ વેચવાની
ગોઠવણ કરવાને સુખના પારસી મહરથોની એક સખા
આજ દીને સર જમથેદજ જીજીભાઈ પારસી બેનીવિલંટ
ધનરડીયરડાનાં દીવાનખાનામાં સર જમથેદજ જીજીભાઈ
ખારેનિટનાં પ્રમુખપણાં હેઠ મળી હતી. આ વેળાએ નીચે
સુખના ડેડાણ થયા હતા.

૧ - હાલમાં કુકાલના સમયને લીધે અનાજની
માધવાડી આલવાથી ગરીબ જરથોસ્તીઓને પોતાનાં
કુટુંબનું પોષન કરવાને બારી પડેલે તેનું નીવારજ
કરવા સાથે સચતે ભાવે અનાજ વેચાને તેમાં ને ધટ
પડે તે પુરી કરવાને એક ફંડ ઉભું કરવા આ સખા
જરથોસ્તી જાણેલે.

૨ - વેહલા ડેડાવમાં જણાવ્યા સુખનનું એક ફંડ
એકડું કરવા તે ફંડમાં નાણાં ભરાવવા, તથા સુખજ
અને દયાવર ખાતે ફેટલી તથા કમ જાણામાં ફુડોને
ઉઘાડવી તે નકી કરવા માટે, તથા ફંડે લગતો સર્વે
વહીવટ ચલાવવા થકી એક કમીટી તેના સર જમથેદજ
જીજીભાઈ ખારેનિટ-સરનથીન, હાનરેખજ નવરોજજ
નશરવાનજ વાડીઆ, સી. આઈ. ઇ., સેકરેટરી તથા
ખાનરથી, તથા થેડા પાલણજ ફરામજ મેહના અને
ધનજીભાઈ હેરમજજ વાડીઆ - હીસાખ તપાસનારોએ
સાથે નેમવા.

રકુલજા વધતી જતી ઊકરાઓની સંખ્યાને પુગી વળવાને
વધારાનું નવું મકાન અને "સાખ-સ" શીખવવાનો એક
હોલ અને તેની સામગ્રી વગેરે માટે એવજણનાં લીધવા
ખાઈ હજીખાઈ અને વારેસોએ ૩૨૪,૦૦૦ બીજા
અરથા છે. એટલે એ "ખાઈ આવાંખાઈ હાઈ રકુલ"
માટે થેડા પદમજજ હાજુરજ આશીયા અને કુટુંબ એકર
૩૬૩,૦૦૦ અરથા છે.

૧ રાસન ગીજાર, તા ૨૨ મી નવેમ્બર ૧૮૯૬.

૩ - ઉપલી જાણજ કમીટી મથથી જુદા જુદા
પારસી જાણોએ ઉપર ગરીબ જરથોસ્તીઓને કમીટી
તરફથી ઉઘાડવામાં આવેલી ફુડોને ઉપરથી અનાજ અપીદ-
વાને ઘટલી જોસનેજે જોડ કરી, પરવાના આપવાને અને
ફુડોને ઉપર ફેપરેખ સાખવાને રીજાકીટ કમીટીએ નેમવી.

૪ - આ ફંડ મથથી વખતે વખત અનાજ અપીદવાને
તથા તેનાં નાણાં સંખધી તથા બીજા હરકાઈ પ્રકારોને
અપીદાવર કરવા તથા સેકરેટરી તથા રીજાકીટ કમીટીએ
સાથે મચવટ કરવા નીચલા મહરથોની એક સખકમીટી
નેમવી: મેસરજ જમથેદજ નશરવાનજ તાતા, ખમનજ
દીનથાહજ પીટી, નવરોજજ જહાંગીર માડડા, ડાકર
કાવચજ હેરમજજ, ખાનખાહુર મનચેરજ કાવચજ મર-
જમાન, મેસરજ મેરવાનજ મનચેરજ ફરામજ કામા અને
રતનજ અરથેદજ નવરોજજ વાડીઆ.

૫ - ઉપલી સખકમીટીને બીજા જાણ પારસી જાણોએ
ઉપર જરથોસ્તીય તથા સખકમીટીએ નેમવા તથા જો
ફંડમાંથી બની થકે તે દયાવરોના ગરીબ જરથોસ્તીઓને
પણ સચતો અનાજ વેચવાની ગોઠવણ કરવાને સખા
આપવામાં આવેલે.

તા ૨૪ મી નવેમ્બર.

થેડ મનચેરજ મેહરવાનજ બાવનગરી, સી. આઈ.
ઇ. પાલારોના મેમખર થયા પછી સુખજ આવી વેહલ-
વેહલા આજ દીને બાવનગર ગયા હતા. આ વેળાએ
ત્યાંનાં રેલવે સ્ટેશન ઉપર એમને દીવાન શાહેમ, ગભરના

૨ જાણે જમથેદ, તા ૨૫ મી નવેમ્બર ૧૮૯૬.

એ પોજના સુખજ જાણાં થપમાં ફંડમાં નીચલી સુખજ
રકમો ભરાઈ હતી:—૩,૫૦૦) સર દીનશાહ માલિકજ
પીટી, મરદુખ થેડ નશરવાનજ માલિકજ પીટીની પુત-
માંની, મરદુખ થેડ જમથેદજ નશરવાનજ પીટીની પુત-
માંની, આનરેખજ મી ૦ નવરોજજ નશરવાનજ વાડીઆ;
૩,૩૦૦) થેડ જમથેદજ નશરવાનજ તાતા; ૩,૧૫૦) થેડ
પદમજજ દીનશાહ પીટી, થેડ કાવચજ દીનશાહ પીટીના
કુટુંબીઓ; ૩,૧૦૦) થેડા દારાખજ જમથેદજ તાતા,
રતનજ જમથેદજ તાતા; ૩,૫૦૦) મરદુખ થેડ એલજલ
જરથોસ્તી આલખલેસના ઊરારોએ, ખા ૫૦) હાલાખ
હોરમજજ દુપારાના પુન માટે; ૩,૩૫૦) સર જમથેદજ જી-
ભાઈ મેરોનેડ, જીજીભાઈ જરથોસ્તી પીટી, મેહરવાનજ અને
હોરમજજ અચેરજ કામા; ૩,૩૦૦) મેહરવાનજ રસતજલ
હાલા; ૩,૨૫૦) જરથોસ્તી હોરમજજ પદમજજ થેડના, મર-
દુખ હીસજભાઈ હોરમજજ થેડનાની પુતમાંની રીકીરી બસ-
ખાઈ, હોરમજજ થેડનાખજ આઠલીવાલા; ૩,૨૦૦) મરદુખ
મનચેરજ નવરોજજ અનાજનાં પુન માટે, શાપુરજ બરનેરજ
ભાઈ, આનરેખજ મી ૦ હીરોમજજ મેહરવાનજ મેહવા,
મરદુખ મેહરવાનજ રસતજલ હાલા તથા ઘણીખાંનીનાં પુન
માટે; ૩,૨૫૦) નવરોજજ અહંગીર માડડા, મેસરજ
શાપુરજ થેડનાખજ તથા રતનશાહ હાલાખ, મેરે.

મોટા અધીકારીઓ, માહજનો તથા સ્ત્રી સ્વધર્મ કોમિતો પ્રવિનધીઓએ આવકાર દઈ માન આપ્યું હતું. એ પછી એઓ દરબારી ગાડીમાં બેસીને પ્રથમ મરહુમ માહરાજની શાસ્ત્રીમાં બંધાવલાં મંદીર કે જેમાં એ મરહુમની લાશની ખાજીથી રાખ રાખવામાં આવેલું, ત્યાં બંધને નમસ્કાર કરી કુષો અહડામાં હતાં, અને તે પછી પોતાના ઉતારાને મકાને ગયા હતા.

૧ રાઈચમ્સ ઓફ ઈંગ્., તા. ૨૫ મી નવેમ્બર ૧૮૬૬.

ત્રિજે દીને એટલે તા. ૨૬ મી નવેમ્બરે ભાવનગરની હાઈ કુર્ટના દીવાનખાનાંમાં શેઠ મનચેરજીનાં માનમાં એક મોટા મેલાવડા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં દીવાન સાહેબ પ્રમુખસ્થાને બીસાબા હતા, અને આગેવાન આપાસીઓ તથા યુરોપીયને અને બીજા સ્વર્ણી કોમિતો પ્રતિનિધિઓ હાજર થયા હતા. એ પ્રસંગે એમને એક માનપત્ર આપ્યું હતું, જેમાં ભાવનગરની પ્રજા તેમની તરફ કૃતજ્ઞતાનું, તે ખાસ તથા કુલાંક વર્ષો સુધી તેમના વચ્ચે રહીને તેઓએ બળવેલાં અગત્યનાં કામો વિશે ઇસારો કરીએ હતા. તા. ૨૭ મી નવેમ્બરે હમુર કોર્ટનાં મકાનમાં વકીલોએ તેમને એક માનપત્ર આપ્યું હતું, જેમાં તેણે ભાવનગરના જુદીશીયલ કમીશનર દાખલ રાખ્યોની બળવેલી સેવા અને તેથી થયેલા શયદા માટે તેમની રુત્તી ગાઈ હતી. તા. ૨૮ મી નવેમ્બરે ભાવનગર કલેજિ એજનાં માનમાં એક ઇનવિત્ત પારસી મેલાવડા કરી એમને એક સુદર રૂપાંત્ર વાગ લેટ આપ્યું હતું. ભાવનગરથી મુખ્ય પાછા ફરતાં તા. ૨૯ મી નવેમ્બરે એઓને ધોલા બંધન, નીંગાણા, સીંદોર, ગોશરાળા, ગઢડા, ઘોતદ, વગેરે રેલવે સ્ટેશને બોવ ત્યાંની શાંદળોએ હાજર થઈ માનપત્ર આપી આવકાર દીધા હતા.

ભાવનગરથી આવતાં શેઠ મનચેરજી વડોદરે ગયા હતા. ત્યાં શાહરાળ સાથે મેલાકાત કર્યા પાદ તા. ૪ થી ૬ નવેમ્બરે તા. ૫ નાં કંઈસાસલ રૂસ્તમજી દાદાચાનલએ તેમનાં માનમાં એક "પાટી" બનાવી હતી, જે વેળા વડોદરાના દીવાન અને બીજા ઓફિસરો, સરદારો, સરદારી વગેરેને નોતર્યા હતા, અને તેઓ સર્વેએ મી. ભાવનગરની રિહાબીલીટેશન આવકાર દઈ પાલાંચેટ મથિની તેમની રતેતેને માટે મુખારક-ખારી આપી હતી.

એ પછી શેઠ મનચેરજી ઉદરપાદ જતાં તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બરે શેલાપુર જતર્યા હતા. ત્યાંના આગેવાન રેલવાસીઓએ એમને કામો હાંલમાં એક મેલાવડા કરી માનપત્ર આપ્યું હતું. ઉદરપાદ મથિ પછી તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બરે શેઠ શાપુલજી એલજલ બીનાઈની આગેવાની ફેલ તેમની શાપુલવાડીમાં એક મોટા "કોનવર્સેચમની"ના મેલાવડા કરી એમને આવકાર દીધા હતા, તથા ત્યાંના નાજીયા બેચારાએ એક એજનાં મેલાકાત કરાવી હતી.

એ પાદ શેઠ મનચેરજી તા. ૬ મી બનેવારી ૧૮૬૭ ને દીને ઈંગ્લેન્ડ પાછા ગયા હતા. તેમને વહાવવા માટે તેમના મુખલ પિત્રો વાલવાપર બેચાર લેજા રહ્યા હતા. તેઓએ બની વખતે સર જનચેરજીએ એક બેચાર પત્ર લખ્યો હતો.

તા. ૨૬ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૩ માઈ ૩ (ચિ) ૧૨૬૬ યન્દેજરદી.

મરજી-શાપુરજી વીરજીભાઈ કાષાપેશીના-ઉમર વર્ષ ૫૦). નીમાં મરકાર હસકનાં દરીયાપુરના એકજા વર્ષીસ્ટર કમીશનર હતા, અને દરીયાપુરમાં જુલ્યા.

તા. ૪ થી ડીસેમ્બર.

શેઠ મનચેરજી મેહરવાંજી ભાવનગરી, સી. આઈ. ઇ. પાલાંચેટના મેમ્બર થયા તેની મુખારકખારીમાં તેમને મુખપદના મુસજમના તરફથી ઘાંટરોડપરના મુજફર આપાના દુકારે બગલામાં એક ઇનવિત્ત પારસી આરવામાં આવી હતી. શરઆતમાં મીર એનબલી પારીસ્ટર એક માનપત્ર વાંચી સંબલાવ્યું, તથા જુલ્યાવું કે આ મારાં કામમાં મુસજમાન કોમના દરેક પદવાળા સામેલ છે, નામદાર આગાખાન જેઓ મુસજમાન કોમનાં બજાં માટે કાજજી રાખેલે તેઓએ પણ તાર મોકલી એમાં સામેલગીરી જુલ્યાવીએ. ભાવનગરથી આવે તાર આવ્યો છે, અને મેળેથી મુસજમાન કોમની સખાએ દરાવ કર્યો છે કે તેઓ આ કામમાં પોતાની સામેલગીરી ખતલેલે. આ માનપત્ર ૫૦૦૦ થી વધારે મુસજમાનોની થઈ હતી. શેઠ મનચેરજીએ પોતાને મેલેલાં આ માન માટે સંતોષ બતાવી જુલ્યાવું કે પારસી કોમ તરફની તમારી મીત્રતાથી જુલ્યાવળેજી છે અને બને કોમ વચેની મીત્રતાથી એકસરખી છે. હીંદુસ્તાનમાં જ્યારે મુસજમાન રાજ્ય હતું, ત્યારે પણ પારસી કોમને મોટા ઓધાઓ અને મોટાં રાજવાડી કામો સોંપવામાં આવતાં હતાં. વળી ધરાનામાં પણ મરનાર શેહેનશાહે ત્યાંના જરથોસ્તીઓને છુટાપાવ્યું તથા હેકો બક્ષવા હતા અને આશા છે કે તે મરહુમને પગલે હાલના શેહેનશાહ પણ ચાકશે. એ પછી રીફરેન્સેટ બધ મેલાવડા બરખાસત થયા હતા.

એ પાદ જન ૪/૬ યુગ પછી ત્યાંનાં નોર્થ ઇસ્ટ બેથનલ ગ્રીનના એવેના સુદી કાઠનારા તથા બીજા લોકોને એક મેલાવડા એમને આવકાર દેવાને તા. ૧૮ મી ઈપ્તરવારી ૧૮૬૭ ને દીને થયા હતા તેમાં નોબેલો કેડાવ સર્વેનાં એકતથી પસાર થયા હતા :-

"That this Meeting assembled, being composed of the Members of the North East Bethnal Green Conservative and Unionist Association, the St. Michael Hicks-Beach Habitation of the Primroses League, and their friends, desire to accord to their esteemed Member, M. M. Bhowaggee, a most hearty welcome upon his return from India, (this being his first appearance in the Constituency since his return,) trusting that he will long be spared to represent them in the House of Parliament."

૨ રાઈચમ્સ ઓફ ઈંગ્., તા. ૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૬૬.

તા. ૭ મી ડીસેમ્બર.

શેઠ મનચેરજી મેહરવાનજી બાવનગરી, સી. આઇ. ઇ. પાલ્કામિંટના મિત્રમય થયા તેની ખુશાલીમાં અતરેના ધણીક હાથે, પારસી, મુસલમાન વગેરે અરેથોએ તેમને આજ રાત્રે વાલકેશરનાં સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીયામાં “પીટી હાંલ” માં સર જમશેદજી જીજીબાઈ આરેનેટ, સી. એચ. આઇ. ના પ્રધુખખણાં હેલ્થ એક મોટું ‘ખાણું’ આપ્યું હતું. આ વેળાએ હાઇકારના કુટુમ્બજી, સરકારી અમલદારો, વગેરે ૨૦૦) અલ-સ્થા ‘ખાણું’ પીરાખ્યા હતા. સર જમશેદજીએ પરાણાની સજામંતી લેવાડી હતી.

તા. ૯ મી ડીસેમ્બર.

ડાક્ટર કેપ્પશર નયરવાનજી બાપુરજીએ હિંદી વેદક ખાતાનાં સુધારા સંબંધે ને ખત, ઉત્તર, અને બાહ્યશીથી પોતાનાં દેશનાં ભાંડો માટે લડત ચલાવી, તથા હંગાડમાં હિંદી અરચેને લગતાં બાદશાહી કમીશન સનમુખ ને ઉપયોગી જાણીને આપી હતી, તે સેવાઓ માટે તેમને મુખ્યકર્મમાં આપવાને મુખ્યદના રેહવાસીઓની એક જાહેર સભા અતરેની પ્રેસીડન્ટસી એસોસીએશન તરફથી કરા-મજી કાપશજી હનરરીટ્યુટ મધે બાબતવામાં આવી હતી. સરનશીનની ખુરસી એ એસોસીએશનના પ્રધુખ હનરેયલ પીટીયામાં મેહરવાનજી મેહતા, સી. આઇ. ઇ. એ લીધા બાદ ડાક્ટર કેપ્પશર નયરવાનજી બાપુરજીની ઉપલી જેવાઓની સુતી કીધી, જે બાદ ડાક્ટર બાપુરજીએ પોતાને આપવામાં આવેલાં માન માટે સખાને ઉપકાર માની પોતાની એ સેવાઓ કહી સંબલાવી, જે પછી શેઠ હાર-મજી અરેશર વાડીઆએ દરખાસત કીધી અને તેને પાલ્કામિંટના હાલ મુખંધ કરવાને આવેલા એક મિત્રમય મી. ડબલ્યુ. એચ. કેને ટુકો આપ્યા કે—“આ જાહેર સભા ડાક્ટર કેપ્પશર નયરવાનજી બાપુરજીએ હાંકીપાતાના વહધખાતાનાં સુધારા સંબંધે ને કીમતી સેવા બજાવી છે તે માટે તથા પોતાને સેવેલાં અગત્યનાં કામ સંબંધે હંગાડમાં હિંદી અરચેને લગતાં બાદશાહી કમીશન સન-મુખ ને બાહ્યશીથી વખાણવાજોગ રીતે જાણીને આપેલ છે તે માટે પોતાની મેહદ પ્રયત્ના જાહેર કરેલે.”

૧ ડાઇમસ આર્થ ઇ., તા. ૮ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

૨ ડાયમિ ગેઝેટ, તા. ૧૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

દરખાસતને ટુકો આપનાર મી. ડબલ્યુ. એચ. કેન પછી જીવનાં પાદશાહી કમીશનના એક અધિકારી હતા. તેમણે ટુકો આપતાં જણાવ્યું કે—“ડાક્ટર બાપુરજીએ ને સ્થાય રીતે અસરકારક જાણીને આપેલ છે, તેવી જે જારી હંગીચાં કાઢવણ કમીશન યા કમીટીનાં સંબંધી નથી, (નાહીઓ).”

તા. ૧૧ મી ડીસેમ્બર.

મુખંધ મધે હાલમાં ચલેલી બુધ્ધિગતિક પ્લેગ નામની એક જાતના ગાંઠના તાવની મરજી તથા તેનાં મરણો વધી પડવાથી તેના સંબંધમાં લેવા જોઈતા ઉપાયો વિશે વિચાર ચત્રાવવાને મુખ્યદના જાણીતા શેઠીઓની એક સભા ડાક્ટર નાનાભાઈ નવરોજજી કાતરકે આજ દીને બેઠાની હતી. સરનશીનની ખુરસી મી. જ્યોત્સના કાતરને આપવા બાદ કુટુમ્બીક તકરારો થયા પછી એવું કુટુમ્બ કે એ રોગને દાખી દેવા માટે જુદી જુદી આસ-પીટલા ઉભી કરવાનાં મુખ્યની કોમિતીએ પગલાં લેવાં જોઈએ છે. જે ધરનાં આશામી ઉપર એ રોગે હુમલો કરશે હોય તેને તે ટકાવેથી દુર લઈ જઈ એવી આસપીટલામાં તેનાં જીવિતોને તેની મારવાર કરી શકે તેથી એ રોગને ચેપક હદમાં રાખી શકાય, કે નેથી મુખ્યદના તથા ગરબેને લગતા મધુનીસીપાક્ષીટીના ઉપાયો ત્યાં વધારે કારગત રીતે લેવાઈ શકાય. જુદી જુદી કોમિતી આગે-વાનેને આથી અપાલ કરવામાં આવેલ છે, આજની આશામીએ પોતાનાં ધરમાં રાખી મેલવાના જોખમ પોતાના જાતબાઈઓ ઉપર ઠાવવા, કે ને ધરમાં, અનુભવી તખીની અભીપ્રાયો મુજબ, રોગ ઉડવાના ધણીક સંજોગો હોય છે. દરખાસત એકમતે પસાર થઈ હતી, જે પછી સભાએ, એ રોગની નેમ મુજબ લોકોને સમ-જવવાને ખુશીયત, પારસી, મુસલમાન તથા હિંદુઓ માટે જુદી જુદી કમીટીઓ આશરે ૫૦ અલગથોની નેમી હતી.

તા. ૧૧ મી ડીસેમ્બર.

હંગાડ મધે હિંદી અરચેને લગતા રીપોર્ટ તથા સુધારો કરવાને પાલ્કામિંટ નેમલાં પાદશાહી કમીશન સન-મુખ જાણીને આપવાને અતરેની પ્રેસીડન્ટસી એસોસી-એશન તરફથી સરકારને અરથે એક શક્તી મોકલવાની ગોઠવણ થઈ હતી. તે ગોઠવણની રહે તેવા શક્તીની નેમ-લોક કરવાને આજ દીને પ્રેસીડન્ટસી એસોસીએશનની એક

૩ જાને જમશેદ, તા. ૧૨ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

આ કમીટીનાં નીચલા પારસીઓ હતા :—સર જમ-શેઠ જીજીબાઈ, સર દીનશાહ માણેકજી પીટી, ડાક્ટરો અરેશર હાનાઈ ગોદી, અરેશર શેરામજી શયર, રર-ફનજી નયરવાનજી બીશની, કેપ્પશર નયરવાનજી બાપુરજી, અને નાહનાભાઈ ન રોજલ કાપક (સિંકેટરી), શેઠો અર-શેઠ રસતજી કાપક, કેપ્પશર નવરોજજી કાપકશર, નવરોજજી જાંઘરી ગાંધીઆ, જોનારેયલ જોનારેયલ નયરવાનજી વાડીઆ, જીજીબાઈ રસતજી પીટી, બહનજી દીનશાહ પીટી, રસતજી મેલકાંજી જીજીબાઈ, મેલકાંજી નયરવાનજી વાડીઆ, સર જાંઘરી કાપકજી જાંઘરી, જીજી-બાઈ જાંઘરી મેહરવાનજી જીજીબાઈ, જીજીબાઈ જાંઘરી ગોદી, અને દારાશા રતનજી જીજીબાઈ.

સખા હાનરેખન પીરેજ્યાહ મેહરવાનજી મેહતા, સી. આઇ. ઇ. નાં પ્રમુખપણાં હેલ મલી હતી. આ વેળાએ અર્થનાં એકમતથી એ કામને માટે શેઠ દીનસાહ એલેજી વાજાને મોકલવાને ડેકાવ થયેા હતા. ૧

તા ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧ માહ ૪ (ચિ) ૧૨૯૬ વચ્ચેનરદી.

મુખ્ય મંત્રી હાલમાં બુધ્ધીનીક પલેગ નામના એક ભત્તાના ગાંધીયા તાવની મરકીનું જોર વધારે ચાલવાથી, તથા આખા દેશમાં કુકાલનું જોર વધરાવાથી બેદાતાલા એ બેહુ દઈ કરે તે માટેની અરજીઓની કરવા માટે એક ભંદેર ભવન મુખ્યમંત્રી પારસી પંચાતનાં કુંડના મરદી સહેબીએ પંચાતનાં કુંડ મંત્રી આજ દીને મરફુન શેઠ હોરમજી બહમનજી વાડીઆવાલાં આતશબેહરામમાં કીકું હતું. જ્યનની ક્રિઆ દરુરે પેશોતનજી મેહરંમજી સંભાલ્યા, ભમાસપજી મનિચેહરજી ભમાસપઆશાના, પુરશેદજી શીરોજીજી મુકાશીરોજીના, પુરશેદજી બેજનજી, અને ડેશા-બાઇ શોરામજી મેહરજીસાએ જુદાં જુદાં આદરમાંનીઆં માંડી કીધા બાદ દરુર પેશોતનજીએ એક ટુક ભાષણ કરી એ આક્રમ દઈ થાય તે માટે પોતે જોડેલી બંદગી અવ-સ્તામાં તથા યુગરાતીમાં વાંચી સંભાલી. ને પછી પારસી પંચાતનાં કુંડના શેઠેટી સમસુજ એલખા એ-જીવણજી ભમશેદજી મોદી, બી. એ. એ મરદી સહેબીની તરફથી હાજર રેહનારાઓના ઉપકાર માની આવા વખત-માં સ્વચ્છતા જાળવવા માટે કેટલુંક કલ્કી સંભાલ્યું હતું. એ બાદ ચાચની કરી મીજબસ ખર-ખારના થઇ હતી. ૧

૧ જાને જમશેદ, તા ૧૨ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

આ નેમજીક માટે ડીસેમ્બર માસની આખરીએ કલકત્તા થધે થયેલી હિંદી નેશનલ કોંગ્રેસની બારમી સભામાં એક ખાસ ડેકાવ પસાર કરી કોંગ્રેસને સંતોષ તથા પુર વિશ્વાસ જાહેર કરવામાં આવ્યેા હતા. વળી તા ૧૪ મી ફેબ્રુવારીએ વાલીટાણા થધે સભળી કામના જોના-ની એક સભાએ એમના બિર વિશ્વાસ બતાવવા તથા એમને સજલ સર ઇજનારા ડેકાવે પસાર કીધા હતા.

બીપત્રાં કમીશનના શેઠ દાદાબાઇ નવરોજજી પણ એક અધિકારી હતા તે છતાં તેવણે તા ૨૫ મી માર્ચ ૧૮૯૭ ને દીને હિંદી ખરએ ખામે જીયાની આપી હતી, તથા શેઠ દીનસાહ એલેજી વાજાએ તા ૨૦ ૫ મી આપરેલ ૧૮૯૭ ને દીને જ્યાંની આપી હતી. જી ૦ વાજાને થધે આવકાર ચલયેા હતા અને તેવણે ધણીક ભાષણે કીધાં હતાં.

૨ જાને જમશેદ, તા ૧૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

એજ મુજબ તા ૨૨ મી ડીસેમ્બરે મરફુન શેઠ કાવજી મેહરંમજીવાલા આતશબેહરામમાં દરુરે ભમાસપજી ચીનોએજીજી તથા પુરશેદજી બેજનજીની આગેવાની હેલ

તા ૧૬ મી ડીસેમ્બર.

ખાઇ દીનખાઇ નચરવાનજી મણિકજી પીટી હેલી માંદ-ગીમાંથી ફારેજ થયાં તે માટે શેઠકરજી કરનારી બંદગી માહીમ ખાતેનાં ખીશતીઓના મોટા ભાગની અરજ ઉપરથી આજ દીને માહીમનાં સેંટ માઇકલ દેવળમાં ત્યાંના વીકારની આગેવાની હેલ થઇ હતી. ૧

તા ૧૭ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૪ માહ ૪ (ચિ) ૧૨૯૬ વચ્ચેનરદી.

મરજી—કાવજી ભમશેદજી જ્યાવાલા—ઉમર વર્ષ (૨૨). એવજી પોતાના ભાઇએ સાથે 'જમશેદજી કુવરજી. સન્સ' ને નામે મુખ્ય, લાહોર, મીઆનમીર, સીવાલકોટ, દીહી, શીરોજીપાર, કાશમીર, અને જમ્મુર વગેરે શેઠેર-માં કુકાનો ઇલાકી ત્યાં મોટા વેપાર ચલાવતા હતા. ૧૮૮૨ ના નવેમ્બર માસથી બંને ભાઇઓથી છુટા પડી એકલાએ તે વહીવટ પોતાના બેઠાએ સાથે ચાલ્યો હતો.

મુખ્ય ઇલાકાના કુકાલવાલા બાગેમાં ફલાયલી મોંઘવારીથી ચકરમાં આવેલાઓનાં નીવારણ માટે અતરેથી મદદ મોકલવાને ડેકાવ કરવાને મુખ્યમંત્રી રેહવાસીઓની એક ભંદેર સખા મેલાજવાને શીરફ શેઠ વેનાજીબ હરી-દાસપર મોકલેલાં રેકવીજીયનની રહે આજ દીને અતરેના ટાઉન હોલમાં એક ભંદેર સખા મલી હતી. તામદાર ગવર-નર લોડ સેંડરસ્ટ પ્રમુખસ્થાને ખીરાજ્યા બાદ, નાણાં બિગાં કરવા તથા સખાની નેમો પાર પાડવાના ધટા, ઇલાજો સેવા માટે એક જમ્બલ કમીટી નેમી તેના શેઠે-ટીએ તરફી પારસીઓમાં આનરેખન મી ૦ નવરોજજી

એક ભંદેર જશન કીધું હતું. તથા તા ૩૦ મી ડીસેમ્બરે મરફુન દાદીબાઇ નેશરવાનજીવાલાં આતશબેહરામમાં તેજ તા ૨૮ મી ડીસેમ્બરે કાટની ગોદાવરા મેમેદાની ફરેજમાં જશનો થયાં હતાં, જ્યાં ૬૦ તેમજીએ તથા ૬૦ સાવક-શાહ રતનજી શેઠનાંએ ભાષણે કરી સર્વને સરાફ સુધકાઈથી રેહવાને આગ્રહ કીધો હતો.

એજ મુજબ એ અરસામાં જુદા જુદા પારસી સહ-સ્થાની આગેવાની હેલ જુદા જુદા દીવસેએ મુખ્ય તથા દેશવરના ચથકેએ જશનો કરી—વાએજી અને દેઆ જુમરી કરવામાં આવી હતી.

હાંકાંગના જરશીરતીઓએ બિયરંજી કરી અતરેની પારસી શીવર હાસપીટલ સાહે ૩૨૦૦૦ તારથી મોકલ્યા હતા. ૩ હાઇમસ આર્ક ઇડીઆ, તા ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

૪ શેઠા એલેજી અને બેજનજી કાવસજી જ્યાવાલા-ના બાવા.

નયરવ તજ વાડીઆ, દીનચાહ એલકલ વાહા, અને ડકટર કાવચલ હોરમનજીને નેમ્યા હતા.

૧ ટાઇમસ આર્થ ઇડીઆ, તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

એક'દર ઊપરાણુ ૩૨૨૭૭૧૬ થયું હતું. તેમાં પારસીઓની પ્રખ્ય રકમ નીચે મુજબ હતી.—૩.૫૦૦૦) સર દીનચાહ માણેકલ પીટી, બાઈ ચોટનીયાઈ માણેકલ વાડીઆ, ૩.૪૦૦૦) બાઈ દીનમાઈ નશરવાળ પીટી, ૩.૨૦૦૦), સર બંદગીર કાવચલ બંદગીર, ૩.૧૫૦૦) શેઠા શોરાચલ અને કાવચલ હાદબાઈ દુપરા, ૩.૧૦૦૦) શેઠ બચશેરજ નશરવાળ તાતા, બાનરેબલ બી. નવરોજી નશરવાળ વાડીઆ, શેઠ પીરોજા ચેરવાળ ચેતના સી. આઈ. ઇ., ૩.૫૦૦) બકમનલ દીનચાહ પીટી, બાઈ ગુણ્યાઈ બકમનલ પીટી અને હોપ્રમીઆ, ચેરસ તાતા એક'દર સનચ, શરાંચલ સનચની કુ. વજોરે. વળી શેઠ હોરમનજી આરદેસર વાડીઆ (બારીસર) દુકાળ આલે તેમણાં ૬૨ થીને ૩૨૫૦) અને ઘણીઆંની બાઈ આબામાયે ૬૫૦) આપ્યા હતા.

વલસાડ, દમણ, બંદગીરડી, નારગોળ, કરંજ વજોરે આગેનાં ગરીબોને સરતો અનાજ આપવાનાં અને કાંઠ પીસાડવાનાં શંકામાં પ્રખ્યાત પીટી કુટુંબ અને ચોટનાબાઈ માણેકલ વાડીઆ તરફથી ઘણી સારી મદદ ગઈ હતી. સુરતમાં દુકાળ નીવારણ શંકાની કમીટીના એક પારસી શેઠ બરજોરજ નશરવાળલ વકીલ અને અમદાવાદની કમીટીના શેઠ લલલ ચેરવાળલ વાડીઆ સેક્રેટરી નેમ્યા હતા. ખા. બા. નવરોજીલ તથા ખા. બા. બંદગીરજ પેશનલ વકીલ ખબી કુ.૩૦૦૦ નો એક ધાણુના કલેક્ટરપર મદદ માટે મોકલ્યો હતો.

કલકત્તા મધે આખા દેશનાં નીવારણ શંક માટે નામદાર વાહસરોયનાં પ્રખ્યાતપણું ઉકલ સખા મલી હતી. જેમાં કલકત્તાના તથા દેશના બીજા ભાગોના આગેવાન અક્ષરપાની બનલ કમીટી નેમી હતી, તેમાં નીચલા સાત પારસી અક્ષરપા હતા—ગુપ્તધવાળા બાનરેબલ બી. નવરોજીલ નશરવાળલ વાડીઆ, પુનાવાળા ખા. બા. સરદાર દોરાચલ પદમલ, અમદનગરવાળા ખા. બા. એલકલ રસતચલ, કલકત્તાવાળા શેઠ રસતચલ ધનલખાઈ ચેતના, મધનબવાળા શેઠ કાવચલ એલકલ પાંડે, સીવનીવાળા ખા. સા. કાવચલ ઘાંધીદા, અને રંગુનવાળા બારીસર શેઠ બી. કાવચલ.

એ દુકાળ દરમિયાન એકેએકે સરકારને મદદ કીધી હતી તેઓને મુખ્ય સરકારે ૧૮૯૮ ના કેએ સાસમાં ઊધાર માંગ્યા હતા, તેઓમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—શેઠા એલકલ રસતચલ નમરવાળા, શોરાચલ ચેરવાળલ ક'નાકટર, બરજોરજ માણેકલ પટેલ.

હિંદુસ્થાનના દુકાળવાળા ભાગોની ખરી હાલત નજરે નોહ તેઓને બિનસરકારી સ્વતંત્ર ખાસ રીપાર્ટ કરવાનું કામ કીધી વજોરે શેઠ બેકસંચલ ચેરવાળલ ચલવારીને સોંપ્યું હતું. જેવલે એ નેમથી દેશના દુકાળવાળા ભાગોમાં કેટલીક સુલ સુધી ફરી અગુબલ વેળયો હતો.

એ દુકાળનાં શંકામાં ગ્રેટબ્રીટન અને આયર્લેન્ડ ખાતેથી રૂ.૧,૨૨,૯૨,૯૨૨) નો પાદશાહી રકમ અગ્રે મરાઈ આવી હતી.

તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર.

ગુપ્તધ મધે હાલમાં ગાંધીયા તાવતી મરકીતુ જેર વધતું ચાલવાથી તેનો અટકાવ કરવા તથા ખીમારોની

૨ ગુપ્તધની પારસી પંચાયતે શરૂઆતમાં મરકી હાથે નીચલા પાસે ઊપાધો લીધા હતા :—(૧) ખાસ હાસપીટલ, (૨) તત્તરોસલ માણસોને કોપી ધરોથી દૂર રાખવા માટેની સીટીગ્રેશન કોપી, (૩) એ કોપીમાં રહેવા બધા માટે ગરીબોને પેશની મદદ, (૪) મરકીનાં ચિવવાળાં ધરો સાર કરવા માટે ગરીબોને મદદ, (૫) મરકીથી સંકટમાં આવેલાં બાચારોને મદદ, (૬) કવારેનકાઈન કોપી મધે પારસીઓ માટે સામગ્રી પુરી પાડવી.

પારસીઓમાં મરકીતું પેકજું મરજુ તા. ૨૧ મી નવેમ્બર ૧૮૯૬ ને દીને નોંધાયું હતું, અને પછી એ મરજીની સંખ્યા વધતીજ ચાલી તેથી એક પગપાડીઆઓના આસપિલ બિંધાકારની ગોઠવણ થઈ. ડા. કેપમજી નશરવાળલ બાહફરજીએ હાનસરી શોખીશીયન તરીકે કામ કરવા કમ્પન કહ્યું. છુદા છુદા લતાઓ માટે કમીટીએ તે નેમી, પરંતુની એ હાસપીટલ ઊપરાંત બીજાથી મોઢાએ ઓ બિંધાડવાનો હસવ કીધો. પણ તેણાં શેઠ નવરોજી માણેકલ વાડીઆ સી. આઈ. ઇ. એ ચોડીખાના હાસપીટલમાં પારસીઓ માટે એક એમારુદો વોર્ડ બિંધાડ્યા. પરંતુની એ હાસપીટલ જા. ૩૧ મી આગસ્ટ ૧૮૯૭ ને દીને મરકીતું જેર બસ નરમ વધવાથી બંધ કીધી. પણ તેણે જેર વધતાં તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૭ ને દીને તે પાછો બિંધાડી. તેણાં આરમ્બ રોડની સરકારી હાસપીટલમાં ઇ. બી.હાનની સામગ્રી સાધનો આપાડેલા વોર્ડ પારસીઓ માટે ગુપ્તધની પારસી પંચાયતે રખાવ્યો. હાસપીટલ પાછી બિંધાડી તેના રીપોર્ટમાં ડા. બાહફરજી લખે છે કે, "નવેમ્બરી ૧૮૯૮ ની અપ્રથમ પછી રોબના ૧૦ થી ૧૫ ફેસે આવતા હતા, અને એકી વખતે ૭૫) સુધી દારીઓ સમાવતા. સાળાં થવા આવેલાઓ માટે ૩૦) બીનાઓમાં સમાય તેવાં બીજાં બે શેઠ કાચ-મગાજી બીનાં કીધાં. હાલિસ સરખનન તરીકે ડા. ધનલચાહ રસતચલ તાતાને નેમ્યા. પણ સહવારનાં નવથી તે બપોરનાં બે સુધી ડા. બાહફરજી અને ડા. મીસ તરખડ ખડેજે ચેતન કરતાં. મીસીસ ધનલચાહ તાતાએ પણ ઘણી મદદ કરી હતી. ડા. તાતાની તથાપત ન ચાલવાથી એવલે બ્યારે કાચ છોડી દીધું ત્યારે રાતને વખતે અટકે અઘવાડીયાંને અંતરે ડા. હારાં મચરલ સ્ટુર અને ડા. કેપમજી મનચરલ હીરામાણેકે કાચ કહ્યું." હાલિસ સરખનના કોઠા માટે બહેરખમરો છવાવી—પણ કાંઈ ન મળ્યું તે માટે હલગીરી પતાવતાં ડા. બાહફરજી લખે છે કે, "તેથી કાંઈ હાસપીટલનાં કામને ચેતનથી ખલલ પોંઘી નહીં. મીસ તરખડ અને કુ. પોતે સહવારથી બપોરનાં બે વાગા સુધી—અટકારે સ્ટુર અને એકી હાસપીટલ બે થી પાંચ સુધી—મીસ તરખડ અને કુ. ક-૩૦ થી ૮-૩૦ વધકે ૬ સુધી પાછાં—અને સતે અર્થારે આંતરેખા અઘવાડીયે ડા. સ્ટુર અને ડા. હીરા-માણેકે કાચ કરતાં અને મારા એ બેલગાઓ અને ડા. મીસ તરખડની ચેતનની જેટલી વખાણ કરે તેટલી થીકી છે. વળી બાનરની નર્સિસ તરીકે માટે ધેરની બાગીચાએ પાતાની મેમક છોડી જે શરમ ખમવી તે પારસી તરારીખમાં નેપાંકાં ગઈએ. તેઓની હાલત અને મદદ નહીં તરીકેની રમકે હિમતી દારીઓ અને તેઓની સંખ્યાએ સખમ

વધારે સારી રીતે સારવાર કરવા મઠે એક જુદી કામ-

આવવાથી બધું કામ લાગી હતી." એ બધી નસિંના શરૂઆત ડાં બાફરુલ જે નાચે આપે છે તે નીચમાં છે:—આઈએ બીખાઇલ રૂસત પ. ૨. કાચા, હીનપાઈ કુવરુલ જેના, શીરીન ફરોચલ પાટક, સુતપાઈ નવરાબલ પાટક, નવાબપાઈ બજારસલ પાટકાઈ, ડોસીપાઈ ફોરબજલ પાટકાઈ, અને પાનુપાઈ પાનાના. વળી જેટલા કોલેબના કોમલા વગેરેના વિદ્યાર્થીઓએ પણ ઘણી મદદ આપી હતી. એ રીતે પેઢેલથી તે તા. ૧૪ થી આગસ્ટ ૧૮૯૮ ને હીને નીપજેલાં એખનાં મરજુની થોડા હીવસ આગળ સુધી ડાં બાફરુલએ હાસપીટલ મચાવી. એ અકાળ મરજુ પછી ૭૧ થી આગસ્ટ ૧૮૯૮ સુધી ડાં હીરાપાલિકના એકલાના હસ્તકમાં હાસપીટલ રહી પછી ડાં ધનલખાઈ રૂસતચલ વાડીઆ, ડાં કેપશર રબી પછી હીરાપાલિક, અને ડાં ખીસ જેઠપાઈ અરેસર વકીલનાં સાચરાં આનસી કોપરોપણાં કેકલ તે જેલમાં. ડાં વાડીઆએ યુરોપ જવા માટે ડીસેમ્બર ૧૮૯૮ માં આફ્રીકો છોડ્યાં, અને પાઈ જેઠપાઈ વકીલે તા. ૨૪ થી માર્ચ ૧૮૯૯ ને હીને સાલનાપુ આપ્યું. ત્યારથી ડાં હીરાપાલિક એકલાએ તે મચાવી, અને તેઓનાં હાથ તળે પગારદાર ડાકરો રાખ્યા હતા.

મરકીનો પારસી શીવર હાસપીટલના સંબંધમાં ડાં કેપુશરો નશરવાનલ બાફુરુલએ જે અતુલ્ય સેવા બજવી હતી તેની એક નાની પીછાણ તરીકે તેવજુને યાદગારીની એક ભેટ એનાયત કરવાને મુખ્યમાં પારસી પંચાતનાં રડના દરહી સાહેબોએ તા. ૧૩ થી નવેમ્બર ૧૮૯૭ ને હીને એક સમા સર જ. છ. પા. મે. ઈ. નાં મકાનમાં બિલાવી હતી. સર-નશીનની પુરોરી સર જમશેદલ છલખાઈ એ લીધા પાદ પંચાતનાં રડોના શેફેટરી શમસુલ એલખા એ. છવજુલ જમશેદલ ચોરીએ થોડાક બિલાસો વાંચી સંબલાવ્યો, જે પાદ સરનશીન સાહેબે એક સુભાષીત બાપાણ કરી ડાં બાફુરુલને પાતાને હાથે એક સુદર રૂપાંત્ર કપ તથા હી-સહ ભેટ આપ્યો હતો, તથા તેમને એ કામમાં મદદ કરનારા ડાં હારાં જનચેરલ દસ્તુર, કેપુશરો ચંચેરલ હીરાપાલિક, અને ખીસ પાલિક આતમારાત તરખને પણ એકેક રૂપાંના કપ ભેટ આપ્યાં હતાં. ડાં બાફુરુલએ એક લંબાણ બાપાણ કરી ઘડતો કોતર આપી સર્વેના કોપકાર જાનયાં પાદ સરનશીન સાહેબે દરી કહી કહી સંબલાવ્યું કે પંચાતનાં રડોના શેફેટરી શમસુલ એલખા એ. છવજુલ જમશેદલ ચોરીએ ગયાં વર્ષમાં ગરીબોને ચોલવારીને લીધે ખાણ વધુ લવાજમ આવવા માટે, કોપરી પારસી શીવર હાસપીટલ માટે, અને મરકીના બીજારોથી તંદોસ્તોને જુદા રાખવાનાં મકાનો માટેનાં ત્રણ રડો કોળાં કરવા, તથા તેની અવસ્થા કરવા, તથા બીજા જે પંચાતની કીમતી સેવા બખ્શી તેની એક નાની પીછાણ તરીકે દરહીઓએ તેવજુને કાંઈ યાદગારીની સીઅ ભેટ આપવાને ડેડાવ કર્યો, તથા સર હીનશાલ પીટીટ પાતાની તરખથી એવજુના શોખને અનુસરતી સીઅ તરીકે એ. ચેંકલનાં બજીતાં શારસી કે. ચ. "શાહનામા" નો સંત વાલખને સહ ભેટ આપ્યોહ જેની બફેર રીતે બજુ કસાને તેવજુ આં લક લીએ. શમસુલ એલખા એ. છવજુલએ એ બામે દરહી સાહેબોના કોપકાર જાનયાં, અને સમા મરપાસત થઈ હતી.

મજાઈ હાસપીટલ ડાકરો કેપશર નશરવાનલ બાફુરુલનાં

મરકીના સરકારી કમીશનર સર એન. લીવેટની સલાહથી દરહી સાહેબોએ હાસપીટલને જેમ બને તેમ લોકોમાં જાનીતી કરવા નીચલી ત્રણ ગોઠવણો રાખી હતી—(૧) જેઓ હાસપીટલના ડાકરો પાસે સારવાર કરાવા ઇચ્છે તેઓ માટે આ પારસી શીવર હાસપીટલ, (તેઓને મરવા આવનારાંઓ માટે ૩ થી ૫ નો વખત મુકરર કીધો પણ બચાઓ અને પાસ દાખલાઓમાં કોલેજ સરખપતની પરવાનગીથી ગમે તે વખતેઆવી શકે) (૨) જેઓ હાસપીટલમાં દાખલ થાય પણ પાતાના તબીબ પાસ સારવાર કરાવે તેઓ માટે કંપાઈકોળાં બે મોરાં શેડ બધી સામગ્રી સાથે કોળાં કીધાં હતાં. (એનો લાભ કાઢ્યે લીધો હતો નહીં.) (૩) જેઓ પાતાના તબીબ કોપસં, પોતે સગાંઓ સારવાર કરવા ઇચ્છે તેઓ માટે સાચેની પુકી જગ્યામાં ૨૨) શેડો કોળાં કરી—એકમાં દરહી અને એકમાં સગાંઓ રેડ એવો ગોઠવણ કરી આપી. (એનો લાભ શકત એક કુટુંબને લીધો હતો.) વળી કોઠનાં રેલવાસીઓ માટે ચોરીખાના આગળ એવીજ ગોઠવણ કરી આપી તેનો લાભ ૭) દરહીઓએ લીધો.

મરકીની શરૂઆતથી એટલે ૧૮૯૬ ના નવેમ્બરથી ને ૧૮૯૮ સુધીનાં પારસીઓમાં મરકીનાં મરજુ ૮૨૮ થયાં હતાં. જે કુલે મરજો ૩૦૯૮) ના ૨૬.૭ ટકા જેટલાં હતાં. મરકીનાં મરજીને મોટો ભાગ એટલે ૫૭૬) હાસપીટલમાં નીપજ્યાં હતાં. ત્યાર પાદ ૧૮૯૮ ના જુન પછીના તેરમહિનામાં ૨૪૯) મરકીનાં મરજુ થયાં. જે કુલે મરજી ૧૭૬૬) ના ૧૬.૪૪ ટકા જેટલાં હતાં. એ વિષેના ૧૯૧૪ સુધીના કોઠા પંચાયતના મરકો વિષેના રીપોર્ટમાં નીચે આપે છીએ:—

પ્રકત.	કુલે મરજુ.	મરકીનાં.	ટકા.
૧૮૯૬ ના નવેમ્બર થી ને ૧૮૯૮	૩૦૯૮	૮૨૮	૨૬.૭
૧૮૯૮ ના જુનથી જુન ૧૮૯૯	૧૭૬૬	૨૪૯	૧૬.૪૧
૧૮૯૯ ના જુનથી જુન ૧૯૦૦	૧૮૭૫	૨૩૬	૧૨.૫
એવ પ્રકત			
૧૯૦૦ થી ૧૯૦૧	૧૭૨૧	૨૨૦	૧૨.૭
૧૯૦૧ થી ૧૯૦૨	૧૪૨૪	૨૧૦	૧૪.૭
૧૯૦૨ થી ૧૯૦૩	૧૫૬૪	૨૭૬	૧૭.૬
૧૯૦૩ થી ૧૯૦૪	૧૩૯૮	૨૦૬	૧૪.૭
૧૯૦૪ થી ૧૯૦૫	૧૪૭૮	૨૧૬	૧૪.૬
૧૯૦૫ થી ૧૯૦૬	૧૪૨૦	૧૮૮	૧૩.૨
૧૯૦૬ થી ૧૯૦૭	૧૫૧૮	૧૨૨	૮
૧૯૦૭ થી ૧૯૦૮	૧૪૭૯	૯૪	૬.૩
૧૯૦૮ થી ૧૯૦૯	૧૩૭૦	૧૧૧	૮.૧
૧૯૦૯ ના જુલાઈથી આગસ્ટ ૧૯૧૦	૧૬૨૩	૮૫	૫.૨
૧૯૧૦ ના સપ્ટેમ્બરથી ડીસેમ્બર ૧૯૧૧	૧૭૮૫	૬૮	૫.૪
એનેવારીથી ડીસેમ્બર.			
૧૯૧૨	૧૪૭૧	૭૪	૨.૩
૧૯૧૩	૨૨૧૦	૪૨	૩.૭
૧૯૧૪	૧૧૮૫	૫૭	૪.૫

ઉપરીપણા હેઠલ આજ દીનથી પડેલ મધે મરહુમ શેઠ મન-

તા. ૩૦ થી જીન ૧૮૯૫ ને દીને ઢાસપીટલ બંધ કરી, અને તા. ૧૫ થી જાનેવારીથી તા. ૩૦ થી જીન ૧૯૦૦ સુધી પાછી જીબાડી હતી, જે વેળા તે ડા. શેરામ ખરેદેલ નરીખાને હસ્તક લેલી, એ સાડાપાંચ મંદીના ડા. નરીખાને જે જીવડ, ખત, અને હસ્તકાથી કામ કહ્યું તે માટે કાચ તરખથી પંચાયત બહુ આનારીખાઈ હતી. તા. ૩૦ થી જીન ૧૮૯૫ થી તા. ૧૫ થી જાનેવારી ૧૯૦૦ સુધીના સાડા છ માસ ઢાસપીટલ બંધ કરી તે દરમિયાન ચોરીખાના તથા આરંધર રોડની સરકારી ઢાસપીટલમાં પારસીઓ માટે અળાફેરી ગોઠવણ કરી હતી. જેનો લાખ પંદરીમાં (૮૧) અને બીજામાં ૨૧) પારસી દરસીઓએ લીધી હોતી.

એ રીતે ડીસેમ્બર ૧૯૧૪ સુધી ડા. શેરામ નરીખાને હસ્તકમ પારસી ઢાસપીટલ રહી, તે દર વર્ષે કેટલી પ્રલત જીબાડી હતી તેનો કોડા નીચે આપ્યો છેએ :-

		હાસપીટલમાં દરસીઓ.	હાસપીટલમાં મરહુમ.
૧૮૯૮	૧ બી જીનથી—જીન ૧૮૯૫	૪૨૩	૧૮૨
૧૮૯૯	૧ બી જીનથી—જીન ૧૯૦૦	૧૫૫	૯૫
૧૯૦૧	૧ બી ફેબ્રુઆરીથી ૩૧ માર્ચ	૧૨૨	૫૯
૧૯૦૨	૧ બી ફેબ્રુઆરીથી ૩૧ માર્ચ	૬૨	૩૪
૧૯૦૩	૧ બી ફેબ્રુઆરીથી ૧૦ માર્ચ	૧૨૪	૭૦
૧૯૦૪	૩૦ જાન્યુઆરીથી ૩૧ માર્ચ	૧૨૬	૬૭
૧૯૦૫	૧ બી ફેબ્રુઆરીથી ૩૧ માર્ચ	૧૨૩	૬૫
૧૯૦૬	૧ બી માર્ચથી ૩૦ માર્ચ	૧૨૮	૬૨
૧૯૦૭	૧૦ માર્ચથી ૩૧ માર્ચ	૮૪	૪૯
૧૯૦૮	૨૫ માર્ચથી ૩૧ માર્ચ	૪૫	૨૬
૧૯૦૯	૨૭ માર્ચથી ૧૦ માર્ચ	૭૦	૩૫
૧૯૧૦	૧૬ માર્ચથી ૩૧ માર્ચ	૨૩	૯
	અને ૨૬ માર્ચથી ૨૨ માર્ચ સુધી પાછી.		
૧૯૧૧	૬ માર્ચથી ૩૦ માર્ચ	૫૧	૩૦
૧૯૧૨	૧૫ માર્ચથી ૨૦ માર્ચ	૪	૬
૧૯૧૩	૧૫ માર્ચથી ૩૦ માર્ચ	૨૧	૧૦
૧૯૧૪	૨૭ માર્ચથી ૧ માર્ચ	૪૪	૨૨

વળી ચોરીખાનાને વાર્ડ ઈ. સ. ૧૯૦૪ ના જે માસ સુધી જીબાડી હતો તે તા. ૧ બી જીન ૧૯૦૪ થી બંધ કરી નાયબના તરખની મરાઠા ઢાસપીટલમાં જીબાડેલો, અને તે બાંધના ડા. નશરવાંનજ હોરમજળ ચેકસીની દેખરેખ હેઠલ હજણાં ૧૯૧૫ સુધી ચાલુ રહ્યો.

એ ઢાસપીટલ માટે પંચાયતે જીમાં કરેલાં શંકમાં પેઢલે વર્ષે ૩,૨૦૦૪૧-૧૭ ભર્યા હતા, જેનો ચોટો ભાગ ખરચવામાં આવ્યો હતો.

શેઠ શેરામજ દાદાખાઈ કુખારો એ ઢાસપીટલ માટે જીવલા શેઠ કાચાલવાલા બંગલાનું છ માસનું ભાડું રૂપિયા ૧૫૦૦ આપ્યું હતું, તથા શેઠ શામુલ ખરેદેલ ભરખાએ તેમાં ફરફાર તખીયા રાખવા માટે છ માસના ખરચના રૂ. ૩૦૦૦ આપ્યા હતા. શેઠ નવરોજી હોરમજળ પાટકે સર્વે સામાન અસખાલ વગેરેનું ચડાન કરી આપવામાં યજી મેલનત લીધી હતી.

ચેરજ ફરમજ કામાજીખાના રેલવાના બંગલામાં ઉધાડ-

મરકીનું જેર વધુનું જતાં તા. ૧૦ થી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૮ ને દીને સર નખશેલ જીલખાઈ, ત્રીજા મિરેનિરનાં પ્રમુખપણાં હેઠલ સમા બેઠાથી “પારસી સંકટ નીવારણ શંક” ને નામે એક શંક જીવું કર્યું. જેમાં તુરતજ રૂપિયા ૧૧૨૦૭૭-૬-૧ ની ચોટી રકમ ભરાઈ ગઈ, તેમાં ફર દેખાવના જેવા કે કલકત્તા, ચંદ્રાસ, કુખલી, એડન, કાલખા, શેંગાઈ, હાંગકાંગ વગેરેના ભરખાસીઓએ બહુ દીલસાહ બતાવી રૂ. ૨૨૮૮૪-૪-૪ નો શહેલો આપ્યો હતો. વળી ગાંધીયા મરકી ઢાસપીટલનું શંક જીબાડનું હતું, તેમાં રૂ. ૧૨૮૪૧-૮-૦ બીજા ભર્યા હતા. ઢાસપીટલના બંગલો જે શેઠા મેહરવાંનજ અને હોરમજળ ખચેરજ કાચાલની ચાલેકીનો હતો તે તેઓએ કોરખાન બંધાયેલ માટે સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૭ થી વગર ભાડે આપ્યો.

તા. ૩૦ થી જીન ૧૮૯૫ સુધીમાં સંકટ નીવારણ શંક રૂ. ૨,૨૨૮૪, ઢાસપીટલ શંક રૂ. ૪,૫૮૦, ચીફેરિશન કાંપ શંક રૂ. ૧,૬૫૦, અને ધરો સાર કરવા માટે રૂ. ૧,૦૦૦, ચર્ચી દરસી સંકેતો હસ્તક રૂ. ૧૮૫૨૨૮ એકઠા થયા હતા. ભયારે એ મજુ વર્ષે દરમિયાન રૂ. ૧૬૮૦૦૦ નો ખરચ પંચાયતે કર્યો હતો.

એ રીતે ૧૯૦૩ ના સાલ સુધીમાં એ શંકો ખાતે રૂ. ૨,૪૪૧૨૯ ની રકમ ભરાઈ હતી ભયારે પંચાયતે માથે જીબાડેલો ઉપર જીબાડેલા ખાચ ઉપાયો માટે ઇ. સં. ૧૯૧૪ સુધીમાં ખરચ રૂ. ૭૩૯૦૪૪ કર્યો હતો.

ઢાસપીટલ માટેનો જીવલા બંગલો નાખદાર સરકારે આપ્યો. ત્રી. રેલવેના ખપ માટે લેઈ લેવાથી દરસી સંકેતોએ તા. ૧૫ થી જીન ૧૯૦૫ ને દીને નીચલો કરાવ પસાર કરી એ શેકાવર લેખલો હતો:-

“શેઠા મેહરવાંનજ અને હોરમજળ મનચેરજ કાચાએ પોતાનો પરજનો બંગલો પારસી રીવર ઢાસપીટલ માટે કુલે સાત વર્ષ અને નવ મહીના સુધી મેહરવાંની કી પ્રલત વાપડવા આપી પારસી કામ ઉપર ચોટો આભાર કર્યો છે. શરૂઆતમાં શેકાક મહીના એ બંગલાનું ભાડું રૂ. ૨૨૦૦ આપવામાં આવ્યું હતું. તે મુજબ ગણતાં જીવલી ૭૫) વર્ષની પ્રલતમાં એ બેજ સંકેતોએ એક ભલાં કાચમાં રૂ. ૨૫,૫૭૫) ની બહેસ કરેલી ગણાય. વળી એ ચોટી રકમમાં થયેલા જીગલા જીવરાંત વજી એ કે કુશાદે અને પ્રજાં મકામની ઢાસપીટલનાં કાચમાં અતી સમવડ થઈ હતી. પારસી પંચાયતનાં શંક તથા ત્રીજાકતના દરસીઓ, એ સધર્માં માટે શેકા મેહરવાંનજ અને હોરમજળ મનચેરજ કાચાનો ચોટો જીવકાવ જાનેછ.”

ઈ. સ. ૧૯૦૬ માં બાઈ ભરખાઈ નવરોજી વાડી-આએ રૂ. ૩,૦૦૦૦) ની રકમ આપી પોતાના મરહુમ બાવાજ શેઠ રૂસતમજ અરેદેસર વાડીઆ અને ખાતાજ બાઈ નવાજ બાઈ રૂસતમજ વાડીઆનાં પુત્ર માટે પંચાયતની ચેખાતની ભગાયર ઢાસપીટલ માટે ચકાંન બંધાવી આપવાની ચાગજી હતી. જે દરસીઓએ કમુખ રાખી તેજ વર્ષમાં જાં ઢાસપીટલ ચાલુ કરીછ.

વળી ચોરીખાનાની ઢાસપીટલ કાઢી નાખ્યા પછી-મરાઠા ઢાસપીટલમાં પારસીઓ માટેનો ચોટી-પણ રેલવા-રીલેશન.

વામાં આવી હતી. એ હાસપીટલમાં ખરબચે માટે પારસી પંચાતનાં ફંડના તરફથી સહાયતાએ એક ફંડ ઉભું કરી કીધું હતું.

તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર.

શુભમના નામનાર ગવર્નર બારડ સેંડરને આજ દિને અનરની શેફ્ટરીએ આશીર્વાદો દીવાનખાનામાં એક "લેટી" ભરી હતી, જે વેળાએ નીચલા પારસી મહરબો ખાનગી એનજીમાં ત્યાં હાજર થયા હતા:—સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખારોને, સી. એચ. આઈ., સર જાહંગીર કાવશજી જાહંગીર રીડીમની, હાનરેબલ નવરાજજી નચર-વાનજી વાડીઆ, સી. આઈ. ડી; પેશનજી જાહંગીરજી તાંબેચારખાં સી. આઈ. ડી; ડાક્ટર કાવશજી હેરમજી, શેઠ કાવશજી દાદાભાઈ રૂચમજી.

તે બિપરંત પુનામાં શેઠ પાલનજી નચરવાનજી રહેલ-વેનની કોથેશખી હાસપીટલ તથા સીડીગેશન તે માટે રૂ. ૭૭૭૫) ટું ફંડ કરી બિના કયાં કર્યાં. તેમાં એક પારસી મહરબો ધુપે નામે રૂ. ૨૦૦૦) આપ્યા હતા. કરાંમી થયે શેઠ એલ-જી દીનશાહે પારસીઓની ખાસ હાસપીટલ માટે પોતાનો એક ખંડોલો મુશત વાપડવા આપ્યો હતો, અને એને લગતાં ફંડમાં રૂ. ૭૫૧૫) ત્યાં ભરાયા હતા, મુશત મધે સરદાર દાવર એલજીલ જુરશેદજી વોદીની આગેવાની હેઠળ કરાંમી થઈ ફંડમાં રૂ. ૬૦૦) ભરાયા હતા, અને હાસપીટલના ખંડોલોમાં રૂ. ૬૨ માટે રૂ. ૫૦) સુધી ખા. બા. દાદાભાઈ હોરમજી દુધાશના શાહેખાલોએ એ આપવા કમીટી હતું. ભરખ મધે પારસી દરદીઓને મરફુમ શેઠ રૂચમજીવાળી ધર્મશાળામાં એલાહેદા રાખવાની ગોઠવણ કરી હતી. અજદાવાદમાં ખા. બા. જાહંગીર પેશનજી વકોલે પારસીઓ માટે એક જુદું શેઠ ખંડોલો હતું, જેમાં તખીય તરીકે મુશત સારવાર કરવાને ડા. જમશેદજી દીનશાહે ખંડોલોએ માથે લીધું હતું. નવ-સારી મધે પણ બિપરંત કરી રૂ. ૭૭૭૫)ની આગેવાની હેઠળ શેઠ જીતુ કીધું હતું. વલસાડ મધે શેઠ કાવશજી વનજીરાની આગેવાની હેઠળ પારસીઓએ બિપરંત કરી ખંડોલો રરતા બીર પારસી દરદીઓ માટે શેઠ જીતુ કીધું હતું. મી. બજાજે શાપરજી એલોપીએ તેમાં સારી રકમ ભરવા બિ-રંત શેઠમાં પારસી નોકરો રાખવાનો સમલો ખરખ પોતાની ગિરીશી આપ્યો હતો. શેઠ એલજીલ પેશનજી દેસાઈ, દીનશાહે બેજનજી માલેકશાહના, તથા ડા. પાલજી દાદા-આનજી વલસાડ મધે ખરકા વખતે આપેલ વખત ગામમાં સહી કરીમની જરૂર કરી હતી. તે બિપરંત તારાપીર, ગઈવો, રાંડેલ, માણા એ નાહનાં કસબા-ઓમાં પણ પારસીઓએ બિપરંત કરી પોતાની કોમ માટે જુદી ગોઠવણ કરી લીધી હતી. માણામાં શેઠ નવરોજીજી જમશેદજી આંતીયાની આગેવાની હેઠળ રૂ. ૬૩) હતું, અને ખા. બા. ખરશેદજી રૂચમજી માલેકશાહએ પોતાનો ખંડોલો હાસપીટલ માટે વાપડવા મુશત આપ્યો હતો, અને બિપરંત નરખ મકામાં શેઠ ફંડના વધેલા રૂ. ૬૭૨) માણાની અજીમનાં ફંડના ટ્રસ્ટીઓને એવીજ કાંઈ આજન વેળા આજે વધારી વાપડવાને આપ્યો.

તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૪ (શિ.) ૧૨૯૬ યન્દેનરદી.

મરજી—ડાક્ટર રૂચમજી માલેકજી કેરાવાલા,— ઉમર વર્ષ ૨૨). એવજી બહમના રહીશ હતા, અને નડી-આડ ખાતે ડાક્ટરનો ધંધો કરતા હતા, અને પોતાની બાયકીથી ત્યાં સારી ધરાકી મેલવી હતી.

તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બર.

આજ દિને ભરખ મધે શેઠ દીનશાહે બહમનજી વકોલે પોતાની બેડીઓની નવજેતની ખુશાલીમાં રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ ભરખ મધે શીખેલી દાહબો રાખવાનાં પોતાના ખાપનાં નામથી કરેલાં પંચાત મકામાં ફંડમાં મિટ આપી હતી.

સોલાપુર ડીસીકરનાં બેતીનાં ડોરનાં રહીશ મઠે ઉભાં કરેલાં ફંડમાં સર દીનશાહે માલેકજી પીટી રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ આપી હતી.

તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૭ માઈ ૪ (શિ.) ૧૨૯૬ યન્દેનરદી.

મરજી—આદરજી કાવશજી માસર—ઉમર વર્ષ ૪૭). ધોળીતરાવના લતા ઉપર છોકરાંઓની એક નાહની નિશાળ કાઢી હતી, અને છોકરાંઓના ગુજરાતી હાથરકત સુધારવા માટે હંગેજી "કોપર પેલેટ"નાં ધારણ ઉપર ચહડતર સાત નંબરની "દમકત શીક્ષક" નામે ચોપડી કાઢી હતી. અને તે સારી રીતે લખવા માટે હંગેજી ખાસ "ગુજરાતી સ્ટીલ પેના" બનાવી મંગાવી હતી. એ ચોપડીએ સરકારી શાખાઓમાં લખવાં કરી હતી.

મરજી—ડાયાભાઈ હેરમજી બીમડીવાલા—

ઉમર વર્ષ ૬૧). જવાન વયે બીમરડીથી શુભમ આવી નાહના હમરાઓ લેઈ, પગલર થતાં પોતાના વડા ભાઈ શેઠ ફૂરમજી માથે વાણાં જીજીભાઈ આખકારી હમરે કૅટલાંક વર્ષો સુધી ચલાવી, બોલાલ, જ્વાલીઅર, જમલ-પુર વગેરે શેરના આખકારી હમરાઓ લીધા હતા. મકુંગા તથા ઉરન તરફના કૅટલાંક નીમકના અગરે અને પુના જીજીભાઈ આશીમના કંતારકમાં પણ એમનો ભાગ હતો.

તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૮ માઈ ૪ (શિ.) ૧૨૯૬ યન્દેનરદી.

મરજી—હેરમજી મેહરવાનજી નવરાજીમજીના— ઉમર વર્ષ ૨૨). એવજી શુભમની મરકારી તબીબીના એક

૧ જામે જમશેદ, તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૯૬.

૩ શેઠ દેરામજી ડાસાભાઈ બીમરડીવાલાના બાવ.

શરૂ તરિકી જવાન વષે નોકરીએ રહ્યા હતા. જે પછી ઇ. સ. ૧૮૫૨ માં વડા શરૂ નેમાયા હતા. ૧૦ વર્ષ રહી પેનશનપર રીટાયર થયા હતા. જે પેનશન ૩૪ વર્ષ સુધી મેલ્યુ હતું. રીટાયર થયા પછી સુખ બેંકની મુરતની ચાખ્યાના શરૂ તરિકી નેમાયા હતા. જે ઓકો ૪ વર્ષ ખર્ચી છોડ્યો હતો.

મરણ—પેશનનજી મનચેરજી હારવર—મરી મચાના. અચાર-ચરકો વગેરેની કુકાન કાઢી આપેલન અને ખાંતથી ધંધાદારીઓમાં સાહે નામ મેલ્યુ હતું.

તા ૩૧ મી ડિસેમ્બર,

આમે વર્ષમાં ધયાને તા ૧ થી જાનેવારીથી તે તા ૩૧ મી ડિસેમ્બર ૧૮૯૬ સુધીમાં સુખના પારસી-ઓમાં ૧૪૬૫ જન્મ થયાં હતાં.

એજ વર્ષમાં સુખ મધે પારસીઓમાં ૫૬૮ જોડાંનાં જનન તથા ૧૪ જોડાંનાં ગરનાં નીચે મુજબની વીગતે થયાં હતાં:—

નર. નારી. જુમલે.

જનન—	૭ થી ૧૦ વર્ષનાં....	૨	૧૮	૨૦
	૧૧ થી ૧૫ વર્ષનાં ..	૩૦	૧૨૯	૧૫૬
	૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં....	૬૩	૨૬૫	૩૨૮
	૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં....	૨૨૨	૧૪૧	૩૬૩
	૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં....	૧૬૬	૪૩*	૨૧૨
	૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં....	૮૦	૨૧	૮૨
	૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં....	૧૮	૦	૧૮
	૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં....	૧૦	૦	૧૦
	૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં....	૨	૦	૨
	૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં....	૨	૦	૨

૫૬૮ ૫૬૮ ૧૧૬૬

નર. નારી. જુમલે.

ગરનાં—	૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં....	૦	૧	૧
	૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં ..	૧	૨	૩
	૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં ..	૦	૩	૩
	૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં ..	૧	૬	૭
	૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં ..	૩	૩	૬
	૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં ..	૩	૦	૩
	૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં....	૬	૦	૬
	૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં....	૧	૦	૧

૧૫ ૧૫ ૩૦

* એમાં એક ૨૦ વર્ષની કુવારી ૨૦ વર્ષના કુવારા સાથે.

† એમાં એક ૩૭ તથા એક ૩૨ વર્ષની કુવારી.

‡ એમાં એક ૫૨ તથા બીજા ૫૪ વર્ષના બીજા-વર હતા.

એજ વર્ષમાં સુખ મધે પારસીઓમાં નીચે મુજબની વીગતે ૧૪૬૫ મરણ નિપજ્યાં હતાં જેમાં ૫૬ મરણ મરકીથી નીપજ્યાં હતાં:—

નર. નારી. જુમલે.

તરતનાં જનમેનાં.....	૪૬	૪૩	૮૯
૧ ડીનથી ૧ માસ સુધીનાં..	૪૬	૪૬	૯૨
૧ માસથી ૧ વર્ષ સુધીનાં..	૧૧૫	૧૦૧	૨૧૬
૧ થી ૫ વર્ષનાં.....	૧૧૩	૧૦૩	૨૧૬
૬ થી ૧૦ વર્ષનાં.....	૧૬	૧૩	૨૯
૧૧ થી ૨૦ વર્ષનાં.....	૪૭	૪૩	૯૦
૨૧ થી ૩૦ વર્ષનાં.....	૬૭	૫૪	૧૨૧
૩૧ થી ૪૦ વર્ષનાં.....	૪૪	૪૩	૮૭
૪૧ થી ૫૦ વર્ષનાં.....	૭૦	૩૩	૧૦૩
૫૧ થી ૬૦ વર્ષનાં.....	૮૮	૬૭	૧૫૫
૬૧ થી ૭૦ વર્ષનાં.....	૮૭	૬૫	૧૩૮
૭૧ થી ૮૦ વર્ષનાં.....	૩૭	૫૪	૯૧
૮૧ થી ૯૦ વર્ષનાં.....	૧૪	૨૪	૩૮
૯૧ થી ૧૦૦ વર્ષનાં.....	૨	૨	૪

૭૭૮ ૬૬૧ ૧૪૬૬

એ ૧૪૬૬ મરણ નીચના બતાવ્યા ઉપર થયાં હતાં:—

કોમ્યાના	૮	બીડીખખર ..	૩૫
કોટ	૪૧૩	ભાંએખલા ..	૧૭
મોદાન	૧	મજમામ	૬૮
ધોભીતરાવ ..	૩૩૩	પરેલ	૪૩
કરેલવાડી.....	૨૧	ચીપન રોડ ..	૧
ગીરગામ	૨૫	દાદર	૪
ચોપાટી	૩૩	નાયગામ	૩
ગ્રાંટ રોડ.....	૩૭	માહીમ	૫
તારદેવ.....	૧૮	વાંદરા	૩૩
ગોવાલીઆ ..	૭	ચર જમચેરજી	
ખાખાના	૫	હાસ્પીટલ ..	૮
માહલકામી ..	૧	ખહમનજી આલ-	
વાલકેચર.....	૪	ખચેચ હાસ્પીટલ	૧૨
ખાસેરકોટ.....	૧૪૧	ખાલ મોટલાખાલ	
જેતવાડી	૧૨૮	હાસ્પીટલ ..	૬
નવ ખખર.....	૨૧	આરચર રોડ ખખરી-	
કામાડીપુરા ..	૫	સીપલ હાસ્પીટલ.	૪
મોડાંકી.....	૪	પારસી હાસ્પીટલ.	૨૫

એ ૧૪૬૯) મરણ નીચલાં કારણોથી નિપળ્યા હતાં :—

તાવ	૩૪૭	પેટ	૫૪
જીભોનીક મરફી..	૫૬	છુપા ભાગોને લગતાં	
સાનતનુને લગતાં દરદો.	૨૧૩	દરદો	૧૪
ફૂંચાને લગતાં દરદો.	૧૩૦	પીણાળને લગતાં દરદો.	૧૩
સોહી વિકાર	૨૬	આમડીને લગતાં દરદો.	૨૧
ખડી	૫૯	હાથમથ તથા તનુને	
જળદર	૧૫	લગતાં દરદો ..	૬
શીતલા	૨૨	આંખ કાનનાં દરદો.	૧
ગોવર	૧૩	તરતનાં જન્મલાં ..	૮૯
કલેરા	૧૫	જળદી તથા નાકવતી.	૧૪૬
મરડા	૭૧		
આપધાત	૧૪*		

૧૫ કુવામાં પડીને.	૬ જેહર આધને.
૧ તસાવમાં પડીને.	૧ બારીએથી કુદકો
૧ દરીયામાં પડીને.	મારીને.)

* એ ૧૪) આપધાતો ૧૦ પુરૂષ અને ૪ સ્ત્રીઓએ કીધા હતા. પુરૂષોમાં એક ૭૪) વર્ષના મોમિદે જગજ કેકલિ ન હોવાથી, એક ૭૦) વર્ષના મેકારે બીજારીથી કંઠાળીને, એક ૬૪) વર્ષનાએ પાપડી સાથે કલએ હારવાથી જીદાસીને લીધે, એક ૨૨) વર્ષના છોકરાને પાપે ધનકાઆથી, તથા એક ૧૭) વર્ષનાને થેકે ધનકાઆથી કુવામાં પડીને; એક ૭૦) વર્ષનાએ નાણાં જતાં રેહવાથી જગજની જીદાસીમાં તળાવમાં પડીને; એક ૭૫) વર્ષનાએ ચાંદગીથી કંઠાળી પવનની ઝુજમાં પેહલા ચાલની બારીએથી નવાવી હઈ; એક ૨૮) વર્ષના જવાનપાએ દોસ્તો સાથે કલએ થવાથી, એક ૨૭) વર્ષના નીશાલીઆએ જગજની અસ્થિર કાલતમાં, અને એક ૨૧) વર્ષનાએ કાંઈ જાણ્યામાં કારણ વગર જેહર ખાઈ આપધાતો કીધા હતા. સ્ત્રીઓમાં એક ૭૦) વર્ષનીએ મેહન સાથે ખતપત થવાથી, એક ૨૨) વર્ષનીએ વર સાથે અણખનાવને લીધે તથા બીજી

હોનારત, અકસમાત

વગેરે	૧૧૧
(૨ બારીએથી પડી	
જવાથી,	
૨ ડાઘી જવાથી.	
૨ દરીયામાં નાહતાં	
કુખી જવાથી.	
૧ કુવામાં નાહતાં કુખ-	
વાથી.	
૧ સ્ત્રીએ પાપમાં	
તરતાં કુખવાથી.	

૧ વાહજુના જંડાર-

માં પડવાથી.	
૧ તુરંગમાંથી છુટી	
આપ્યા પછી માથે	
સોહી ચઢવાથી.	
૧ જુલથી ચોમલ	
મેલાયલી ફરત	
આધાથી).	
નહિ જણાવવાં કારણો.	૧
બીજાં દરદોથી....	૧૨૯

૧૪૬૯

આએ વર્ષમાં નાદારીની અરજી (૫) પારસીએ તરફથી અપાઈ હતી, તેમાં બે મોરત હતી.

૨૨) વર્ષનીએ લગનની રાત નહિ આવવાની નીરાસીમાં જેહર આધને, તથા એક ૭૧) વર્ષનીએ વર સાથે કંઠા થવાથી દરીયામાં પડીને આપધાતો કીધા હતા.

† હોનારતથી જરણ પામેલાં ૧૧) જણામાં ૧૦) પુરૂષ અને ૧ સ્ત્રી હતાં. પુરૂષોમાં એક ૫૯) વર્ષના છોકર-વણાંની ઝુજમાં ધરના પેહલા ચાલની પતંગ આગળની બારીએથી, તથા એક ૨૪) વર્ષના છોકરા શીજરાંની ઝુજમાં એકની બારીએથી પડી જવાથી; એક ૬૫) વર્ષના બપરથી સદરો સળગી જવાથી તથા એક ૪૦) વર્ષના મુગે સજ ડાઘી જવાથી; એક ૧૯) અને બીજો ૧૫) વર્ષના છોકરો દરીયામાં નાહતાં; એક ૧૭) અને બીજો ૧૮) વર્ષના કુવામાં તથા સ્ત્રીએ પાપમાં નાહતાં કુખી જવાથી; એક ૫૫) વર્ષના મુષાર વાહજનાં જંડારમાં પડી જવાથી; અને એક ૨૭) વર્ષના જવાન એક જાસ તુરંગમાંથી છુટી આવવા પછી થોડાવારમાં માથે સોહી ચઢવાથી જરણ પામ્યા હતા. સ્ત્રીઓમાં એક ૨૦) વર્ષની જુલથી ચોમલ મેલાયલી ફરત આધાથી જરણ પામી હતી.

ઉઠમણમાં સમાવત ઈં સં ૧૯૯૬.

૭૭૦

તારીખ.	ઉઠમણ કોલનું.	રકમ રૂપિયા.	આવનાર.	આધાર.
એને ૧૨૬૫ યજ્ઞદેવગી. એને ૧૮૯૬ ઇસવી.				૧૮૯૬, તારીખ.
દેવ ૨૮ માહ ૫ (શિં), ૧૦ મી ફેબ્રવારી.	એ ૬૬૬માહ ફેરવાયણ ૬૬૬માનંત (તવશાદી).	૧૦૨૦	પોતાની પુણ્યમાંથી રૂ.૧૦૦) અને બેશીએએ.	એને ૧૧મી, ૧૨-૨
" ૫ " ૬ (શિં), ૧૭ મી ફેબ્રવારી.	એ ૬૬૬માહ ફેરવાયણ ૫૫૫મા.	૧૧૦૨	માવાએ રૂ.૫૦૦) અને બેશીએએ.	" " , ૧૭-૩
" ૧૫ " ૬ (શિં), ૨૭ મી ફેબ્રવારી.	એ ૬૬૬માહ ફેરવાયણ ૭૭૭મા (પુણ્ય).	૧૪૦૦	બેશીએએ.	" " , ૨૬-૩
" ૧ " ૭ (શિં), ૧૪ મી મારચ.	માહ ૭૭૭માહ તે એ ૬૬૬માહ શાપુરણ ૭૭૭માં ઇકરી.	૨૦૦૦	પોતાની પુણ્યમાંથી રૂ.૧૦૦૦) અને માણએ રૂ.૧૦૦૦).	" " , ૧૮-૩
" ૬ " ૭ (શિં), ૨૨ મી મારચ.	" ૭૭૭ તે એ ૬૬૬માહ પેશતનણ ૭૭૭માં બેશીએએ (અમદાવાદ).	૧૦૦૦	બેશીએએ.	બુનંત સમાચાર, ૨૬-૩
" ૧૫ " ૮ (શિં), ૨૮ મી મારચ.	" માણએએ તે એ ૬૬૬માહ રૂ.૨૫૦૦) અને બેશીએએ.	૧૫૬૧૮	પોતાના રૂ.૨૫૦૦), આવદિ રૂ.૫૬૬૨) અને બેશીએએ.	એને ૧૧મી, ૧-૪
" ૧૭ " ૭ (શિં), ૩૦ મી મારચ.	એ ૬૬૬માહ ફેરવાયણ ૭૭૭મા અથવા મીસી.	૨૬૦૦૪	(૧)	" " , ૩૧-૩
" ૨૧ " ૭ (શિં), ૩ જી એપ્રિલ.	એ ૬૬૬માહ ફેરવાયણ ૭૭૭મા.	૨૭૭૬	પોતાની પુણ્યમાંથી રૂ.૧૮૦૦) અને બેશીએએ.	" " , ૬-૪
" ૨૨ " ૭ (શિં), ૪ થી એપ્રિલ.	" ૬૬૬માહ નંદરાણ ૭૭૭મા.	૧૬૩૫	પોતાના રૂ.૧૨૫) માહ એ પેશતનણ ન. મોદીવાલા રૂ.૧૪૦૦).	" " , ૧૧-૪
" ૨૬ " ૭ (શિં), ૮ મી એપ્રિલ.	" નંદરાણ માણએએ દરવાલા.	૨૬૦૦	પોતાની પુણ્યમાંથી રૂ.૨૦૦૦) અને બેશીએએ.	રાસત મોદીતાર, ૧૨-૪
" ૬ " ૮ (શિં), ૧૮ મી એપ્રિલ.	" કેપચર રૂ.૨૫૦૦) ઉતવાલા.	૫૮૨૫	માણએ, વીધવા, અને બેશીએએ રૂ.૫૦૫૦).	એને ૧૧મી, ૨૭-૪
" ૬ " ૮ (શિં), ૨૧ મી એપ્રિલ.	" બનણમાહ એદલણ આલબેશ.	૧૩૫૪૦	(૨)	" " , ૨૨-૪
" ૧૬ " ૮ (શિં), ૨૮ મી એપ્રિલ.	" પેશતનણ ડોશામાહ કાપડીમા.	૩૪૩૦	પોતાની પુણ્યમાંથી રૂ.૨૦૦૦) અને બેશીએએ.	" " , ૫-૫
" ૨૬ " ૮ (શિં), ૮ મી મે.	ડો પેશતનણ મનવેરણ નીકવન.	૧૫૨૩	ફેરવાયણ ૭૭૭માહ એ રૂ.૧૦૦૦) અને બેશીએએ.	રાસત મોદીતાર, ૧૦-૫
" ૧ " ૯ (શિં), ૧૩ મી મે.	માહ માણએએ તે એ ૬૬૬માહ બરગેરણ કાનસીમાં વીધવા.	૧૫૬૨	ફેરવાયણ ૭૭૭માહ એ રૂ.૧૫૦૧).	એને ૧૧મી, ૧૬-૫

૭૭૦ ૧૯૯૬.

સાચીયા.	ઉત્તમણ કોલેનું.	રકમ રૂપિયા.	આવકાર.	આધાર.
સને ૧૨૧૧ ચલદેવરવી. સને ૧૮૬૧ ધરવી.				૧૮૬૧, તારીખ.
રેવ ૧૭ માહ ૬ થિં, ૨૬ મી મેએ.	એ. એલજી બહમનજી દરુર ભા. રપઆચાળા.	૪૦૧૧ પોતાની પુંઠમાંથી ૩.૧૦૦૦ અને એશીએએ.	અને ભવે ભમદે, ૩૦—	૧
" ૧૭ " ૬ થિં, ૨૬ મી મેએ.	શેઠ બેહરાંમજી રૂચતમજી દલાલ અથવા બહમનબેહરાંમ.	૨૧૦૨૪ પોતાની પુંઠમાંથી ૩.૦૦૦૦ અને એશીએએ.	અને કપચેરે હિંદ, ૩૧—	૧
" ૨૫ " ૬ થિં, ૧ ડી જુન.	શેઠ રતનજી પાલજીજી કુમશીઆ.	૧૨૦૧ ડિકરાએ અને એશીએએ.	" " , ૩—	૧
" ૨૬ " ૧૦ થિં, ૭ મી જુલાઈ.	ડા. રૂચતમજી દાદાબાઈ દારવાલા.	૨૪૭૧ પોતાની પુંઠમાંથી ૩.૨૦૦૦ અને એશીએએ.	અને ભવે ભમદે, ૧—	૬
" ૨૬ " ૧૦ થિં, ૭ મી જુલાઈ.	શેઠ હેરમજી માલેકજી પીલીમીરીઆ, ધડીઆલી.	૧૩૮૦ એશીએએ.	" " , ૨૩—	૭
" ૩ " ૧૧ થિં, ૧૪ મી જુલાઈ.	શેઠ ધનજીબાઈ પેશતનજી કુંભાજી (જરૂર).	૧૦૦૦ એશીએએ.	" " , ૧૮—	૭
" ૩ " ૧૧ થિં, ૧૪ મી જુલાઈ.	પાઈ તે શેઠ કાવજીજી તાના-બાઈ તાડીવાલાનાં ધણીઆની (અરાભણ).	૧૧૦૨ એશીએએ.	" " , ૧૮—	૭
" ૧૬ " ૧૧ થિં, ૩૦ મી જુલાઈ.	શેઠ શાપુરજી ધનજીબાઈ માટલીવાલા.	૧૮૦૦ વીધવા પાઈ વીરભાઈએ ૩.૧૧૦૦ અને એશીએએ.	" " , ૩૩—	૭
" ૨૦ " ૧૧ થિં, ૩૧ મી જુલાઈ.	ડા. દેરામજી હેરમજીજી બુભવાલા.	૨૪૪૦ પોતાની પુંઠમાંથી ૩.૧૦૦૦ અને એશીએએ.	" " , ૫—	૮
" ૨૦ " ૧૧ થિં, ૩૧ મી જુલાઈ.	શેઠ અરદેશર શાપુરજી બહમનજી મીસ્ત્રી.	૧૨૦ એશીએએ.	" " , ૪—	૮
" ૨૧ " ૧૧ થિં, ૧ ડી અગસ્ટ.	પાઈ ધનજીબાઈ તે શેઠ તવરેભજી પદમ-જીનાં ધણીઆની (પુણી).	૨૫૦૦ એશીએએ.	" " , ૪—	૮
" ૭ " ૧૨ થિં, ૧૭ મી અગસ્ટ.	પાઈ તે આ. હરાંમજી રતનજી દાનુનાં વીધવા.	૨૧૬૨ પોતાની પુંઠમાંથી ૩.૧૦૦૦ અને એશીએએ.	" " , ૧૬—	૮
" ૩૦ " ૧૨ થિં, ૬ મી સપ્ટેમ્બર.	પાઈ ભરપાઈ તે પેશતનજી કુરુનજી જીવવાલાનાં ધણીઆની (જરૂર).	૧૦૧૦ એશીએએ.	" " , ૧૨—	૮
માસ ૨ થિં, ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર.	પાઈ આવાંપાઈ તે રૂચતમજી પેશતનજી હાંચકાંચવાલાનાં ધણીઆની.	૭૫૬૧ પાઈએ ૩.૫૦૦૧ અને એશીએએ (૧)	" " , ૧૨—	૮
માસ ૫ થિં, ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર.	શેઠ તવરેભજી મતચેરજી વપારીઆ (જરૂર).	૫૬૫ એશીએએ.	બુનજી સમાચાર, ૧૮—	૮

(૧) એ પાઈનાં વલસાડ મધે કલ્યાં ઉત્તમણનાં એવલા પાવા શેઠ બહમનજી શાપુરજી એશીએએ ૩.૫૦૦૧ બી રકમ ત્યાંના ભરવીઆની પાઠે કરાવે આપવા ભણવી હતી.

તારીખ.	હિમત્તુ કોલનું.	રકમ ફીચી.	આવકાર.	આવકાર.
એ ૧૨૬૬ ૫૦૬૦૨૬ી. એ ૧૮૬૬ ૮૫૫ી.				૧૮૬૬. તારીખ.
૨૧૦ ૧૫ માં ૧ (થિ), ૨૬ મી અક્ટોબર.	થિં પેશતનજી બેલનજી કોલવાવ (સીકંદરાબાદ).	૧૧૧૫ પોતાની પુંજમાંથી તથા બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૩-૧૦
૧૭ ૧ (થિ), ૧ બી અક્ટોબર.	થિં દીનશાહજી નાનાબાદ મસાલાવાલા (મલ).	૮૧૦૦ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૧૫૦૦ અને બેશીઓએ(૧)	બેશીઓએ.	૫-૧૦
૨૨ ૧ (થિ), ૬ બી અક્ટોબર.	થિં પેશતનજી બહમનજી ભરવા.	૬૦૧૫ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૩૦૦ અને બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૨૦-૧૦
૨૩ ૧ (થિ), ૭ મી અક્ટોબર.	થિં નરસિંહજી કાવજી ભંગીરજી ભવાવાલા.	૧૨૮૨ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૫૦૧ અને બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૧૨-૧૦
૩૦ ૧ (થિ), ૧૪ મી અક્ટોબર.	બાબ પીરજીભાઈ તે થિં ડાસાભાઈ રૂપતમજી બીલીઆનાં ધણીઆની.	૫૩૪ બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૧૬-૧૦
૧ ૧ (થિ), ૧૫ મી અક્ટોબર.	બાબ આદમજી તે એં માલિકશાહ રાતનજી દસ્તુર બહાસઆશાનાં ધણીઆની.	૧૬૦૩ બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૧૬-૧૦
૧૪ ૨ (થિ), ૨૮ મી અક્ટોબર.	બાબ રાતનજી તે થિં હોરમજી શોરામજી હોરવનાં વીધવા.	૫૫૦ બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૨૫-૧૨
૨૪ ૨ (થિ), ૭ મી નવેમ્બર.	બાબ બાં દાદાભાઈ હોરમજી કુમાર.	૧૪૬૬૬ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૧૦૦૦૦ અને બેશીઓએ(૧)	બેશીઓએ.	૬-૧૧
૧૦ ૩ (થિ), ૨૩ મી નવેમ્બર.	થિં બહમનજી કુવરજી વજસાડવાલા.	૨૭૩૦ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૨૨૦૦ અને બેશીઓએ(૧)	બેશીઓએ.	૨૦-૧૧
૧૫ ૩ (થિ), ૨૮ મી નવેમ્બર.	બાબ બરશિદખાન તે થિં દોરામજી મેહરાનજી ગાંધીનાં વીધવા.	૫૦૫ મરનારની બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૩૦-૧૧
૧૬ ૪ (થિ), ૨૯ મી નવેમ્બર.	બાબ બચુખાન તે થિં નવરોજી કાવ જી આશખરનાં વીધવા.	૬૦૭૨ પોતાની પુંજમાંથી ૩,૧૦૦૦ અને બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૨-૧૨
૨૦ ૩ (થિ), ૩ જી ડિસેમ્બર.	બાબ શીરીનખાન તે થિં શોરામજી દોરામજી ગળધરાનાં ધણીઆની.	૫૧૫ બેશીઓએ.	બેશીઓએ.	૮-૧૨

(૧) કીધા પુરી થતાં ચઢીની ૪૦ અંજીવનના રોકેડરીએ દરખાસ્ત કરી કે “મરફુખા બલા ઝુલો તજ નોતાં તેવણું નાથ કીધાકાચનાં લેલું” અને
લેલુંએ તથા અંજીવને તે પાલક શાખી લી.

(૨) એવણનાં હિમત્તુ નમચારી, સુરત, ભરૂચ, વલસાડ, બિલાડા, વારડી, ચીકલી, પુણાં, સીકંદરાબાદ, કલકત્તા વગેરે કોંસે થયાં હતાં.

(૩) એજાંથી ૩,૨૫૦૦ નાં વધાવણાંથી ચરનારનાં નાખનો દર વર્ષ વલસાડનાં એક ધાંધાર કરવાને કેડ્યું હતું.

તારીખ.	ઉત્તમણું કોલનું.	રકમ રૂપિયા.	આવકાર.	આવકાર.
એને ૧૨૬૬ યાદગરી. એને ૧૮૬૬ ધરવી.				૧૮૬૬ તારીખ.
રોજ ૨૬ માઈ ૩ (ચિં), ૯ મી ડીસેમ્બર.	ખાઈ ખનાંખાઈ તે ચેડ રસમનુ કુવ- રનુ ચેડનાનાં ધણીઆની.	૩૦૦૦	પોતાની પુલમાંથી અને બેરીઓએ.	અને ભમચેડ, ૧૬-૧૨
" ૨૭ " ૩ (ચિં), ૧૦ મી ડીસેમ્બર.	ખાઈ પીરોખ્યાઈ તે ચેડ મનચેરનુ મેહરવાનનુ મનાચેરકુકાનાં ધણી- આની (સુરત).	૭૦૪	પોતાની પુલમાંથી અને બેરીઓએ.	ચુલરાત મિત, ૧૩-૧૨
" ૧ " ૪ (ચિં), ૧૯ મી ડીસેમ્બર.	ચેડ કાવચનુ ભમચેડનુ જથાવાવા.	૩૦૨૦	પોતાની પુલમાંથી રૂ.૧૫૦૦) અને બેરીઓએ.	અને ભમચેડ, ૨૩-૧૨
" ૧૦ " ૪ (ચિં), ૨૩ મી ડીસેમ્બર.	ખાઈ હીરાંખાઈ તે ચેડ પેશતનનુ કામાનુ ભર્યાનાં વીધવા.	૧૨૫૦	ભાતેન ચેડ વાપુરનુ પરજેરનુ બર- ચાએ રૂ.૧૦૦) અને બેરીઓએ.	" , ૨૧-૧૨
" ૧૩ " ૪ (ચિં), ૨૬ મી ડીસેમ્બર.	ખાઈ રતનખાઈ તે ચેડ શોરાખનુ ધનનુ- ખાઈ વાડીઆનાં ધણીઆની.	૧૦૩૭	પોતાની પુલમાંથી અને બેરીઓએ.	૧૮૬૭ " , ૧૧-૧

૬૦ મો ૧૮૬૬.

પુસ્તકો—ઈ. સં ૧૮૯૬.

તારીખ.	પુસ્તક.	કલા.
૧૬ મી બનેવારી.	શાગોપોગી વ્યાકરણ.	શ્રેઃ ભંગીરજ નથરવાનજી પાલીશવાલા.
૧૦ મી ફેબ્રુઆરી.	"The Bas-relief of Beharām Gour at Naksh-i-Rustam," and "The Horse in Ancient Iran." (Two papers)	એ. જી. હાલજી ભમચેલજી મોદી.
"	"Charms or Amulets for some Diseases of the Eye," and "A few ancient Beliefs about the Eclipse," (Two papers)	"
"	ધનસાઈની આરસી થાને ડાખા હાથનું ખૂન.	માધ બીખાઈજી લીમજીભાઈ પાલમકેડ.
"	ધી ગોખે મેત્રીકપુષ્પન ગાઇડ.	શ્રેઃ ધનજીભાઈ દોરાજીજી ગીલડર.
૧૩ મી	હીલબન રબુને બેડાર !	" દાદી એલજી તારાપૌરવાલા.
"	કરજીની કાપદી તેજ મેહરતનો દરવાજો વગેરે.	ડા. પેશતનજી નવરોજજી પાવરી.
૧૦ મી	સરેવારની મુદરી.	શ્રેઃ ડાહ્યાભાઈ ફરંગજી લંગડાના.
"	ગયોમરદ, સ્યામક, તથા હોથંગનાથ.	" અરદેશર નથરવાનજી બીલીમોરીઆ.
"	ફારસે રબુન.	" આર. ને. બોના.
"	Swimming, by Martin & J. R. Cobbett	" મેહગંમજી બરજોરજી દેસાઈ.
૧૬ મી	ના ચુલરાતી તરજુમી.	મા. બા. નથરવાનજી શેઠીયારજી જીનવાલા.
"	દેશી રાખયો પાસેથી લેવા ભોધતા બક્કરી ખરમના ફાલા. (૪ થીજી ચોપાનીકે).	"
"	હક ધનસાઈ અથવા મુગો માર. (તાટક).	શ્રેઃ શાપુરજી નથરવાનજી ભેદવાર.
૪ થી માર્ચ.	કાઉંટ આર્ક મેટ્રિકસ્ટો.	" માણિકજી એલજી વાજા.
"	તારીખે શાહાને ધરાં.	" પાલજીજી બરજોરજી દેસાઈ.
૮ મી	પાણી, જમીન અને ઝાડપાન.	" પાલજીજી બરજોરજી મીસ્ત્રી.
૬ મી	પકવાં પોથી.	દફતર આશકારા (મગર કરનારા).
૨ જી મે.	પારસી સંચાર. (ચોપાનીકે).	શ્રેઃ બરજોરજી ભમાસપજી પાદશાહ.
૫ મી	કંચ બાપાની ફેટલીક ફરી માટે મુંડી કાઢેલી નોંધ.	" એરમજી રમતમજી થોંઆર.
"	કારનામે અંતખશીરે પાપકાન.	એ. દોરાજી દરુર પેશતન સંભા.
"	જદે ભવીત દોદા દાદ અથવા વંદીદાદના પેહેલવી બાપામાં કરવામાં આવેલા તરજુમાનો મુખ્ય ધની યુનીવર્સીટીએ બી. એ. તથા એમ. એ. ની પરીક્ષાએ મરે કરવેલો ભાગ, ભયાનચનાસીને ભગતી અને ટીકારી નોંધ તથા અવસ્તા માહીત્યને ભગતા હવીદાસ મીચેના વધારા સાથે.	"
૧૧ મી મે.	સ્પેન્ટ આમંદતિ થા સફદારમદ અમસારમદ.	શ્રેઃ બાહુરજી મેહરવાનજી બાહુરજી.
૨૮ મી	કાકા પાહલજી. (તાટક).	" કેપ્તયજી નવરોજજી કાપરાજી.
"	હીની ડાહી. (વારતા).	" રમતમજી પેશતનજી કરકરીઆ.
૨ જી જુન.	Pratapgad Fort & the Episode of Sivaji & Afjulkhan.	"
૧૩ મી	Karnamak-i Artakhshir-i-Papakan.	દરુર કેકાબાદ આદરબાદ.
૮ મી જુલાઈ.	પીરોળ કેમ પરજી?	શ્રેઃ દાદી એલજી તારાપૌરવાલા.
૧૧ મી	India ; Forty Years of Progress and Reform, Being a Sketch of the Life and Times of Behramji M. Malabari.	" રમતમજી પેશતનજી કરકરીઆ.

૧૮૯૬.

તારીખ.	પુસ્તકો.	કતી.
૧૬ મી જુલાઈ.	Colloquial sentences in English & Marwari.	શિક્ષકેષુ ભીખાજી દરગુર મેહરજીરાંણી (ભેષ-પુરની નોખા સંકુલના વડા શીક્ષક).
" "	Speeches of Mr. D. E. Wacha on Provincial Contracts &c., at the Ninth Provincial Conference.	શિક્ષક દીનશાહ એદલજી વાઘા.
૨૭ મી "	એવાંમિ નોશાસા-હીંગાંમિ નોરોમ.	" શિરામજી મનચેરજી દેશાઈ.
" "	ફિશનની પ્રીશીયાડી અથવા રીતની ભીખના વેપારી.	" નવરોજી ફરુજી દાવર.
" "	બાપને ભોમ અથવા દેસ્તને કોલ.	" રતનજી મેહરોમજી માલન.
૧૩ મી આગસ્ટ.	પથુ-રક્ષક (માસીક ચોપાનીક).	મેથરસ સીરવાઈની કું'ં
૨૦ મી "	હકાયતે મુલ્કપચનાન ભરતોસ્તી.	એ'ં ભમચેદજી ફરોમજી રચાડીના.
" "	નીતી અને દીનદારી વચેનો ચુકામણી.	દરગુર દારામ પેશોતન ચં'ંજી.
" "	મોત ઉપર વાઅલ.	એ'ં જીવજી ભમચેદજી મોદી.
" "	અનારકલી.	શિક્ષક ધનજીભાઈ નવરોજી પટેલ.
૧૦ મી સપ્ટેમ્બર.	The Avesta Texts, prescribed for the Previous Exam. of the University of Bombay.	એ'ં દારામ દરગુર પેશોતન ચં'ંજી.
૨૪ મી "	The Antiquity of the Avesta.	" જીવજી ભમચેદજી મોદી.
૬ ઠી અક્ટોબર.	Firdousi's Version of the Indian Game of Chess.	" " " "
" "	Cashmere & the Ancient Persians.	" " " "
૨૩ મી "	કલિરા 'અશોક' નિવારણ.	શિક્ષક ભમાચપજી દાં હાથીખાનાવાલા.
૫ મી નવેમ્બર.	નીમકહરોમ. (વારતા)	" ભંગીરજી મેહરોમજી મરભ્યાંન.
" "	ભર્મન કા-સ્ટિના આં એકાડિના શિખા (મંગાલી ભાષામાં).	મોલેદ ધનજીદાદ નસ. પે. નાલાદાદ.
૭ મી "	પથુ-હક-રક્ષક (અત્રેની ભનવરોપરનું ધાતકીપથુ અટકાવનારી મંડલીએ રૂ.૩૦૦) નું ધનામ આપી રચાવેલા રચાણો.	શિક્ષક દાદી એદલજી તારાપેરવાલા.
૩ જી ડિસેમ્બર.	ગુરકી લોકો અને ખીચીઆ વચેનો મુલેહનો સવાલ.	" દીનશાહ અરદેશર તાલિયારખાં.
૨૩ મી "	An Aid to Chemistry.	" મેહરોમજી રચાવકશાહ.
" "	શીખાઉ અખસોને વાસ્તે રૂઠની સમજની ચોપડી.	" અરદેશર શિરામજી કામદીન.

ઈં ૨૦ ૧૮૯૧ માં નીચલાં પારસીઓએ જુદી જુદી પરીક્ષાઓ પસાર કરી પદવીઓ મેળવી હતી.

તારીખ.	નામ.	પદવી.	આધાર.
			૧૮૯૧.
૧૧ મી જાન્યુઆરી.	શેઠ અમરેશભાઈ એલ. જી. કોટવાલ.	પુણાની સાયનસ કોલેજની બ'ગલવિદ્યા (ફારસ્ટ્રી) પરીક્ષાની સરટીફિકેટ.	જાન્યુઆરી, ૧૧ ૧૦-૧
૨૦ મી "	" પેશન્ટભાઈ હોમનજી બ. રૂસ્તમજી, કરાંચી-વાલો.	બારીસ્ટર.	સપ્ટેમ્બર ૨૦, ૧૧ ૧૦-૨
" "	" જાંઘીરજી પેશન્ટજી શાપુરજી માસ્ટર.	"	" " " , ૧૧ ૧૦-૨
૧૨ મી માર્ચ.	ડા. દીનશાહ બરજોરજી બેહરાંમજી.	લંડનની એલ. આર. સી. પી.	" " " , ૧૧ ૨૪-૩
૧૬ મી એપ્રિલ.	શેઠ ધનજીશાહ એલ. જી. પેલે, બી. એ. કે. પ. શાં પેશન્ટજી બક્ષા, ડોશાભાઈ માલેજીજી બરડી, જમશેદજી બહમનજી દાર્શવાલા, અને શ્રીમંત્ર મધે કુરાંમરોજી બહમનજી લીમકી.	ડિસ્ટ્રિક્ટ પલીસર.	જાન્યુઆરી, ૧૬ ૧૦-૪
૧૭ મી "	શેઠ ધનજીશાહ દોરાબજી બક્ષા.	બારીસ્ટર.	" " " , ૧૧ ૧-૫
૨૦ મી "	" અરદેશર શાંભાઈ પે-માસ્ટર.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી. તથા એથ. અને ગલામ્બોની એલ. એફ. પી. એથ.	" " " , ૧૧ ૨૧-૫
૫ મી મે.	ડા. દીનશાહ બરજોરજી બેહરાંમજી.	લંડનની એમ. આર. સી. એથ.	સપ્ટેમ્બર ૫, ૧૧ ૩-૫
૨૪ મી "	શેઠ કુરાંમરોજી રૂસ્તમજી.	અલાહાબાદ યુનિવર્સિટીની બી. એ.	સુબહ શુભાચાર, ૧૧ ૩-૬
૬ મી જુલાઈ.	" નાનાભાઈ નવરાંમજી શાંએર.	કેમ્બ્રીડજ યુનિવર્સિટીની બી. એ. એલ. એલ. બી.	જાન્યુઆરી, ૧૧ ૧૫-૬
૧૫ મી "	બાઈ માલેજીશાહ દાદાભાઈ નવરાંમજી તથા શેઠ ડોશાભાઈ શાપુરજી ફરજી.	એડીનબરો યુનિવર્સિટીની એલ. આર. સી. પી. તથા એલ. એફ. પી. અને એથ.	સપ્ટેમ્બર ૧૫, ૧૧ ૧૮-૭ અને ૧૧ ૨૪-૭
૨૬ મી "	શેઠ આર. બાહુરજી (બારીસ્ટર).	શ્રીમંત્ર ભાવાળી સરકારી પરીક્ષા.	જાન્યુઆરી, ૧૧ ૨૬-૭

૧. એ પછી નવેમ્બરમાં એલ. જી. એલ.ની રોડનડા હાસ્ટીસની સુવાણ અને ઓરતોનાં દરદોની પરીક્ષા પસાર કરી સનદ મેળવી હતી.

